KATEHETSKE PROPOVIJEDI

I. dio

KATEHETSKE PROPOVIJEDI

I. DIO

1956.

I. BOG STVORITELJ ANĐELA

Dragi vjernici!

Gotovo sve knjige Svetoga Pisma i Staroga i Novoga Zavjeta spominju bića, koja se zovu anđeli. Samo Bog je biće, koje nije ni od koga stvoreno. Sve drugo, štogod postoji, bilo materijalno bilo duhovno biće, stvoreno je od Boga, pa i anđeli. Da je tome tako, ne treba drugo nego se sjetiti riječi svetoga Pavla apostola, koji govori Kološanima: "Jer je u Njemu (Sinu Božjemu) sve stvoreno, što je na nebu i na zemlji, što se vidi i ne vidi: bilo Prijestolja ili Gospodstva, ili Poglavarstva, ili Vlasti: sve je po Njemu i za Njega stvoreno" (Kol. 1,16). Ništa dakle nije slučajno nastalo, nego sve, što postoji, jest mudro proračunano djelo Boga Stvoritelja.

Da anđeli postoje i da su od Boga stvoreni, to je članak naše svete vjere, koji je svaki vjernik dužan vjerovati pod prijetnjom izopćenja, kako se vidi iz raznih crkvenih sabora, napose Vatikanskoga: "Ako tko ne ispovijeda, da su svijet i sve stvari, koje su sadržane u njemu, i duhovne i tvarne, po čitavoj svojoj supstanciji od Boga iz ništa proizvedene, neka je izopćen" (DB 1805).

1. Iz Svetoga Pisma razabiremo, da postoji devet anđeoskih korova: Anđeli, Arkanđeli, Prijestolja, Gospodstva, Poglavarstva, Vlasti, Sile, Kerubi i Serafi. Koliki je broj njihov, to znade samo sveznajući Bog, koji ih je stvorio. No da ih imade golem broj, to je očito iz Svetoga Pisma. Tako govori sveti Ivan u knjizi Otkrivenja: "I vidio sam i čuo sam glas anđela mnogih oko prijestolja i životinja i starješina, i broj njihov bijaše mirijade mirijada i tisuće tisuća." (5,11). Iz ovakvog načina govorenja slijedi, da je broj anđela tolik, da ga mi običnim ljudskim govorom ne možemo ni izraziti.

Svi ti bezbrojni anđeli razlikuju se bitno od nas ljudi. Dok smo naime mi ljudi bića sastavljena od duše i tijela, anđeli su čisti duši i prema tomu mnogo uzvišeniji od nas. Istina, mi čitamo katkada u Svetom Pismu, da su se neki anđeli pojavili u tjelesnom obliku. No to ipak ne znači, da anđeo ima vlastito tijelo, nego znači samo to, da se on, iako je čisti duh, može na nama nepoznati način izvanjski sjediniti s nekim tijelom, da izvrši stanovite stvari, koje su mu od Boga povjerene. Tako se javio u ljudskom tijelu Arkanđeo Rafael mladome Tobiji i pratio ga na dalekom putu i doveo sretno natrag, kada je Tobija obavio sve svoje poslove. Iz toga je Rafaela nestalo u tren oka ispred njegovih očiju. Tako se javio anđeo u vidljivom obliku proroku Balaamu, kad je ovaj išao da prokune narod izraelski na putu u zemlju obećanu. Tako se javio anđeo u vidljivom obliku ocu svetoga Ivana Krstitelja, Zakariji, da mu navijesti rođenje sina Ivana. Tako se javio anđeo u vidljivom obliku Presvetoj Djevici Mariji, da Joj navijesti, da će postati Majkom Sina Božjega. Tako se javio anđeo u vidljivom obliku svetome proroku Danijelu,

da mu otkrije buduće stvari glede dolaska Mesije. Tako se javio anđeo u vidljivom obliku božanskom Spasitelju za vrijeme Njegove gorke muke na Maslinskoj gori, da Ga utješi. Tako su se javili anđeli u vidljivom obliku onim svetim ženama, koje su bile došle rano na grob Isusov, da pomažu Njegovo sveto tijelo. Tako se javio anđeo u vidljivom obliku svetom Petru apostolu, da ga izvede iz tamnice Herodove. Tako su se javili anđeli u vidljivom obliku apostolima i drugim kršćanima, kad je Spasitelj uzlazio na nebo.

No kako rekosmo, anđeli su ipak čisti dusi i prema tome mnogo uzvišeniji po naravi od nas ljudi. Zato, kad sveti Pavao apostol hoće da istakne neizmjernu uzvišenost Krista Gospodina u poslanici Židovima, kaže, da je Spasitelj čak iznad svih anđela, makar su oni tako uzvišena bića (Žid.1,4).

2. No ako su anđeli po svojoj naravi mnogo uzvišeniji od čovjeka, oni su isto tako po svome znanju i moći mnogo mudriji i jači od nas.

Iz Svetog Pisma znademo, da je jedan anđeo u jednoj jedinoj noći poubijao sve prvorođence u čitavoj zemlji Egiptu, kad se faraon kratio pustiti Izraelce da odu iz Egipta prema nalogu Božjem. Iz Svetog Pisma znademo, da je jedan jedini anđeo u jednoj jedinoj noći poubijao 185.000 asirskih vojnika, koji su pod Senaheribom bili opsjeli grad Jeruzalem i prijetili mu uništenjem. Tako znademo iz Svetoga Pisma, da je jedan anđeo sišao u onu strašnu ognjenu peć, u koju je kralj Nabukodonozor bio dao baciti ona tri mladića, koji se nisu htjeli pokloniti zlatnom kipu Nabuhodonozorovom. I dok je strašni plamen ubio one, koji su te mladiće bacili u peć, anđeo je tako ublažio plamen unutar peći, da su ova trojica šetala po peći kao po rosnoj livadi. Anđeli su dakle bića mnogo moćnija od ljudi.

I po svome znanju oni su daleko iznad nas ljudi. Sjećate se, kako su apostoli pitali jednom božanskog Spasitelja, kada će biti svršetak svijeta. Spasitelj im je dao po nekim znakovima razumjeti, kada će biti i razorenje Jeruzalema i konac svijeta, a onda je dodao: "A onoga dana i onoga časa ne zna nitko, ni anđeli na nebu, nego samo Otac" (Mt 24,36). Tim je riječima Spasitelj očito pokazao, da su anđeli po svome znanju daleko iznad nas ljudi, jer ako ni oni ne znaju, kada će biti Sudnji Dan, kako bismo onda mogli to znati mi ljudi?

3. Štogod Gospodin Bog radi, radi uvijek s mudrim ciljevima i nakanama. Kada je dakle Gospodin Bog stvarao nebrojene anđele i tako ih mudro rasporedio po korovima, mora da je imao i mudre ciljeve pred očima. A jasno je, da Mu je prvi cilj morala biti Njegova vlastita slava. Bog je naime biće neizmjerne savršenosti. A budući da su anđeli po svojoj naravi bića čisto duhovna, to su oni po svojoj naravi bića Bogu najsličnija. A jer su oni bića Bogu najsličnija, zato u njima najljepše odsijeva neizmjerna božanska savršenost. Ljudi se na primjer dive veličanstvenoj slici Posljednje Večere, koju je naslikao Leonardo da Vinci. Nema nikakove sumnje, da ta slika služi na čast tomu

majstoru. Isto tako nema nikakve sumnje,da ona bezbrojna divna bića anđeoska služe na čast Gospodinu Bogu, koji ih je iz ničesa stvorio. Ljudi se dive kupoli svetoga Petra u Rimu. Nema nikakove sumnje,da ta kupola služi na čast onima, koji su je zamislili i izgradili, kao što su Michelangelo i Bramante. Isto tako nema sumnje, da ona divna bezbrojna anđeoska bića služe na čast Gospodinu Bogu, koji ih je iz ničesa stvorio.

Ta bezbrojna divna anđeoska bića imadu nadalje zadaću, da bez prestanka svojim hvalospjevom slave Stvoritelja svoga u nebu. To se vidi iz riječi svetoga pjesnika Davida, koji govori: "Prijesto svoj postavi Gospod na nebu, vlast Njegova proteže se na sve. Slavite Gospoda, anđeli Njegovi, junaci puni snage, izvršitelji riječi Njegove, koji slušate glas Njegov" (Ps. 1o2,19-2o). I oni to čine, bez prestanka pjevajući: "Svet, svet,svet je Gospod Bog nad vojskama!"

Gospod ih je nadalje stvorio,da Mu služe. Kao što zemaljski vladari i kraljevi imaju svoje poslanike za razne svrhe, tako je i Gospodin Bog obzirom na svoje neizmjerno veličanstvo, makar Mu nisu, strogo govoreći, nimalo potrebiti, stvorio bezbrojne anđele, da budu vjesnici Njegovih naloga i izvršitelji prema prilikama, te pomoćnici nama ljudima, da lakše postignemo život vječni, za koji smo stvoreni, kako veli sveti Pavao u poslanici Židovima(Žid,1,14).

Gospodin ih je nadalje stvorio,da očituju svoju beskrajnu dobrotu i ljubav. Znak je naime goleme dobrote i ljubavi Njegove,kad je htio, da i drugi postanu dionici Njegove sreće, kao što su recimo anđeli.

4. Anđeli su dakle djelo Boga Stvoritelja. Pa ako već stoljećima dolaze ljudi,da se dive umjetničkom talentu jednoga Michelangela u Sikstinskoj kapeli ili crkvi svetoga Petra; da se dive slikama jednoga Leonarda da Vinci, što bismo mi bili vrijedni, kad ne bi svaki dan slavili i hvalili Boga za bezbrojne divne anđele, koje je stvorio? I to tim više, što ih je stvorio i za našu korist. "Nijesu li svi", pita sveti Pavao, "nijesu li svi službeni duhovi, koji su poslani na službu radi onih, koji će baštiniti spasenje?" Nije li dakle i to hvaljenje Boga, ako se svaki dan preporučujemo svetim anđelima u zaštitu, kad ih je Bog i za to stvorio? Tako je činio blaženi Petar Faber, jedan od prvih drugova svetoga Ignacija Lojole, osnivača Družbe Isusove.

Čitamo naime u njegovom životu, kad bi došao u koje mjesto, da se najprije običavao preporučiti toplim molitvama anđelima onoga mjesta, da mu budu u pomoć, da ga štite od pogibli i zasjeda, koje bi mu možda mogle zaprijetiti. I nije se prevario u svom očekivanju. Na taj je način koristio sebi. Ali je na taj način slavio i Boga, koji je anđele stvorio Sebi na slavu, a ljudima na korist.

Ne moramo li slično činiti i mi? Nebrojene nas pogibli okružuju sa svih strana. Pogibli tijela, pogibli, još mnogo teže, duše. A oko nas su, iako našem tjelesnom oku nevidlji-

vi, bezbrojni anđeli Božji, u prvom redu naš Anđeo čuvar. Preporučujmo mu dakle svaki dan sebe. Preporučujmo svetim anđelima roditelje, braću, sestre, rođake, znance, prijatelje, dobročinitelje, svetu Crkvu, domovinu, narod svoj. Ne govori nam Sveto Pismo bez razloga o Anđelu Perzijanaca, o Anđelu Grka, o Anđelu naroda Izraelskoga. Nije prazna riječ, kad čitamo o fatimskim događajima i o Anđelu čuvaru naroda portugalskoga. Sve nam to govori, da su anđeli Božji golema stvarnost, iako nevidljiva našim tjelesnim očima. I kad znademo i tolike druge stvari, što nas sveta vjera uči o anđelima,onda bismo bili lude, kad se ne bismo okoristili tim uzvišenim duhovima,što ih je Božja ljubav, svemoć i dobrota stvorila Sebi na slavu, ali i nama na korist.

=+=+=+=

II. BOG STVORITELJ VIDLJIVOG SVIJETA

Dragi vjernici!

Osim nevidljivog svijeta, kao što su anđeli, o kojima smo govorili u zadnjoj propovijedi, postoji i vidljivi svijet, koji gledamo našim tjelesnim očima ili ga zapažamo drugim našim sjetilima. Ali i taj vidljivi svijet nije djelo pukog kakvog slučaja, kao što sanjaju stanoviti ljudi bolesne fantazije, nego je isto tako djelo Boga Stvoritelja kao i nevidljivi svijet. To se jasno vidi i iz one osude Općih Crkvenih Sabora, kao što je Vatikanski, o kojem smo govorili zadnji puta: "Ako tko ne ispovijeda, da su svijet i sve stvari, koje su sadržane u njemu, i duhovne i tvarne, po čitavoj svojoj supstanciji od Boga iz ništa prizvedene, neka je izopćen!"

1. Ali kad počinjemo govoriti makar i o vidljivom svijetu, gdje bi se mogao naći jezik, da opiše njegovu veličinu, njegovu ljepotu, njegovu raznolikost, njegovu svrsishodnost? Gdje da se nađe jezik, da opiše mudrost, moć i dobrotu Boga Stvoritelja u stvaranju ovog vidljivog svijeta?

Jer svrnemo li okom prema nebu, susrećemo tamo milijune i milijune golemih nebeskih tjelesa, sunaca, zvijezda, mjeseca, kojima se već vjekovima bave astronomi. I što više usavršavaju svoje aparate za promatranje zvjezdanog neba, to više čudovišta otkrivaju u svemiru, čudovišta Božje mudrosti i Božje moći.

Svrnemo li okom širom ove kruglje zemaljske, nailazimo isto tako na bezbrojna čudovišta Božje stvaralačke moći, mudrosti i dobrote. Pogledajte goleme oceane sa milijardama riba svakojake veličine i milijardama drugih živih bića, koja se zadržavaju u dubinama oceana. Pogledajte zrak, kojim kruže nebrojene ptice, počevši od onih veličanstvenih kraljevskih ptica, orlova, pa do onih sitnih krasnih ptičica, kolibrića, što ih hvataju pauci u svoje mreže. Pogledajte utrobu zemlje, punu zlata, srebra, željeza, olova,ug-

ljena i tolikih drugih ruda, a i raznih živih bića, što žive pod zemljom, kao što je recimo krtica. Pogledajte površinu zemlje, punu divnih šuma s gorostasnim stablima, visokim i preko stotinu metara, punu bezbrojnog šarolikog mirisnog ovića, punu livada, polja sa svakovrsnim žitom, vinograda, voćnjaka sa najrazličnijim voćem, punu svakojakih zvijeri i pitomih životinja, što služe čovjeku za hranu i odijelo. Kad sve to samo površno uočimo, onda se ne čudimo poviku svetoga pjesnika, koji kliče: "Gospode, Gospode Bože naš, kako je divno ime Tvoje po svoj zemlji!" (Ps. 8,10).

2. Kakva li to mora biti moć i snaga Boga Stvoritelja, koja je sve to proizvela! I to jednim jedinim činom svoje božanske volje! Kad su ljudi gradili željeznički tunel kod svetog Gotharda, koji je petnaest kilometara dug, trebali su za to tri godine rada sa radnom silom od nekoliko hiljada ljudi. Kad su gradili tunel kod Arlberga, 10 kilometara dug trebali su za to četiri godine vremena. Kad su gradili tunel kod Simplona, koji je dvadeset kilometara dug, trebali su za to sedam godina vremena. Kad su gradili glasoviti Panamski kanal, koji dijeli južnu i sjevernu Ameriku, kanal dug 81 kilometar i dubok trinaest metara, trebali su za to trideset i dvije godine vremena sa radnom snagom od četrdeset i četiri tisuće radnika, od kojih su mnogi ostavili svoj život tamo. I svijet se divi tim pothvatima i ubraja ih u nešto veliko.

A Gospod Bog, Stvoritelj svijeta? Izvještaj o Njegovom radu je vrlo jednostavan. Iznosi nam ga Sveto Pismo ovim riječima: "Tada reče Bog: neka bude svijetlost!" I postade svjetlost. Tada reče Bog: "Neka bude svod posred voda i neka rastavi vodu od vode!"... I tako se dogodi. Tada reče Bog: "Voda pod nebom neka se sabere na jednom mjestu, i kopno neka se pokaže!" I tako se dogodi. Tada reče Bog: "Neka pusti zemlja iz sebe travu, bilje, što nosi sjeme, i plodonosno drveće, što rodi plodove po svojoj vrsti, plodove što u sebi samima svoje sjeme nose na zemlji!" I tako se dogodi. Tada reče Bog: "Neka budu svjetila nebeska na svodu, da rastavljaju dan od noći, kao znakovi neka ona služe i pokazuju vremena, dane i godine! Neka svijetle na svodu nebeskom, da rasvjetljuju zemlju!" I tako se dogodi. Tada reče Bog: "Neka vrvi posvuda od živih bića, i ptice neka lete iznad zemlje na svodu nebeskom!" I tako se dogodi. Tada reče Bog: "Neka zemlja proizvede živa bića svake vrsti: stoku, životinje što gmižu, i zvijeri zemaljske, sve po vrsti njihovoj!" I tako se dogodi (I.Mojs.1,1, 3-24).

Vidite li snagu Boga Stvoritelja? Nisu Mu potrebni nikakvi radnici. Nisu Mu potrebni nikakvi strojevi. Nisu Mu potrebni dani, mjeseci i godine za izvođenje tako veličanstvenih djela, što ih gledaju oči naše u tom vidljivom svijetu. Ne! Za sve je to dosta samo jedan jedini čin Njegove svete volje. Za sve je to dosta samo jedan Njegov: "Neka bude!" I sve bude i biva, kako je On odredio. Željezo ima svoju čvrstoću, kako je On odredio, Stvoritelj svijeta. Zlato ima svoj sjaj, kako je On odredio, Stvoritelj svijeta. Ugljen ima svoju ogrjevnu moć, kako je On odredio, Stvoritelj svijeta. Ptica ima svoja krila da leti, kako je On odredio, Stvoritelj svi-

jeta. Riba ima svoje peraje, da pliva, kako je On odredio, Stvoritelj svijeta. Tigar i druge grabežljive zvijeri imaju svoje pandže i zube za grabež, kako je On odredio, Stvoritelj svijeta. Sve stvari i žive i mrtve u svemiru bivstvuju, žive i razvijaju se točno po zakonima svoga Stvoritelja.

I zato, kad nađete nekoga, koji će vam reći, da je to sve slučajno nastalo, onda za takvog ima samo jedan odgovor Sv. Pisma: "Reče luda u srcu svojemu: nema Boga!" (Ps.13,1).

3. Nas pak, koji mislimo svojom glavom i služimo se zdravom pameću, koju nam je Bog dao, moraju voditi druge misli, kad promatramo veličanstveno djelo stvaranja vidljivoga svijeta.

Čitamo u knjizi proroka Danijela, kako je babilonski kralj Nabuhodonozor dao načiniti gorostasan kip, pozlatio ga i postavio u veliku ravnicu, kamo je sazvao sav narod i naredio, da se svi poklone tom kipu kao Bogu. Našla su se tri mladića, Sidrah, Misah i Abdenago, koji su odbili ludi kraljev zahtjev, da se mrtvoj, makar pozlaćenoj glini, klanjaju kao živomu Bogu. Bijesni ih je kralj dao baciti u užarenu peć, da ih u tren oka usmrti i sažeže u pepeo. Ali sva tri mladića imala su živu vjeru u Stvoritelja svijeta. I zato su se radosno dali svezati i baciti u peć. Kad ih je silna moć Boga Stvoritelja, u koga su se pouzdali, zaštitila i potpuno sačuvala, a spalila njihove krvnike, onda su sva trojica u ognjenoj peći zapjevali divan hvalospjev Stvoritelju svome, u kome su pozvali sve elemente na hvaljenje Boga: i zrak i vodu, i more i bregove, i ptice i gmazove, i vrućinu i zimu, i kišu i snijeg, i mraz i led, i izvore i potoke, i rijeke i jezera: jednom riječi sve štogod postoji, jer je svima jedan isti uzrok bivstvovanja: Bog, Stvoritelj svijeta.

Ne idimo dakle slijepi i gluhi kroz taj vidljivi svijet. Sva vidljiva stvorenja nisu drugo nego ljestve, po kojima se moramo penjati k Bogu, Stvoritelju svome, Njega hvaleći i slaveći. I vama naime svima, kao i onim mladićima u peći babilonskoj govore svi elementi: "Gospod, On je Bog! On nas je stvorio." (Ps. 99,3) More, koje možda gledate, govori vam tako, cijela vam priroda kliče: "Gospod, On je Bog! On nas je stvorio." Njega slavite i hvalite sve dane života svojega radi svih slavnih djela Njegovih.

Čitamo u životu svetoga Pavla od Križa, osnivača Reda pasionista, kako je jednom prolazio sa svojim pratiocem preko polja. Najednom ga upita: "Reci mi, kome pripada ovo lijepo polje?" Pratilac mu rekne ime vlasnika polja. Nato će svetac još življe: "Reci mi, kome pripada?" Ali pratilac još nije razumio smisao njegova pitanja. Nato će mu svetac po treći puta: "Kome pripada? Ah, ti me ne razumiješ! Ono pripada dragome Bogu. On ga je stvorio."

Zato je sveca privlačilo k Bogu ovo polje. Zato ga je privlačio k Bogu svaki cvijet, koji bi našao na putu. Zato ga je privlačila k Bogu svaka ptičica, koju bi začuo pjevati. Zato ga je privlačila k Bogu zvijezda, koju bi promatrao u lijepoj mirnoj noći. Jednom riječi, k Bogu ga je privlačila cijela vidljiva priroda, kao propovjednik Božje stvaralačke moći. Tako mora biti i kod vas.

III. BOG STVORITELJ ČOVJEKA

Dragi vjernici!

Rekli smo zadnji puta, da je čitav ovaj vidljivi svijet djelo Boga Stvoritelja, koji je svijet svojom božanskom svemoći proizveo iz ničesa. Danas se možemo upitati: čemu je Bog stvorio taj beskrajni svemir? Zar je Njemu možda potrebito srebro, zlato, olovo, željezo, bakar, ugljen, platina? Zar su Njemu možda potrebita bila polja, vinogradi, livade, šume? Zar su Njemu možda bila potrebita mora, jezera, rijeke, potoci? Zar su Njemu možda bila potrebita goveda, ovce, konji, ribe, ptice? Bog je naime čisti duh, a duhu nisu potrebite materijalne stvari. Nema sumnje, da je to Bog stvorio Sebi na slavu u prvom redu. Ali je isto tako sigurno, da je On to sve stvorio i iz ljubavi prema čovjeku, kojega je stvorio kao krunu svemu vidljivomu svijetu. To se jasno vidi iz riječi Svetoga Pisma, koje govori: "Tada reče Bog: "Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju! Neka on vlada nad ribama morskim, nad pticama nebeskim, nad stokom, nad svim zvijerima zemaljskim i nad svim, što gmiže po zemlji!" Tako stvori Bog čovjeka na sliku svoju. Na sliku Božju stvori ga. Stvori ih kao muža i ženu. I blagoslovi ih Bog. Tada im zapovijedi Bog: "Rađajte se i množite se! Napunite zemlju i podvrgnite je sebi! Vladajte nad ribama morskim, nad pticama nebeskim i nad svakim živim bićem, što se miče na zemlji! Eto, predajem vam na svoj zemlji sve bilje, što nosi sjeme, i sve drveće s plodovima, u kojima je sjeme, neka vam bude za hranu!" (I.Mojs.1, 26-29).

1. Iz Svetoga Pisma dakle vidimo, da je i čovjek djelo Boga Stvoritelja, kao što su anđeli i kao što je sav ostali vidljivi svijet. Ali je čovjek na poseban način djelo Boga Stvoritelja među svim vidljivim stvorenjima. Kad je naime Bog stvarao svijetlo materijalno, nije govorio: "Načinimo svijetlo na sliku i priliku svoju!" I kad je stvarao svod posred voda, da rastavi vode od voda, nije govorio: "Načinimo svod na sliku i priliku svoju!" I kad je stvarao travu i bilje svakojako, nije govorio: "Načinimo travu i bilje na sliku i priliku svoju!" I kad je stvarao ptice i druge životinje, nije govorio: "Načinimo ptice i druge životinje na sliku i priliku svoju!" No kad je stvarao čovjeka, rekao je: "Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju!"

Čovjek je naime biće i tjelesno i duhovno u isti mah. Tijelo mu je Bog učinio od zemlje, i po tijelu se ne može nazvati slika i prilika Božja, jer je Bog čisti duh, koji nema nikakva tijela. Ali je s tim tijelom Bog spojio u jednu narav čovječju besmrtnu dušu, obdarenu razumom i slobodnom voljom. Po njoj je, po besmrtnoj duši, čovjek slika i prilika Božja. On ima poput Boga razum. On može poput Boga upoznati lijepo i dobro. On ima poput Boga slobodnu volju. On može poput Boga ljubiti što je lijepo i dobro. Bog je po svojoj volji i razumu gospodar svih stvorenih bića. I čovjek je po svom razumu i volji kralj svega vidljivoga svijeta. Nije dakle Bog bez posebne namjere izrekao riječi.

"Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju!" On je tim riječima označio njegovu sličnost s Bogom i njegovo kraljevsko dostojanstvo nad svim stvorenim vidljivim svijetom.

Vidite li neizmjerno dostojanstvo čovječje? Njemu na službu stvorio je Bog zvijezde na nebu, sunce i mjesec. Njemu na službu stvorio je Bog oceane, mora, rijeke, jezera, potoke. Njemu na službu stvorio je Bog polja, livade, šume. Njemu na službu stvorio je Bog ptice, ribe, goveda i sve druge životinje. Njemu na službu stvorio je Bog zlato, srebro, željezo, ugljen i sve druge rude. Kako bismo inače shvatili, da tako pokorno služi čovjeku vol, konj, ovca? Kako bismo inače shvatili, da se tako boji čovjeka tigar, lav, vuk, medvjed i ostale zvijeri? Kako bismo inače shvatili, da čovjek umije tako divno obuzdavati prirodu, makar je i sam tako sićušan stvor u poredbi sa svemirom?

2. No još je ljepša slika i prilika Božja čovjek tada, kad se nalazi u stanju milosti posvećujuće. U tom naime slučaju biva uzdignut do dioništa božanske naravi, kako vidimo iz riječi svetoga Petra apostola: "Božanstvena sila Njegova darovala nam je sve, što služi za život i pobožnost, poznavanjem onoga, koji nas pozva slavom i moći. Po tom nam je dao dragocjena i najveća obećanja, da po njima budete dionici božanske naravi, jer ste utekli od pogubne požude svijeta." (II.Petr. 1,3-4)

U slučaju dakle, kad je čovjek u stanju milosti posvećujuće, onda je doista kralj i vladar svega vidljivoga svijeta. Naprotiv grešnik pijanica rob je vina ili alkohola. Grešnik bludnik rob je pohote bludnosti. Grešnik lakomac rob je novca ili druge stvari, za kojom hlepi.

Nadalje, kad je čovjek u stanju milosti posvećujuće, biva osposobljen, da ne samo upozna istinito, lijepo i dobro, nego i samoga Boga u slavi Njegovoj da upozna i uživa.

Jednom riječi, čovjek je sličan krasno izrađenom globusu, koji je, iako sićušna, ipak lijepa slika kruglje zemaljske. Tako je i besmrtna ljudska duša, odnosno čovjek po svojoj besmrtnoj duši, iako sićušna, ipak divna slika Boga, pače i samoga Presvetoga Trojstva, kao što daju naslućivati i riječi: "Načinimo."

3. U prošlom stoljeću našlo se ljudi, koje i danas neki nasljeduju, tvrdeći, da se riječi Svetoga Pisma - načini Bog čovjeka od praha zemaljskoga - mogu tumačiti i tako, da se čovječje tijelo razvilo iz drugih nižih bića. Tako je tvrdio engleski prirodoslovac Darwin, da se čovjek razvio iz majmuna. Međutim prirodoslovne znanosti dokazuju, da se čovjek i majmun bitno razlikuju tjelesnom pogledu obzirom na gradnju tijela i lubanje. Mozak i najzadnjeg čovjeka je znatno veći i teži od mozga i najsavršenijeg majmuna. Čovjek ima dar govora za sporazumijevanje, kod majmuna nema o tome ni govora. Svakojaka čuvstva radosti, boli, uzbuđenja odrazuju se odmah i na licu čovjekovom. Kod majmuna ne. Nitko nije vidio majmuna, da se smije, kao što to vidimo kod ljudi. Čovjek hoda uspravno, kao što se pristoji kralju svega vidljivoga stvore-

nja, majmun to nije u stanju. Čovjek treba za rast mnogo godina, majmun raste kao gljiva iza kiše. Čovjek može da poživi i preko stotinu godina, majmun najviše trideset. Učenjaci paleontolozi nisu još nigdje našli u zemlji kosti, koje bi dokazale prelazni stadij iz majmuna u čovjeka.

A onda pogledajte, kako se razvio čovjek od Adama do danas! Što su stari znali o željeznicama, automobilima, podmornicama, parobrodima, avionima, telefonima, radijima, atomskim bombama, puškama, topovima, mitraljezima, kinematografima, štampi, bežičnim brzojavima i bezbrojnim drugim stvarima našega doba? Znak je, da je čovjek sposoban za napredak u svakom pogledu. A majmun se i danas penje po drveću, kao što se penjao onda, kada je stvoren, i penjat će se do konca svijeta, jer nema razuma. Golema je dakle i svestrana razlika između majmuna i čovjeka, te je više nego smiješno govoriti o životinjskom porijeklu čovjeka.

4. Naprotiv, izvještaj Svetoga Pisma o tome, kako je čovjek proizašao iz ruke Božje, mora nam biti najživlji poticaj, da slavimo i hvalimo Boga, dok smo živi, da se udostojao nas ljude stvoriti na sliku i priliku svoju, učinivši nas tako kraljevima vidljivoga svijeta. A kad smo kraljevi, onda ne valja zaboraviti poznate riječi, da plemstvo ima i svojih obveza. Nedostojno je čovjeka, da bude rob vina i rakije, Nedostojno je čovjeka, da bude rob bludnih opačina. Nedostojno je čovjeka, da bude rob novca. Nedostojno je čovjeka da bude rob zavisti i mržnje. Nedostojno je čovjeka, da bude rob oholosti. Nedostojno je čovjeka, da bude rob bilo koje strasti i opačine. Nedostojno je čovjeka, da od kralja, kakvim ga je učinio Bog, kad ga je stvorio, postane rob, okovan lancima grijeha.

Čitamo u životu Napoleona, kada je bio okrunjen carskom krunom u Parizu, da je pošao u Milano, da preuzme i lombardsku kraljevsku krunu. Kad je došao dan krunisanja, bila je kruna postavljena na oltar. Napoleon nije čekao, nego je zgrabio krunu s oltara i sam je postavio sebi na glavu i onda se ponosno okrenuo prema svojoj okolini, povikavši: "Krunu mi je dao Bog. Jao onome, koji mi je dirne!" Još veći ponos mora obuzimati nas, kada se sjetimo, kako nas je Bog uzvisio, kad nas je stvorio na sliku i priliku svoju.

—••—••—

IV. BOG ODOBRAVA DJELO STVARANJA

Dragi vjernici!

Vidjeli smo, da je sav vidljivi i nevidljivi svijet djelo Boga Stvoritelja, koji je sve proizveo iz ničesa svojom božanskom svemoći: Anđele, sunce, mjesec, zvijezde. Čovjeka je izveo po tijelu iz gliba zemaljskoga, a dušu mu stvorio na sliku i priliku svoju, da sjedinjena s tijelom u jednu čovječju narav, bude pokretalo čovjeka dostojnih čina.

Ali ako malo bolje pogledamo djelo stvaranja, onda ćemo

vidjeti, da Bog nije samo stvorio sve naprosto, nego je ono što je On stvorio, pronašao, da je sve dobro učinjeno. On je naime zapovjedio: "Voda pod nebom neka se sabere na jednom mjestu, i kopno neka se pokaže!" Kopno nazva Bog zemlja, sabranu vodu nazva more. I vidje Bog, da je bilo dobro". Malo dalje čitamo: "Zemlja pusti iz sebe svakojako zeleno bilje što nosi sjeme, i drveće, što rodi svakovrsne plodove, u kojima je sjeme. I vidje Bog, da je bilo dobro". Dalje opet čitamo, kako je stvorio dva velika svjetlila nebeska, veće, da vlada danom, i manje, da vlada noću, uz to još zvijezde. "I vidje Bog, kaže Sveto pismo, da je bilo dobro." Iza toga čitamo: "Tako stvori Bog velike morske nemani i sva živa bića, što se miču, od kojih vrvi voda, po vrstama njihovim, i sve ptice krilate u vrstama njihovim. I vidje Bog, da je bilo dobro". Dalje opet čitamo: "Tako načini Bog zvijeri zemaljske po vrsti njihovoj, stoku po vrsti njihovoj i sve, što gmiže na zemlji, po vrsti njihovoj. I vidje Bog, da je bilo dobro". Konačno čitamo: "Kad vidje Bog sve što je bio učinio, nađe to za veoma dobro". (I.Mojs.1,10-31).

1. Možda nam se u prvi mah čine bespredmetne ove riječi. Ali tko se malo dublje zamisli, taj će vidjeti, da su te riječi i te kako utemeljene, da izbiju svaku izliku čovjeku, koji bi se u svojoj ludosti kušao udaljiti od Boga i poricati Njegovu egzistenciju.

Što naime vidimo u svijetu, koji je stvorila svemoguća desnica Njegova? Vidimo divan red, koji mora svakoga razboritoga čovjeka dovesti do zaključka: gdje je red, tamo mora biti i redatelj. Ako dakle u svijetu postoji divan red, ako je sve dobro učinjeno, kako tvrdi Sveto Pismo, onda je jasno, da mora postojati i premudri Redatelj, kojega nazivamo Bogom. Nitko se dakle ne će moći ispričati, da mu nije bilo moguće upoznati Boga.

Koliko truda i muke kroz vjekove stajalo je čovjeka, dok je pronašao sat, kako ga mi danas imademo! Koliko je tu finih, većih i manjih šarafića, da ura može nesmetano ići i pokazivati vrijeme! Ali pogledajte golemi nebeski sat. Kakvih li golemih tjelesa! Kolikih li milijuna i milijarda tih golemih tjelesa! Kakvom li se silnom brzinom gibīju dan i noć, i to, kako tvrde učenjaci, već milijune godina! I nikad se ne sukobljuju jedna s drugima. Sunce točno izlazi u svoje vrijeme. Mjesec točno izlazi u svoje vrijeme. Godišnje se dobi točno mijenjaju u svoje vrijeme. Doista, nije uzalud usklikinuo pobožni Psalmista: "Nebesa pričaju slavu Gospodnju, i djelo ruku Njegovih navješta svod nebeski." (Ps. 18,2).

Pogledajte nadalje čudesa Božja u rudnom carstvu. Pogledajte čudesa Božja u biljnom carstvu. Pogledajte čudesa Božja u životinjskom carstvu. Da se poslužimo riječima svetoga Ivana evanđeliste, ni u cijeli svijet ne bi stale knjige, koje bi se mogle napisati o čudesima Božjim u svemiru.

Tko da se ne divi, kako je Bog sve dobro načinio, kad na pr. čita, da je i najtanja nit paučine, koju može naše oko vidjeti, sastavljena iz četiri tisuće još tanjih niti? Tko da se ne divi, kako je Bog sve dobro načinio, kad čuje,

da su učenjaci pronašli na krilcu jednoga leptira do sto hiljada ljuski, a jedna samo ljuska je opet u sebi čudo ljepote i savršenosti? Tko da se ne divi, kako je Bog sve dobro načinio, kad čuje,da su krila nekih zareznika tako nježna,da bi ih pedeset hiljada, jedno na drugo složenih, bilo jedva sedam milimetara debelo? Tko da se ne divi, kako je Bog sve dobro načinio, kad čuje, da na Filipinima ima i takva ribica, koja naraste najviše jedan i pol centimetra, i kad je hoće tko uloviti, potrebita je, ne mreža, nego fini rupčić, i onda ih se uhvati na hiljade u jedan mah? Prodaju ih na litre, sa mirodijama pomiješane i na suncu osušene kao poslastice. Tko da se ne divi, kad čuje,da imade na svijetu samo leptira do sada poznatih 105.000 vrsti? Tko da se ne divi, kako je Bog sve dobro učinio, kad čuje o drugim bezbrojnim vrstama životinja. A svaki dan pronalaze učenjaci opet nove i nove vrsti, o kojima se dosada nije ništa znalo, kao na pr. upravo sada otkrivena riba-ribič, koju je Bog obdario neke vrsti udicom, koju nosi na sebi i kojom hvata druge ribe?

Ali, jer je Bog sve tako dobro učinio, zato taj svemir, taj vidljivi svijet, mora čovjeka voditi k Bogu, i tko se udalji od Boga, niječući Njegovu egzistenciju, ne će imati isprike na sudu Božjemu. Zato se ne čudimo, ako Knjiga Mudrosti govori:"Luđaci od naravi bili su naime svi oni ljudi, kojima je nedostajala spoznaja Boga, i koji nijesu bili u stanju da zaključe iz vidljivih dobara na Onoga, koji jest, i koji razmatrajući djela nijesu pronašli majstora tih djela" (Mudr. 13,1). A i sveti Pavao apostol kori pogane govoreći: "Jer se otkriva gnjev Božji s neba na svaku bezbožnost i nepravdu ljudi, koji drže istinu u nepravdi. Jer što se može doznati o Bogu, očito je u njima, jer im je Bog objavio. Jer što se na Njemu ne može vidjeti, od postanja svijeta, moglo se spoznati i vidjeti na stvorenjima, i Njegova vječna sila i božanstvo, te nemaju izgovora" (Rim. 1,18-20).

Još manje izgovora dakako imadu, kad se sjetimo, da je Bog našoj nemoći doskočio i objavom istine svete vjere, davši nam neke vrste dalekozor u ruke, da se lakše vinemo k Njemu.

2. Da je Bog sve dobro učinio, vidimo napose, gledajući čovječju narav. Kako je divno sjedinio u jednu narav Bog materiju i duh! Po tijelu ima čovjek nešto zajedničko s rudama, jer postoji; ima nešto zajedničko s biljkama jer živi; ima nešto zajedničko sa životinjama, jer osjeća. Po duši ima pak sličnost s anđelima, pače sa samim Bogom, jer ima razum i slobodnu volju.

Ali kako je sve dobro i divno učinio Gospod Bog, kad se napose sjetimo stanja, u kojem je bio prvi čovjek! Tijelo njegovo nije bilo podložno bolestima. On nije znao za kugu, sušicu, bolest raka, spolne bolesti, uzetost, sljepoću, gluhoću, nijemoću. On nije znao, što je smrt, i ne bi bio znao, da je ostao u stanju milosti posvećujuće, u kojoj ga je Bog stvorio. Njegov razum nije podvrgnut neznanju, kojem je danas podvrgnut, nego je bio obdaren neobično divnom spoznajom. Njegova volja nije bila podvrgnuta strasti-

ma, nego je gospodarila njima. I zato nije čudo, da su Adam i Eva bili goli u divnom raju zemaljskom, a da se nisu trebali ni najmanje stidjeti jedno drugoga, jer je sve pokrivala milost Božja i držala u potpunoj vlasti svaki i najmanji neuredni pokret.

Ako dakle nađemo nešto, što nam se ne dopada, nije to djelo Božje, jer je Bog sve dobro učinio (premda je mogao stvoriti još savršeniji svemir, da je htio) nego je posljedica grijeha čovjekova, bune protiv Boga.

Ali eto, možemo dodati još za obuzdavanje svakog poganog jezika, koji bi se usudio prigovoriti Bogu,da je Bog i nakon pada prvih ljudi sve dobro učinio, jer je čovjeka podvrgao mukama svakojakim na tom svijetu,ne da ga uništi, nego da ga navodi na kajanje i tako povratak k Bogu, kojeg mu je osigurao preko Otkupitelja, obećanog odmah u raju zemaljskom. To je pak stvar ne samo dobra, koju je Bog učinio, nego upravo divna, tako da i sama Crkva kliče: "O sretne li krivnje, koja nam je pribavila takovog Otkupitelja!

Dragi vjernici! Čitamo,kako je nekoć sicilski kralj Hieron, koji je živio prije Kristova dolaska na svijet, dao sagraditi golem brod. No kad ga je trebalo porinuti u more, nisu bili u stanju to izvesti ni hiljade konja ni radnika. Nato je, kažu, dao kralj pozvati glasovitog matematičara Arhimeda. Taj mu je obećao, da će mu načiniti mašinu, pomoću koje će kralj sam biti u stanju, bez ičije pomoći, porinuti taj golemi brod u more. I Arhimed je brzo načinio tu mašinu, koja nije bila ništa drugo nego skup valjaka, podloženih pod trupinu broda. Kad je sve bilo pripremljeno,tada je zbilja kralj Hieron sam porinuo brod u more. Oduševljen nad djelom Arhimedovim. naredio je, da svi imaju držati za dobro, što Arhimed kaže ili učiniti. Tako i mi sve ono, što je Bog učinio, stvarajući svemir. On nam sam kaže, da je sve dobro, a iskustvo i opažanja svakog zdravog mozga moraju to potvrditi i slaviti Boga.

++ ++ ++

V. PAD ANĐELA

Dragi vjernici!

Vidjeli smo u prijašnjoj propovijedi, da je Gospodin sve učinio dobro, kad je stvarao svijet. Pače, kao što smo vidjeli, pronašao je sve, što je stvorio, za veoma dobro. A mi ipak vidimo u svijetu mnoga i velika zla. Zar je možda Gospodin Bog ustvrdio neistinu, kad je sve, što je stvorio, pronašao za veoma dobro? Sigurno ne, jer Bog je istina. Mora dakle drugdje biti izvor zlima i nevoljama u svijetu. Danas ćemo pogledati jedan izvor zala u svijetu, a to su zli anđeli, kojima je nakon njihova žalosnog pada prva i glavna zadaća što više ljudi pobuniti protiv Boga i upropastiti. A gdjegod se nešto radi protiv Boga i Njegove časti i vlasti, tamo nužno slijede i zla svake vrsti.

1. Što nas dakle sveta vjera uči o padu anđela? Sveta nas vjera uči, da je Bog Anđelima, kad ih je stvarao, dao i milost posvećujuću i vrhunaravne darove. Anđeli se naime u Svetome Pismu nazivaju sinovima Božjim, svetima, anđelima svijetla. Tim se pak riječima očito označuje stanje milosti posvećujuće. Osim toga svi su anđeli bili određeni za neposredno gledanje Boga. No gledanje Boga nadilazi spoznajnu moć svakoga stvorenoga bića. Za to je potrebita milost, koja stvorenje diže u vrhunaravni red i omogućuje mu ono, što ne može po svojoj naravi doseći. Svi su dakle anđeli bili stvoreni dobri, u milosti posvećujućoj, pa je dobro rekao sv.Augustin: "Treba dakle ispovjediti s dužnom hvalom Stvoritelja, da se ne odnosi samo na ljude, nego da se i o svetim anđelima može reći, da je Ljubav Božja razlivena u njima po Duhu Svetome, koji im je dan" (De civ.Dei 12,9,2).

Ali isto tako je sigurno, da anđeli nisu ipak bili utvrđeni u milosti. Inače ne bi bili pali, kao što su pali. A i pristojalo se, da ne budu odmah utvrđeni u milosti. Anđeli su naime bili obdareni silnom spoznajom i slobodnom voljom. A na svakoga, koji je obdaren spoznajom i slobodnom voljom, mogu se primijeniti riječi svetoga Pavla apostola Timoteju: "Nitko ne će biti okrunjen, koji se nije zakonito borio" (II. Tim. 2,5). Pristojalo se, da i anđeli, obdareni tolikom spoznajom i slobodnom voljom, zasluže nebo kao nagradu.

Bog je dakle podvrgao anđele kušnji, sve bez razlike, kao što je kasnije podvrgao kušnji i prve ljude na zemlji. Jedan dio anđela izdržao je kušnju i ostao vjeran Bogu, kao što im je govorio razum, obdaren tolikom spoznajom. Drugi dio anđela nije nažalost izdržao kušnju, nego je bijedno pao i propao zauvijek. Kako je pao taj dio anđela? Općenita je nauka svetih otaca i bogoslova, da su ti anđeli sagriješili ohološću. To možemo vidjeti iz riječi svetoga starca Tobije na samrti, kad je davao opomene svome sinu: "Ne dopusti nikada, da oholost vlada bilo u tvome osjećaju bilo u tvojoj riječi; u njoj je naime imala početak svaka propast" (Tob. 4,14). U oholosti je dakle imala početak i propast anđela. Kada onaj sveti patnik Job govori o đavlu, kaže, da je đavao "kralj nad svim sinovima oholosti" (Job 41,25). Kad je pak kralj nad svim sinovima oholosti, jasno je, da se sam najprije odlikovao ohološću i radi nje bio od Boga kažnjen. Kad je Krist Gospodin htio učenike da odvrati od isprazne slave, za koju je bila pogibao, da u nju upadnu, jer su im se i sami đavli pokoravali, rekao im je: "Promatrao sam sotonu, gdje spade s neba kao munja" (Lk. 10,18). Time nam je sam Isus Krist dao razumjeti, da je sotona, a s njim i drugi Anđeli pao zato, jer se uzoholio i digao protiv Boga. Nadalje vidimo iz Svetoga Pisma, kako je sveti Pavao apostol bio zabrinut za postavljanje novih biskupa. Zato opominje svoga dragog učenika Timoteja, neka ne radi za biskupa čovjeka, koji je istom obraćen na kršćansku vjeru. A zašto? Zato, veli apostol, "da se ne bi naduo i da ga ne stigne osuda đavolska" (II.Tim.3,6). Očito nam je apostol dao time razumjeti, da je đavao sagriješio ohološću i radi oholosti bio osuđen. Ako se još sjetimo, da je prema riječima Svetoga Pisma "po-

četak svakoga grijeha oholost" (Crk.10,15), onda je početak i anđeoskog grijeha bio oholost, što uostalom potpuno pristaje naravi anđela, koji je čisti duh.

Na temelju svega, što smo rekli, potpuno je razumljiva nauka svetoga IV.Lateranskog Sabora, koji kaže:"Đavao i drugi zli duhovi bili su od Boga po naravi stvoreni kao dobri duhovi, ali su po vlastitoj krivnji postali zli" (D 428).

2. Čim su anđeli sagriješili, stigla ih je i osuda Božja. Bog ih je osudio na vječne muke, koje već sada trpe. Da su zli anđeli, koje zovemo i đavlima, osuđeni na vječne muke, vidi se iz riječi Krista Gospodina, koji će reći na Sudnjem Danu onima s lijeve strane: "Idite od Mene prokleti u oganj vječni, koji je pripravljen đavlu i anđelima njegovim" (Mt. 25,41). Vidi se to i iz riječi svetoga Petra apostola, koji piše u svojoj drugoj poslanici:"Jer Bog nije poštedio ni anđela, koji sagriješiše, nego ih strovali u pakao, u tamnu tamnicu i predade ih, da se čuvaju za sud" (II.Petr. 2,4). Vidi se to i iz riječi svetoga Jude apostola, koji govori: "Anđele, koji ne održaše svojega gospodstva, nego ostaviše svoj stan, sačuvao je u vječnim okovima pod mrakom za sud velikoga dana" (Jud.6). Krivo bi dakako zaključivao onaj, koji bi iz riječi svetoga Petra i Jude zaključio, da đavoli ne trpe već sada paklenih muka, kad se čuvaju za sud. Čuvaju se za sud samo u tom smislu, da će Krist tada nad njima izreći završnu i svečanu osudu pred svim svijetom, kada će biti javno osuđeni i tako će primiti i neku drugotnu kaznu, kada budu osramoćeni pred svim svijetom, kad im se oduzme svaka vlast obilaženja zemljom i zavođenja ljudi, i kad vide, gdje njihova mjesta u nebu zaposjedaju ljudi, bića po naravi mnogo niža od njih.

3. Evo, dragi vjernici, jedan izvor zala na tom svijetu. Otkad je čovjek stvoren, đavao nije nikada propustio časa, da ne bi nastojao naškoditi čovjeku, navodeći ga na sve moguće grijehe, iz kojih izviru nebrojena vremenita zla za čovjeka, i ako on pođe dalje za đavlom, i vječna propast čovjekova. On je krvni neprijatelj naše duše, on je, kako veli sam Isus Krist, "krvnik i ubojica ljudi od početka". Ta zar nije đavao upropastio već prve ljude Adama i Evu, kad ih je lukavim razgovorom naveo, da uberu plod sa zabranjenog drveta i tako prestupe zapovijed Božju? Koliko su suza prolili, koliko boli i nevolja podnijeli radi toga prestupka ne samo Adam i Eva, nego i sve njihovo potomstvo! Zar nije đavao udario strašnom bolešću patnika Joba i izvrgao ga velikim i strašnim kušnjama? Zar nije đavao kušao samoga Sina Božjega Isusa Krista navesti na grijeh u pustinji za vrijeme četrdesetdnevnog posta? Zar nije đavao strahovito mučio tolike opsjednute u vrijeme Kristovo, kao što ste već mnogo puta čuli ili čitali u svetom Evanđelju? Zar nije đavao kušao rešetati kao pšenicu, to jest upropastiti sve apostole za vrijeme muke Isusove? (Lk, 22,21). Zar nije đavao bio onaj, koji je i samoga apostola Judu naveo, da za trideset srebrnika proda i izda svoga Učitelja i Boga, a onda ga opet podjario na očaj, te je Juda otišao i objesio se?

A što da kažemo o bezbrojnim slučajevima đavolske zlobe i mržnje kroz povijest svete Crkve? Kako je strašno znao napastovati i mučiti blaženu Veroniku Binasko, pa joj je u svojoj zlobi stukao glavu čekićem i bacio jo kroz sve stube na zemlju, da je samo čudom Božjim ostala živa! Kako je strašno znao mučiti i napastovati noć na noć svetoga arškoga župnika Ivana Vianeja, pa mu je jednom iz osvete zapalio i sobu. Kako je strašno znao mučiti svetoga Alfonsa Rodrigueza, brata laika Družbe Isusove, te ga je jednom survao kroz sve stube, da je samo čudom Božjim ostao živ! Kako je strašno znao mučiti svetoga Ivana Boska, kad mu nije dao spavati po čitave mjesece, samo da ga odvrati od odgajanja zapuštene mladeži, koja bi inače bila neminovno plijen pakla! Kako je strašno znao mučiti svetoga Franju Asiškoga, ne davši mu često ni trunka počinka za vrijeme teške bolesti, jer je vidio, kolike će duše biti otete njemu po sinovima svetoga Franje, koji su pošli tragom svoga učitelja, to jest tragom Isusa Krista, koji je Franji bio sve! Koliko je znao mučiti svetoga Antuna pustinjaka i bezbrojne druge svece!

Ima luđaka, koji se svemu tome rugaju. To je najsigurniji put, da padnu đavlu u šape i propadnu zauvijek. Vi pak ne zaboravite velike opomene svetoga Petra apostola: "Braćo, budite trijezni i bdijte, jer protivnik vaš đavao obilazi kao ričući lav naokolo tražeći koga da proždre. Njemu se opirite jaki u vjeri!" (I.Petr.5,9) Kada dođe smrtni čas, onda ćete vidjeti, kako je ozbiljna i velika istina ono, što vas uči Crkva, a kakvi su luđaci oni, koji šalom ili ruganjem prelaze preko istina svete vjere.

:::::

VI. ISTOČNI GRIJEH

Dragi vjernici!

Rekli smo, da je Gospodin Bog, kad je stvarao svijet, sve dobro učinio, pače veoma dobro. Ako dakle vidimo svakojaka zla na svijetu, onda ona imaju svoj izvor negdje drugdje, a to je grijeh. Ponajprije grijeh anđela, koji su se pobunili proti Bogu i bili zato strovaljeni u pakao. Iz mržnje prema Bogu nastoje sada što više ljudi navesti na grijeh i bunu proti Bogu. To je jedan veliki izvor zala. Ali čovjek je i sam sebi postao izvorom zala, kada se i on pobunio proti Bogu i prekršio Njegovu zapovijed.

1. Što nas dakle uči sveta vjera o padu čovjeka ili istočnom grijehu? O tome saznajemo iz Svetoga Pisma, iz prve Knjige Mojsijeve. Kad je naime Gospodin Bog stvorio prve ljude i postavio ih u raj zemaljski, da ga obrađuju i goje, dao im je i jednu zapovijed, da ih iskuša, kao što je stavio bio na kušnju i anđele. Ta zapovijed, koju je Gospod Bog dao Adamu i Evi, glasila je: "Sa svakoga drveta u vrtu smiješ jesti, samo s drveta spoznanja dobra i zla ne jedi!

Jer čim bi jeo s njega, morao bi umrijeti" (Gen.2,16). Ima luđaka, koji se rugaju, kako bi Gospodin Bog mogao radi takve jedne sitnice, radi jedne jabuke, upropastiti čovjeka? To je, kažu, priča. Ali luđaci zaboravljaju, tko je On, koji je to zapovjedio i kako je zapovjedio, tko je Onaj, koji je zabranio i kako je zabranio. To je Bog neizmjernog veličanstva, koji je pod kazan smrti zabranio čovjeku prestupiti Njegovu zapovijed. "Jelo, veli veliki crkveni učitelj sveti Augustin, jelo nije bilo zlo; jer kako bi Bog bio mogao u tako sretnom raju stvoriti nešto zlo? Jelo je bilo samo radi toga zlo i škodljivo, jer je bilo zabranjeno."

Održavanjem te zapovijedi htio je Bog, da Adam i Eva zasluže vječno blaženstvo, jer kao što smo već spomenuli riječi apostolove, "Bog ne kruni nikoga, koji se nije zakonito borio", to jest, koji se nije u kušnji pokazao vjeran Bogu. Time je Bog htio da poveća njihovo blaženstvo, jer ono, što čovjek zasluži, draže mu je nego ono, što badava primi od nekoga. Blaženstvo bi doduše bilo dar Božji, jer ono izvire iz milosti posvećujuće, koja je dar Božji i koja ih čini djecom Božjom, ali bi bilo i zasluženo kao nagrada za njihovu vjernost i tako povećavalo njihovu sreću.

No kako nas sveta vjera dalje uči, prvi ljudi nisu nažalost izdržali kušnju. Oni su naime radije poslušali đavla u slici zmije zavodnice, đavla, koji je otac laži i ubojica ljudi od početka" (IV. 8,44), i prekršili zapovijed. Lagao im je, da će biti jednaki Bogu, ako kušaju zabranjeni plod. "Nikako ne ćete umrijeti. Dapače zna Bog, da će vam se otvoriti oči, čim budete jeli s njega (zabranjenog drveta), i da ćete postati kao Bog, kad spoznate, što je dobro i zlo"(Gen. 3,4-5). Eva je poslušala zavodnika. "I ona uze od ploda njegova (drveta) i jede. I mužu svojemu, koji je bio uz nju, dade od njega, i on također jede."

2. Nesreća, grozna nesreća bila je gotova, jer je smjesta uslijedila kazna Božja, kako je Bog bio zaprijetio. Adam i Eva počinili su smrtni grijeh, i kazna je bila veoma stroga, jer je zapovijed bilo moguće lako izvršiti, a prvi su ljudi bili obdareni visokom spoznajom. Da je grijeh prvih ljudi bio smrtni grijeh, vidimo najbolje iz činjenice, da je sam Sin Božji, Isus Krist, morao umrijeti na drvu križa, da popravi zlo, koje su Adam i Eva učinili svojim grijehom u raju zemaljskom. Adamu i Evi dogodilo se slično, što i onom čovjeku u Evanđelju, koji je putovao iz Jeruzalema u Jerihon i upao među razbojnike, koji su ga posve opljačkali, a povrh toga teško izranili. Po istočnom grijehu bili su prvi ljudi smrtno ranjeni i na duši i na tijelu.

Prije svega izgubili su milost posvećujuću, dakle pravdu i svetost, u kojoj ih je Bog stvorio, a prema tomu i prijateljstvo Božje. Njihov razum je potamnio, to jest, oni nisu bili u stanju više tako dobro spoznati Boga, kao prije grijeha, Boga, koji je zadnji cilj čovjekov, volju Njegovu, svrhu svoga života. Oni su poslije grijeha postali slični čovjeku, koji stoji u sobi punoj dima. Taj ne vidi pravo ni ono, što je u sobi, ni ono, što je izvan sobe; ne što ne bi imao očiju, nego jer mu gledanje priječi dim.

Oslabila je njihova volja. Kao što se čovjek pobunio protiv Boga, tako se sada pobunilo protiv njega njegovo vlastito tijelo, da ga muči svakojakim požudama. Poput kamena, koji svojom težinom neprestano bježi k zemlji, tako i volja čovjekova nakon grijeha istočnoga neprestano smjera na zemaljske užitke. Čovjek je doduše sačuvao i razum i volju, i nije ih posve izgubio, kako misli krivovjerac Luther, ali nakon svoga pada mora ponavljati ono, što je rekao stari poganin: "Vidim i znadem što je bolje, a ipak činim ono što je gore". Nema snage,da se odupre zlu. To je ono, što uči sveti Pavao apostol u poslanici Rimljanima: "Imam radost u zakonu Božjemu po unutrašnjem čovjeku. Ali vidim drugi zakon u udovima svojim, koji se protivi zakonu uma mojega i zarobljava me zakonom grijeha, koji je u udovima mojim" (Rim. 7,22-23).

Ne čovjek je nakon istočnoga grijeha ranjen ne samo na duši, nego i na tijelu. Bog je prve ljude radi grijeha istočnoga osudio na smrt. "U znoju lica svoga", reče Adamu, "jesti ćeš kruh svoj, dok se ne vratiš u zemlju, od koje si uzet; jer si prah i u prah ćeš se pretvoriti." Na tu nas presudu Božju podsjeća sveta Crkva svake godine, kad nam na Pepelnicu siplje pepeo na glavu i govori:"Sjeti se, čovječe, da si prah, i u prah ćeš se pretvoriti!"

Prvi su ljudi bili nadalje izbačeni iz raja zemaljskoga, gdje su tako divno živjeli, i bili su podvrgnuti trudovima i mukama nebrojenim. "Neka bude prokleta zemlja poradi tebe! S mukom ćeš se od nje hraniti sve dane života svojega."

Bolesti svake vrsti navalile su na čovjeka, pa ne treba drugo nego pogledati jednu veliku bolnicu, da se čovjek uvjeri, što znači prekršiti zapovijed Božju.

Životinje, koje su prije tako slušale čovjeka, mogu mu sada škoditi, kao što nam govori svakidašnje iskustvo. Čovjek se pobunio protiv Boga Stvoritelja i Gospodara svojega, pa je pravo, da se i niže životinje bune protiv čovjeka, kojega je Bog njima bio postavio za gospodara.

Žena je muža zavela na grijeh, pa otada ima biti podložna mužu. Mnoge muke proživljava s porodom djece, jer je sve potomstvo svoje unesrećila svojim grijehom.

Sotona je dobio veliku vlast nad čovjekom, jer mu se on istočnim grijehom bacio svojevoljno u ralje. On je sada "knez ovoga svijeta".

3. Teške su dakle i strašne bile posljedice grijeha istočnoga, i to ne samo za Adama i Evu, nego i za sve njihovo potomstvo. Na sve nas prešle su i kazne i grijeh Adamov. Kaže naime sveti Opći Crkveni Sabor u Tridentu: "Ako netko ustvrdi, da je pobuna Adamova naškodila samo njemu, a ne i njegovim potomcima, i da je on od Boga primljenu svetost i pravdu, koju je izgubio, izgubio samo za sebe a ne i za nas; ili, kada se okaljao grijehom neposlušnosti, onda je samo smrt i kazne za grijeh prenio na cijeli ljudski rod, ali ne i grijeh, koji je smrt duše, taj neka bude proklet, jer se protivi apostolu" (Dz 789).

Dragi vjernici! Kroz sjevernu Afriku proteže se golema pustinja Sahara, od nekoliko milijun kvadratnih kilometara. Kada u tihoj zvjezdanoj noći pređe preko nje vjetar, i kad se milijarde i milijarde onih zrnaca počnu trti jedno o drugo, onda se čuje kao uzdisanje na smrt ranjenog diva. "Čujete li?" znadu reći Arapi, sinovi pustinje, "pustinja plače". Ona plače, jer je postala neplodnom pustinjom. Plače za svojim nekadanjim divnim vrtovima, vinogradima, livadama, šumama zelenim, poljima, izvorima, potocima, kojima je nekada obilovala, prije nego je postala mrtvom pustinjom.

To je vjerna slika roda ljudskoga nakon pada Adamova, nakon istočnoga grijeha, nakon izgona iz raja zemaljskoga. I mi bismo plakali do vijeka, da se Bog nije smilovao u svojoj bezgraničnoj ljubavi prema čovjeku. Jedna je naime jedina žena u svoj povijesti roda ljudskoga bila izuzeta od grijeha istočnoga, Blažena Djevica Marija. Od Nje se rodio Isus Krist, koji je svojom mukom i smrću na drvetu križa skinuo s nas prokletstvo Adamovo i otvorio nam opet vrata raja. Jao čovjeku, koji se ruga nauci o grijehu istočnom! Blago čovjeku, koji drži uvijek na pameti strašnu nesreću u koju je upao grijehom praroditelja i služi se sredstvima milosti, koje nam je priskrbio Krist!

=.=.=.=

VII. BRATOUBISTVO

Dragi vjernici!

Kada su prvi ljudi, Adam i Eva, prekršili zapovijed Božju u raju zemaljskom, bili su istjerani iz raja zemaljskog. Kletva Božja nad njima počela se odmah ispunjavati, i posljedice grijeha istočnoga počele su se pokazivati u svoj svojoj grozoti. Adamu naime i Evi rodila su se prva dva sina, Kain i Abel. Oni su po prirodnom zakonu imali biti njihova radost i utjeha, njihova potpora u danima starosti. Ali evo što se dogodilo!

1. Prema Svetome Pismu Kain je bio ratar, a Abel pastir. "I poslije nekog vremena, nastavlja Sveto Pismo, poslije nekog vremena dogodi se, da Kain prinese Gospodu žrtvu od plodova poljskih. I Abel žrtvova od prvina stada svojega, i to komade sala. Gospod pogleda milostivo na Abela i žrtvu njegovu. A na Kaina i žrtvu njegovu ne pogleda. Tada se Kain rasrdi veoma i gledao je preda se mrko. A Gospod upita Kaina: "Zašto si srdit i gledaš preda se tako mrko? Nije li ovako: Ako pravo radiš, smiješ slobodno dignuti pogled? Ako li krivo radiš, ne vreba li tad pred vratima grijeh, kojega poželjenje upravljeno je k tebi, ali mu ti moraš biti gospodar?" I jednoga dana, kada se Kain sa svojim bratom Abelom, dok su bili na polju, nešto porječkao, skoči Kain na brata svojega Abela i ubi ga" (Gen. 1,4,3-8).

Vidite li prvu strašnu posljedicu grijeha istočnoga? Stanovništvo naime kruglje zemaljske bili su tada Adam i Eva,

njihova dva sina, Abel i Kain i nešto braće i sestara njihovih. Imali su dakle dovoljno prostora za život. Nije trebalo nikakve svađe za ovaj ili onaj komad zemlje, komu će pripasti, kao što vidimo svagdje danas prigodom raznih ostavinskih rasprava. Pa ipak brat ubija svoga rođenoga brata. Prvi sin, što se rodio od žene na zemlji, ubija svoga rođenoga brata, sina iste majke i oca. A zašto? Jedan je i drugi prinio žrtvu Bogu. Kain od svojih plodova poljskih, Abel od prvina stada svojega. I Gospod je milostvivo pogledao žrtvu Abelovu, a na Kaina i žrtvu njegovu ne pogleda. Jedni kažu, da zato nije pogledao Gospod žrtvu Kainovu, jer je prinio lošije stvari, a Abel najbolje, što je imao. No čini se, da je bio drugi razlog, to jest, bila je veća, dublja i življa vjera Abelova, nego je bila vjera Kainova. "Nije se, veli sveti Grgur Papa, dopao žrtvovatelj po darovima, nego darovi po žrtvovatelju." Bilo kako mu drago, u srcu se Kainovom porodila zavist. Kada je Gospod lišio prve ljude vrhunaravnih darova i milosti posvećujuće, nije više bilo snage, koja bi mogla obuzdati grešne porive u čovjeku, pa tako ni zavist u srcu Kainovom. Zavist mu nije dala mira. Iz zavisti se izlegla u srcu Kainovom duboka mržnja na brata Abela. Mržnja je pak samo vrebala na zgodan čas, da se iskali na svojoj žrtvi. I kad se jednoga dana Kain u polju s bratom svojim Abelom nešto porječkao, skočio je pun bijesa na njega i ubio ga. Strasti zavisti i mržnje bilo je udovoljeno. Abela više nije bilo. Ali da li je Kain bio sretan i zadovoljan? Ne samo da nije, nego da njemu možemo lijepo promatrati dalje posljedice istočnoga grijeha i grijeha umorstva brata svojega.

2. Tek što je Kain izvršio umorstvo brata svojega, javlja se glas svemajućeg i pravednog Boga: "Gdje ti je brat Abel?" Kain odgovori: "Ne znam. Zar sam ja čuvar brata svojega?" Ali taj izgovor Kainov nije mogao prevariti Boga, čije je oko, kako veli Sveto Pismo, sjajnije od sunca. I zato je Gospod nastavio: "Što si učinio? Glasno viče sa zemlje k meni krv brata tvojega. I zato da si proklet, prognan od domaćeg tla, što je otvorilo usta svoja, da popije iz ruke tvoje krv brata tvojega. Kad zemlju uradiš, neka ti više ne daje uroda. Lutat ćeš i bježat ćeš po zemlji" (Gen. 4,9-12).

Vidite li, kako je Bogu mrzak grijeh Kainov, bratoubijstvo, i to ne samo Kainov, nego i svi ostali slični grijesi? Gospod Bog proklinje bratoubojicu. I sad se ispunja ono, što veli sveti Ivan Krizostom: "Ti se nisi bojao živoga brata svojega, pa ga se sada boj mrtvoga!... Bog hoće time da kaže: za života bio je Abel tvoj brat i susjed, i toga nisi mogao podnositi. On je morao umrijeti, i sad je (kao tužitelj i sudac) tvoj strašni gospodar."

U Kainovu srcu rađa se strah, očajanje, strahovita grižnja savjesti, što se odrazuje u riječima Kainovim Gospodu: "Prevelika je kazna moja, a da bih je mogao snositi. Izgoniš me eto danas iz dobre zemlje! Moram se kriti pred tobom, moram lutati i bježati po zemlji. Tkogod me susretne, ubit će me". Kain, bratoubojica, nema nigdje mira, on ne zna više za sreću na tom svijetu. Pa čak i na njegovom potomstvu odrazila se na svoj način strahota bratoubijstva.

Jedan od njegovih potomaka po Imenu Lameh bio je čovjek krvoločne osvetljivosti i puten, uzevši dvije žene. I povijest čitavog Kainovog potomstva pokazuje nam otpadanje od Boga, sve dublje upadanje u zemaljštinu i gajenje čisto zemaljske kulture, kao što vidimo kod Kainova potomka Jubala.

A koliko puta se već u povijesti čovječanstva ponovio prizor Abelova ubijstva i Kainove zloće, sad u ovom sad u onom obliku! I nikada Božje oko ne će zatajiti, da prije ili kasnije, za života ili smrti, otkrije i preda zasluženoj kazni ubojicu, bilo na ovom ili onom svijetu. Tako čitamo, kako je u desetom vijeku kroz dvadeset i šest godina mirno provodio svoj pustinjački život sveti Meinrad, u blizini današnjeg Einsiedelna u Švicarskoj. Nikomu na svijetu nije učinio ništa zla, nikomu nije smetao, ni od koga nije ništa trebao. Pa ipak su se našla dva Kaina, dva razbojnika, koji su svetog pustinjaka jednog dana u njegovoj pustinjačkoj ćeliji napali i ubili. Ubojice su otišli, misleći, da ih nitko nikada otkriti ne će. Tako je mislio nekada i Kain. Ali ga je Božje oko otkrilo. Tako je otkrilo i ubojice svetoga Meinarda. Svetac je naime za života običavao svaki dan hraniti u svojoj ćeliji dva gavrana. Kad su sad ovi opazili, da se njihov dobročinitelj ne giblje, poletjeli su za ubojicama i neprestano kriještali nad njihovim glavama, kudgod su išli. To je konačno postalo ljudima sumnjivo, pa su ubojice uhvatili i počeli ispitivati. Konačno su ovi priznali, da su ubili svetog pustinjaka, i pravda ih je obojicu privela zasluženoj kazni i dala pogubiti. I tako se i na njima ispunila odredba Božja: "Tko prolije čovječju krv (nepravedno) i njegova se krv ima proliti; jer je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju" (Gen.9,6).

3. Kako se duboko moramo zamisliti u ovaj izvještaj Svetoga Pisma o prvom ubojstvu na zemlji! Ovaj je izvještaj živi svjedok, kako je strašne posljedice ostavio istočni grijeh u naravi ljudskoj. Ovaj je izvještaj velika opomena, kako budno moraju paziti napose roditelji, da od najranije dobi iskorjenjuju kod svoje djece svaki pokret zavisti, ma kako im se nedužan činio. Zavist je kod Kaina dovela do mržnje, mržnja do odluke za umorstvom, koje je on i izveo. Tko zna, što može biti, kršćanski roditelji, i kod vaše djece, ako ne budete, kako rekosmo, od najranije mladosti pazili na svaki neuredni pokret kod njih. Ima ljudi, koji se tješe, da će tobožnja prosvjeta odstraniti sve zločine sa svijeta. Ali krivo imaju, koji tako misle. Bezbošci su, koji poriču opstojnost istočnog grijeha i njegove posljedice.

Kad bi njihovo mišljenje bilo ispravno, onda bi moralo biti zbilja to manje zločina na svijetu, što ljudi bolje napreduju. A sad smo evo baš mi, u naše doba, doživjeli posve obratno. Danas je čovječanstvo na najvišem stepenu prosvjete. A da li smo ikada u povijesti doživjeli tolika umorstva nevinih ljudi, kao u naše doba? Tko da se ne sjeti strašnih Hitlerovih logora, u kojima je izginulo milijune ljudi, kojima je sva krivnja bila, jer su drukčije mislili, nego li Hitler? Tko da se ne sjeti strašnih koncentracionih logora, gdje su ljudi podvrgnuti ropskom radu i na milijune

ih je izginulo.

Nikakva prosvjeta ne će biti u stanju odvratiti čovjeka od zločina,ako se udalji od Boga i ne bude podržavan od milosti Njegove. Prvo umorstvo na zemlji doziva nam dakle u pamet svu strahotu posljedica istočnoga grijeha i potrebu milosti Božje,ako hoćemo,da živimo životom dostojnim čovjeka,da izbjegnemo sramoti, grižnji savjesti na tome svijetu i nesretnoj vječnosti na drugom.

*****

VIII. OPAČINE NARODA

Dragi vjernici!

Nije grijeh Kainov jedini grijeh iza pada prvih roditelja. Kad se sruši brana, koja zadržava vode golemog basena, onda nastupa poplava, koja sve obara, što nađe na putu. Tako je i iza istočnoga grijeha, iza pada prvih roditelja, nastala poplava grijeha u ljudskom rodu na sve strane. Jedan pogled u povijest roda ljudskoga iza istočnog grijeha najbolje će nam to pokazati.

1. Kain je dakle sagriješio najprije: zavišću, mržnjom i onda umorstvom brata Abela. Put je bujici grijeha bio otvoren. Njegov potomak Lameh nosi žalosno prvenstvo, da se nije zadovoljio s jednom ženom, nego je jednoženstvo, kako je to Bog odredio u raju zemaljskom, zamijenio mnogoženstvom, jer je uzeo dvije žene, Adu i Selu. Povrh toga odlikovao se ohološću i krvožednom osvetljivošću, kao što vidimo iz njegovih riječi ženama svojim: "Ada i Sela, čujte govor moj! Žene Lamehove, poslušajte riječ moju: ubit ću čovjeka, koji me rani, i momka, koji me udari. Ako će Kain biti sedam puta osvećen, Lameh će biti sedamdeset i sedam puta" (Gen. 4,23-24).

Kad se rod ljudski malo umnožio, podali su se ljudi bludnim opačinama u najvećoj mjeri, tako da je taj grešni ljudski rod Bog morao zatrti općim potopom, te je samo patrijarha Noa sa svojim sinovima i ženama njihovim našao milost pred Bogom. "Tada je zemlja, kaže Sveto Pismo, bila pokvarena pred Bogom i puna zločina" (Gen. 6,11).

Ali bujica se grijeha nije zaustavila ni nakon općeg potopa. Tek što je Noa nakon potopa zasadio vinograd, i ne znajući jakosti vina opio se, sin njegov Kanaan pokazao je dovoljno bestidnosti, tako da ga je otac morao prokleti riječima: "Proklet da je Kanaan! Neka je najniži sluga braći svojoj!"

Kad su se ljudi opet razmnožili, odlučiše u svojoj oholosti da sazidaju kulu do neba visoku, i tako se opru Bogu i Njegovoj nakani, da se ljudski rod raširi po zemlji. Za kaznu im je Bog pomeo jezik i onda ih raspršio na sve strane.

Uto su već mnogi zaboravili na Gospoda Boga svoga,Stvoritelja neba i zemlje, i počeli se klanjati lažnim i krivim bogovima, bogovima, koji, kako kaže Psalmista, imaju oči a

ne vide, imaju uši a ne čuju, imaju usta a ne govore, imaju grlo, a ne viču, imaju ruke a ne pipaju, imaju noge a ne mogu hodati, jer nisu nikakvi bogovi, nego nijemu mrtva stvar.

Da spasi vjeru u pravoga Boga, Bog je u svom milosrđu povukao patrijarhu Abrahama iz roda njegova, da po njemu i potomstvu njegovu dade mesijansko spasenje svemu nesretnom rodu ljudskomu. Grijeh se ipak širio dalje po čitavom svijetu. Tako vidimo, da faraon otima Abrahamu ženu njegovu Saru, kad je radi gladi morao doći u Egipat, da se prehrani.

Malo dalje vidimo već, kako se svađaju pastiri Lotovi sa pastirima Abrahamovim,a isto tako čitamo u Svetom Pismu o prvim ratovima, kad su se zaratili razni kraljevi sa kraljevima sodomskim i njegovim saveznicima. Malo dalje vidimo već razdor u obitelji Abrahamovoj, razdor između Sare i Agare, žena Abrahamovih, kad je Agara prezrela Saru, kao glavaricu svoju.

Ali to je bila sitnica prema bezbožnim opačinama, koje malo dalje spominje Sveto Pismo, kojima su bili odani neki nadasve grešni gradovi, kao Sodoma i Gomora. Bile su to opačine, po kojima i danas još nose ime stanovite vrste grijeha proti šestoj zapovijedi Božjoj. Te su neprirodne opačine bile tako mrske Bogu, da je te grešne gradove za opomenu svemu čovječanstvu spalio ognjem i sumporom i na njihovom mjestu se danas nalazi Mrtvo More, more, u kojem ne može da živi ni jedna jedina riba ili bilo koja mu drago druga životinja.

Malo dalje vidimo gadnu opačinu, koju nam opisuje Sveto Pismo, kad su dvije sestre tako duboko pale, da su opile svoga rođenoga oca i s njime sagriješile grijehom nečistoće, i po njemu dobile potomstvo, dva sina, Amona i Moaba, iz kojih su potekla dva grešna naroda, Amonci i Moapci.

Malo dalje opisuje nam Sveto Pismo mržnju, kojom je Ezav režao na svoga brata Jakova, koji mu je preoteo njegovo pravo prvorodstva, i to najviše krivnjom samoga Ezava, koji je težio samo za zemaljskim stvarima. Radi te mržnje morao je Jakov bježati u daleku Mezopotamiju i ostati tamo više od dvadeset godina.

Malo dalje crta nam Sveto Pismo gadan grijeh, kad je Sihem, sin Hemorov, silovao kćer Jakovljevu Dinu. Za osvetu su opet braća Dinina na prevaru poklali sve muške stanovnike u gradu, a žene i djecu njihovu, stoku i imovinu njihovu poplijenili. Radi toga krvavog čina morao je kasnije patrijarha Jakov baciti kletvu na svoje sinove Levija i Simeona, koji su bili krivci toga krvavog pokolja.

Malo dalje naći ćemo u Svetom Pismu opet spomen prljavih grijeha, i to, da je sin Jakovljev Ruben sagriješio sa ženom oca svojega Balom, radi čega ga je kasnije stigao gubitak prava prvorodstva. Isto tako grijeh sina Jakovljeva Jude, koji je sagriješio sa vlastitom svojom snahom Tamarom, da i ne spominjemo gadan grijeh sina Judina Onana, kojeg je Bog ubio radi grijeha, što ga je počinio.

Onda nalazimo malo dalje grijeh mržnje, zavisti i osve-

te, kad su sinovi Jakovljevi prodali za dvadeset srebrnika svoga brata Josipa kao roba u Egipat, jer ga je otac više volio, i jer su mu bili zavidni za njegove sne, po kojima se činilo, da će Josip imati prvenstvo nad braćom svojom.

Malo dalje vidimo u Egiptu, kako žena Putifarova, zagledavši se u mladoga Josipa, kuša svim silama, da ga nagovori na preljub sa sobom, i kad joj to ne uspijeva, lažno optužuje Josipa, da ju je htio silovati, i on ni kriv ni dužan mora da ide u tamnicu, gdje ostaje više od dvije godine.

A što da kažemo dalje o grijesima ubijanja djece, kad je faraon naredio ubijati svu mušku djecu izraelsku? O bezbrojnim grijesima Izraelaca u pustinji, kad ih je Mojsije vodio u zemlju obećanu; o grijesima Kanaanaca, odanih najgadnijim idolopoklonstvu, radi čega ih je Bog dao istrijebiti; o grijesima Filistejaca, Siraca, Amonaca, Moabaca, Edomaca, Asiraca, Babilonaca, Perzijanaca, Grka, Rimljana i svih drugih naroda staroga vijeka, odanih najgadnijem idolopoklomstvu, kao što je štovanje Venere, Astarte, Moloha, kojemu su u čast spaljivali živu djecu; o bezbrojnim ubijstvima, razbojstvima, krađama, klevetama, ogovorima, preljubima i svim mogućim opačinama širom svijeta. Doista, ono što smo rekli na početku, iza grijeha istočnoga nastao je pravi potop grijeha i opačina širom svijeta. Doista, ono što smo rekli na početku, iza grijeha istočnoga nastao je pravi potop grijeha i opačina širom svijeta.

2. A što slijedi iz toga, dragi vjernici, za sve nas? Prvo, da budemo vječno zahvalni Gospodu Bogu, koji kraj svih tih neizmjernih opačina nije prepustio čovjeka njegovoj sudbini i nije ga osudio, kako je osudio anđele nakon njihova grijeha, nego se smilovao i poslao u raju zemaljskom obećanog Spasitelja, koji je svojom gorkom mukom i smrću na drvetu križa slomio silu pakla, pribavio nam potrebite milosti i otvorio vrata raja.

Drugo, da sa svetim strahom radimo svim silama oko spasa duše svoje, jer nitko od nas nije siguran, dok je živ, da ne će duboko pasti bilo u ovoj ili onoj stvari i izgubiti dušu. Ima luđaka, koji se smatraju pravednima i ne trebaju čak ni ispovijedi u svojoj ludoj umišljenosti. Tako se jedan takav u nekom društvu, u kojem je bio prisutan i katolički svećenik, porugljivo izrazio, kad je došla riječ o svetoj ispovijedi: "Ja ne idem na ispovijed, ja nemam nikakvih grijeha". Nato će mu župnik: "Prema tomu Vi ste iznimka u rodu ljudskome". "Kako to mislite, gospodine župniče?" "Ja ću Vam reći, ako mi date važnu riječ, da ne ćete moje riječi smatrati za uvredu. Samo su dvije vrste ljudi na zemlji, koji ne griješe. Jedna vrsta su djeca, koja još nisu došla k razumu. Druga vrsta su ljudi, koji su izgubili upotrebu razuma. Nijedan drugi na svijetu nije bez grijeha". Imao je župnik potpuno pravo, kad je to rekao. A za to nam daje veliku potvrdu Sveto Pismo, kad nam riče poplavu grijeha, koja je zahvatila ljudski rod nakon pada Adamova. Kad nam pak Krist svojom milošću osigurava put u nebo, onda se moramo truditi svim silama, da ne proigramo nijedne milosti, nego se njima marljivo koristimo, jer

da nije bilo milosti Kristove, svi bismo potonuli zauvijek i poginuli u poplavi opačina, koje su zahvatile ljudski rod nakon grijeha Adamova.

* * *

IX. KAZAN POTOPOM

Dragi vjernici!

Nema sumnje, da je milosrđe Božje veliko. Pače, kako veli Sveto Pismo, milosrđe je Gospodnje nad sva djela Njegova. Ali, kad čovjek ne mari za sve opomene Božje i ustraje u grijehu, onda se prije ili kasnije očituje i stroga pravda Božja, koja kazni opačine. Jedan nam oseban slučaj pripovjeda Sveto Pismo u izvještaju o općem potopu, koji je zadesio griješno čovječanstvo u dane patrijarha Noe.

1. "A kad se ljudi počeše množiti na zemlji, kaže Sveto Pismo, i kćeri im se rodiše, vidješe sinovi Božji, da su bile lijepe kćeri čovječje, i uzimali ih sebi za žene, koliko ih htjedoše. Tada reče Gospod: "Duh moj ne će više dugo ostati u ljudima. Oni nijesu više ništa drugo nego meso. Trajanje njihova života neka bude još samo sto i dvadeset godina."... Kad Gospod vidje, da je pokvarenost ljudi na zemlji bila velika i da je sve mišljenje i htijenje srca njihova svejednako išla samo na zlo, pokaja se Gospod, da je bio načinio ljude na zemlji, i bio je duboko ožalošćen. I odluči Gospod: "Hoću da istrijebim sa zemlje ljude, što sam ih stvorio, s ljudima i stoku, sitne životinje i ptice nebeske. Jer se kajem, što sam ih načinio" (Gen. 6,1-7).

Milost u očima Gospodnjim, kaže dalje Sveto Pismo, našao je samo pravednik, patrijarha Noa i njegova obitelj. I kad je došlo vrijeme kazni i Noa ušao u kovčeg, što ga je bio sagradio po nalogu Božjem, "tada, kaže Sveto Pismo, Gospod zatvori za njim. Nato se izli potop na zemlju za četrdeset dana. Voda naraste i diže kovčeg, tako da je plovio nad zemljom. Sve više nabuja voda i diže se visoko nad zemlju. A kovčeg je plovio na vodi. Do tako silne visine nabuja voda na zemlji, da su bila pokrivena sva visoka brda pod cijelim nebom. Voda se pope petnaest lakata visoko iznad brda, tako da su ona bila poplavljena . Tada izgiboše sva bića, što su se micala na zemlji, ptice, stoka, zvijeri i sve, što gmiže po zemlji, a i svi ljudi. Sve, što je imalo u sebi dah života, sve, što je živjelo na suhu, pomrije. Tako istrijebi On sva bića, što su živjela na zemlji, čovjeka, stoku, štogod gmiže i ptice nebeske; sve bi istrijebljeno sa zemlje. Ostade samo Noa i što je bilo s njim u kovčegu. Voda se penjala još sto i pedeset dana dalje na zemlji" (Gen. 7,16-24).

2. Iz ovoga izvještaja Svetoga Pisma, vidimo ponajprije, kako Gospod Bog mrzi grijeh, što je i razumljivo, jer je Bog biće neizmjerno sveto. Nije naš Bog, kao što su bili žalosni poganski bogovi, kojima su pogani pridavali svakojake opačine. Venera je bila bludnica, Bakho pijanica, Hermes tat, Mars razbija č i t.d. Bog naš je biće neizmjerno sveto, to jest biće,

koje ljubi beskrajno red i čistoću, odnosno savršenstvo. Bog dakle postupa kao čovjek, koji je ne samo sam čist, nego hoće, da i sve oko njega bude čisto i u redu: soba, dvorište, zgrade, pokućstvo u sobi, odijelo i sve ostalo. Tako je i Bog, kad je stvorio svijet, a napose čovjeka, očekivao, da će čovjek ostati svet, kako ga je stvorio. To vidimo i iz riječi Njegovih preko Mojsije upravljenih Izraelu: "Budite sveti, jer sam i Ja svet" (III.Mojs.11,4).

A evo, u vrijeme patrijarha Noe ljudi su se tako iskvarili i odali putenim grijesima, da se više nije u njima mogla skoro raspoznati slika Božja, prema kojoj su stvoreni, nego su, kako kaže Gospod, bili "samo meso", ljudi uronjeni u putene grijehe skroz naskroz, kao da ni nemaju neumrle duše.

Kad su dakle sve opomene Božje i Njegovo dugo čekanje ostali bez uspjeha, morala je nastupiti pravda Božja, koja, kakogod nagrađuje i najmanje dobro, tako ne pušta bez kazne nijedne opačine, kao što vidimo iz riječi Krista Gospodina Židovima: "A Ja vam kažem, da će ljudi za svaku beskorisnu riječ, koju izreknu, morati položiti račun na dan suda" (Mt. 12,36).

Kako dakle ne bi Gospod kaznio ovako teških opačina? Ponajprije ovi tako zvani sinovi Božji, to jest potomci pravednoga Seta, morali su razumjeti, da se ništa dobra ne će roditi iz sklapanja brakova sa kćerima prokletoga Kaina, i da će ih ove navesti na zlo. I tako se dogodilo. Jer kroz dugo vrijeme od kojih sto i više godina, što im je Bog dao za pokoru, ne samo da se nisu popravili, nego su dodali nove grijehe, kao što možemo zaključiti iz riječi Gospodnjih. Dok ih prije naziva da su "samo meso", kad su se polakomili za kćerima Kainovim, kasnije kaže, da je i "sve mišljenje i htijenje srca njihova svejednako išlo samo na zlo." Kroz dugo dakle vrijeme od Boga im dano za pokoru ne samo da se nisu popravili, nego su se još više iskvarili.

Tako ih je konačno zahvatila pravda Božja i podavila ih je voda, kao osvetnica pravde Božje. Kao što su prije na neki način plivali u opačinama, tako su sada mrtva tjelesa njihova plivala u vodi, oruđu osvetne pravde Božje.

Pa ipak, dragi vjernici, i u ovoj osvetnoj pravdi Božjoj moramo gledati dobrotu Božju. Pravda Božja je zapravo dobrota Božja. Bog je, kaže neki svetac, zato pravedan, jer je dobar. Tako su se i mnogi ovi nesretnici, koji se nisu htjeli kajati, dok im je išlo dobro, pokajali u nevolji i spasili duše, kao što možemo zaključiti iz riječi prvaka apostolskog svetog Petra, koji piše u svojoj prvoj Poslanici: "Jer je i Krist jedanput za grijehe naše umro, pravedan za nepravedne, da nas privede k Bogu, ubijen doduše tijelom, ali oživljen Duhom. U Njemu je sišao i propovijedao duhovima, koji su bili u tamnici. Koji su bili nekada nevjerni, kad su se u dane Noine oslanjali na dugotrpnost Božju, dok se gradio kovčeg, u kojem se malo, to jest osam duša, spasilo vodom" (I.Petr. 3,18-2o).

3. Ne moraju li se srca naša, kad slušamo izvještaj o

kazni izopačenog čovječanstva u vrijeme Noino, napuniti svetim strahom Božjim? I to je ropskim strahom Božjim, nego djetinjim strahom Božjim, da se ne bojimo toliko kazne Božje radi grijeha naših, nego uvrede Boga, koji je otac naš. "Tko naime, veli sv.Grgur papa, čini dobro samo iz straha, taj nije još posve ostavio grijeha." Međutim, kako lijepo primjećuje sveti Augustin, "čini barem iz straha pred kaznom, što nisi u stanju činiti iz ljubavi prema Bogu".

Strah Božji donijet će nam veliku korist. On ponajprije tjera grijeh iz duše, kako kaže mudri Sirah u Svetome Pismu. Da su suvremenici Noini bili imalo prožeti strahom Božjim, ne bi bili učinili onih grozota i sramota što su ih činili, niti bi ih dosljedno bila zahvatila pravda Božja, kako ih je zahvatila. Tako vidimo, da je strah Božji dao snage devedesetgodišnjem starcu Eleazaru, da ni ne okusi svinjskoga mesa prema zapovijedi kralja Antioha, makar je znao, kako ga strašne muke čekaju.

Strah Božji čuvat će kreposti naše duše. Kao što oboružan vojnik čuva magazine i druge objekte, i nitko se ne usuđuje dirati u njih, kad vidi vojnika oboružana, tako ni neprijatelj naše duše ne će se usuditi dirnuti u naše duševno blago, kreposti, dok ih čuva strah Božji. Zato neka bude svaki dan naša molitva sa svetim pjesnikom Davidom: "Probodi, Gospode, srce moje strahom svojim, da se bojim sudova Tvojih" (Ps. 118,12o).

A onda, ne moramo li se napose čuvati sramnoga grijeha putenosti, koji je toliko uvrijedio Boga, da je potopom istrijebio suvremenike Noine s lica zemlje, kao kakvu gamad? Mislimo na neizmjerno svetog Boga, čije nas oči svuda prate, kao što su pratile i suvremenike Noine. Mislimo na neizmjerno svetog Boga, koji tako mrzi svaki grijeh, a napose grijeh putenosti, bludnosti. Kako je to nedostojno čovjeka! Kako li su bijedni i jadni ljudi, koji se podaju takvim opačinama, pa makar inače blistali pred svijetom i bili ne znam na kakvim položajima.

Čitamo u životu velikog apostola Indije i Japana, svetog Franje Ksavera, kako je jednom u luci Kochin naišao na jednog dobro mu poznatog Portugalca, koji je provodio razbludan život. Svetac ga upita:"Kako ti ide?" "Vrlo dobro", odgovori mu ovaj. Nato ga svetac ozbiljno pogleda, a onda mu reče: "Ali na duši nije nitko bjedniji od tebe". Riječi i pogled svečev djelovale su. Nesretnik je ušao u se, obratio se i uz pomoć svetog Franje Ksavera započeo nov život. Neka nas misao na opći potop, na svetost Božju, koja mrzi svaki grijeh, a napose grijeh putenosti, napuni svetim strahom Božjim, te oplačemo iskreno grijehe dosada počinjene, a novih se čuvamo kao najvećega i jedinoga zla na svijetu.

+++...+++

X. BOG KAŽNJAVA GRIJEH

Dragi vjernici!

Vidjeli smo zadnji puta, kako je Bog kaznio pokvarenost ljudi u vrijeme patrijarhe Noe. No nije to ni prvi ni posljednji put, da Bog kazni grijeh. Ako samo malo prođemo kroz Sveto Pismo, povijest Crkve i svagdanji život, vidjet ćemo, kako pravda Božja bdije i grijeh kažnjava prečesto već na ovom svijetu na vidljiv način, da i ne govorimo o kazni u drugom životu. Ako se pak nađe koji luđak, i misli, da je to samo priča svećenika, onda neka ne zaboravi riječi Knjige Mudrosti:"Jer samo tada pokažeš snagu svoju, kad se ne vjeruje u savršenstvo moći Tvoje, i kod onih, koji je poznaju, kazniš prkos" (Mudr. 12,17). Blagost Božja ne dokida pravde Božje. Bog je biće savršeno.

1. Bacimo međutim letimičan pogled u povijest grijeha, pa će nam se brzo otvoriti oči. Tek što su Adam i Eva počinili grijeh, ubravši plod sa zabranjenog drveta, već ih je stigla osuda Božja: gubitak milosti posvećujuće, gubitak vrhunaravnih darova, izgon iz raja zemaljskoga, patnje svake ruke, bolesti i smrt.

Tek što je Kain ubio brata svojega, već glas Božji zove Kaina na račun i odgovornost, proklinje ga i tjera iz zemlje njegove.

Kad se je sin patrijarhe Jude, Onan, podao ružnom grijehu nečistoće u saobraćaju sa ženom svojom, kaže Sveto Pismo: "A Gospodu je bilo mrsko, što je činio, pa zato pusti, da i on umre" (Gen. 38,10). I on, to jest kao i brat mu Her, čiji grijeh ne spominje imenom Sveto Pismo, ali je svakako morala biti gadna stvar, kad ga je Gospod kaznio preranom smrću.

Ruben, sin patrijarhe Jakova, sagriješio je sa ženom oca svojega. Za kazan je izgubio pravo prvorodstva, što je bila velika stvar u Izraelu. Zato, kad je Jakov na samrti dijelio blagoslove sinovima svojim, govori Rubenu: "Rubene, ti si prvorođenac moj; jakost moja i prvina muške snage moje; prvi u dostojanstvu, prvi u vlasti! Uskipio si kao voda; ne ćeš imati prvenstva, jer si stupio na ležaj oca svojega i oskvrnio ga" (Gen. 49,3-4). I Rubensovo pleme ostalo je bez važnosti u Izraelu.

Simeon i Levi, sinovi istoga patrijarhe Jakova, izvršili su odviše krvavu osvetu nad stanovnicima Sihema. Otac je prokleo na samrti gnjev njihov i Simeonovo pleme izgubilo je svoju samostalnost i iščeznulo iz povijesti izraelske, a Levijevo pleme raspršilo se po gradovima drugih plemena.

Mojsije i Aron su u jednom času posumnjali, hoće li Bog dati vodu iz stijene narodu u pustinji. Za kaznu te sumnje stigla ih je osuda Božja, da nisu smjeli ući u zemlju obećanu,toliko žuđenu, nego su obojica umrli izvan nje.

Izraelci su se, dok je Mojsije boravio na gori Sinaju, da primi zapovijedi od Gospoda, počeli klanjati zlatnom tele-

tu, pijući i igrajući. Za kazan ih je tri hiljade palo od mača.

U zemlji Moapskoj činio je Izrael, na putu iz Egipta u zemlju obećanu, preljub sa kćerima moapskim, klanjajući se bogovima njihovim. Za kaznu ih je izginulo dvadeset i četiri tisuće, a madijanska kneževska kći Kozbi, skupa sa svojim ljubavnikom Izraelcem Zamrijem, probodena je kopljem kroz trbuh.

Narod se izraelski polakomio jednom za mesom u pustinji i mrmljao protiv Boga. Bog im je dao prepelica u izobilju, da se najedu mesa, koliko ih bijaše volja. Ali je i za kaznu njihove pohlepe pripustio bolest, koja ih je tako pokosila, da se ono mjesto prozvalo Kibrot Hattaava, to jest grobovi pohlepe (IV.Mojs.11,34).

Marija, sestra Arona i Mojsije, pobunila se jednom proti Mojsiju, jer da je zapostavljena. Bog ju je udario gubom od glave do pete, i samo na molitvu Mojsijevu opet ju je ozdravio.

Datan, Kora i Abiron s dvjesto i pedeset drugih pobunili su se protiv Mojsija, tražeći za sebe prvenstvo u građanskom i crkvenom području Izraela. Stigla ih je strahovita kazna. Koru, Datana i Abirona žive je progutala zemlja, koja se otvorila na zapovijed Gospodnju, a onih dvjesto i pedeset, što su si htjeli prisvojiti dio svećeničke vlasti, spalio je oganj s neba.

Uhode, koje je Mojsije bio poslao u Palestinu, da izvide zemlju, dali su lažan izvještaj o Palestini, na što je sav narod počeo rogoboriti protiv Mojsije i Boga. Za kaznu je sve uhode stigla nagla smrt, a više od šest stotina hiljada odraslih ostavilo je svoje kosti u pustinji, kuda su lutali četrdeset godina. Tek njihovo potomstvo ušlo je u zemlju obećanu.

Veliki svećenik Heli bio je previše nemaran u karanju svojih sinova Ofnija i Finesa, koji su besramnim životom i postupkom odvraćali narod od svete službe Božje. Za kaznu su Ofni i Fines poginuli u boju, a Heli je na vijest o njihovoj pogibiji i nesreći Izraela pao sa stolice, slomio šiju i umro.

Saul je nekoliko puta prestupio zapovijed Božju u raznim stvarima. Za kaznu je odbačen kao kralj, zapao u teško duševno raspoloženje, i konačno nakon izgubljene bitke na gori Gelboe sam sebi oduzeo život, bacivši se na mač svoj, da ne padne živ u ruke Filistejima.

Dva puta došlo je po pedeset vojnika, da prema nepravednoj naredbi kraljevoj uhvate svetog Iliju proroka. Obadvije grupe spalio je za kaznu oganj s neba.

Bezbožna kraljica Jezabela dala je lažno optužiti i kamenovati Nabota, da se dočepa njegova vinograda. Za kaznu je bila strovaljena s prozora, izgažena konjskim kopitima i izjedena od pasa, kako je prorekao Gospod Bog.

Kralj Ahab nije poslušao proročanstva prorokova, koji ga je odvraćao od borbe u Ramot Galaadu. Za kaznu je u boju smrtno ranjen i pod večer umro, a onda su psi lizali krv njegovu, kada su prana njegova kola na jezeru.

Bezbožni Jeroboam, htio je uhvatiti proroka Gospodnjeg, koji mu je prorekao razorenje oltara, koji je sagradio, da odvrati Izrael od polaska u hram Gospodnji u Jeruzalemu. Za kaznu mu se odmah ukočila ruka, i makar mu je na molitvu prorokovu opet dana upotreba ruke, istrijebljen je kasnije i on i sva kuća njegova radi idolopoklonstva.

Kralj Antioh grozno je mučio Judejce, da ih navede na otpad od vjere otaca u pravoga Boga. Za kaznu su ga živa izjeli crvi. Herod Agripa je svojatao božansku čast. Za kaznu ga je udario Anđeo Gospodnji i živa su ga izjeli crvi.

David je sagriješio preljubom i ubijstvom. Za kaznu je doživio bezbroj jada i sramota u svojoj obitelji, kao što je pobuna sina mu Absaloma i obeščašćenje njegovih žena.

Ananina i Safira slagali su pred svetim Petrom. Za kaznu ih je stigla nagla smrt.

Sodoma i Gomora griješile su neprirodnim načinom. Za kaznu je oba grada spalio oganj i sumpor.

2. Ali što da duljimo, dragi vjernici, kad ne bi ni u svijet stale knjige, koje bi se mogle napisati o strahotama, koje stižu grijeh. I ovo, što smo vidjeli, samo su vidljive vremenite kazni. Kako Bog pojedince kazni na drugom svijetu, to je tajna Božja. I nemojmo se čuditi, da Bog tako budno pazi i kazni grijeh. On je Bog neizmjernog veličanstva, mi smo ništica. "On vjekuje vijek do vijeka nit Ga žića konac čeka", a mi smo u poredbi s Njime mnogo manje nego muha, što živi jedan dan. On je svemoć, a mi smo nemoć. On je svetost, a mi opačina.

Jao umišljenim veličinama, koje utvaraju sebi, da se mogu poigravati s Bogom i griješiti po volji! Prije par godina je neki njemački župnik prijateljski opomenuo nekog inteligentnog(ako se može tako nazvati), i bogatog čovjeka, koji nije mario za vjeru. Taj mu je odgovorio pismom, u kojem kaže: "Ja imam o vjeri svoje nazore. Ja ne trebam ni duhovnika ni Crkve. Ja držim svoje pobožnosti u slobodnim planinama i šumama. Od njih slušam propovijedi i savjete, jer znam, što imam činiti. Bavite se Vi radije glupim pukom, koji još treba duhovnog pastira. Ja sam slobodan čovjek i idem svojim putovima. Za mene se ne brinite ni za spas moje duše i dobro zapamtite: "Ja ću sebi sam potražiti put u svoje blaženstvo". Točno tjedan dana iza toga našli su toga umišljenog čovjeka slomljene kičme pod njegovim vlastitim autom. To je bilo njegovo blaženstvo na tom svijetu. A na drugom? To je tajna Božja. Jedno je sigurno. S Bogom se ne možemo šaliti. I tko se igra, pasti će u ruke Boga živoga, kako veli sveti Pavao.

..ooOoo..

XI. ABRAHAM (KRIJEPOST VJERE)

Dragi vjernici!

Sinovi patrijarhe Noe, Sem, Ham i Jafet brzo su se razmožili i raširili po zemlji. Od njih su nastali mnogi narodi.

Ali nažalost s njihovim širenjem po svijetu širio se sve više i otpad od pravoga Boga, a ljudi su se počeli klanjati suncu, mjesecu, zvijezdama, bikovima, mačkama, zmijama i drugoj gamadi, te bogovima od drva, kamena, srebra, zlata, koje su sami sebi pravili. Da se dobri Bog nije opet smilovao, čovječanstvo bi bilo potpuno utonulo u poganstvu i propalo zauvijek. Bog se pak u svom milosrđu smilovao, tako, da je odabrao čovjeka, po imenu Abrahama, da se po njemu sačuva i raširi prava vjera i ufanje u budućeg Spasitelja svijeta.

1. O tome nam Sveto Pismo pripovijeda u dvanaestom poglavlju prve knjige Mojsijeve: "Jednoga dana reče Gospod Abrahamu: "Idi iz svoje zemlje i od roda svojega i iz doma oca svojega u zemlju, koju ću ti pokazati! Jer učinit ću te narodom velikim, i blagoslovit ću te, i proslavit ću ime tvoje. Ti imaš proširiti blagoslov. Blagoslovit ću one, koji tebe blagosivaju, i proklet ću one, koji tebe proklinju. U tebi će biti blagoslovena sva plemena na zemlji". I pođe Abraham, kako mu je bio zapovjedio Gospod (I.Mojs.12,1-4). Pošao je u Palestinu, pošao je kasnije, kad je nastala glad i u Egipat, pošao je natrag u Palestinu, gdje je i pokopan u dubokoj starosti od sto sedamdeset i pet godina u pećini Makpeli uz svoju ženu, kreposnu Saru.

U čemu dakle leži veličina Abrahamova? U veličini njegove vjere. Njegova vjera bila je ponajprije cjelovita, jer je Abraham vjerovao sve, što mu je Bog objavio. Nije bila malena stvar za Abrahama ostaviti svoj rod i svoj rodni kraj. Ali kad mu Bog nalaže, da ostavi rod i domovinu svoju, Abraham se odmah pokorava i vjeruje Bogu, da će od njega učiniti veliki narod, u zemlji, koju će mu darovati. On vjeruje Bogu, da će ga blagosloviti. On vjeruje Bogu, da će blagosloviti i one, koji njega budu blagosivali, i da će prokleti one, koji budu njega proklinjali. On vjeruje Bogu, da će u njemu biti blagosloveni svi narodi na zemlji. On vjeruje Bogu, da će mu dati sina od Sare, žene već starice, koja po naravnom zakonu ne može više začeti. On vjeruje Bogu, da će njegovi potomci morati služiti drugom narodu (to jest Egipćanima) punih četiri stotine godina. On vjeruje Bogu, da će On nakon toga vremena izbaviti njegovo potomstvo, a strogi sud izvršiti nad neprijateljima, koji ga budu tlačili. On vjeruje Bogu, da će u miru umrijeti u visokoj starosti.

Ali je vjera Abrahamova bila ne samo cjelovita, nego i tvrda, to jest Abraham nije ništa sumnjao o onome, što mu je Bog objavio. To je Abraham sjajno dokazao napose u slučaju žrtvovanja svoga sina Izaka. Bog mu je obećao sina, kad je žena njegova Sara bila stara već devedeset godina, a njemu samome bilo je već sto godina. I taj mu se sin doista rodio, i on mu je nadjenuo ime Izak. Kao što je i razumljivo, Abraham je silno ljubio toga sina, to više, što mu se rodio u dubokoj starosti i protiv svakoga ljudskoga očekivanja. Ali eto jednoga dana stavio je Bog Abrahama na izvanredno tešku kušnju, kad mu je naredio: "Uzmi Izaka, sina svojega, jedinca svojega, kojeg ljubiš, pa idi u pokrajinu Moriju i ondje ga prinesi za žrtvu paljenicu na jednom od brda, što ću ti ga pokazati" (I.Mojs.22,2). Kakve li gorke kušnje za Abrahama!

To mu je bio sin jedinac. To mu je bio sin, preko kojega se blagoslov imao prenijeti na čitavo čovječanstvo. Sara više ne može roditi. Što će dakle biti od obećanja Božjega? Nije li sve to varka, obmana? Ali Abrahamova vjera bila je tvrda kao stanac kamen. On je vjerovao, da će Bog ipak, makar na ne znam kakav način ispuniti svoje obećanje. Zato nije ni časa krzmao, nego je uzeo sina svoga Izaka, drva za žrtvu i pošao na mjesto, koje mu je Bog označio. Tamo je svezao sina svoga, uzeo nož i zamahnuo, da ga zakolje. Tek u zadnji čas je Bog preko anđela svojega spriječio tu žrtvu, i mjesto Izaka žrtvovao je Abraham ovna, koji se bio zapleo rogovima u guštari. Bila je dakle u Abrahama vjera tvrda kao stanac kamen.

Ali ne samo tvrda, nego je vjera njegova bila i stalna, to jest Abraham je volio sve izgubiti, pa i isti život, nego odstupiti od vjere. To nam pokazuje dobro i malo prije navedeni slučaj iz života Abrahamova. On je, rekosmo, bio tvrdo uvjeren, da mu Bog može dati sve,što je obećao, makar i zaklao svoga sina Izaka, na kojemu se temeljila, po ljudski govoreći, njegova nada. Ali i da to nije Bog učinio, Abraham je bio spreman žrtvovati svoga sina, pa i sam umrijeti, ali nikako nije htio Boga napustiti. Nije dakle radio kao nesretni kralj Salomon, koji je, da ne ražalosti svojih poganskih žena, odstupio od Gospoda Boga svoga i posagradio žrtvenike svim njihovim lažnim bogovima, da im služe.

Ali još jedno svojstvo vjere vidimo kod patrijarhe Abrahama. Vjera je njegova bila ne samo cjelovita, ne samo tvrda, ne samo stalna nego i živa, jer je Abraham živio po vjeri i klonio se svakoga zla, a činio dobro, kako ga je vjera u Boga učila. Pogledajte samo, kako je spriječio razdor između pastira svoga bratića Lota i svojih! Da ne bude svađe, premda je bio stariji, stavio je Lotu na raspolaganje, neka izabere koji kraj hoće. I kad je Lot izabrao bolji dio, Abraham nije ni jedne riječi prigovorio, jer je volio izgubiti na imetku negoli podržavati svađu i razdor. Pogledajte njegovo poštenje, kad je izbavio svoga bratića Lota, i kralj sodomski, kojemu je također pomogao, ponudio mu blaga za odštetu! Abraham odgovara: "Ni konca, ni remena od obuće, ništa od svega što je tvoje, ne uzimam".

On zagovara grešne gradove Sodomu i Gomoru, da ih spasi od propasti. On točno plaća cijenu za pećinu Makpelu, kakogod je zatražio vlasnik. On se Bogu moli za Abimeleha, koji mu je bio oteo ženu, da ga Bog ozdravi i blagoslovi mu kuću. On lijepo postupa sa svojim slugama. On se redovito Bogu svome moli, klanja i prinosi mu žrtve. Vjera je njegova bila doista živa, to jest činio je dobro, gdjegod je mogao, a svagdje se klonio zla, odnosno grijeha, kako ga je učila vjera u Boga.

2. Nije li sveti patrijarha Abraham velika pouka i živa opomena i svima nama u pitanju vjere? Vjera je, dragi vjernici, najvažnija stvar u našem životu, jer bez nje je, kako veli sveti Pavao apostol, "nemoguće ugoditi Bogu" (Žid. 11,6). Ona je za nas u duhovnom pogledu isto, što je i korijen stablu. Ako je korijen čvrst, zdrav, duboko u zemlji, onda će i

stablo stajati čvrsto, onda se možemo nadati i rodu na stablu. Ali ako je korijen slab, bolestan, onda će stablo biriti i jednoga će se dana, kad navali bura, srušiti, i od njega nema drugo, nego da se baci u vatru. Zato kaže sveti Opći Crkveni Sabor u Tridentu: "Vjera je početak ljudskoga spasa, podloga i korijen našega opravdanja; bez nje je nemoguće ugoditi Bogu i prispjeti k zajednici djece Njegove" (DB 8o1).

Od kolike je važnosti za nas vjera, vjera cjelovita, tvrda, stalna i živa, pokazuje nam i primjer velikog vođe naroda izraelskoga Mojsije na putu iz Egipta u zemlju obećanu Palestinu. Jednog mu je dana naredio Gospodin, da izbije žednom narodu vodu iz pećine u pustinji. Mojsije je samo na čas posumnjao, samo na čas nije mu vjera bila tvrda. I već ga je stignula osjetljiva kazna Božja, da nikada nije smio nogom stupiti u lijepu zemlju obećanu Palestinu, koju je tako želio vidjeti, nego je umro i pokopan izvan Palestine. A kako bismo mi mogli prispjeti u onu jedinu pravu zemlju obećanu, nebo, ako ne bismo imali čvrste vjere u Boga, ako ne bismo živjeli po toj vjeri? To je nemoguće. A da je to nemoguće, pokazuju i riječi Krista Gospodina, koji je rekao apostolima, kad je uzlazio na nebo i njih slao propovijedati: "Koji vjeruje, spasit će se, a koji ne vjeruje, osudit će se" (Mk, 16,16).

Danas se pak mnogi poigravaju sa svojom vjerom. Za kakvugod tricu spremni su zatajiti vjeru u Boga, kao da je ona suhi list, a ne korijen, koji drži čitavo stablo našega života, i o kojem ovisi sva naša sretna ili nesretna vječnost. Jao kršćaninu katoliku, koji za kukavno mjesto, koji za volju jedne unosne ženidbe, koji iz kukavičkog straha izda svoju vjeru, svoga Boga! Ako Krist Gospodin nije ozdravio ni jednog bolesnika, koji nije pokazao kakve takve vjere, još manje će dati život vječni čovjeku, koji vara u vjeri. Njegova je osuda zapečaćena i propast vječna sigurna. Neka nam milost Božja sačuva ovaj divni dar Božji, svetu vjeru katoličku, pravu vjeru u Boga, za koju nam tako divan primjer pruža sveti patrijarha Abraham.

•••———•••

XII. MOJSIJE

Dragi vjernici!

Od Adamovih potomaka nastali su mnogi narodi, koji su se raširili na sve strane svijeta: Egipćani, Sirci, Asirci, Babilonci, Izraelci, Filistеji, Perzijanci, Medijci, Kananci, Grci i bezbrojni drugi. Ali svi su ti narodi zastranili i dali se na idolopoklonstvo. Samo jedan narod sačuvao je po posebnoj providnosti Božjoj vjeru u pravoga Boga, a to je bio narod izraelski, ili kako se kasnije prozvao, narod židovski. "Bog je, veli Rimski Katekizam, odabrao između naroda jedan, koji je prozvao "svojim" narodom, od kojeg je htio biti naročito poznavan i štovan: ne možda zato, što bi druge narode pretekao u pravdi ili ih nadvisio bro-

jem (kako je to Bog sam Židovima dao na znanje), nego više radi toga, jer se Bogu svidjelo, da jedan mali i neznatni narod učini velikim i jakim, da bi Njegova moć i dobrota kod svih naroda bila to više poznata i slavljena" (O.R. 3, 1,12).

U tom pak narodu odabrao je Bog jednog posebnog čovjeka, koji će voditi taj narod i udariti temelje svemu njegovom kasnijem životu, a taj čovjek zvao se Mojsije.

1. Ono, što nam upada kod Mojsija naročito u oči, to je čudesna briga Božja za njega, to je sama zadaća Mojsijeva i ono, što je njome predstavljao.

Ponajprije zapažamo kod Mojsije upravo čudesnu brigu Božju za njega. Poznato je iz Svetoga Pisma, da su Izraelci došli u Egipat za života patrijarhe Jakova, čijeg su sina Josipa zavidna braća bila prodala u Egipat. Po posebnoj providnosti Božjoj, kad je Josip postao potkraljem Egipta, za vrijeme jedne teške i duge gladi, i sam pa trijarha Jakov s ostalim članovima obitelji doša o je u Egipat, gdje su se potomci njegovi kroz razdoblje od četiri stotine godina razvili u narod od kojih tri milijuna ljudi. Međutim, kad su Egipćani opazili, da se Izraelci veoma množe, i da bi im mogli postati opasni, i kad su se zaboravile zasluge Josipove za Egipat, dao je egipatski kralj ili faraon nalog, da se kod porođaja ubijaju sva muška djeca izraelska, a na životu ostavljaju samo djevojčice. Tako je imalo biti i s Mojsijem, o čijem rođenju pripovijeda Sveto Pismo ovo: "Neki muž iz kuće Levijeve otiđe i oženi se ženom plemena svojega. Žena zatrudnje i rodi sina. Kad ona vidje, da je lijep, sakrivala ga je tri mjeseca. A kad ga nije mogla dulje sakrivati, uze za nj košaricu od papirusove trstike. Zamaza je dobro asfaltom i smolom, metnu dječaka u nju i stavi je u trsku kraj Nila. Sestra njegova stajala je podalje, da vidi, što će biti od njega. Tada dođe kći faraonova na Nil, da se kupa. Dok su sluškinje njezine hodale amo i tamo na obali Nila, ugleda ona košaricu u trsci. Posla sluškinju svoju tamo, da je donese. Kada je otvori, vidje dijete: bio je dječak i plakao je. Sažali joj se i pomisli: "To je jedno od djece hebrejske". Tada upita sestra njegova kćer faraonovu: "Hoćeš li da idem i da ti dovedem dojkinju Hebrejku, da doji dijete?" Odgovori joj kći faraonova: "Idi!" I otide djevojčica i dovede mater dječakovu. Njoj reče kći faraonova: "Uzmi ovog dječaka i doji ga! Ja ću ti za to platiti!" Žena uze dječaka i dojila ga je. Kad dječak posta veći, donese ga natrag kćeri faraonovoj. Ona ga uze kao sina i nadjenu mu ime Mojsije. "Jer, reče, iz vode sam ga izvadila" (I.Mojs. 2,1-10).

Vidite li čudesnu brigu Božju za Mojsija? On je imao biti pogubljen kao i druga muška djeca izraelska. Ali Bog je bdio nad njim i mati ga je sakrivala tri mjeseca, jer joj se, kao što je i razumljivo smilio plod utrobe njezine. Kad ga više nije mogla kriti, spela mu je koša ricu i zamazala smolom, da ne može voda prodrijeti u nju, i onda je izložila košaricu u trstici u Nilu. Bog je udesio, da se baš u to vrijeme došla tamo kupati kći faraonova i opazila košaricu te je poslala sluškinju svoju, da je izvuče iz vode. Bog je

učinio, da joj se dječak smilio, i ona ga je posinila, nakon što ga je mati, kojoj ga je bila predala na dojenje, odojila. I tu se najljepše očituje divna briga i providnost Božja, što je Mojsije došao baš na dvor faraonov, gdje je stekao veliku naobrazbu i upoznao život dvora, na kojem je kasnije kao izaslanik Božji imao odigrati tako veliku ulogu u povijesti naroda izraelskog. Sam sveti Stjepan prvomučenik spominje tu odliku Mojsijevu, kad je govorio pred sudom i rekao među ostalim: "I pouči se Mojsije u svoj mudrosti egipatskoj, i bio je silan u riječima i u djelima svojim" (Dj. 7,22).

Da je bio silan u riječima i djelima, pokazao je sav njegov kasniji život. No to je pokazao još, dok je bio na dvoru, kao posinak kćeri faraonove, jer je već tada posjećivao svoje potlačene zemljake, da im pomogne u njihovoj nevolji, pa je tako jednoga dana ubio jednoga Egipćanina po dopuštenju Božjem, koji je tukao i mučio jednog njegova zemljaka.

Međutim kad je faraon doznao za taj slučaj i htio ubiti Mojsija, morao je Mojsije bježati. Bog je opet divno bdio nad njim. Odveo ga je zemlju madijansku, gdje je stupio u službu Raguela, svećenika madijanskog, koji mu je dao kćer svoju Seforu za ženu. I tu je Bog Mojsija, dok je čuvao ovce u pustinji, pripravio do kraja za njegovu uzvišenu zadaću, očitovavši mu se u gorućem grmu na gori Horebu ili Sinaju.

2. Bog je dao Mojsiju golemu zadaću: zadaću, da ide pred moćnog faraona; zadaću, da ga prisili velikim znacima i čudesima, da pusti narod izraelski iz ropstva; zadaću,da vodi narod izralski iz Egipta preko Crvenog Mora i Sinajskog poluotoka u zemlju obećanu Palestinu; zadaću, da tomu narodu poda zakon i pouči ga u svim zapovijedima, koje će primiti od Boga; jednom riječi, zadaću, da stvori sigurne temelje svemu kasnijem građanskom i vjerskom životu naroda izraelskoga. Bila je to doista golema zadaća, kakve nije imao nijedan drugi vođa izraelskoga naroda. I Mojsije je tu svoju zadaću sjajno ispunio, ako izuzmemo možda koju tu ljudsku slabost, bez koje ne može biti čovjek na tome svijetu.

3. Mojsije je po mnogim svojim značajkama i lijepa slika Isusa Krista, Sina Božjega. Mojsije je kao dječak izmakao okrutnoj zapovijedi faraona, koja je naređivala ubijati svu mušku djecu izraelsku. Krist je izbjegao okrutnoj zapovijedi Herodovoj, koja je nalagala poubijati svu mušku djecu u Betlehemu ispod dvije godine. Mojsije je proboravio mladost u Egiptu. I Krist je proboravio u Egiptu nekoliko godina na bijegu pred Herodom. Mojsije je postio četrdeset dana prije proglašenja zavjeta na Sinaju. I Krist je postio četrdeset dana prije nego je stupio u javni život, da proglasi zakon Evanđelja, s kojim počinje Novi Zavjet. Mojsije je najveći zakonodavac Izraela, Krist je najveći zakonodavac svijeta po svome Evanđelju. Mojsije je oslobodio Izraelce iz ropstva faraonova. Krist je oslobodio sav svijet od ropstva đavoleva. Mojsije je poveo narod izraelski u zemlju obećanu. Krist vodi sve ljude dobre volje u pravu zemlju obećanu, nebo. Mojsije je puno molio i trpio za narod svoj. Krist je cijeli život trpio i molio za či-

tavo čovječanstvo. Mojsije je bio silno blag i pun dobrote prema narodu svome, kraj sve zloće njegove. Krist Gospodin je sama blagost i dobrota, tako da je mogao reći: "Učite se od Mene, jer sam blaga i ponizna srca!"

4. Koliko dakle moramo biti zahvalni dragom Bogu, koji je tako brižno bdio nad Mojsijem i uzgojio ga divno za uzvišenu zadaću vođe naroda Božjega. Time je koristio i svima nama, jer je iz sredine toga naroda nakon dugih vjekova proizašao Spasitelj svijeta, Isus Krist. On se mnogo puta u svom javnom životu pozivao na Mojsiju. On nije dokinuo zapovijedi Božje, koje je Mojsije proglasio na Sinaju. I danas vrijedi: "Ja sam Gospod Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz Mene! Ne izusti imena Gospoda, Boga svoga, uzalud! Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji! Poštuj oca i majku, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji! Ne ubij! Ne sagriješi bludno! Ne ukradi! Ne reci lažnoga svjedočanstva na bližnjega svoga! Ne poželi žene bližnjega svoga! Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga!" Sve to vrijedi i danas, kao što govori Krist na gori blaženstva: "Ne mislite, da sam došao da ukinem zakon i proroke. Nijesam ih došao ukinuti, nego da ih ispunim. Jer zaista, kažem vam: Dok stoji nebo i zemlja, ne će nestati nijedne jote ili točke iz zakona, dok se sve ne ispuni" (Mt, 5,17-18).

Mojsije je dakle mogao s punim pravom već pred hiljadu i pet stotina godina prije dolaska Kristova na svijet reći Izraelcima: "Proroka iz sredine tvoje, između braće tvoje, kao što sam ja, podignut će ti Gospod, Bog tvoj, njega slušajte!" (Deut.18,15). Taj prorok je u prvom redu Sin Božji, osnivač općenite Crkve, u čije je temelje prema tome već sluga Božji, Mojsije, polagao prvo kamenje, kad je pripremao narod na dolazak Mesije. Time je zauvijek zadužio i sve nas.

=_=_=_=

XIII. OSLOBOĐENJE IZRAELA OD ROPSTVA

Dragi vjernici!

Već smo spomenuli u zadnjoj propovijedi, kako su Izraelci prispjeli u Egipat i kako su se tamo razvili u velik narod od koja tri milijuna ljudi kroz četiri stotine godina, što su tamo boravili. Spomenuli smo i to, kako su se Egipćani počeli bojati Izraelaca, da bi im mogli postati opasni. Zato egipatski kralj ili faraon reče narodu svojemu: "Eto, narod sinova Izraelovih brojniji je i moćniji od nas. Hajde da mudro postupamo s njima, da još dalje ne raste i u slučaju kakva rata ne prijeđe k neprijateljima našim i ne otiđe iz zemlje!" Postaviše stoga nad njim nadrednika, da ga muče teškim poslovima: moradu faraonu zidati za skladišta gradove Pitom i Rameses. Ali što su ga više tlačili, to se više množio i više se širio, tako da su strahovali od sinova Izraelovih. Zato su Egipćani silom gonili sinove Izraelove

na posao. Ogorčavali su im život teškim poslom s ilovačom i opekama i svakim radom u polju. Gonili su ih silom na sve te poslove. A babicama hebrejskim, od kojih se jedna zvala Sefora, a druga Fua, naredi kralj egipatski ovo: "Kad pomažete hebrejkama kod poroda, pripazite na spol: je li dječak, usmrtite ga! Je li djevojčica, neka ostane na životu!" (II. Mojs. 1,9-16). Stanje je dakle Izraelaca bilo upravo očajno, i da se tako nastavilo, bili bi malo pomalo iščeznuli sa zemlje.

1. No nad tim narodom bdjela je ljubezna providnost Božja, koja znade iz zla izbiti dobro. Narod je morao upoznati, da bez Boga ne može ništa, a to može najbolje vidjeti, kad se nalazi u beznadnom stanju, kao što je bio Izrael. Tada se pokazala desnica Božja. Dok je Mojsije pasao ovce tastu svojemu Jetru uz goru Horeb ili Sinaj, javi mu se Bog u gorućem grmu i reče mu: "Dobro vidjeh nevolju naroda svojega u Egiptu i razabrah tužbu njegovu na tlačitelje njegove. Znam, kako puno trpi. Zato evo siđoh, da ga izbavim i da ga izvedem iz te zemlje u zemlju lijepu i prostranu, u kojoj teče mlijeko i med, u mjesta, gdje su Kanaanci, Heteji, Amoreji, Ferezeji i Jebuzeji. Doista, tužba sinova Izraelovih doprije do Mene, i Ja vidim, kako ih teško muče Egipćani. Zato sad idi! Šaljem te k faraonu. Izvedi narod moj, sinove Izraelove iz Egipta!" (II.Mojs. 3,7-10).

Mojsije se kušao najprije izgovoriti na razne načine, ali je konačno morao popustiti i pokoriti se nalogu Božjemu. Sa ženom svojom Seforom i sinovima otputovao je u Egipat. Zajedno sa bratom svojim Aronom, koji mu je po nalogu Božjem bio izašao ususret, pošao je do faraona i rekao mu: "Ovako govori Gospod, Bog Izraelov: Pusti narod moj da ide, da mi u pustinji slavi svetkovinu!" No faraon ne samo da nije pustio Izraelaca, nego je nad njima pojačao svakojake nevolje. Dok su prije dobivali slamu za pravljenje opeka, sad su si morali sami sakupljati strnjiku, a ipak izručivati svaki dan toliko opeke, koliko i prije. Rad je dakle narodu bio silno otešćan i narod je počeo očajavati i vikati na Mojsija i Arona, da su ih do kraja upropastili. Kada se Mojsije pomolio Gospodu, počeo je On biti Egipat silnim nevoljama. Faraon se nakon prvih čudesnih znakova, što ih je učinio Mojsije, kratio i dalje da pusti narod. Prvo veliko zlo, kojim je Bog udario Egipat bilo je, da je Mojsije vodu Nila pretvorio u krv i ribe u Nilu izgiboše. Drugo veliko zlo, kojim je Bog udario Egipat bilo je, da su izašle žabe u silnoj množini i pokrile zemlju egipatsku. Treće zlo bili su silni komaci, kad je Aron pružio štap i udario po prahu, koji se pretvorio u komarce. Četvrto zlo bile su pasje muhe u neizmjernoj množini, od kojih je teško trpio Egipat. Peto zlo bilo je uginuće sve stoke egipatske. Šesto zlo bili su čirovi na ljudima i stoci. Sedmo zlo bila je strahovita tuča, kakve nije nikada bilo u Egiptu, od koje su izginuli ljudi i životinje, koje su bile u polju, i uništeno je sve bilje i polomljeno drveće u polju. Osmo zlo bili su skakavci u neizmjernoj množini, koji su poždérali sve, što je ostalo od tuče. Deveto zlo bila je strahovita tama tri dana, da niv-

ko nije mogao vidjeti drugoga niti se maknuti s mjesta, osim Izraelaca, kod kojih je bilo svijetlo.

Kada sve to nije koristilo, onda je Bog poslao zadnje i za Egipćane najosjetljivije zlo. Jedne noći pomorio je Anđeo Gospodnji svu prvorođenu mušku djecu Egipćana, počev od prvorođenca faraonova, pa do prvorođenca sluge i roba, koji je ležao u tamnici, isto tako svako prvenče od stoke. Samo kod sinova Izraelovih nije stradao nijedan prvorođenac. Po nalogu naime Božjem opomenuo je Mojsije Izraelce, da krvlju zaklanog janjeta pomažu gornji prag i oba dovratka, pa će ih mimoići Anđeo osvetnik, kad bude ubijao prvorođence u zemlji egipatskoj. I tako se dogodilo.

Videći faraon, što se dogodilo, još u noći dozva Mojsija i Arona i reče: "Ustajte, idite iz naroda mojega, vi i sinovi Izraelovi! Otiđite, služite Gospodu, kao što ste molili! I ovce svoje i goveda uzmite sa sobom, kao što ste zahtijevali! Idite, pa molite i za me blagoslov!" (II.Mojs.12,31-32).

I tako je narod izraelski izašao iz Egipta, svega oko tri milijuna Izraelaca, sa svim blagom svojim, uzevši još i od Egipćana brojno srebro i zlato i haljine. Pošli su prema Crvenome moru, i Gospod je išao pred njima, danju u stupu od oblaka, da im pokazuje put, a noću u stupu od ognja, da im svijetli, da bi mogli putovati danju i noću. Bog je pred njima razdijelio Crveno more, da su mogli po suhu prijeći na drugu obalu, a faraona i svu vojsku njegovu, koji su za njima bili pošli u potjeru i stupili u more, potopio je, čim su Izraelci prešli na drugu stranu. Tako je eto Bog izbavio Izraelce iz ropstva egipatskoga.

2. Ovo izbavljenje iz Egipta, dragi vjernici, jest bez sumnje jedan od najvećih događaja u povijesti naroda izraelskoga. Tu se pokazala neizmjerna moć Božja, kao rijetko u drugim zgodama u isti mah. Ima budala, koje se znadu rugati izvještaju Svetoga Pisma. A nije proteklo nego par mjeseci, što ste imali prilike čitati u novinama, kako su u neizmjernoj množini napali skakavci Perziju, Egipat i neke druge zemlje na Istoku, i prijetili im potpunim uništenjem, i to u ovim našim danima. Zar je Bog bio možda manje moćan u danima Mojsije i faraona?

I ta moć Božja izbavila je Izrael od sigurne propasti, koja mu je prijetila od faraona i njegova naroda.

Ali se tu skriva i velika tajna. Ovo je slika našega robovanja đavlu, našeg izbavljenja od vlasti đavolske. Svi smo naime nakon pada Adamova bili robovi grijeha istočnoga, kojemu smo nadodali bezbrojne osobne grijehe. Đavao je naime radio kao i faraon, koji je svaki dan povećavao terete Izraelcima. Tako je i đavao na istočni grijeh dodao nove grijehe, na koje podjaruje bez prestanka ljude. Podjaruje ih na oholost, podjaruje ih na lakomost i škrtost, podjaruje ih na besramne misli, želje i djela, podjaruje ih na zavist i mržnju, podjaruje ih na pijanstvo i neumjerenost u jelu, podjaruje ih na lijenost, podjaruje ih na srdžbu, podjaruje ih na bune protiv roditelja,poglavara,krađe i razbojstva,klevete i ogovore i bezbroj drugih grijeha,koji izviru iz glavnih grijeha.

I tako smo stajali bespomoćni iza pada Adamova. Anđeo osvetnik pravde Božje bio bi sve pomorio, kao što je i prvorođence egipatske, da se nije pokazala krv neokaljanog Jaganjca Božjega, koja je prolivena na drvu križa za sav ljudski rod. Njome nam je omogućeno spasenje, izlaz iz ropstva đavolskoga, prelazom preko vode svetoga krštenja. Moramo istina proći kroz pustinju ovoga života: kroz bolesti, kroz postove, kroz bdjenja, kroz klevete, kroz ogovore, kroz progonstva svake ruke, kroz naporni rad, kroz pogibli od neprijatelja i lažnih prijatelja, kroz sumnje, kroz tjelesnu smrt. Ali, ako se vjerno držimo Krista Gospodina, koji nas vodi kao i oblak Izraelce, onda nam je osiguran put i dolazak u pravu zemlju obećanu, nebo, za koje veli sveti Pavao apostol: "Niti je oko vidjelo, niti uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog pripravio onima, koji Njega ljube".

Jao nama, ako se poplašimo od pustinje ovoga života, od teškoća, koje sa sobom donosi život na zemlji, i kušamo se vratiti natrag u ropstvo đavolovo, jer je tobože lakše pustiti uzde strastima! I Izraelci su se bili prepali od napora u pustinji, mrmljali su protiv Boga i griješili i kušali vratiti se natrag u Egipat, zemlju ropstva. Tako su bili ludi i nezahvalni za golemo dobročinstvo Božje. Zato ih je stigla teška kazna Božja, i tisuće i stotine tisuća njih izginuli su u pustinji. Oslobođenje od ropstva đavolskoga, koje nam je oslobođenje pribavio Krist svojom krvlju na drvetu križa, odviše je veliko dobročinstvo, a da bi se smjeli njime poigravati. Nikad više natrag u ropstvo đavolsko, u grijeh, nego kroz nevolje života u zemlju obećanu, u divno nebo!

-:-:-:-:-

XIV. ZAVJET S BOGOM

Dragi vjernici!

Rekli smo u zadnjoj propovijedi, da je Gospod Bog silnom desnicom svojom oslobodio narod izraelski iz ropstva egipatskoga, pri čemu se poslužio slugom svojim, velikim vođom naroda izabranoga, Mojsijem. Nakon prelaza preko Crvenoga mora putovao je narod pustinjom do gore Sinaja, kamo je prispio treći mjesec nakon izlaska iz zemlje egipatske. I kad se Mojsije obratio Bogu, reče mu Gospod: "Ovo kaži kući Jakovljevoj i objavi sinovima Izraelovim: Vidjeli ste, kako sam postupao s Egipćanima, kako sam vas nosio na krilima orlovim i doveo vas amo k sebi. Ako sad budete vjerno slušali riječ moju i držali zavjet moj, bit ćete moja osobita svojina između svih naroda, jer moja je sva zemlja. I bit ćete mi kraljevstvo svećeničko i narod svet" (II.Mojs. 19, 3-6).

1. Gospod Bog se dakle na neki način upravo nudio, da s cijelim narodom izraelskim sklopi svečani zavjet i stupi tako s njima u najužu vezu. U cijeloj povijesti Izraelovoj

sve do odbačenja Krista, nije bilo časa od takve važnosti i znamenitosti za vjerski i građanski razvitak Izraela, a možemo reći i za čitavi tok djela otkupljenja.

Kada se dakle narod po naputku Mojsijevu pripravio, a da se narodu sve što dublje usadi u srce i dušu, učini Gospod, da treži dan zagrme gromovi i zasijevnu munje. Teški se oblaci nadviše nad gorom Sinaj i odjeknu glas trube veoma jak. Sav narod, što je bio u taboru, uzdrhta. Nato dade Gospod Bog Izraelu ove zapovijedi: "Ja sam Gospod, Bog tvoj, koji te je izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva. Nemaj drugih bogova uz Mene! Ne pravi sebi lika rezana, niti kakve slike od onoga, što je gore na nebu ili dolje na zemlji ili u vodi pod zemljom! Ne padaj ničice pred njima i ne klanjaj se njima! Jer ja Gospod, Bog tvoj, jesam Bog revnitelj, koji kazni opačinu otaca na djeci, unučadi i praunučadi onih, koji me mrze. A milosrđe iskazuje do u tisućno koljeno onima, koji me ljube i drže zapovijedi moje. Ne uzimaj uzalud imena Gospoda, Boga svojega! Jer Gospod ne će pustiti bez kazne onoga, koji uzima ime Njegovo uzalud. Pazi na to, da posvetiš subotu! Šest dana radi i izvršuj sve poslove svoje! Ali sedmi dan jest dan odmora u čast Gospodu, Bogu tvojemu. Tada ne smiješ raditi nikakva posla, ni ti ni sin tvoj ni kći tvoja, ni sluga tvoj ni sluškinja tvoja, ni stoka tvoja, ni stranac, koji boravi kod tebe unutar vrata tvojih! Jer u šest dana stvori Gospod nebo i zemlju, more i sve, što je u njima, ali sedmi dan otpočinu On. Zato je Gospod blagoslovio i posvetio subotu. Poštuj oca svojega i mater svoju, da dugo živiš u zemlji, koju će ti dati Gospod, Bog tvoj! Ne ubijaj! Ne čini preljube! Ne kradi! Ne svjedoči lažno proti bližnjemu svojemu! Ne želi kuće bližnjega svojega! Ne želi žene bližnjega svojega, ni sluge njegove, sluškinje njegove, vola njegova, magarca njegova, ni igdje išta, što pripada bližnjemu tvojemu!"

Narodu, koji je drhtao od straha radi stilnih pojava u prirodi, dao je Gospod preko Mojsija još mnogo drugih odredaba za njegov građanski život. Nato je pozvao Mojsija sa Aronom, sinovima njegovim i sedamdeset starješina izraelskih na goru, da prinesu svoj poklon Gospodu. Kad je onda Mojsije došao i objavio narodu sve zapovijedi Gospodnje i sve zakone, odgovori narod jednoglasno: "Sve zapovijedi, što ih dade Gospod, držat ćemo!" (II.Mojs.24,3). Nato je Mojsije napisao sve zapovijedi Gospodnje i rano sutradan načinio žrtvenik pod gorom i dvanaest kamenih spomenika za dvanaest plemena izraelskih. Naložio je mladim ljudima izraelskim, da prinesu Gospodu žrtvu paljenicu i da zakolju junce za žrtvu mirotvornu. Nato je uzeo Mojsije polovinu krvi i ulio ju u zdjele žrtvene. Drugom polovinom krvi poškropio je žrtvenik. Tada uze knjigu zavjeta i pročita je glasno narodu. Oni se nato zavjeriše: "Sve što zapovjedi Gospod, rado ćemo činiti i ispunjavati!" I Mojsije uze krv, poškropi njom narod i reče: "Ovo je krv zavjeta, što ga Gospod sklopi s vama na temelju svih ovih zapovijedi" (II.Mojs.24,8).

Istina,narod je prelomio zavjet,kad je plesao oko zlatnoga teleta,dok je Mojsije boravio na gori,ali je Gospod u milosrđu svome obnovio zavjet s narodom izraelskim.

2. Rekli smo, da je sklapanje zavjeta na gori Sinaju najvažniji čas u povijesti naroda izraelskoga do časa odbačenja Krista Gospodina. Što naime može biti važnije, nego kad se upravo nudi za prijatelja nekomu Bog? Bog, koji je vječan, koji vjekuje vijek do vijeka, nit' Ga žića konac čeka! Bog, koji je neizmjerno moćan! Koji jednom riječju svojom stvara Anđele, Arkanđele, Prijestolja, Gospodstva, Poglavarstva, Vlasti, Sile, Kerube, Serafe, milijune zvijezda, sunce, mjesec, zemlju, oceane, svu živu i mrtvu prirodu! Bog, koji je neizmjerno svet! Bog, koji je neizmjerno dobar! Bog, koji je neizmjerno mudar! Bog, koji je sveznajući! Bog, koji je nepromjenljiv! Bog, koji je posvuda!

I taj veliki i neizmjerni Bog nudi se za prijatelja, pomoćnika, oca, jednomu narodu, koji se nije ničim posebnim istaknuo, jer sve što je imao imao je od Boga. Mogao je dakle Bog isto tako uzeti i pripraviti i svaki drugi narod. Ali evo odabrao je baš izraelski narod. I tomu narodu obećaje On sve: lijepu zemlju, obilje svih prirodnih dobara, plodnost kod obitelji i kod životinja, obranu od neprijatelja i svakoga straha, sreću i blagoslov u svim poduzećima. Samo jedan uvjet stavlja: da narod njegov drži zapovijedi, koje mu je dao! Da ne služi tuđim bogovima, da ne grdi imena Gospoda Boga svoga, da poštuje svetkovinu Njegovu, da poštuje starije, da ne griješi bludno, da ne krade, da ne kleveće, da ne čezne za tuđom ženom i imetkom.

3. Mogli su dakle doista zavidjeti narodu izraelskom svi drugi narodi. Egipćani su imali tada već moćno kraljevstvo i državu. Ali ona ne znači ništa u poredbi sa zavjetom, koji je Bog sklopio na Sinaju s Izraelom. I Babilonci i Asirci su osnovali kasnije velike i moćne države. Ali one ne znače ništa u poredbi sa zavjetom, koji je Bog sklopio s Izraelom na Sinaju. I Grci i Rimljani odlikovali su se kasnije svojim znanostima i ratnim pothvatima. Ali to je ništa u poredbi sa zavjetom, koji je Bog sklopio s Izraelom na Sinaju.

No moramo li i mi zavidjeti Izraelcima na zavjetu, sklopljenom s Bogom na Sinaju? Ili nije li nama Gospodin Bog učinio još mnogo više? Što je naime bio zavjet sklopljen na Sinaju? Ništa drugo nego sjena onoga, što je imalo doći. Tamo je Bog sklopio zavjet s narodom izraelskim preko sluge svojega Mojsija. S cijelim pak čovječanstvom sklopio je drugi zavjet preko Sina svojega, Isusa Krista. Ono je bio zavjet straha, a ovo, što smo doživjeli, jest zavjet ljubavi. Židovima je obećao Bog tom prilikom zemlju obećanu, najljepšu zemlju na svijetu. A nama preko Sina svoga obećaje lijepo i divno nebo, u poredbi s kojim ne znače ni sve zemlje na svijetu ništa. Ona je zavjet bio zapečaćen krvlju junaca. Naš zavjet, zavjet ljubavi, zapečaćen je krvlju samoga Sina Božjega, prolivenom na drvetu križa. Onaj je prestao smrću Kristovom, ovaj traje do vijeka. Zato je imao pravo sveti Augustin, biskup, kad uzvisuje Novi Zavjet pred Starim, govoreći: "Zakon (Mojsijev) dao je prijetnje, ali nikakve pomoći; dao je zapovijedi, ali nikakova ozdravljenja; pokazao je rane, ali ih nije zatvorio: on je bio samo priprava na liječnika, koji je imao doći u milosti i istini; kao što i liječnik katkada

pošalje pred sobom slugu svojega k bolesniku, da mu stavi oblog, dok sam ne dođe".

Godine 1870. za vrijeme rata između Njemačke i Francuske, smjestila se francuska vlada u palači nadbiskupa u gradu Toursu. Jedan član vlade, židovski odvjetnik Cremieux, reče jednoga dana smješkajući se nadbiskupi: "Vaša Milosti, Vi zastupate Novi, a ja Stari Zavjet. Morali bismo samo ustanoviti, koji je bolji". Mons. Guibert mu odgovori: "Gospodin Cremieux, Vi kao advokat znadete, da od dvije oporuke može vrijediti samo ona, koja je posljednja. Dakle Novi Zavjet!"

Pa kad je nama eto dobri Bog udijelio mnogo veću milost nego Židovima na Sinaju, onda se moramo pokazati zahvalnima i vjerno se držati sklopljenoga zavjeta i obećanja, koje smo dali na svetom krstu: vjerni svome Bogu do smrti; vjerno vršiti sve zapovijedi i naloge Njegove. A On, koji je vjerno držao svoje obećanje Izraelu, držat će ga sigurno i nama i nakon ovoga zemaljskog života dati nam pravu zemlju obećanu, lijepo i divno nebo, da Boga slavimo i hvalimo uvijeke.

oooOooo

XV. PRIZNAVANJE BOGA KAO POČEO I SUVERENA

Dragi vjernici!

Govorili smo, kako je Gospodin Bog sklopio zavjet s narodom izraelskim, kad je iz ropstva u Egiptu prispio preko Crvenoga Mora do gore Sinaja. Bog je dao narodu svoje zapovijedi i obećao mu obilati blagoslov, ako ih bude vršio, a narod mu se dragovoljno obvezao, da će vjerno vršiti sve zapovijedi i naloge Gospodnje.

1. Prva zapovijed, koju je Gospod Bog dao narodu izraelskom, a dakako i svemu čovječanstvu, jest zapovijed, koja se odnosi na štovanje Boga, od koga je sve poteklo, i koji je prema tome naš vrhovni gospodar i Vladar. Ta zapovijed glasi: "Ja sam Gospod Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz Mene!" Time nam je ukratko označio, što moramo činiti, a čega se moramo kloniti i čuvati.

Ta nam zapovijed ponajprije kaže, što moramo činiti: mi smo dužni priznati Gospoda Boga vanjskim i unutarnjim načinom kao svoga najvišeg gospodara, a sebe za Njegove sluge i stvorenja. I ta je zapovijed posve razumljiva. Jer pod kojim god vidom promatramo Gospodina Boga svoga, moramo Mu se klanjati i priznavati Ga za izvor svega. Tko bi bio tako drzak, da se ne klanja neizmjernoj moći Božjoj, koja jednom jedinom riječi proizvodi iz ničesa bezbrojne anđele, sunce, mjesec i milijune zvijezda, zemlju, oceane i sve, što je u njima, i svojom ih snagom uzdržava, da se ne raspadnu u ništa? Tko bi bio tako drzak, da se ne klanja vječnosti Boga našega, koji vjekuje vijek do vijeka, nit' Ga žića konac čeka? "Tisuće godina su kao jedan dan pred Gospodinom", govori sveti Petar apostol. Tko bi bio tako drzak, da se ne klanja neizmjernoj mudrosti Božjoj, koja je sve tako divno uredila u

svemiru, i koja umije tako divno i zlo obratiti na dobro, kao što pokazuje Sveto Pismo i svakidanje iskustvo? "O dubino bogatstva, mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučivi sudovi Njegovi i neistraživi putovi Njegovi!" Tako kliče sveti Pavao apostol. Tko da se ne pokloni pred neizmjernom providnošću Božjom, koja se brine i za najsitnije stvari? "Tko je, govori Psalmista, kao Gospod Bog naš, koji stanuje na visini i gleda na ono što je maleno?"

Svakom je normalnom čovjeku jasno, da smo mi o Njemu posve ovisni, jer, kako veli apostol sveti Pavao, "ili živimo ili umiremo, Gospodnji smo", pa Mu se zato moramo i klanjati i priznavati Ga. Mi smo Njegovo vlasništvo u najpotpunijem smislu riječi, jer štogod imamo i obzirom na tijelo i obzirom na dušu, od Njega smo primili, pa se dosljedno sve Njemu mora i vratiti, a to biva u klanjanju Njegovom božanskom veličanstvu, koje nas je za to i stvorilo.

Klanjati se pak Bogu moramo i vanjskim i unutarnjim načinom. Unutarnjim načinom klanjamo mu se po vjeri, ufanju i ljubavi. Po vjeri Ga naime priznajemo za najvišu istinu, vjerujući sve, što nam je On objavio, makar su objavljene istine katkada i nejasne našem umu, kao što je istina o trima božanskim osobama u jednoj naravi. Po ufanju Ga priznajemo za izvor svega dobra, očekujući od Njega svako dobro i za dušu i za tijelo. Po ljubavi Ga priznajemo za svoj najviši cilj, prema kojemu su usmjerene sve težnje srca našega.

Iz pravog unutarnjeg štovanja i klanjanja nužno izvire i vanjsko štovanje Boga, koje se očituje na razne načine. Ono se očituje u žrtvi, kad se kakva vidljiva stvar prinosi ili razara Bogu u čast, kao vrhovnom Gospodaru svega. Tako su Izraelci prinosili i žrtvovali Bogu u čast ovce, goveda, grlice, golubiće, vino, brašno, ulje, i to najbolje što su imali. Danas sve te brojne starozavjetne žrtve natkriljuje beskonačno žrtva svete Mise, u kojoj se Bogu prikazuje sam Isus Krist, neokaljani Jaganjac Božji, čija su samo sjena bili oni jaganjci, što su se žrtvovali kod Židova.

Vanjskim načinom štujemo i priznajemo Boga i po svetoj molitvi, koja dakako ne smije biti prazno micanje usnicama, kao kod pogana, nego izražaj srca i duše.

Boga štujemo i priznajemo vanjskim načinom, kad sklapamo ruke na molitvu, priznajući sklopljenim rukama, da smo kao okovani, to jest bespomoćni pred neizmjernim Bogom.

Boga priznajemo izvanjskim načinom, kad se udaramo šakom u prsa, kao onaj carinik u hramu, priznajući time, da smo zaslužili udarce radi svojih grijeha.

Boga priznajemo izvanjskim načinom i kad skidamo šešir sa glave, ulazeći u crkvu ili idući mimo crkve ili svetootajstva, koje se nosi k bolesniku.

A dužni smo Boga štovati i izvanjskim načinom zato, jer je i naše tijelo Njegovo vlasništvo, baš tako kao i naša duša, a jedno je i drugo stovorio Sebi na slavu. Osim toga sigurno je, da se izvanjskim štovanjem Boga pojačava unutarnje

i glavno štovanje Boga, kao što dokazuje svakodnevno iskustvo. Zato ono tako dobro odgovara našoj ljudskoj naravi. Ali dakako, bilo bi potpuno promašeno, tko bi Boga štovao samo izvanjskim načinom, kad bi usnicama na pr. mrmljao kakvu molitvu, a njegovo bi se srce u isti mah bavilo nečistim mislima ili smišljalo osvetu na svoga bližnjega. To ne bi bilo štovanje, nego vrijeđanje Boga. Samo se po sebi razumije, da nas izvanjsko štovanje Boga ne smije odvratiti od vršenja naših zvaničnih dužnosti, jer je upravo vjerno ispunjavanje svojih zvaničnih dužnosti štovanje Boga.

2. Rekli smo, da nam prva zapovijed Božja kaže ne samo, što moramo činiti, nego i čega se moramo čuvati. Budući da je naime Gospod Bog jedini gospodar neba i zemlje i osim Njega nema i ne može biti bilo kakvog drugog boga, zato samo Njega smijemo i moramo štovati i klanjati Mu se, a pod prijetnjom vječne osude moramo izbjegavati štovanje bilo kojeg drugog tako zvanog boga. Tako su se bezbrojni stari narodi klanjali mrtvim idolima, a i danas se još neki klanjaju, kao i nekim živim bićima. Egipćani su štovali bikove, mačke, zmije; Indijci i danas još štuju krave, gdje nije doprlo svijetlo kršćanstva; Perzijci su se klanjali suncu; razni narodi Istoka klanjali su se zvijezdama. Samo Rim je za vrijeme dolaska Kristova na svijet štovao oko 30.000 bogova.

I nemojte misliti, da slične ludorije nisu počinjali i narodi, koji su već upoznali pravoga Boga. Tako su se Židovi odmah nakon sklopljenog zavjeta s Bogom, kad se Mojsije nije odmah vratio, počeli klanjati zlatnom teletu, radi čega ih je poginulo tri tisuće ljudi. Mnogi su kršćani u vrijeme progonstva rimskih careva iz straha pred mukama zapalili također tamjan pred idolima i tako prestupili u teškoj stvari prvu zapovijed Božju. Za vrijeme francuske revolucije dogodila se grozna stvar. Revolucionarci uzelu su jednu bludnicu u Parizu, obukli je u kićeno odijelo, posadili na nosiljku i odnijeli u svečanoj povorci u glasovitu crkvu Majke Božje Notre Dame, posadili je na glavni oltar, zapalili joj tamjan u čast i poklonili joj se kao božici razuma, i tako se snizili dublje od nerazumnih životinja.

I nemojte misliti, da nema i drugih vrsta idolopoklonika i prestupnika prve zapovijedi Božje. Što je drugo nego idolopoklonik, kojemu su srce i pamet čitav život upravljeni samo na zgrtanje novca? Zar nije novac njegov idol, radi kojeg ne će nikada ugledati lica Božjega, ako se pravodobno ne pokaje? Što je drugo nego idolopoklonik, kojemu je srce čitav život usmjereno samo na ugađanje bludnih pohota? Zar nije bludnost njegov idol, koji ga isključuje od kraljevstva Božjega? Što je drugo nego idolopoklonik onaj, kojemu je srce usmjereno samo na jedno: opijati se svaki dan? I zato pijanice apostol isključuje od kraljevstva Božjega. Što je drugo nego idolopoklonik oholica, koji ne priznaje nikoga nad sobom? I baš takvi idolopoklonici su osobito mrski Gospodu, kao što pokazuje pad oholih anđela.

3. Ali i na druge načine možemo teško uvrijediti Boga obzirom na prvu zapovijed Božju. Teško Ga možemo uvrijediti

praznovjerjem, kao kad bi netko bio uvjeren, da ni Bog ne može odstraniti nesreće spojene tobože sa brojem trinaest. Teško Ga možemo uvrijediti vraćanjem, kao kad bi netko vjerovao, da ni Bog ne može odstraniti nesreće, koje je recimo ciganka navijestila miješanjem karata. Teško Ga možemo uvrijediti zazivanjem duhova ili spiritizmom, kad bi vjerovali, da može neki duh mimo znanja i odobrenja Božjega nama neke tajne otkriti. Teško Ga možemo uvrijediti čarobnjaštvom, kad bi zazivali đavla, da njegovom pomoći izvedemo čudesne stvari. Tako su čarobnjaci u Egiptu pred faraonom izveli više čudesnih stvari uz pomoć đavla, da odvrate faraona od izvršenja zapovijedi Božje,dane mu preko Mojsija radi otpuštanja naroda izraelskoga iz ropstva. Tako znamo iz Djela Apostolskih i za čarobnjaka Simona u Samariji, koji je mnoge zaveo svojim lažnim čudesima.

4. Iz svega što smo rekli, dragi vjernici, vidimo, da je prva zapovijed Božja velika stvar, i da je jedan od najtežih grijeha, tko bi čast dužnu Bogu kušao podati kojemu stvoru. Kako Bog mrzi takve grijehe vidimo iz Svetoga Pisma, kad je radi plesanja oko zlatnoga teleta dao pobiti tri tisuće Židova. Malo kasnije, kad su se Židovi dali na idolopoklonstvo, dao je Gospodin pobiti u jedan dan dvadeset i tri tisuće ljudi, a visoko pohvalio i obdario Finesa, koji je prvi otpočeo pokoljem idolopoklonika. Radi gadnog idolopoklonstva dao je Gospodin Bog istrijebiti u Palestini čitave narode, kao što su bili Kanaanci, Đerezeji, Jebuzeji, Amoreji, Heteji i njima slični.

Pa ni oni drugi grijesi, o kojima smo malo prije govorili, nisu neznatna stvar, to jest praznovjerje, vračanje, spiritizam, čarobnjaštvo i t.d. To može izgledati kao da se ne kosi sa štovanjem Boga. I tako se neke budale i tješe, koje pohađaju recimo spiritističke sjednice. Ali kako Bog sudi o takvim stvarima, možete dovoljno vidjeti iz zapovijedi, koju je dao Mojsiji za narod izraelski: "Ako se netko obraća na zaklinjače mrtvaca i gatare, i s njima služi krivoboštvu, onda ću Ja postupati proti takvom čovjeku i istrijebiti ga iz naroda njegova" (III.Mojs.2o,6). Bog ih dakle ubija baš tako kao i one, koji su svoju djecu žrtvovali lažnom Molohu. Ali to je još najmanje, smrtna kazna na tome svijetu. Najstrašnije je ono , što dolazi iza smrti, vječne muke u paklu,tko se ne bi pravodobno obratio Bogu.

Sve nam pak to govori, da moramo učiniti sve, što je u našoj moći, da najsavjesnije ispunjamo prvu zapovijed Božju, i da Stvoritelju svomu, od koga nam je sve što imamo, iskazujemo uvijek dužnu počast i Njemu se jedinomu klanjamo.

Sjećate se, što je Isus naš odgovorio sotoni, kad Ga je odveo na goru vrlo visoku i pokazao Mu sva kraljevstva ovoga svijeta,govoreći: "Sve ovo dat ću Tebi, ako padneš te mi se pokloniš". Isus mu je odgovorio:"Odlazi od Mene,sotono!Pisano je:Gospodu Bogu svome se klanjaj i Njemu jedinomu služi!"To mora biti i naš odgovor na svaki pokušaj,koji ide za tim,da u našoj duši umanji štovanje Boga i oslabi svetu vjeru,koja nas uči,da nama nego jedan Bog,kojemu jedi-

nomu pripada svaka čast i poklon, sva slava i hvala, što mu je mogu pružiti stvorenja.

... ...

XVI. POŠTIVANJE I NEPOŠTIVANJE IMENA BOŽJEGA

(MAJKE BOŽJE, ANĐELA, SVETACA)

Dragi vjernici!

Gospod Bog je biće neizmjernog veličanstva, te je s pravom zatražio od Izraelaca, a onda i od svih ostalih ljudi: "Ja sam Gospod Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz Mene!" I ne samo to. Ime je Njegovo tako uzvišeno i sveto, da je dao i posebnu zapovijed:"Ne izusti imena Gospoda Boga svoga uzalud!" Drugim riječima, čovjek mora paziti, kad izgovara sveto ime Božje, da ga nikada ne izgovara bez strahopočitanja, jer ime Božje nije prazna stvar, napisana možda na papiru, a bez sadržine, nego ime Božje znači ujedno i beskrajno veličanstvo Božje.

1. Što nam dakle Gospod Bog najprije zapovijeda u ovoj zapovijedi? Zapovijeda nam, da prema Njegovom božanskom veličanstvu budemo puni strahopočitanja. Nigdje naime više, ni na zemlji ni na nebu, nema bića Njemu jednakoga. Danas živi na zemlji više od dvije milijarde ljudi, pa ipak ih On sve pozna do u najmanje tančine, brine se za njih i vodi ih na putu u vječnost. Gdje je vla dar sličan Njemu po znanju? U svemiru jure silnom brzinom milijuni i milijuni golemih tjelesa, kao što su sunce, mjesec i zvijezde, u najljepšem redu. Gdje je vladar takve moći, kao što Gospod Bog naš? A što da kažem istom o nevidljivom svijetu bezbrojnih divnih i moćnih anđela, koji su sluge Njegove? Gdje je vladar takva veličanstva, kao što je Bog naš? I taj Bog ljubi sve svoje stvorove, makar ni jednoga od njih ne treba. Napose pak ljubi čovjeka i to tako, da je radi njegova spasa poslao na zemlju svoga jedinorođenog Sina, Isusa Krista,da čovjeka otkupi i spase od smrti vječne, i to krvavom žrtvom na križu. Gdje je vladar tako dobar kao Gospod Bog naš? Zar je čudo onda, da Mu dugujemo strahopočitanje, to jest, da Ga se radi Njegovog neizmjernog veličanstva bojimo, a u isti mah i radi Njegove neizmjerne dobrote da ga ljubimo?

Kako pak iskazujemo strahopočitanje imenu Božjemu? Pokazujemo ga tako,da sveto ime Božje često, pobožno i uz ganuće srca zazivamo, napose kad počinjemo kakvo djelo ili smo u nevolji,a pogotovu u smrtnom času. Zato svaki pravi kršćanin, kad se probudi ujutro, zaziva pobožno najprije sveto ime Božje, da mu Gospod Bog bude na pomoći kroz čitav dan i čuva ga od grijeha i svakoga drugoga zla. Tu se dakle mogu primijeniti riječi svetoga Pavla apostola Kološanima: "Sve što činite riječju ili djelom, činite sve u ime Gospodina Isusa" (Kol. 3,17).

Osobito valja zazivati pobožno sveto ime Gospodnje, kad se nađemo u kakvoj nevolji. Tako je činio junački Juda Makabejac u ljutim bojevima za obranu vjere i domovine, i

Bog ga je upravo vidno blagoslivljao, kad je ne jedanput samo s malim brojem ljudi smlavio čitave velike vojske.

No nadasve je potrebito zazvati pobožno sveto ime Božje u smrtnom času kad se odlučuje o čitavoj našoj vječnosti. Primjer nam je dao sam božanski Spasitelj, kad je u smrtnom času povikao: "Oče, u ruke Tvoje predajem duh svoj!" Primjer nam daje i sveti Stjepan prvomučenik, koji je na izdisaju, kad su ga kamenovalim molio:"Gospodine Isuse, primi duh moj!"

Ali ne samo to. Pravo strahopočitanje i poštivanje imena svetoga Božjeg traži od nas, da štujemo i sve ono, što je u vezi s Bogom. A koliko toga imade! Ako poštujemo sveto ime Božje, ima Gospodina našega Isusa Krista, kao što ga i moramo poštovati i pobožno zazivati, onda nam zdrava pamet govori, da moramo duboko poštovati i ime One, koja nam je rodila Krista Gospodina, a to je Njegova Presveta Majka, Blažena Djevica Marija. Kako se silno veličanstvo skriva i u Bogorodici! Istina, Ona je stvor, a ne Bog. Ali, kad Ju je Bog tako silno uzvisio, da Ju je učinio Majkom svoga jedinorođenog Sina, onda Ju i mi moramo častiti i Njezino ime nikako drukčije nego sa strahopočitanjem izgovarati i zazivati.

Tu su nadalje bezbrojni anđeli Božji, koji su ostali Bogu vjerni, i od kojih nam nekoje Sveto Pismo i izričito spominje, kao što je sveti Mihovil Arkanđeo, vođa vojske nebeske u borbi protiv Lucifera i njegovih pristaša, kao što je sveti Rafael Arkanđeo, kao što je sveti Gabrijel Arkanđeo.

Tu su nadalje bezbrojni sveci i svetice Božje, koji su uz teške žrtve služili Bogu na zemlji i ostali Mu vjerni.

Sve su to mili prijatelji Božji. Pa kad ih sam Gospodin Bog časti, kad na pr. na njihov zagovor čini velika čudesa, kako da ih ne bi morali častiti mi, grešni ljudi, i imena sveta njihova izgovarati sa strahopočitanjem? Sva naime čast svetima iskazana, ide konačno Bogu, koji ih je stvorio, koji ih je milostima svojim obasipao, i koji ih je nakon izdržane kušnje kao vjerne svoje sluge proslavio u nebu.

Ali poštovanje moramo iskazivati i svemu ostalomu, što je određeno za štovanje Boga i svetoga imena Njegova. S poštovanjem moramo susretati one, koji na poseban način služe Bogu, kao što su svećenici. To je shvatio čak i poganin Aleksandar Veliki, kad je na svojoj pobjedonosnoj vojni prema Istoku opazio pred sobom velikoga svećenika židovskoga u svećeničkom odijelu. Aleksandar je pred njim pao na koljena. Kad su ga upitali, zašto to čini, odgovori im Aleksandar: "Nisam se poklonio njemu, nego Bogu, kojemu služi". A da je dobro učinio taj poganin, vidi se i iz riječi Krista Gospodina: "Tko vas sluša, Mene sluša, tko vas prezire, Mene prezire, a tko prezire Mene, prezire Onoga, koji Me je poslao!"

Bog zahtijeva poštivanje i mjesta i stvari Njemu posvećenih. Mojsije je morao na zapovijed Gospodnju izuti obuću, ka da se približio gorućem grmu. A zašto? "Jer je mjesto, reče mu Gospod, gdje stojiš sveto". Smrću je kaznio Ozu, što je nepovlasno dirnuo kovčeg zavjeta. Doživotnom gubom udario je kralja Oziju, što je drznuo kaditi u hramu

i prisvojiti sebi svećeničku službu.

2. Jer je dakle ime Gospodnje tako velika i sveta stvar, zato Bog najstrožije zabranjuje u ovoj zapovijedi lakoumno izgovaranje imena Božjega i imena svetaca. A koliko ljudi ima, koji za kakvugod sitnicu u šali i smijehu i kojekakvim neslanim dosjetkama izgovaraju ime Božje! Židovi su imali takvo strahopočitanje pred svetim imenom Gospodnjim, da se nisu nikada usudili, makar i krivo imali u tom izgovoriti imena Božjeg Jehova, nego su mjesto toga upotrebljavali samo ime Gospodin.

Još gora stvar je psovanje, kad se u srdžbi stanovitim osobama ili stvarima želi zlo uz zazivanje svetih imena. Za kaznu pripušta kadkad Bog, da se psovka ispuni. Tako pripovijeda sveti Augustin o nekoj majci, koja je proklela neposlušne sinove svoje. Sinove ja zahvatila neka vrsta padavice, i onda su lutali po mnogim zemljama, dok nisu došli konačno u njegov grad Hipon, gdje su ozdravili dodirom relikvija svetoga Stjepana prvomučenika.

Još strašnija je stvar hula, kad netko riga besramne riječi protiv Boga, Majke Božje, anđela, svetaca. Koliko se toga nađe u našem nesretnom narodu! Što li sve pogana usta ne saspu na Boga, na Presvetu Bogorodicu, na Presveto Srce Isusovo, na Presvetu Krv Isusovu, i koliko li ima sličnih gadarija!

Od toga nije daleko ni svetogrđe, kad se sramotno postupa sa stvarima određenim za čašćenje svetoga imena Božjega. Tako je kralj Baltazar dao piti vino iz zlatnih posuda jeruzalemskog hrama svojim ženama i priležnicama, radi čega je nevidljiva ruka odmah ispisala na zidu njegovu smrtnu osudu i još iste noći bio je kralj Baltazar ubijen. Njemu su slični oni, koji su rušili križeve i kipove Majke Božje ili svetaca na raznim mjestima iz mržnje prema Bogu ili prezira prema imenu Božjemu. Njemu su slični i oni, koji svijesno nedostojno primaju svete sakramente. Tako se našlo bezbožnika i besramnika, koji su znali doći na svetu Pričest, samo da mogu posvećenu hostiju onda uzeti sa sobom i izrugati joj se, kao da je obični kruh.

To su đavolski grijesi, jedni od najtežih grijeha, koje Bog znade katkad neobično brzo, a i strogo kazniti već na tome svijetu.

Tako čitamo u trećoj knjizi Mojsijevoj: "Jednoga dana umiješa se sin jedne Izraelke, čiji je otac bio Egipćanin, među sinove Izraelove. Tada se posvadiše sin Izraelke i neki Izraelac. Pritom sin Izraelke pohuli i opsova ime Gospodnje. Dovedoše ga zato k Mojsiju... Metnuše ga međutim u zatvor, dok im onaj ne presudi po riječi Gospodnjoj. I Gospod zapovjedi Mojsiju: "Izvedi psovača van pred tabor, i svi, koji su čili, neka metnu ruke na glavu Njegovu i neka ga kamenuje sva općina! A sinovima Izraelovim kaži: Ako netko pohuli Boga svojega, ima se kazniti za grijeh svoj! Tko opsuje ime Gospodnje, ima se kazniti smrću! Stranac i domaći neka se pogubi, ako opsuje ime Gospodnje!"... Kad je bio Mojsije to objavio, izvedoše psovača van pred tabor i kamenovaše ga. Uči-

niše sinovi Izraelovi tako, kako je bio Gospod zapovjedio Mojsiju. (III.Moj.24,10-23). No nije to sva kazna, tjelesna smrt. Glavno dolazi za neraskajane bogohulce i psovače tekar iza smrti.

A što bi bilo, kad bi Gospod Bog tako učinio sa svima našim psovačima i bogohulcima kao što je učinio s onim Izraelcem? Što mislite, koliko bi mladića platilo glavom? Što mislite, koliko bi muževa platilo glavom? Što mislite, koliko bi i staraca platilo glavom? Što mislite, koliko bi čak već i djece platilo glavom, jer su već u mladoj dobi naučili huliti sveto i divno ime Gospodnje? Što mislite koliko bi čak i djevojaka i žena platilo glavom, jer ima i među njima takovih bestidnica, koje se ne srame poput muškaraca huliti i psovati sveto ime Božje?

Danas nema takvih kazna, jer živimo u Novom Zavjetu. Ali i danas govori Gospod Bog: "Ne izusti imena Gospoda Boga svoga uzalud!"

Neka nas Bog očuva od to strašne nesreće! Neka nam Presveta Mati Božja isprosi milost, da uvijek u časti držimo sveto ime Božje! Učinimo sve, što je u našoj moći, da se ružna mana i strašna opačina psovanja, kletve i hule zauvijek istrijebi iz naše sredine.

XVII. BLAGDANI

Dragi vjernici!

Kad je Gospod Bog sklapao zavjet s narodom izraelskim, dao mu je među ostalim i ovu zapovijed: "Pazi na to, da posvetiš subotu! Šest dana radi i izvršuj sve poslove svoje! Ali sedmi dan jest dan odmora u čast Gospodu, Bogu tvojemu! Tada ne smiješ raditi nikakva posla, ni ti ni sin tvoj ni kći tvoja, ni sluga tvoj ni sluškinja tvoja ni stoka tvoja ni stranac, koji boraci kod tebe unutar vrata tvojih! Jer u šest dana stvori Gospod nebo i zemlju, more i sve, što je u njima, ali sedmi dan otpočinu On. Zato je Gospod blagoslovio i posvetio subotu".

1. Kad je Gospod Bog davao ovu zapovijed imao je mudri cilj pred očima. On je naime dobro poznavao ljudsku narav i njezinu slabost nakon pada Adamova. On je znao, da bi čovjek mogao veoma lako kraj tolikih životnih briga zaboraviti na svoj posljednji cilj i podivljati. Da se to ne dogodi, odredio je jedan dan u tjednu, na koji čovjek ima mirovati i misliti o vječnim istinama, kajati se za ono, što je kroz tjedan sagriješio, i hvaliti Bogu za dobročinstva, što ih je kroz tjedan primio.

Zapovjedio je dakle, da se sedmi dan miruje, kao što je i Gospod Bog mirovao sedmi dan, pošto je stvorio svijet. Tako ima mirovati i posvetiti taj dan Bogu i čovjek, koji je stvoren na sliku i priliku Božju. Time ujedno naknađuje čovjek i izgubljene tjelesne sile. Jer kao što mu je svaki dan

nakon dnevnog rada potrebit san, da osvježi i nadoknadi izgubljene sile, tako mu je i sedmi dan potrebit dulji odmor, da bude sposoban za dalji rad i napore.

Židovima je dakako bio zapovjedio, da svetkuju subotu kao sedmi dan. Na subotu ih je izveo iz ropstva egipatskoga, pa je tako taj dan već po sebi bio dan radosti za Židove. Osim toga je subota bila slika počinka Krista Gospodina u grobu, kada su Ga skinuli s križa i položili u grob.

No sveti apostoli odredili su umjesto subote kao dan počinka nedjelju, jer je na nedjelju Krist Gospodin uskrsnuo iz groba. Nedjelja je na neki način svetkovina Presvetoga Trojstva. Na nedjelju naime, kao na prvi dan tjedna, otpočeo je Bog Otac djelo stvaranja, na nedjelju je Sin Božji uskrsnuo od mrtvih, na nedjelju je Duh Sveti sašao nad apostole. Zato se svetkovanje nedjelje spominje već u Djelima Apostolskim (Dj. 2o,7; I.Kor. 16,2) i u Poslanici svetoga Pavla Korinćanima. Apostoli su bili ovlašćeni odrediti mjesto subote nedjelju kao dan počinka, jer Bog svojom zapovijedi na Sinaju nije toliko smjerao na svetkovanje subote, koliko jednog dana u tjednu, a stari je Zavjet bio samo slika i priprava na ono, što je imalo doći, na Novi Zavjet. Odredba apostola našla je svoju potvrdu i kod svjetovnih vlasti, kad je na pr. Konstantin Veliki državnim zakonom naredio svetkovanje nedjelje, a car Karlo Veliki udario novčane kazne na prekršitelje nedjeljnog počinka.

K svetkovini nedjelje dodala je Crkva još neke zapovijedane blagdane, kao što su: Božić, Nova Godina, Bogojavljenje, Uzašašće, Tijelovo, Sveti Josip, Bezgrešno Začeće, Uznesenje Majke Božje, Petrovo, Svi Sveti.

2. Na što nas dakle obvezuje treća zapovijed Božja i crkvena zapovijed o svetkovanju blagdana? Obvezuje nas, da se na nedjelje i zapovijedane blagdane uzdržimo od težačkih radnja, to jest takvih, koje se obavljaju uz veliki tjelesni napor, kao što je kopanje, košnja, rad u tvornici, obrtničkim radionama i t.d. Tu se mogu pribrojiti i sajmovi, trgovina, koja čovjeka posve zaokupi. Kao što je Bog sedmi dan otpočinuo od djela stvaranja, tako moramo i mi sedmi dan otpočinuti. Kao što je Krist Gospodin odložio u grobu platno i poveze i digao se iz groba na nedjelju, tako moramo i mi na nedjelju odložiti svaki zemaljski posao i dignuti se u molitvi k Bogu.

No ova nas zapovijed obvezuje i na polazak svete Mise, javnu službu Božju. Zato je upravo i naređen počinak tijela, da tako lakše i spremnije mislimo u nedjelju na spas svoje duše, slušajući svetu Misu, primajući svete sakramente, prisustvujući kršćanskom nauku ili propovijedi, čitajući dobre i pobožne knjige i vršeći djela milosrđa.

No ipak nam Crkva dozvoljava na nedjelju i blagdan rad, koji je neophodno potreban, jer nije čovjek stvoren radi subote, nego subota radi čovjeka, rekao je Isus Židovima. Razumljivo je dakle, da je dozvoljen rad za pripremanje jela, da je dozvoljena služba na pošti, željeznici, pa-

rorodu,policiji. Crkva ima pače ovlast iz opravdanih razloga izričito dozvoliti težačke radove, jer kao što je Krist gospodar subote i nedjelje, tako je dao ovlast i svojim namjesnicima na zemlji, da mogu prema potrebama činiti izuzetke.

Dozvoljeni su sitniji poslovi, kao što je pomesti kuću, očistiti posuđe od jela, pisanje, računanje, sviranje na klaviru i drugi poslovi, koji služe izobrazbi duha.

3. No kako se danas sve više širi pogansko shvaćanje života, lako bi se moglo desiti, da prekršimo treću zapovijed Božju. Koliko danas imade seljaka u raznim krajevima u kršćanskoj Evropi, pa i u našoj domovini, koji ne taru sebi glave radi ove zapovijedi, pa nedjeljom znadu i orati i kositi i voziti kamenje za cestu, jer da moraju živjeti, a država da im prilično plaća dovoz kamena. Koliko je do nedavna bilo postolara, koji su po nekom ludom običaju radili skoro čitav dan u nedjelju, a onda drugi dan u ponedjeljak mirovali, ili bolje pijančevali i rasipali, što su kroz tjedan zaslužili. A takvi i njima slični griješe teško još više, što daju sablazan drugima i potkopavaju vjeru u dušama. A o sablazni rekao je Krist Gospodin: "Potrebito je, da dolazi sablazan. Ali teško onome čovjeku, po kojem dolazi sablazan. Bolje bi mu bilo, da mu se objesi kamen mlinski o vrat, i da potone u dubinu morsku".

Ogrešujemo se o ovu zapovijed i time, što bez valjana razloga propustimo svetu Misu. Razlog je pak često taj, što se subotom kroz čitavu noć neki zabavljaju i pijančuju, plešu, a onda nedjeljom prije podne spavaju. To je opazio već sveti Franjo Saleški, veliki ženevski biskup, pa je lijepo rekao: "O, kolike li ludosti, od dana napraviti noć a od noći dan, i svoje dužnosti prema Bogu zanemariti radi lakoumnih veselica i zabava!"

Ogrešuje se o ovu zapovijed i onaj, koji se na nedjelju odaje tobožnjem oporavku, koji je u stvari ubijanje tijela i grijeh. Koliko njih imade, koji čitavu nedjelju jure u lovu za kakvom lisicom, a da ih za Misu i drugo nije ni najmanje briga; koji će se cijeli dan u nedjelju kuglati, a u crkvu ne će ni zaviriti; koji će cijeli dan u nedjelju plesati na zabavi, a da crkve ni ne vide. Zato nije bez temelja riječ, da je nedjelja blagdan najbolji radni dan za đavla, jer baš na taj dan znade on najviše uloviti plijena na pijankama, plesovima i zabavama kojekakve vrsti.

Kolike li ludosti rušiti na ovaj način divnu uredbu Božju! Tako potkapaju dotičnici sami svoji sreću, jer se lišavaju velikog blagoslova Božjega, skopčanog s pobožnim svetkovanjem nedjelje i blagdana. Glasoviti Kristof Kolumbo bio je tako duboko prožet ovom istinom, da je na svom putu, kad je otkrio Ameriku, na sve nedjelje i blagdane ostao sa svojim brodovima mirovati usred oceana. Bog ga je očito nagradio, kad je uspio konačno pronaći taj toliko žuđeni novi svijet.

Činjenica je, da nepoštivanje nedjelje i blagdana mno-

go pridonosi propasti pojedinih obitelji i ljudskoga društva. Jer ako članovi obitelji na polaze nedjeljom crkve i ne dadu Bogu, što su dužni, izgube malo pomalo svijest o svojim dužnostima i sve ide nizbrdo: po zlu će poći otac, po zlu će poći majka, a o djeci nije potrebito ni govoriti, jer kakav otac, takav sin, kakva mati takva kći.

Kad je pak potkopana obitelj, onda je propalo i ljudsko društvo, malo pomalo, jer obitelji nisu ništa drugo nego kamen temeljac ljudskoga društva. Ako je truo kamen, zgrada se mora srušiti. Kad se ne poštiva Božja zapovijed, ne znače više ništa za ljudsko društvo zapovijedi zemaljskih vladara ni zemaljski zakoni.

Međutim, dovoljno je za nas znati, kako Bog mrzi prekršitelje nedjelje i blagdana. "Kad su sinovi Izraelovi, kaže Sveto Pismo, bili u pustinji, zatekoše čovjeka, koji je kupio drva u subotu. Ljudi, koji su ga bili zatekli gdje kupi drva, dovedoše ga k Mojsiju i Aronu i svoj općini. Staviše ga u zatvor. Jer još nije bilo određeno o tom, što će se činiti s njime. Tada zapovjedi Gospod Mojsiju: "Taj čovjek ima se smrću kazniti! Neka ga kamenuje sva općina izvan tabora!" I sva općina izvede ga pred tabor i kamenova na smrt, kao što je bio Gospod zapovjedio Mojsiju". (IV.Mojs.15,32).

A ako je Gospod Bog samo sakupljanje drva kod ovoga čovjeka već na tom svijetu tako strogo kaznio, jer je time oskvrnuo subotu, zar će pustiti bez kazne bilo na ovom bilo na drugom svijetu one, koji svijesno u teškim stvarima krše zapovijed Gospodnju i propise svete Crkve o blagdanima i nedjeljama? A mnogi ljudi ne prave sebi nikakve brige o tome, kao da ne postoji ni Bog, ni blagdani, koje je naredio. Držimo uvijek na pameti: "Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji!"

— — —

XVIII. ODNOS PREMA RODITELJIMA I POGLAVARIMA

Dragi vjernici!

Daljnja zapovijed, koju je Gospod Bog dao na Sinaju narodu izraelskom, a dakako i svim ostalim ljudima, to je četvrta zapovijed Božja: "Poštuj oca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji!" Nije ni čudo, da je Bog naredio poštivanje roditelja. Roditelji su naime u odgajanju djece zamjenici Božji na zemlji, jer svi imademo jednog oca na nebesima, kao što nas uči Krist Gospodin: "I ocem svojim ne zovite nikoga na zemlji; jer je jedan otac vaš, koji je na nebesima". (Mt. 23,9) Zamjenici Božji pokazuju se roditelji i time, što su nam podali život, pa su tako na neki način sudionici stvaralačke moći Božje. Tko bi dakle prezirao roditelje, prezirao bi Boga, koga zamjenjuju. Zato je razumljiva izjava svetoga Augustina biskupa, kad je nakon svoga obraćenja izustio onu riječ: "Kad sam prezirao svoju majku, koju si mi Ti dao, prezirao sam samoga Tebe, o Bože!"

Roditelji su po svom zvanju naši najveći dobročinitelji na zemlji. Tko će izbrojiti sve brige roditelja, dok jedno dijete postave na noge, da može samostalno privređivati, što mu je potrebito za život! Koliko je tu neprospavanih noći, koliko suza, koliko napora i oca i majke, u kući i izvan kuće, da obezbijede djecu svoju! Zato je i sam Sin Božji Isus Krist tako duboko častio svoju presvetu Majku i svoga hranitelja Josipa, koji je vršio očinsku ulogu u Svetoj Obitelji, makar je kao Bog bio neizmjerno uzvišen iznad njih i zapravo On njih hranio, dajući kao Stvoritelj sve što je cijeloj Svetoj Obitelji bilo potrebito.

1. Kad je dakle Bog strogo naredio poštivanje roditelja, pita se,kako moramo častiti rpditelje? Samo se po sebi razumije,da ih moramo ljubiti i slušati, jer inače ne može biti ni govora o poštivanju rpditelja. Ljubav se prema roditeljima pak pokazuje ne toliko riječima, koliko djelima, i to više nego prema ikojem drugom bližnjemu, jer i oni nas ljube više nego itko drugi na svijetu i za nas su više pretrpjeli i više nam dobra učinili nego itko drugi na svijetu. Zato razumijemo, kako je onaj sveti mladić Josip, potkralj Egipta, kad su braća njegova došla u Egipat po hranu, poslao svome starom ocu Jakovu, što je najbolje našao u zemlji egipatskoj. A kad je starac Jakov prispio sretno u Egipat, izašao mu je Josip daleko ususret, pao mu oko vrata, zagrlio ga i dugo plakao na njegovim prsima, i brinuo se za njega do konca njegova života.

Roditelje smo dužni nadalje slušati i ispunjati njihove naloge, dok smo pod roditeljskom vlašću. "Djeco, veli sveti Pavao u poslanici Kološanima, slušajte roditelje u svemu!" Ako naime roditelji imadu dužnost uzgajati djecu u strahu Božjemu, onda i djeca imadu dužnost slušati roditelje. Samo se po sebi razumije, kad bi se našlo bezbožnih roditelja,koji bi djeci nalagali nešto, što se kosi sa zakonom Božjim,da tada djeca nisu dužna slušati roditelje, jer u tom slučaju vrijedi riječ svetoga Petra i ostalih apostola pred visokim vijećem židovskim, kad su im branili propovijedati Isusa: "Više se valja pokoravati Bogu negoli ljudima." Zato je sveti Hermenegildo kraljević, kad je njegov otac, arijevski krivovjerac, tražio od njega, da se odrekne katoličke vjere, uskratio ocu poslušnost i radije se dao ubiti od krvnika, kojeg je otac poslao u tamnicu, da ga liši života.

Osim toga, kad se djeca, štono riječ, osove na vlastite noge, to jest kad odaberu svoje zvanje i počnu samostalnim životom, ne potpadaju više pod roditeljsku vlast, da bi morali slušati njih. Što više, roditelji nemaju prava siliti svoju djecu, da odaberu stalež, za koji nemaju nikakve volje. Crkva pače kažnjava strogim kaznama roditelje, koji bi kušali siliti dijete u svećenički ili redovnički stalež.

Ipak bi ludo radila djeca, koja bi na laku ruku prešla preko savjeta svojih roditelja, jer je jasno, da on i, kao mnogo stariji od njih, imadu i mnogo veće iskustvo, a kako osim toga ljube svoju djecu, teško je predmijevati, da bi im naumice dali krivi savjet. Zato opominje Sveto Pismo:"Sinko moj, poslušaj nauku oca svojega!" (Prič.1,8)

Četvrta zapovijed Božja nalaže nam osim toga, da iskazujemo poštovanje roditeljima, i to tako, da ih u srcu visoko cijenimo kao zamjenike Božje i to i vanjskim načinom pokažemo i posvjedočimo. Moramo ih ponajprije u srcu cijeniti, jer bi inače bili licemjeri, kad bi jedno mislili, a drugo činili. Lijep nam je primjer dao sam Isus Krist. Poznato je iz svetog Evanđelja, kako je bio zajedno sa svojom Presvetom Majkom na svadbi u Kani Galilejskoj. Kad je ponestalo svatovima vina, Majka je Božja, kojoj su se smilili mladenci i svatovi, zamolila svoga božanskoga Sina, da bi im pomogao. Isus je naoko tvrdo odgovorio:"Što ja imam s Tobom Ženo?Još nije došao moj čas." (Iv. 2,4). Ali, jer je Isus dobro znao, da bi time trpjela na časti Njegova Majka, zato je odmah uslišao Njezinu molbu, pretvorio vodu u vino,i tako ju visoko počastio pred svima svatovima.

I ta na s dužnost veže i onda, kad bi roditelji bili niskog staleža. Zato vidimo, kako je mla di Josip u Egiptu, makar je otac njegov bio pastir, ipak svoga oca predveo i predstavio egipatskom kralju. Isto tako čitamo u Svetom Pismu, da je najveći kralj izraelski Salomon, kad bi njegova majka ušla u kraljevsku dvoranu, ustao pred njom i posadio ju s desne strane sebi, makar je majka njegova bila iz nižega roda.

Štovanje roditeljima pripada čak i onda, kad bi oni bili lošega života, jer ni u tom slučaju nije prestao njihov položaj prema djeci, to jest zamjenika Božjih. Može se desiti na primjer, da Kristov kip nije dobro izrađen. Ipak nikome ne će pasti na pamet, da radi toga pogrdi taj kip, jer makar je loš, predstavlja ipak Krista. Razumljivo je, da djeca moraju iskazivati poslušnost i čast i onima, koji opet roditelje zamjenjuju, kao što su učitelji u pučkoj školi, profesori u gimnaziji, upravitelji u raznim odgojnim zavodima, kamo roditelji šalju svoju djecu, da im pruže prilike za veće znanje i za što solidniji uzgoj. Svako pravo dijete zna, da mora poštivati i služinčad u kući, koja pomaže roditeljima, pa i sve starije ljude. Zato se ne čudimo, kad je Bog dopustio, da su medvjedi rastrgali četrdeset i dvoje djece, koja su se rugala proroku Elizeju radi njegove ćelave glave.

2. Ali četvrta zapovijed Božja seže i dalje. Da bi se život u ljudskom društvu pravilno odvijao, postavio je Bog dvostruko poglavarstvo na zemlji: jedno duhovno, drugo svjetovno. Prvo se ima brinuti za duše, a drugo za red i mir u ljudskoj zajednici. Najvišu duhovnu vlast na svijetu predao je Bog Papi, a najvišu svjetovnu vlast na zemlji predsjedniku republike, kralju, caru ili kako se već zovu u pojedinim zemljama.

Prema Papi imamo dužnost slušati ga u svim duhovnim stvarima, koje smjeraju na spas neumrlih duša. Imamo dužnost vjerni mu biti do smrti. Imamo dužnost visoko ga poštivati i cijeniti. Imamo dužnost pomagati ga molitvom, da uzmogne svoju dužnost, tešku i odgovornu, što savjesnije ispuniti. Imamo dužnost i materijalno mu pomagati, da se vrhovna crkvena uprava uzmogne što pravilnije odvijati i kraljevstvo

Božje na zemlji što bolje širiti. U tu svrhu služi tako zvani Petrov novčić, doprinos svih katolika svijeta, prema mogućnostima pojedinaca, na raspoloženje Svetom Ocu, koji to upotrebljava ne za svoje lično kakvo uživanje, nego za opće dobro svih vjernika, pače možemo reći i svega čovječanstva, kad se trudi, da sve ljude privede k Bogu i životu vječnomu.

Prema državnom poglavaru imamo dužnost pokoravati se svim pravednim zakonima (nepravedni naime zakon i nije zakon nego nasilje, a Bog nije dao vlasti nikome za provođenje nasilja i nepravda nego za unapređenje općeg dobra). Zato nisu nimalo pogriješili, nego su učinili dobru stvar ona tri mladića u Babilonu, kad su uskratili poslušnost Nabuhodonozoru kralju, koji ih je silio na klanjanje zlatnom kipu kao bogu.

Državnom poglavaru dužni smo iskazivati štovanje, kao što govori sveti Petar apostol: "Boga se bojte, kralja poštujte!" (I.Petr.2,17) Prema tomu mu dugujemo i vjernost.

Prema državnom poglavaru imademo dužnost, da se za njega molimo. To se očito vidi iz riječi svetoga Pavla apostola u poslanici Timoteju: "Molim dakle prije svega, da se čine prošnje za sve ljude: za kraljeve i sve, koji su na vlasti, da tihi i mirni život provodimo u svakoj pobožnosti. Jer je ovo dobro i ugodno pred Spasiteljem našim Bogom" (I.Tim.2, 1-3).

Prema državnom poglavaru imamo nadalje dužnost plaćanja poreza. To se vidi iz riječi Spasitelja Isusa Krista, kad su farizeji kušali staviti Ga u nepriliku pitanjem o porezu: "Dajte caru što je carevo, a Bogu što je Božje!" (Mt. 22,21)

Što više, državnom smo poglavaru dužni ne samo obični porez u novcu nego i porez u krvi, kao što je vojnička služba, na koju su pozvani svi sposobni muškarci u stanovitoj dobi. Konačno su dužni svi građani da u državne sabore biraju čestite i valjane ljude za poslanike ili zastupnike. I tko bi birao svijesno u sabor neprijatelja Boga i Crkve, teško bi ogriješio svoju dušu.

3. Kako vidimo, četvrta zapovijed Božja ima dalekosežne posljedice. I tko svijesno prestupa četvrtu zapovijed Božju, bit će od Boga prije ili kasnije teško kažnjen, bilo na ovom bilo na drugom svijetu. A prestupa tu zapovijed onaj, koji prezire svoje roditelje, koji je prema njima grub, koji im se ruga, (kao što se Ham rugao svome ocu, patrijarhu Noi), koji ih se stidi, koji ih mrzi i u nevolji ih ostavlja na cjedilu, koji im uskraćuje poslušnost.

Već na tome svijetu stiže takvu djecu često ramota, kao što je stigla Hama. Već na tome svijetu stiže ga bijedna smrt, kao što je stigla buntovnog Absaloma, koji se pobunio i zaratio na rođenog oca, kralja Davida, a onda je u boju ubijen i bačen u jamu i zasut kamenjem kao kakvo pseto. Već na tome svijetu često se desi, da takva djeca sama kasnije imadu neuzgojenu djecu, koja im pod stare dane zadaju ljute jade. Osim toga, što je najgore, opakoj djeci prijeti Gospod Bog vječnim mukama i osudom u paklu. Jer ako će na dan suda

tako strogo suditi one, koji nisu imali smilovanja prema bližnjemu, makar im nije bio u nikakovu rodu, kako će onda strogo suditi istom one, koji su bili zvjerski raspoloženi prema svojim vlastitim roditeljima?

Prestupa četvrtu zapovijed Božju i onaj, koji se buni protiv zakonitoj vlasti, koji prezire vladara, koji uskraćuje pravedne dužne poreze i slične stvari počinja.

Kako Bog sudi o svemu tome, vidimo na strašnom primjeru Kore, Datana i Abirona, koji su se u vrijeme Mojsijevo pobunili i htjeli prisvojiti sebi građansku i duhovnu vlast. Bog ih je kaznio tako, da ih je žive na očigled svih Izraelaca, a na opomenu svemu čovječanstvu, progutala zemlja, koja se otvorila pod njihovim nogama. Buntovnicima protiv vlasti prijeti i vječna osuda Božja, kao što se vidi iz riječi Svetoga Pavla apostola Rimljanima: "Svaka duša neka se pokorava višim vlastima, jer nema vlasti, da nije od Boga; a što su, od Boga su postavljene. Tko se dakle protivi vlasti, protivi se naredbi Božjoj. A koji se protive, navući će na sebe osudu" (Rim 2,1-2). Držimo dakle dobro na umu četvrtu zapovijed Božju. Ona donosi blagoslov Božji svima, koji se je drže. Ona donosi prokletstvo i nesreću svima, koji ju gaze, nesreću bilo na ovom bilo na onom svijetu. A zdrava nam pamet kaže, da je bolje, da nam donosi blagoslov negoli prokletstvo.

x x x

XIX. BRIGA ZA ŽIVOT I ZDRAVLJE (BLIŽNJEGA I NAŠE)

Dragi vjernici!

Čovjek je biće sastavljeno iz tijela i duše. Jedno je i drugo djelo Božje. Tijelo je Bog sazdao čovjeku iz zemlje, da bude stan i oruđe neumrloj duši, koju je stvorio na sliku i priliku svoju. Zato sveti Petar apostol naziva tijelo šatorom govoreći: "Smatram, da sam dužan, dok sam god u ovom šatoru, da vas budim opominjanjem, znajući, da će se doskora porušiti šator moj" (II.Petr.1,13-14), to jest da će doskora umrijeti. Budući pak da je tijelo i dušu dao čovjeku Bog, a nije ih čovjek sam sebi dao, zato je i tijelo i duša vlasništvo Božje, a mi smo samo upravitelji tih dobara Božjih. A budući da je naše tijelo tuđe vlasništvo, to jest vlasništvo Božje, zato moramo s tijelom onako postupati, kako hoće njegov vlasnik, a to jest Bog. Prema Božjem planu tijelo naše ima da bude stan duši i oruđe, kojim se duša služi za stjecanje vječnih zasluga. Da se dakle ne bi događale zloupotrebe sa vlasništvom Božjim, dao je Bog posebnu zapovijed, a to je peta zapovijed Božja, koja glasi:"Ne ubij!" Time nam je Bog rekao sve, što smo dužni u pogledu svoga tijela,da odgovorimo namjerama Božjim.

1. Mi smo prema toj zapovijedi Božjoj obvezani brinuti se za očuvanje zdravlja i života našega tijela. To znači, da smo obvezani upotrijebiti ono, što koristi zdravlju tijela,

kao što je čistoća tijela, kao što je umjerenost u jelu i pilu, kao što je red u jelu, lijeganju i ustajanju. Čistoća je, kaže poslovica, pola zdravlja. Čista i uredna soba, čisti zrak u sobi, čisto rublje, čisti krevet i slične stvari mnogo pomažu zdravlju tijela.

Umjerenost u jelu i pilu također je veliki uvjet zdravlja tijela. Oni koji doživljavaju dugi život i sposobni su za rad, nisu pijanice i izjelice, nego ljudi umjereni u jelu i pilu. Sveto nam Pismo iznosi jedan lijep dokaz za to ,kad iznosi primjer onih mladića u Babilonu, to jest Danijela, Sidraha, Misaga i Abdenaga, koji su se uzdržavali od vina i mesa, pa su već za deset dana izgledali mnogo bolji i zdraviji od svih ostalih mladića, koji su jeli od hrane sa kraljeva stola.

Red nadalje u jelu, lijeganju i ustajanju veliko je pomagalo zdravlju našega tijela. Slitanje po noći sigurno ne pridonosi nimalo zdravlju tijela, kao što čine toliki mladići. Već je sveti Augustin postavio lijepo načelo: "Drži se reda, pa će red držati tebe".

Samo se po sebi razumije, da je čovjek u bolesti obvezan uzeti potrebit lijek, da mu se povrati zdravlje. Zato govori Sveto Pismo u knjizi Siraha: "Časti liječnika poradi nevolje; Svevišnji ga je naime stvorio" (Sir. 38,1). Ali dakako, ta briga za zdravlje ne smije nikada ići na štetu duše i našega vječnoga spasenja, tako da mislimo samo na tijelo, i njegove potrebe, a nimalo na dušu. Zato nas opominje Isus Krist:"Ne brinite se tjeskobno za život svoj, što ćete jesti i što ćete piti i u što ćete se obući. Zna Otac vaš nebeski, da vam sve ovo treba...Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, i ovo će vam se sve dodati" (Mt. 6, 25-34).

Bog nam dakle u petoj zapovijedi nalaže, da se brinemo za zdravlje tijela, ali nam zabranjuje tjeskobnu brigu, koja bi išla na uštrb neumrle duše.

No kad nam nalaže brigu za zdravlje tijela, još više nam nalaže, da se kanimo svega, što bi moglo dovesti u pitanje sam život tijela. Radi toga ogrešuje se o petu zapovijed Božju svaki, koji lakoumno izlaže pogibli svoj život, kao što znadu činiti neki, kada se penju izvana na vrhove tornja, da ih svijet vidi, ili počinjaju slične druge ludorije. Mnogo veći grijeh i zločin protiv samih sebe počinjaju dakako oni, koji sami sebi oduzmu život. A toga imade danas nažalost puno na zemlji. Već u Svetom Pismu čitamo, kako je nesretni kralj Saul sam sebi oduzeo život, kada se nakon izgubljene bitke protiv Filiseja bacio na vlastiti mač, da ne padne živ u ruke Filistejima. Takav je zločin počinio i nesretni Juda apostol, koji je za trideset srebrnika izdao svoga Učitelja, a onda kad je vidio, da će Židovi Isusa razapeti, otišao je i objesio se o užetu na jednom drvu. Takav je zločin počinio i savjetnik kralja Davida Ahitofel, koji je, kad je vidio, da Absalom nije prihvatio njegova savjeta u borbi protiv svoga oca Davida, iz straha, da ne bi pao Davidu u ruke kao izdajnik,ptišao i objesio se kod kuće.

Redovita je pojava, da sami sebi oduzimlju život ljudi bez vjere, koji se nađu u nevolji ili su opterećeni teškim grijesima, pa očajaju o milosrđu Božjem. Tako često znadu oduzeti sebi život mladići i djevojke zbog tobožnje nesretne ljubavi. Tako često znadu oduzeti sebi život kartaši, kad u jednoj noći proigraju velik imutak, kao što se događa u glasovitoj kartašnici u Monte Carlu. Ali ima danas slučajeva, da ljudi za kakvugod tricu oduzmu sebi život, misleći u svojoj ludosti, da će se tako pokazati junaci, dok su naprotiv velike kukavice, koje bježe iz života samo zato, jer nisu sposobni da podnose napore života kao valjani ljudi i kršćani. Što Crkva sudi o samoubojicama, vidi se najbolje iz crkvenog zakona, koji u kanonu 124o § 1.n.3 uskraćuje crkveni pogreb onima, koji su sami sebi svijesno oduzeli život, a nisu prije smrti dali nikakva znaka pokajanja. I to je posve razumljivo, jer samoubojica zahvaća drsko u prava Božja, kao što je ljudski život, kad mu na neki način baca natrag najveći dar, što mu ga je dao, život, i tako iskazuje Bogu veliki prezir. A koliko puta samoubojica počinja veliku nepravdu i prema svojoj obitelji, izlažući je sramoti i bijedi; počinja nepravdu čak i prema čitavom ljudskom društvu, koje je samoubojici mnogo toga dalo, a čega mu on još nije vratio.

Može se dakako desiti, da netko sebi sam uzme život, a da nije za to odgovoran, jer je u neubrojivom stanju, pa ga ni Crkva ne isključuje od crkvenog pogreba, kad liječnik potvrdi, da je doista počinio samoubojstvo u neubrojivom stanju.

No kakogod je život veliko dobro, dozvoljeno je čovjeku, da izloži pogibli svoje zdravlje i život, ako time može steći vječni život ili spasiti bližnjemu život tijela ili duše. Zato ne samo da nisu samoubojice sveti mučenici, nego su veliki junaci, koji zaslužuju najveću pohvalu Božju, kad radije gube život negoli pristanu na nešto, što se kosi sa zakonom Božjim. Tako je učinio starac Eleazar, tako je učinilo ono sedmero braće Makabejske, tako je učinio sveti Mauricije, zapovjednik tebaidske legije, tako je učinila sveta Agata, Lucija, Cecilija, Barbara. Tako čine katolički misionari, koji njeguju gubavce i često sami umiru od strašne te bolesti, kao što je umro glasoviti apostol gubavaca na otoku Molokai, o.Damjan. To je dakle nešto sasvim drugo negoli kad izvrgne netko svoj život pogibli noćnim klatarenjem, pijančevanjem, neprestanim pušenjem, plesovima, zabavama kao što čini mnogi mladić i djevojka. Prvi su zaslužni pred Bogom, drugi vrijeđaju Boga i imat će položiti strogi račun o upotrebi vlasništva Božjega, zdravlja i života svojega tijela.

2. Ali ova zapovijed Božja seže i dalje. Nismo samo mi na svijetu, nego su tu i bezbrojni drugi ljudi. I oni imadu dušu i tijelo. I njihovo tjelesno zdravlje i život mogu doći u pogibao. A ova nam zapovijed nalaže, da se kanimo svega, što bi život ili zdravlje našega bližnjega moglo dovesti u pogibao. Zato griješi proti petoj zapovijedi Božjoj, tko bližnjega mrzi. Jer tko ga mrzi, taj ga već ubija svojom voljom. To se vidi iz iskustva, jer mržnja vodi do umorstva. Tako je Ezav nastojao ubiti svoga brata Jakova, jer ga je mrzio. Tako su braća Josipova nastojala ubiti svoga

brata, jer su ga mrzila. Tako je Saul iz svih sila nastojao ubiti mladoga Davida, jer ga je mrzio. Nije dakle mržnja na bližnjega nipošto stvar nevina, kako neki zamišljaju, nego je težak grijeh, ako je mržnja uperena na osobu bližnjega. Zato se ne čudimo riječima svetoga Ivana apostola, koji govori: "Svatko tko mrzi brata svojega, taj je ubojica" (I.Iv.3,15). A nijedan ubojica ne će vidjeti kraljevstva Božjega.

Peta nam zapovijed zabranjuje nadalje svađe i tučnjave, jer dovede do prolijevanja krvi, i prema tome i te kako mogu naškoditi zdravlju i životu bližnjega. Zabranjuje nam patvorenje hrane i pića, kao što čine mnogi besavjesni prodavači, jer takove patvorine mogu bližnjega lišiti zdravlja i života. Zato je već jedan rimski car dao živoga razapeti na križ jednog patvoritelja hrane. U srednjem vijeku su zbali nerijetko spaliti živoga patvoritelja hrane skupa sa hranom, koju je patvorio. Ova nam zapovijed zabranjuje i neslane šale i neopreznosti, koje mogu dovesti do nesreće kod bližnjega, kao što je ispodmaknuti mu stolac, kad hoće da sjedne, jer može slomiti kičmu. Tako je zabranjena i luda jurnjava automobilima ili drugim prevoznim sredstvima bez obzira na ljude koji idu cestom, i slične druge pretjeranosti. Koliki su ljudi izgubili živote radi takvih stvari!

Crkva napose strogo sudi tako zvane duelante, koji se pobiju bilo revolverima, bilo sabljama bilo na drugi način, da tobože operu pogaženu čast, dok se zapravo tovare još većom sramotom. Crkva ih u kanonu 1240, 1241 § 1 n.4 i kanonu 2351 udara teškim kaznama, kao što je izopćenje, uskraćenje pogreba i što je s tim skopčano. A nije ni čudo, jer duel ili dvoboj nerijetko dovodi do ubijstva, a nepravedno ubijstvo bližnjega je u nebo vapijući grijeh.

Još veći grijeh proti ovoj zapovijedi počinja, tko bližnjega duševno ubije zavođenjem i sablazni. Najobičnija zavođenja su zavođenja na raspušteni život ili pobunu. Tko to učini, taj obavlja posao đavla. Kolike su mlade djevojke zauvijek propale po zavodnicima i proklinjat će ih kroz sve vjekove, jer su ih lišili vječnoga života i doveli do vječnih muka u paklu. Koliki su mladići izgubili život i tijela i duše, za vedeni na pobune i revolucije!

Slično dječuju i sablazni, kad netko nešto čini ili govori, radi čega ima bližnji povod da počini grijeh. Sablazan pruža, tko izlaže nepristojne slike, tko namjerno jede meso u zabranjene dane pred drugima, tko se naumice nepristojno vlada u crkvi, tko psuje i proklinje naumice pred djecom i drugima, tko u novinama izruguje istine vjere ili službenike Crkve i t.d. Za takve ljude veli Isus Krist: "Teško onome čovjeku, po kojem dolazi sablazan. Bolje bi mu bilo, da se objesi kamen mlinski o vratu njegovu i da potone u dubinu morsku" (Mt. 18,6-7).

Tko je bližnjemu naškodio bilo u pogledu tjelesnog bilo duševnog života, dužan je štetu prema silama naknaditi. Takvi ljudi, napose ako su ubili bližnjega, imadu već na ovom svijetu mnoge nevolje podnositi, kao što pokazuju bezbrojni primjeri. Nemaju duševnog mira, umiru često nasilnom smrću i

podliježu vječnim mukama u paklu, ako su teško naškodili bližnjemu i neraskajani otišli s ovoga svijeta.

Razumije se, da smijemo ne samo raniti nego ubiti bližnjega, ako nam ugrozi nasilno naš život ili vlasništvo potrebito za život, a drukčije ne možemo sebi pomoći. I državna vlast imade pravo ubiti zločinca ili vojnik neprijatelja u ratu.

Kako je pak Gospod radi našega dobra stvorio i bezbrojne životinje, da čovjeku služe i pomažu ga u životu, ne smije čovjek ni korisnih životinja bez razloga ubijati. Ne smije životinje mučiti, jer mučenje svjedoči o surovu srcu, a srce, koje je surovo prema životinji lako bude surovo i prema svome bližnjemu, čovjeku, koji je stvoren na sliku i priliku Božju. Poštujmo dakle i vjerno obdržavajmo petu zapovijed Božju u svemu, jer ju je Bog dao za našu vremenitu i vječnu sreću. Da to nije prazna riječ, navest ćemo između bezbrojnih hiljada primjera, koje bismo mogli navesti, samo nekoliko njih. Prvi ubojica na zemlji bio je Kain, koji je ubio svoga brata Abela. Po svjedočanstvu Svetoga Pisma, Kain nije više imao mira od grižnje savjesti radi toga ubijstva. Osim toga se bojao, da ne bi njega tko ubio. Tako je sa svakim ubojicom. Griže ga uvijek savjest, a redovito ili ga dade pogubiti vlast kao zločinca, ili Bog pripusti, da ga ubije tko drugi ili se sam ubije. Kralj Saul gonio je neprestano na smrt mladoga Davida i dao ubiti osamdeset svećenika skupa sa velikim svećenikom bez ikakva razloga. Saul se kasnije sam ubio, bacivši se na svoj mač od očaja. Zloglasni Aman izdao je naredbu za ubijanje svih Židova. Isti kralj, koji je na njegov nagovor izdao tu krvoločnu zapovijed, dao je Amana objesiti na vješalima, koja je Aman bio priredio za Židova Mardoheja. Egipatski faraon dao je baciti u vodu izraelske dječake i tako ih ubijao. Bog je kasnije njega i svu egipatsku vojsku potopio u vodi Crvenoga Mora. Juda je izručio na smrt Učitelja svoga. Juda se malo iza toga sam objesio. Pilat je osudio na smrt Sina Božjega. Kasnije se sam bacio na svoj mač, kad je izgubio službu i bio prognan od rimskoga cara. Židovi su tražili kao bijesni smrt Kristovu na Veliki Petar pred Pilatom. Kod opsade Jeruzalema poginulo je za kaznu preko milijun Židova. Zloglasni kralj Antioh dao je na najstrašnije načine mučiti i ubijati vjerne Židove. Nakon par godina su ga živoga izjeli crvi i umro je smrću prokletnika. Oni razbojnici, što su razapeti sa Kristom na Veliki Petak, ubijali su ljude i lomili im kosti. Kasnije su sami dospjeli na križ, i bile su im razbijene kosti na križu, kad nisu mogli odmah umrijeti.

Voltaire je svojim knjigama ubio mnoge duše. Umro je tako strašnom smrću, smrću očajnika, da je liječnik, koji je bio uz njega rekao kasnije: "Kad bi đavao mogao umrijeti, on ne bi umro drukčije nego i Voltaire". Rousseau je svojim spisima ubio mnoge duše. Jednoga dana se Rousseau ubio sam. Zloglasni Arije zaveo je bezbrojne duše u propast svojom đavolskom naukom. Jednog dana ga je stigla nagla smrt i raspukla su mu se crijeva kao i izdajici Judi. Ona dva Izraelca ubila su sina Saulova Isboseta. Kralj David ga je za kaznu dao obadvojici odrubiti glavu, baš onda, kad su se nadali primiti na-

gradu od Davida za svoje bezramno djelo. Herod Agripa dao je pogubiti mačem svetoga Jakova apostola. Malo kasnije su ga živoga izjeli crvi. Krvavi rimski car Neron dao je ubiti mnoge kršćane. Kasnije mu je rak izjeo jezik i umro je prezren i odlučen od svega svijeta. Car Galerije strašno je mučio i ubijao kršćane. Živoga su ga izjeli crvi. Mogli bismo nabrajati bez kraja i konca, da vidite, kako je važno poštivati petu zapovijed Božju, jer o njoj ovisi uredan ljudski život na zemlji, ali i naša vječna sreća.

oOoOoOo

XX. KREPOST I POVREDA STIDLJIVOSTI (VI. ZAPOVJED)

Dragi vjernici!

Sveto Pismo nam pripovijeda, kako je patrijarha Noa, kad su opale vode nakon općeg potopa, zasadio vinograd. Kad mu je on prvi put rodio i on pio vino, opio se, jer nije poznavao opojne snage vina. U takvom stanju ležao je otkriven u šatoru svojemu. Njegov sin Kam promatrao je golotinju oca svojega i kazao to ostaloj dvojici braće. A Sem i Jafet, braća njegova, uzeše obojica na ramena plašt, stupiše natraške u šator i pokriše njim golotinju oca svojega. Lice je njihovo bilo pritom natrag okrenuto, tako da ne vidješe golotinje oca svojega. A kad se Noa otrijeznio od vina i doznao, što mu je bio učinio najmlađi njegov sin Kam, povika: "Proklet da je Kanaan! Neka je najniži sluga braći svojoj!" Potom na stavi: "Blagoslovљen da je Gospod, Bog Semov! Kanaan neka je njegov sluga! Neka raširi Bog Jafeta; neka prebiva u šatorima Semovim! Kanaan neka mu je sluga!" (I.Mojs.9,20-27).

Očito je, da je Kam učinio ružnu stvar, kad ga je otac prokleo. Isto tako je očito, da su Sem i Jafet učinili lijepu stvar, kad ih je otac blagoslovio. Kam se ogriješio o šestu zapovijed Božju, i zato ga je stiglo očevo prokletstvo. Sem i Jafet poštivali su šestu zapovijed Božju, i zato ih je stigao blagoslov očev.

1. Što nam dakle zabranjuje Gospod Bog u šestoj zapovijedi? Zabranjuje nam sve, što bi moglo povrijediti našu ili tuđu nevinost. Tu su u prvom redu misli i želje, koje vode do nečistih čina, i zato su i zabranjene. Samo se po sebi razumije, da nečiste misli i želje nisu nikakav grijeh, dok čovjek svojevoljno na njih ne pristane. Čim na njih svojevoljno pristane, čovjek griješi i vrijeđa Boga. Da to nije prazna riječ, dovoljno je sjetiti se riječi božanskog Spasitelja u propovijedi na gori blaženstva: "Čuli ste, da je bilo kazano: Ne čini preljube! A Ja vam kažem: Svaki, koji pogleda na ženu požudno, već je u srcu svojemu učinio s njom preljubu" (Mt. 5,27-28). Grešna je dakle misao i želja pred Bogom grešna kao i sam čin. I zato ju valja odmah odbiti, kad se pojavi, jer inače može brzo zapaliti plamen, koji se ne da više ugasiti. Čovjek, koji se poigrava nečistim mislima i željama, sličan je čovjeku, koji se poigrava zmijom ljuticom, i onda biva smrtonosno ugrizen. Nijedan se pametan čovjek ne igra

zmijom, nego joj nogom smrvi glavu, čim ju opazi, sudeći da je bolje da jo on ubije negoli ona njega. Najbolje će pak čovjek odbiti grešnu misao i želju, ako se odmah obrati molitvom Bogu i Majci Božjoj, kraljici čistoće.

A ako nam Bog u šestoj zapovijedi strogo zabranjuje nečiste misli, razumljivo je, da nam zabranjuje i besramne riječi, koje vrijeđaju čistoću. Loši je znak za čovjeka, koji se usuđuje voditi besramne razgovore. To je očiti znak, da njegov život nije u redu, jer iz punine srca govore usta. Takav je čovjek sličan ubojici, a možda koji put i gori od njega, jer obični ubojica ubija tijelo,a besramnim na riječima znade ubiti i tijelo i dušu, ako i ne možda u jedan mah. Tu se mogu primijeniti riječi Svetoga Pisma u knjizi mudroga Siraha:"Od oštrice mača pali su već mnogi, ali ih je još više palo od jezika" (Sir. 28,18).

Kad nam Bog zabranjuje besramne riječi u šestoj zapovijedi, zabranjuje nam dakako i djela. A tu ima mnogo vrsta takovih djela. Bolje bi bilo o njima uopće ne govoriti, jer, kako veli sveti Franjo Saleški, krepost čistoće zaprlja se već time, što se spominje nečistoća. Ali kad Sveto Pismo tako često upozorava,da se čuvamo grijeha nečistoće, mora i Crkva o njemu govoriti, da svoju djecu spasi od propasti, u koju je vode grijesi nečistoće. Djelom dakle mogu sagriješiti oni,koji još nisu oženjeni. Djelom mogu sagriješiti oženjeni. Djelom mogu sagriješiti rođaci. Djelom mogu sagriješiti ljudi i proti naravi. Dakako da težina grijeha nije uvijek ista, jer teže griješe oni, koji počinjaju preljub negoli obični bludnici. Teže griješe oni, koji su međusobno u rodu. Teže griješe oni, koji griješe proti naravi, kao što su činili besramni stanovnici Sodome i Gomore.

Bog nam zabranjuje i besramne poglede. Oči su naime naše vrata, kroz koja grijeh ulazi u dušu,a s grijehom i smrt duše. Tu bi se mogle primijeniti riječi svetoga Jeremije proroka, koji tuguje nad propašću Jedinom:"Kroz prozore se pope smrt, prodije u dvorove naše, pomori djecu na ulici,mladež s trga!" (Jer.9,20) To se doslovno ispunilo na Sihemu, sinu Hemorovom, koji je požudno promatrao kćer Jakovljevu Dinu, silovao ju,a onda bio ubijen od braće njezine za osvetu radi sramote, koju je nanio sestri njihovoj. To se doslovno ispunilo i na Holofernu, koji je požudno gledao svetu udovicu Juditu, a onda mu pijanom bila odrubljena glava, prije nego je dospio osramotiti ju. A tko će izbrojiti tisuće i tisuće žrtava, koje je pogled nečisti doveo do propasti i vremenite i vječne. Zato su razumljive riječi božanskoga Spasitelja, kad je onako oštro osudio besramne poglede u propovijedi na gori blaženstava, a onda dodao:"Ako te dakle sablažnjava oko tvoje desno, iskopaj ga i baci ga od sebe! Jer je bolje za te, da propadne jedan od udova tvojih, negoli da se sve tijelo tvoje baci u pakao" (Mt. 5,29). Oko je istina dragocjeni dar Božji, i njega se lišiti nije mala stvar. Ali, ako se ono stavlja u pogibao spas naše duše, kad luta po nedozvoljenim besramnim stvarima, onda je bolje da izgubimo ne samo jedno nego oba oka, pa i sam tjelesni život, negoli da izgubimo zauvijek dušu radi grijeha nečistoće.

Bog nam u ovoj zapovijedi zabranjuje i sve drugo što podžiže čovjeka na grijehe nečistoće. A tu sigurno spadaju besramne predstave u kinima i kazalištima. One mogu čovjeku puno više naškoditi negoli i sami obični besramni razgovori. Tko će izbrojiti žrtve, koje su izgubile dušu radi prisustvovanja nemoralnim predstavama!

Pod šestu zapovijed Božju sigurno spadaju i nemoralne knjige i spisi uopće svake vrste, koji se izruguju čistoći. Tek Sudnji Dan će pokazati, koliko je duša propalo radi čitanja besramnih romana, knjiga, novina, časopisa. One su opasnije zbog toga, što su čovjeku svaki čas pri ruci, i što često hine pristojnost i brigu za čovjeka, a raspaljuju strasti poput ognja. Misleći na zle romane i sam je Rousseau morao priznati: "Djevojka, koja je čista, nije nikada čitala romane".

Pod šestu zapovijed Božju spada i nedolično odijelo. Već je sveti Bernardo opat primijetio: "Nedolično odjevena osobe su oruđe đavla. Vrag se služi njima, da duše surva u propast". Kad dakle ide ulicom djevojka ili žena u nečednoj nošnji, onda sama svjedoči, da joj je mjesto među bludnicama, a ne među pristojnim djevojkama ili ženama, jer da joj je nutrinja čista, ne bi se nikada drznula istupiti na ulicu s nečednom nošnjom. Osobe, kojima je odijelo najvažnija stvar, kaže sveti Ciprijan, dokazuju, da im je krepost najzadnja stvar. Zato je sveti Pavao apostol, gledajući razvratnost svoga vremena, upućivao kršćanske žene i djevojke na drugi nakit, koji jedini ima pravu vrijednost: "Tako i žene, kaže apostol, u pristojnom odijelu, sa stidom i čednošću se kite, ne pletenicama, ni zlatom, ili biserom, ili haljinama skupocjenim. Nego dobrim djelima, kao što se pristoji ženama, koje se obećavaju pobožnosti" (I.Tim. 2,9-lo).

2. Šestu zapovijed dao je Gospod Bog u najvećem interesu roda ljudskoga, jer grijesi nečistoće doveli bi brzo do propasti čitavo čovječanstvo. Zato znade Gospod Bog strahovito kazniti nečiste grijehe, da oštre kazne posluže za opomenu drugima, da ne padnu. Tako je Bog istrijebio sve suvremenike Noine radi grijeha nečistoće općim potopom. Tako je Bog istrijebio Sodomu i Gomoru i susjedna tri grada ognjem i sumporom radi neprirodnih nečistih grijeha. I danas je još Mrtvo More, koje je nastalo na onom mjestu, vječni živi spomenik strahote ovoga grijeha. Tako je Bog pripustio, da je radi besramnog grijeha nečistoće u gradu Gabai došlo do takvog pokolja među plemenom Benjaminovaca i ostalih izraelskih plemena, da je izginulo u boju više od devedeset hiljada ljudi. Tako je Bog pripustio,da je radi grijeha nečistoće na poljanama moapskim palo u jednom danu dvadeset i tri hiljade Izraelaca. Ona dva luda starca u Babilonu,koji su htjela navesti na grijeh čistu Suzanu, bila su zasuta kamenjem radi svoje opačine. Ali što da duljimo. Šestu je zapovijed Božju dao Bog u najvećem interesu roda ljudskoga, i zato grijesi proti ovoj zapovijedi vode neraskajanog prekršitelja u vremenitu,a i vječnu propast u paklu.

+;+;+;+

"Propovijedi": izdaje Nadb.duhovni stol - Zagreb,Kaptol 31.
Uređuje Borić Nikola, kanonik - Zagreb, Kaptol 3

XXI. POŠTIVANJE TUĐEGA VLASNIŠTVA

Dragi vjernici!

Da čovjek uzmogne živjeti na tom svijetu, potrebite su mu stanovite stvari, kao što je hrana, odijelo, stan, odnosno izvori, iz kojih to dolazi, kao što su novac, polja, livade, šume, stoka i t.d. Sve to što čovjek treba za osiguranje svoga opstanka na zemlji i što je zakonitim i pravednim načinom stekao, zove se vlasništvo. Svaki čovjek na tom svijetu ima pravo,da na pravedan način stekne vlasništvo. Doći će naime starost, kad ne će moći više raditi,a živjeti mora. Mogu doći bolesti, kad treba lijekova, koje mora plaćati. Osim toga većina ljudi na zemlji je oženjena i provodi obiteljski život, gdje se recimo muž mora skrbiti za ženu, sinove,kćeri. I svakom je čovjeku zdrave pameti jasno, kad ne bi bilo privatnog vlasništva na zemlji, život bi brzo postao potpuno nesnosan. Ljudi bi se neprestano prepirali. Prestao bi dobrovoljni polet za rad, prestao bi svaki istinski napredak. Nastalo bi grozno nezadovoljstvo, nastale bi bune, kad bi se pojedincima otimalo, što su zaslužili znojem i radom svojih ruku.

Da je privatno vlasništvo i po volji Božjoj, to je jasno svakome čovjeku zdrave pameti. Bog je naime naredio čovjeku, kada ga je stvorio: "Rađajte se i množite se! Napunite zemlju i podvrgnite je sebi!" (I.Mojs.1,28. Zato već kod prvih ljudi na zemlji, Kaina i Abela, nalazimo privatno vlasništvo, jer je svaki žrtvovao od svojega. Kain od plodova poljskih, Abel od prvina stada svojega. Pa to je i razumljivo. Kad je čovjek primio pravo na razmnažanje, onda je primio sigurno i pravo na uzdržavanje, bez kojeg bi morao poginuti. Ako je pak primio pravo na uzdržavanje, onda je nužno primio i pravo na stjecanje dobara i pravo imati ta dobra u vlasništvu. Kad bi naime čovjek morao svaku sekundu voditi brigu o svom uzdržavanju, dospio bi odmah u krajnju nevolju u slučaju bolesti, nesreće ili starosti. Zato ga sama priroda sili,da se pobrine za te slučajeve. Briga za djecu postala bi nemoguća, da nema privatnog vlasništva. Njegov vječni spas bio bi u velikom pitanju, kad bi svaki čas morao misliti samo na to, kako će preživjeti, jer nema ničega stalnoga u rukama. Jednom riječi, na zemlji bi u slučaju dokinuća privatnog vlasništva bio neprekidan rat među ljudima. Ta koliko svađe i prepirke znade biti samo između dva brata ili sestre, kad treba razdijeliti očinsku baštinu! Koliko svađe među susjedima katkada samo zbog uporabe jednog bunara! A što istom kad bi se cijeli svijet svaki čas morao prepirati radi potrebitih stvari! Tu bi malo mogla i sama državna vlast pomoći, jer ako je sve nezadovoljno, država se mora prije ili kasnije raspasti, kao što svjedoče bezbrojni primjeri iz povijesti.

Pravedan način, na koji se stječe privatno vlasništvo, to je rad, to je kupnja, to je darovanje, to je baštinjenje. Nitko dakle nema po prirodi prava baš na određeno neko dobro, nego to,pravo mora steći na jedan od gore spomenutih načina. To pravo stječe se, kako smo spomenuli na pr. radom.

Zemlja nakon grijeha Adamova daje sve potrebito čovjeku samo onda, ako se obrađuje. A to stoji truda i znoja. Što pak netko trudom i znojem sebi zaradi, to je njegovo i bilo bi, kako veli Leon XIII.Papa, "nepravedno, oteti onome, koji zemlju obrađuje ono, što je u znoju svoga lica privredio". Pravo vlasništva stječe se i darovanjem. Tako je sam Bog darovao u vlasništvo zemlju obećanu ili Palestinu Abrahamu i njegovom potomstvu. To pravo stječe se, kako smo spomenuli, i kupnjom. To je svakome jasno. Kad kupiš na sajmu janjca ili kozu, onda je onda tvoje vlasništvo i ničije drugo, i nitko ti nema prava toga oteti. To pravo stječe se i baštinjenjem. Kad ti otac namre kuću ili vrt ili vinograd, onda je to tvoje vlasništvo.

Ima ljudi, koji misle, da država može dokinuti privatno vlasništvo . To je potpuno krivo. Država nema prava dokidati privatnog vlasništva. No država ima pravo iz opravdanog razloga ograničiti privatno vlasništvo. Država nije vlasnik svih dobara, nego je samo nadziratelj. Nisu naime ljudi radi države tu, nego je država tu radi ljudi, da se brine za opće dobro prema zakonima od Boga danim, a ne možda po samovolji pojedinih upravljača. Država dakle može da nametne poreze prema mogućnostima pojedinih vlasnika, jer poreze zahtijeva opće dobro. Država može napose oporezovati veliki kapital, jer dobra pvoga svijeta nisu od Boga stvorena za par multimilijardera, nego za sve ljude na zemlji.

1. Pita se sada, da li je Bog dao kakvu posebnu naredbu glede privatnog vlasništva, i ako jest, što zabranjuje Bog u toj zapovijedi?

Bog je u pitanju privatnog vlasništva dao posebnu zapovijed, a to je sedma zapovijed Božja, koja glasi: "Ne ukradi!" U toj zapovijedi Bog je više toga zabranio, da bi osigurao pravedno vlasništvo pojedinaca.

Bog je ponajprije zabranio krađu, to jest, kad netko potajno protiv volje vlasnika uzme tuđu stvar. Tako je Juda izdajnik krao od novca, što je služio za opskrbu Spasitelja i ostalih apostola, to jest uzimao je potajno bez njihove privole. No nije krađa, kad bi netko u krajnoj nuždi, da spasi sebi život, uzeo na pr. kruha potajno nekome, jer se razumijeva, da vlasnik ne može ništa razborito imati protiv toga. Zato Isus nije ništa prigovorio apostolima, kad su gladni otkinuli sebi bez znanja vlasnika nešto pšeničnih vlati, da zrnjem pšenice utaže glad, koja ih je mučila. Samo se po sebi razumije, da krade i onaj, koji tatu pomaže kod krađe ili kupuje svijesno ukradene stvari.

Bog je nadalje zabranio ovom zapovijedi otimačinu ili razbojstvo, kad netko silom uzme tuđe vlasništvo ili pri tome još i rani čovjeka ili ubije. Sliku toga nalazimo u priči o milosrdnom Samaritancu.

Sedmom zapovijedi zabranjuje Bog nadalje prevaru, kad se na primjer netko služi lažnom mjerom, kad u prodano vino ulijeva vodu, pomakne granični kamen međaš na polju ili vinogradu, upali kuću ili gospodarske zgrade, da dobije osigurninu i t.d. Zato opominje sveti Pavao apostol Solunjane:

"Da ne prestupite i ne zakidate u poslu brata svojega; jer je Gospodin osvetnik za sve ovo, kao što vam i prije kazasmo i posvjedočismo" (I.Sol.4,6).

Sedmom zapovijedi zabranjuje Bog nadalje lihvarenje, kad netko iskorišćuje nevolju bližnjega za svoje obogaćenje ili korist. Tako rade oni, koji daju u nevolji novac uz silno visoke kamate, koji ne daju žita na trg, nego čekaju i u vrijeme gladi silno podižu cijene žitu ili brašnu, i slične stvari. Lihvari su prave ubojice sirotinje.

Sedmom zapovijedi zabranjuje Bog nadalje oštećivanje tuđe imovine, zadržavanje nađenih ili posuđenih stvari i neplaćanje dugova. Tako griješe palikuće, griješe, koji pasu po tuđoj livadi, napose prije košnje, i slično. Tako griješi i onaj, koji nađe tuđu novčarku s novcem, a ne će da je vrati, ili drugu vrijednu stvar, premda bi je mogao, ako ne zna za vlasnika, vratiti preko oblasti. Tako griješe oni, koji posude tuđu stvar, a onda se ne brinu da bi je vratili, pače se pokazuju drskim, kad vlasnik pita za nju. Tako griješe oni, koji ne će da plate dugove, u koje su se često puta uvalili skroz nepromišljenim načinom. Napose griješe teško oni, koji ne će da radniku isplate zasluženu plaću. To je u nebo vapijući grijeh, kao što se vidi iz Svetoga Pisma.

Svaki pak, koji dira u tuđe vlasništvo, čini smrtni grijeh, ako bližnjemu toliko naškodi, koliko mu je potrebito za staleški pristojan život jednoga dana. Tako općenito uče bogoslovi. Razlika će dakako biti, da li uzmeš nešto siroti prosjaku ili bogatu čovjeku.

2. Tko je pak nešto tuđe uzeo ili bližnjemu bilo kako naškodio na imetku, strogo je dužan naknaditi štetu ili vratiti, što je uzeo. To može obaviti i preko druge osobe. Ako je vlasnik mrtav, neka se vrati njegovim nasljednicima. A ako ih nema, neka se dade siromasima ili u dobre svrhe. Tko ne može svega vratiti, neka vrati, koliko može. Tko ne može odmah vratiti radi siromaštva ili drugih zapreka, mora imati barem volju vratiti, kad bude mogao. Tko ne može ništa vratiti, neka barem moli za vlasnika. Pa i onaj, koji je nesvijesno došao u posjed tuđe stvari, mora je vlasniku vratiti, čim sazna, da je njegova. Tako može netko kupiti ili dobiti na dar ukradenu stvar. Kad se ispostavi, da je ukradena, mora je vratiti vlasniku. Ako nije znao, da je ukradena, kad je kupio, mora osim ukradene stvari vratiti i koliko se obogatio dotičnom stvari. Ako je znao, da je ukradena, kad je kupio, mora nadoknaditi povrh toga i štetu, koju je vlasnik pretrpio odnosno radi toga postao siromašniji.

3. Kako vidite,dragi vjernici, sedma zapovijed Božja nije tako jednostavna stvar, kako se možda nekima pričinja. Danas se jako mnogo griješi protiv sedme zapovijedi Božje. Tome je razlog ne samo lakomost nego i veliko neznanje.Zato je dobro čitati marljivo kršćanski nauk, ali i pitati u sumnji ispovjednika, da vas pouči. Radi se naime o velikoj stvari. Jer tko ne bi htio vratiti tuđega dobra ili naknaditi štete, ne bi mogao dobiti oproštenja grijeha od Boga niti odrešenja od svećenika u svetoj ispovijedi. To vidimo vrlo

lijepo i iz riječi Kristovih Zakeju, starješini cariničkom. On je primio Krista Gospodina u svoju kuću. Ali ga je Krist proglasio sinom Abrahamovim, to jest vrijednim života vječnoga istom onda, kada se Zakej izjavio spremnim vratiti, ako je koga u čem prevario. Sve molitve i postovi ne bi ništa koristili, ako ne bi najprije vratili ili naknadili, što smo dužni.

Gospodin znade na razne nači ne kazniti one, koji se ogrešuju o sedmu zapovijed Božju. Takvi ljudi gube čast i upadaju u sramotu. Koliki su u tamnici radi krađa, i tako osramoćeni pred svim svijetom. Koliki su u tamnici radi prevara i pronevjerenja, i tako osramoćeni pred svim svijetom. Koliki su radi nasilnog otimanja i razbojstva dospjeli u tamnicu i izgubili život. Koliki su radi pritajivanja tuđih stvari dospjeli u tamnicu i osramoćeni pred svim svijetom. Koliki su radi lihve prispjeli u tamnicu i osramoćeni pred svim svijetom.

A osim toga sedma zapovijed vodi prekršitelje prije k siromaštvu na ovom svijetu negoli bogatstvu, makar strast čovjeku drukčije goveri, kad on poseže za onim, što je tuđe. Zato nije mala stvar, što je rekao sveti Ivan Vianej, župnik arški. "Ja znam, veli svetao, dva puta da čovjek postane sigurno siromašan: jedan je ne ići nedjeljom k svetoj Misi, a drugi je uzimati tuđe".

Često puta umire prekršitelj ove zapovijedi naglom i jadnom smrću. Tako čitamo u Svetom Pismu, kako je neki Ahan, prigodom osvojenja grada Jerihona, protiv zabrane Božje ukrao jedan plašt, oko tri kilograma srebra i jedan zlatni jezik i to zakopao u svom šatoru. Nitko nije za to znao osim njega. Ali je znao Gospodin Bog. I što je načinio, da ga otkrije? Poslao je najprije kaznu na Izraelce, da su bili poraženi kod Haja. Kad je Jozua, vođa Izraelaca, radi toga jadikovao, reče mu Gospod: "Ustani! Što ležiš na licu svojemu? Izrael je sagriješio: prestupili su zabranu moju, koju sam im dao, prisvojili su sebi zakleto, počinili su krađu, posakrivali i metnuli među svoje stvari" (Joz.7,10-11). Po nalogu Božjem Jozua je ždrijebom istražio krivca, i ždrijeb je pao na Ahana, koji je krivicu na svoju veliku sramotu priznao, stvari su kod njega nađene, i on je za kaznu bio kamenovan od svega Izraela.

Ali najstrašnije je, što slijedi za prekršitelje sedme zapovijedi Božje, ako ne poprave zlo, iza smrti. Što naime veli apostol sveti Pavao? "Ne varajte se, veli apostol Korinćanima (6,9-10), ni bludnici... ni kradljivci, ni lakomci ne će posjedovati kraljevstva Božjega". Pazimo dakle, da se nikada ne ogriješimo o sedmu zapovijed Božju.

XXII. ČUVANJE TUĐEG I SVOJEG DOBROG GLASA

Dragi vjernici!

Rekli smo u propovijedi o sedmoj zapovijedi Božjoj, da su čovjeku na tome svijetu za tjelesni život potrebite mnoge

stvari, kao hrana, stan, odijelo, lijekovi i t.d. Ali nisu materijalne stvari jedine, koje su čovjeku potrebite. Ima dobara visokih vrijednosti, koje su čovjeku isto tako nužna za dostojan čovječji život na zemlji, makar se ne daju opipati prstima kao kruh ili kaput ili aspirin ili slične materijalne stvari. Jedno takovo veliko dobro čovjekovo to je čast, dobro ime, za koje veli i naša narodna poslovica: "Bolji je dobar glas, nego zlatan pas". Dobro ime ili čast sastoji se u tome, da drugi čestiti ljudi i o nama dobro misle i govore. Ako pak o nama zlo misle i govore, onda je to sramota. Dobro ime ili čast je veliki dar Božji. Takav čovjek naime ima veliki utjecaj na druge i može ih lako skloniti na dobro. Ako je pak na zlu glasu, drugi ne drže ništa do njegovih riječi. Čovjek bez časti nema i ne može imati pravoga zadovoljstva na zemlji, kad vidi, da ga drugi s prezirom susreću. Zar može imati zadovoljan život ozloglašeni pijanica? Zar može imati zadovoljan život osuđeni ubojica nevinog čovjeka? Zar može imati zadovoljan život poznati tat? Zar može imati zadovoljan život ozloglašeni bludnik? Zar može imati zadovoljan život žigosani lažac?

A ima ljudi siromaka, koji nemaju ništa do svoga dobrog imena i poštenja. Takvi su bogatiji i sretniji od najbogatijih nepoštenih ljudi, i uvijek će se netko naći, da im izađe ususret u nevolji i da im pomogne, pa je tako njihovo poštenje i čestito ime za njih sigurno vrelo života. Povrh toga, onaj, koji je na dobru glasu kod čestitih ljudi, trudi se, da ostane dobar, ali s tom razlikom, da je čestit čovjek sličan jabuci,koja ima zdravu kožu, pa može dugo stajati, i mjesecima. Opaki i bez časti sličan je jabuci bez zdrave kože. i ta se jabuka još isti dan pokvari i brzo sagnjije.

Zato ima svaki čovjek dužnost da stekne dobro ime kod ljudi i da dobro ime i čuva. Dobro pak ime stječe čovjek dobrim djelima, koja ljudi vide. Ne dakako da se dopadnemo ljudima, nego u prvom redu Bogu. Ali samim tim ljudi moraju da dobro sude o takvom čovjeku, jer će se za to pobrinuti Bog. Zato je rekao apostolima u propovijedi na gori: "Tako se neka svijetli svijetlo vaše pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega, koji je na nebesima". (Mt. 5,16).

A jer je dobro ime tako velika stvar, imamo pravo i dužnost braniti svoju napadnutu čast, kao što nam pokazuje primjer božanskog SPasitelja, kad su ga klevetali farizeji, da pomoću đavola izgoni đavle, ili kad ga je, recimo, ćušnuo sluga velikog svećenika. No ne bi bio najbolji znak, kad bi čovjek svaki čas htio voditi proces za povrijeđenu čast, jer bi mogao polučiti upravo protivno, dajući ljudima dojam, da nešto nije u redu. Tko provodi čestit život, ne treba se bojati za napadnutu čast, jer s njome je kao i s kosom na glavi. Makar se ona i odreže, opet naraste. Ali tko provodi nepošten život, ne će više zadobiti izgubljene časti, kao ni kose na glavi onaj, kome je ispao sam korijen kose. Tko bi bio preosjetljiv u pitanju časti kod ljudi, znak je, da mu posljednji cilj nije Bog, nego njegova čast, pa bi ga Bog mogao lako poniziti. Osim toga nije moguće služiti Bogu i biti u milosti kod svih ljudi. Zar nisu sveti apostoli bili

izrugani i izbijeni radi imena Isusova? Dakle radi najbolje stvari izrugani. Zato je mogao sveti Petar napisati one riječi: "Ako vas grde poradi imena Kristova, blago vama, jer čast i slava i sila Božja i Duh Njegov počiva na vama" (I.Petr.4, 14).

2. No ako je dobro ime i čast velika stvar za nas, ona je isto tako i za našega bližnjega. Zato Bog u osmoj zapovijedi zabranjuje sve,što bi moglo povrijediti čast bližnjega našega. Mi ne smijemo o bližnjemu misliti ili suditi zlo,ako nemamo za to razboritog razloga. Odakle naime nama potrebito znanje, da stvorimo sebi loš sud o bližnjemu? Samo Bog ispituje srca i bubrege ljudi, a ne mi. Tako je ono farizej u hramu upirao prstom na carinika, kao na velikoga grešnika, jer je bio carinik, a sebe smatrao svecem. Međutim je po Božjoj presudi iz hrama otišao opravdan carinik, a ne farizej, jer je prvi bio ponizan i pokajao se, a drugi je bio pun oholosti i zato od Boga zabačen. Jobovi prijatelji smatrali su Joba za grešnika, jer ga je udarila guba, a sebe su smatrali pravednicima. Međutim je Božja presuda progla sila Joba za pravednika, a njih za grešnike, i bili bi zlo prošli, da se nije Job zauzeo za njih. Farizej Simon smatrao je za najgoru ženu Magdalenu, koja je plakala do nogu Isusovih, a sebe za pravednika. Međutim je presuda Krista Boga proglasila Magdalenu za pravednicu,a Simona za grešnika. Čuvajmo se dakle nerazboritih sumnja o drugima.

Ne smijemo bez razloga otkrivati pogreške, koje je bližnji počinio, ne smijemo ogovarati, jer se time umanjuje čast bližnjega. Jer, ako je možda i počinio u tajnosti koju pogrešku, on nije time još izgubio ugleda kod drugih u javnosti. A tko bez razloga iznese pogrešku u javnost, umanjuje mu ugled i čast. Pa čak ni o mrtvima ne valja zlo govoriti, da ne budemo slični hijenama, koje se hrane strvinama.

Još strože nam je zabranio Bog klevetati, to jest pripisivati bližnjemu zlo ili pogrešku, koje on nije nikada počinio. Čovjek, koji to čini, sličan je zmiji, koja potajno smrtonosno ujeda. Tako je žena Putifarova oklevetala mladoga Josipa, da ju je htio navesti na grijeh, dok je bilo baš obratno istina. Tako su farizeji oklevetali Isusa, da buni narod, da zabranjuje porez davati. Klevetnici su niske i podle duše, na koje pada prezir svijeta i prokletstvo Božje.

Bog nam zabranjuje i pogrđivanje bližnjega, kad javno kažemo u prisutnosti nekoga, kako ga malo cijenimo. Tako je onaj Semej javno grdio kralja Davida, kad je bježao pred sinom Apsalomom, nazivajući ga krvnikom, nasilnikom i t.d. Tako su Židovi više puta grdili Isusa Krista, dobacujući mu javno, da u ime đavla izgoni đavle, da je Samaritanac itd. Niti tako zvana zabadanja nisu dozvoljena, kada bližnjega pred drugima prikažemo smiješnim radi njegovih slabosti ili tjelesnih mana. To znade jako boljeti čovjeka.

Bog nam zabranjuje sa dopadnošću slušati govore, koji povređuju čast bližnjega. To znači, kao da odobravamo zlo, koje se nanosi bližnjemu. Sveti je Augustin smatrao to tako ozbiljnom stvari, da je na svoj stol dao urezati riječi:

"Tkogod voli riječima gristi tuđi dobar glas, taj neka znade, da mu nema mjesta kod ovoga stola".

3. Kad bi svi ljudi ljubili istinu, kao što ju je ljubio Isus Krist, onda ne bi nikada dola zilo do ovakvih grijeha, o kojima smo malo prije govorili. Ali na žalost puno je ljudi na zemlji, koji ljube laž, licemjerstvo i laskanje. A sve to Bog mrzi i zabranjuje također u osmoj zapovijedi. Ovakvi grijesi lako vode i do onih još gorih, kao što je kleveta.

Bog zabranjuje laž, to jest kad netko govori ono, što zna da nije istina. A lažu ljudi obično, da se izvuku iz kakve neprilike. Tako je laž izustio sveti Petar apostol, kad je u dvorištu velikoga svećenika rekao, da ne pozna Isusa, s kojim je malo prije bio kod večere i u čiju je obranu čak povukao mač i odsjekao uho slugi velikog svećenika. Lažu ljudi i da se nečega domognu. Tako je lagao mladi Jakov, da prevari oca i dobije blagoslov prvorodstva, koji je inače pripadao bratu mu Ezavu. Lažu ljudi i u šali, da se, kako misle, bolje zabavljaju. No Bog mrzi svaku laž, kao što pokazuje slučaj Ananije i Safire, koji su slagali pred svetim Petrom, pa ih je isti čas Bog kaznio naglom smrću, makar je stvar izgledala malena, jer nisu rekli točno, za koliko su prodali njivu. A njiva je bila njihova i novac je bio njihov. (Samo onda ne bi šala bila grijeh, kad se šala odmah prepozna kao kad bi netko kod velike studeni rekao: "Danas je jako vruće").

Bog zabranjuje i licemjerje, kad se drukčije govori ili radi nego što se misli. Tako je Juda poljubio Spasitelja na Maslinskoj Gori, kao da mu iskazuje najveće štovanje, a taj je poljubac bio znak izdajstva i izručenja Isusovim neprijateljima. Tako je i Herod govorio trojici kraljeva s Istoka, da se želi pokloniti Isusu, a htio Ga je ubiti.

Bog zabranjuje i laskanje, kad čovjek protiv svoga uvjerenja radi kakve koristi preko mjere hvali druge u njihovoj prisutnosti. Tako su oni kukavni stanovnici Tira pridavali Herodu Agripi božansku čast, makar su ga u duši prezirali, samo da tim laskanjem predobiju njegovu naklonost, i da im on otvori granicu svoje zemlje radi nabave žita. I licemjeri i laskavci su odurni ljudi, mrski Bogu i čestitim ljudima.

4. Kako vidite, dragi vjernici, osma je zapovijed Božja neobično važna po uredan ljudski život na zemlji. I jer Bog tako bdije nad tom zapovijedi i toliko toga zabranjuje, što škodi bližnjemu obzirom na dobar glas, zato je onaj, koji je klevetom oštetio tuđi dobar glas, strogo obvezan opozvati, što je lažno rekao, i naknaditi svaku učinjenu štetu. Tko toga ne bi htio učiniti, ne bi mogao od Boga dobiti oproštenje niti od svećenika odrešenje, u svetoj ispovijedi. I drugi, koji su nepravednim načinom naškodili dobrom glasu bližnjega, dužni su prema različnim prilikama popraviti zlo.

Čuvajmo se dakle kao ognja grijeha proti osmoj zapovijedi Božjoj. "Nemojte suditi i ne ćete biti suđeni", govori Spasitelj naš. Tko sudi bližnjega prisvaja sebi prava Boga, koji je jedini sveznajući i zna, što se skriva u srcu pojedinca, to jest pozna nakanu, od koje potječe ona prava zlo-

ća nekog čina. Mi toga ne možemo znati. Tko drugome otme dobar glas, nerijetko ispašta već na tome svijetu taj grijeh. Ona dva luda starca u Babilonu kušala su navesti na grijeh preljuba čistu Suzanu. Kad im to nije uspjelo lažno su je optužili,da je počinila preljub s nekim mladićem, kojeg oni nisu mogli uhvatiti. Nato su prema zakonu Mojsijevu zatražili za nju smrt kamenovanjem. Suzana se molila vruće Bogu,da joj pomogne. I Bog je podigao mladića, puna Duha Božjega,Danijela proroka, koji je razotkrio klevetu, dokazao nevinost Suzaninu, a krivicu one dvojice staraca sudaca. Nato ih je sav narod zasuo kamenjem. Na njih je dakle pala kazna, koju su namijenili čistoj Suzani.

Ali što je još gore, tko običaje otimati bližnjemu čast i dobar glas, na putu je u vječnu propast. Kaže sveti Alfons Liguori, da bilo nije siguran znak, da li je bolest smrtonosna. Ali kad pocrni jezik, onda je smrt blizu. Tako mogu neki ljudi moliti koliko hoće i posjećivati crkve. Njihov pogani crni klevetnički jezik siguran je znak smrti njihove duše.

Čuvajmo se dakle svakoga grijeha protiv osme zapovijedi Božje. Čuvajmo se laži, jer lažac je sličan đavlu, koji je otac laži, kao što pokazuje njegova laž u raju zemaljskom, kad je prevario Adama i Evu. Lažac je mrzak Bogu, koji je sama istina. Krist je izabrao za život vječni raskajanog carinika, raskajanog razbojnika, raskajanu bludnicu Magdalenu, progonitelja crkve Savla, ali lažaca i licemjera farizeja nije mogao podnijeti. Čuvajmo se pretvaranja, čuvajmo se laskanja, čuvajmo se ogovora, čuvajmo se klevetanja, čuvajmo se sumnjičenja i svega, što vrijeđa čast bližnjega. Tada ćemo biti prava djeca Božja, slični Natanaelu, kojeg je pohvalio Krist: "Evo pravog Izraelca, u kom nema prevare!" A da to postignemo, pazimo budno na svoj jezik, kanimo se društva u kom se napada bližnji, ili ispričajmo bližnjega, ne raznosimo dalje ogovora, a nadasve molimo se Bogu, da nas svojom milošću čuva od tog grijeha.

OOOoooOOO

XXIII. ČISTOĆA SRCA I NAKANE (U VEZI S PUTENOŠĆU)

Dragi vjernici!

Jednog dana držao je Spasitelj Isus Krist veliku propovijed mnoštvu naroda na gori blaženstva. Među tolikim divnim poukama iznio je i ovu: "Čuli ste, da je bilo kazano: Ne čini preljube! A Ja vam kažem: svaki, koji pogleda na ženu požudno, već je u srcu svojemu učinio s njom preljubu. Ako te dakle sablažnjava oko tvoje desno, iskopaj ga i baci ga od sebe! Jer je bolje za te, da propadne jedan od udova tvojih, negoli da se sve tijelo tvoje baci u pakao" (Mt 5, 27-29). Tim je riječima Spasitelj Isus Krist ne samo potvrdio devetu zapovijed Božju, nego ju je još jače osvijetlio, da se vidi sva težina prestupka devete zapovijedi Božje.

Zato je dobro, da i mi promotrimo, što nam Gospod zabranjuje, a što zapovijeda u devetoj zapovijedi Božjoj.

1. Poznato je iz Svetoga Pisma,da je sam Gospod Bog ustanovio u raju zemaljskom ženidbu, kad je stvorio prvoga čovjeka Adama i prvu ženu Evu, združio ih i rekao:"Rastite i množite se, i napunite zemlju!" Sveto Pismo kaže nadalje,da će čovjek ostaviti i oca i majku i prionuti uz ženu svoju i da će biti dvoje u jednom tijelu. Ono ne kaže: tri ili više, nego "dvoje", i ne kaže, da će prianjati uz žene svoje, nego uz ženu "svoju". Već je time dovoljno rečeno, da nitko nema prava posegnuti uz svoju zakonitu ženu za tuđom ženom, makar koliko ga strast nagonila, jer se očito protivi naredbi Božjoj.Tako je uradio na primjer besramni Herod, koji je oteo ženu bratu svome Filipu i živio s njom u javnom priležništvu na sablazan svega naroda, tako da ga je sveti Ivan Krstitelj kao predstavnik Božji morao javno ukoriti: "Ne smiješ imati žene brata svojega!" Tako je uradio engleski kralj Henrik VIII., koji je nakon osamnaest godina bračnog života otpustio svoju zakonitu ženu Katarinu Aragonsku i oženio se sa zloglasnom Anom Boleyn, na sablazan svega kršćanstva i na groznu nesreću naroda svoga, te ga je Papa morao izopćiti iz Crkve.

Ali Krist Gospodin ide dalje u svojoj propovijedi na gori. On ide na sam izvor toga velikoga zla, pa kaže: "Svaki koji pogleda na ženu požudno, već je učinio u srcu svome preljubu s njom". Gospodin Isus Krist dobro je znao onu riječ Duha Svetoga, što ju je zapisao sveti Jeremija prorok: "Kroz prozore pope se smrt, prodrije u dvorove naše" (Jer.9,2o). Kako je naime došao Herod do toga, da je oteo ženu bratu svojemu i počinio tolika zla kasnije radi te žene? Najprije ju je vidio, jer da je nije nikada vidio, ne bi je nikada ni poželio. Oči su naše prozor, kroz koji grijeh ulati u dušu.Kad ju je vidio, odmah je pripustio u srcu svome grešnu misao: domoći se te žene! Iz pogleda i misli rodila se grešna želja. Želja je dovela do odluke, odluka do izvršenja: on je iz Rima, gdje se bio nalazio, potajno pobjegao sa ženom brata svojega, i opačina je bila gotova. On je stupio tobože u brak, a uapravo u konkubinat sa ženom brata svojega, iz čega su se rodili novi grijesi, kao što je umorstvo svetoga Ivana Krstitelja, koji je po dužnosti morao ukoriti bezbožnoga kralja.

Kako je Henrik VIII. došao do tako strahovitog pada?On je osamnaest godina sretno živio sa svojom zakonitom ženom Katarinom Aragonskom i imao s njome i kćerku. A najednom onako strašan čin ili bolje zločin! Eto kako! Ana Boleyn je bila dvorska dama. Kraljev pogled je više puta zapeo za nju. Iz pogleda se rodila želja. Iz želje se rodila odluka. Odluka je dovela do čina: kralj je našao niskih duša, koje su tobože provele razvod braka između njega i Katarine i njemu "dozvolili" novi brak. Taj brak doveo ga je do otpada od Crkve katoličke, do umorstva nebrojenih ljudi, pa i svećenika i biskupa.

Vidite li, kako je dobro uradio Isus Krist, kad je najstrože zabranio i sam pogled grešni. Velimo grešni, jer čovjek ne može ići zatvorenih očiju po svijetu. Ali dok on ne pristane svijesno na nečisti pogled, misao, želju, dotle nema govora o grijehu. I zato nije Isus rekao samo: tko pogle-

da na ženu, nego je rekao: "Tko pogleda na ženu požudno, već je učinio s njom preljub u srcu svojemu".

Bog nam dakle u devetoj zapovijedi zabranjuje svaku besramnu misao i želju, napose koja bi mogla dovesti do rasula jedne obitelji, koja je tako važna za ljudsko društvo. Dok je p. Roothan, kasniji general Družbe Isusove držao pučke misije u Wallisu u Švicarskoj, znao je svojim slušateljima zorno prikazati svu strahotu i gadariju toga grijeha nečistoće. Prije propovijedi dao je skinuti sa oltara sav nakit, Svetootajstvo odnijeti iz crkve, vječno svijetlo ugasiti i sve tako udesiti, kao da je crkva okaljanja svetogrđem te se mora nanovo posvetiti. Onda bi slušateljima prikazao smisao onoga, što vide u crkvi, i kako se nečistoćom sramoti hram Božji, duša, i ruši sve, što je lijepo i dobro bilo u duši.

I doista! Kako je grdno Herod obrukao sebe! Kako je grozno uvrijedio brata svojega i upropastio obitelj njegovu! Koliku je sablazan dao svemu narodu židovskom! Do kakvog je zločina dospio radi grijeha protiv devete zapovijedi Božje, kad je dao ubiti velikoga sveca, svetoga Ivana Krstitelja!

Kako su se grdno obrukali pred svim narodom oni ludi starci u Babilonu, kad su bacili oko na čistu Suzanu! Koliku su bol nanijeli jednoj čistoj duši! Koliku sablazan stvorili među čitavim narodom! I konačno sami sebe doveli do sramotne i strašne smrti kamenovanja, po propisima zakona Mojsijeva.

Grijeh protiv devete zapovijedi Božje stvara strahovitu pustoš u duši pojedinaca, ruši temelje ljudskoga društva,obitelj, dovodi do mnogih zločina svake vrste i konačno neraskajano do vječne propasti.

2. Kad nam dakle Bog zabranjuje u devetoj zapovijedi Božjoj svaku nečistu misao i želju, napose koja bi mogla dovesti do rasula obitelji, onda nam ujedno nalaže čistoću u mislima i željama, napose pak da poštujemo dostojanstvo i čast porodice, obitelji, kao osnovne stanice ljudskoga društva. To je naša sveta dužnost, kao što se vidi iz riječi svetoga Pavla apostola u prvoj poslanici Solunjanima: "Jer je ovo volja Božja, svetost vaša, da se čuvate od bludnosti. Da svaki zna čuvati svoj sud u svetosti i časti, a ne u strasti požude kao neznabošci, koji ne poznaju Boga" (Sol.4,3-5).

Dakako, ta dužnost znade stajati i ljute borbe. Ali za jednu čistu dušu nije previsoka nijedna cijena. Ako se već olimpijski natjecatelji znadu uzdržavati, prema riječima apostolovim, od svega, što bi ih priječilo u dobivanju nagrade, kud više mi, jer se ne borimo za raspadljivi lovor vijenac, nego za krunu života vječnoga, koji je Bog obećao onima, koji Njega ljube. I neka nitko ne kaže, da je nemoguće izvršiti ovu zapovijed. Zar nije mladi Josip egipatski bio u teškoj kušnji, kad ga je žena Putifarova danomice vabila na grijeh, na preljub? Pa ipak je Josip s milošću Božjom odolio teškoj zamci i ostao čist, ne samo u djelu, nego i u misli i u želji, makar ga je sve to stajalo dvije godine teške tamnice i svakojakih žalosti, kad je nevin morao trpjeti.

Zar nije čista Suzana, zakonita žena, bila na strašnoj muci, kad su je napastovala ona dva starca i zaprijetila joj smrću, ako ne pristane na njihov zahtjev? Pa ipak je ta sveta žena zavapila: "Sa svih sam strana pritisnuta,..., ali je bolje za me, da to ne učinim (to jest sagriješim s vama) i da padnem u ruke vaše negoli da sagriješim pred licem Gospodnjim" (Dan. 13,22-23).

Zar nije i ona udovica Ruta imala napasti protiv svete čistoće? Pa ipak je vjerno čuvala svoju čistoću i udovičku čast, dok ju Bog nije posebno nagradio čestitim mužem Bozom, s kojim je dobila sina, koji je pradjed kralja Davida, od kojega po tijelu potječe sam Spasitelj svijeta, Isus Krist.

Zar nije imala napasti i sveta ona udovica Judita! Lijepa, kao malo koja žena, bogata kao nijedna obitelj u njezinom gradu, mlada. Ali, da sačuva svoju čistoću, načinila si je posebnu zabitnu sobu, u kojoj je bila zatvorena sa sluškinjama svojim, oko bokova nosila je pokorničku haljinu i postila sve dane života svojega, osim subota, mjeseca mladaka i blagdana kuće Izraelove.

Zar nije bila u opasnosti ona sveta udovica Ana, o kojoj govori sveti Luka evanđelista? Pa ipak je sačuvala svoju čistoću, služeći Bogu vjerno od rane mladosti, otkako je ostala udovica, gotovo kroz šezdeset godina? Devetu zapovijed Božju moramo i možemo vršiti, jer nam svojom svetom milošću pomaže On, koji ju je dao, Gospodin Bog.

XXIV. ČISTOĆA SRCA I NAKANE U SVEMU OSTALOMU.

Dragi vjernici!

Za vrijeme svetoga Ilije proroka, kako nam pripovijeda Sveto Pismo, vladao je u sjevernom izraelskom kraljevstvu bezbožni kralj Ahab. Možda i ne bi bio tako opak, da nije usprkos zabrane Božje uzeo za ženu poganku Jezabelu, kćer poganskoga svećenika i kralja Etbaala, koja ga je navodila na svakojako zlo, napose na odurno idolopoklonstvo. Jednog dana zaželio se kralj Ahab vinograda Jezraheljanina Nabota, jer je taj vinograd bio blizu kraljeve palače. No vinograd je kao očinska baština bio drag Nabotu, pa je on odgovorio kralju: "Sačuvaj, Bože, da ti odstupim baštinu svojih otaca!" Zato se Ahab vratio ljut i zlovoljan u svoju palaču, bacio se na postelju, okrenuo lice svoje k zidu i nije htio uzeti nikakva jela. Kad ga je žena upitala, zašto ne će da jede, odgovori joj, da ga je razljutio Nabot, jer mu nije htio prodati svoga vinograda. Nato će mu žena Jezabela: "Sad jedanput pokaži, da si kralj Izraelov! Ustani i jedi i budi dobre volje! Ja ću ti već pribaviti vinograd Jezraheljanina Nabota". Nato je Jezabela napisala pismo, zapečatila ga kraljevim pečatom i poslala starješinama, koji su stanovali u istom gradu s Nabotom, i naredila: "Oglasite post, i neka Nabot predsjeda skupštini narodnoj! Postavite dva nevaljala čovjeka prema njemu! Neka oni

svjedoče proti njemu: Hulio si na Boga i kralja. Tada ga izvedite van i kamenujte ga,da pogine!" I opaki suci učiniše, kako im je naredila Jezabela, i dali su ubiti Nabota. Kad je Jezabela čula, da je Nabot mrtav, reče kralju Ahabu: "Ustani! Uzmi u posjed vinograd Jezraheljanina Nabota, koji ti on ne htjede dati za novce. Nabot nije više živ, on je mrtav". A kad je Ahab čuo, da je Nabot mrtav, ustade i ode u vinograd Jezraheljanina Nabota, da ga uzme u posjed (III. Kr.21).

Ovaj događaj, što nam ga iznosi Sveto Pismo, jest klasičan primjer, kamo dovodi čovjeka prestupak proti desetoj zapovijedi Božjoj, koja glasi:"Ne poželi nikakove stvari bližnjega svoga!" Zato je pravo da pogledamo, što nam Bog zabranjuje, a što nam nalaže u ovoj zapovijedi.

1. Bog nam u desetoj zapovijedi zabranjuje nepravedno željeti tuđe stvari, kao što su vinogradi, polja, vrtovi,kuće, novac, automobili, životinje ili bilo kakva druga stvar. Iz te naime želje i pohlepe za tuđom stvari upada čovjek u najteže zločine. Zato je Bog zabranio ne samo sam čin nego i želju i nakanu, koja dovodi do toga čina. Ahab je najprije zirkao u vinograd Nabotov, što po sebi još nije nimalo grešno. Ali gledajući onda, kako je lijep položaj toga vinograda, kako je sasvim uz njegovu palaču, kako bi on mogao sebi tu urediti prekrasan vrt za povrće, porodila se u njegovom srcu prava pohlepa, da se dočepa toga vinograda. Istina, on ga je htio najprije otkupiti. Ali je istina i to,da je taj vinograd bio Nabotu veoma drag, jer je to bila njegova očinska baština, i zato ga nije htio prodati ni za kakvu cijenu. To je Ahaba silno ozlojedilo, umjesto da razumije opravdanost razloga Nabatovih. U svojoj srdžbi nije htio ni jesti, ponašajući se kao kakvo nezrelo dijete. I tako je zlo bivalo sve veće, prema riječima Duha Svetoga: "Abyssus abyssum invocat". Jedno zlo ili grijeh izaziva drugi. Njegova opaka žena odlučila je vinograd pribaviti silom, i to je učinila.Izmislila je lažnu hulu na Boga, za kojega sama nije ni najmanje marila. Izmislila je hulu na kralja, radi svoga bezboštva i nije zaslužio drugo, nego da sav svijet pljune na njega. I zato je, radi te izmišljene hule, Nabot izgubio život na strašan način, jer je bio kamenovan.

Vidite li, koliko se grijeha izleglo iz puste želje Ahabove za tuđim imetkom! Ahab se srdi na Nabota, a srdžba na bližnjega, pa još k tomu nevinoga, jest grijeh. Ahab je svojom pohlepom potaknuo svoju bezbožnu ženu na osvetu nad Nabotom, osvetu potpuno nepravednu i prema tome teško grešnu, jer se radilo o velikoj stvari. Jezabela laže, da se lakše uzmogne osvetiti. Jezabela naređuje starješinama, da lažno optuže Nabota, i tako i druge uvlači u grijeh, jer se svi bojahu njezine osvete. Starješine, da uzmognu Nabota lažno optužiti, traže i nalaze lažne svjedoke. Opet novi grijesi i opačine. Lažni svjedoci iznose lažnu optužbu i njom skrivljuju smrt Nabotovu. Kolika nepravda prema Nabotu, kolika bol njegovoj obitelji, kolika sablazan kasnije u narodu, kada se saznala prava istina. I nakon umorstva Ahab silom uzima njegov vinograd. Grijeh se dakle na

grijeh izlegao iz one puste želje Ahabove za tuđom imovinom, da tako pruži svemu svijetu nepobitan dokaz, kako se velika zla rađaju iz želje za tuđim imetkom, i kako je mudro učinio dragi Bog, kad je dao zapovijed: "Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga".

Zato je u Njegovim svetim očima grijeh, kad netko namisli ukrasti tuđega vola ili konja, makar mu to i ne uspije. Volja je kod njega isto što i čin. Zato je u Njegovim svetim očima grijeh, kad netko želi drugoga prevariti, tvrdeći mu kod prodaje, da je konj, kojeg prodaje, zdrav, a nije, pa makar mu i ne prodao konja. Volja je u Njegovim očima isto što i čin. Zato je u Njegovim svetim očima grijeh, kad netko želi, da mu umre brat, da bi se dočepao njegove baštine, makar mu brat i ne umro. Volja je kod Boga isto što i čin.

Mogli bismo nabrojiti bezbrojne primjere, kamo vodi čovjeka prestupak ove zapovijedi. Ako se radi o sitnici, ne će biti težak grijeh. Ali ako se radi o teškoj stvari, čovjek bez sumnje upada u težak grijeh.

Pogledajte, kamo je grijeh protiv desete zapovijedi Božje doveo nesretnog apostola izdajnika Judu! On je bio pohlepan za novcem i potajno uzimao iz kase, koja je služila Spasitelju i svima apostolima za podmirivanje raznih potreba, a napose za pomaganje siromaka. Šest dana prije muke došao je Isus sa apostolima u Betaniju, gdje je bio i Lazar, kojeg je bio uskrisio od mrtvih. Tamo su Isusu priredili večeru. Tada je Marija uzela posudu sa dragocjenom pomasti i pomazala Isusa i sva se kuća napunila mirisa. Juda se uzrujao, ne od revnosti za siromake, nego od pohlepe: "Zašto se ova pomast nije prodala za trista dinara, i zašto se ne dade siromasima?" Duh Sveti potvrđuje, da toga nije rekao iz ljubavi prema siromasima, nego iz lakomosti, da bi mogao što ukrasti od te svote. Juda je eto od želje za tuđim postao tat, lažao, izdajica, očajnik i na koncu samoubojica. Bolje ne će svršiti nitko, tko pusti, da se u njegovom srcu ukorijeni paklena pohlepa za tuđom imovinom, da je se dočepa bilo prevarom bilo krađom bilo na koji drugi način. Sve je to odurno Bogu, koji je naredio: "Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga!" Zato On mrzi svaku nauku, koja uči otimati dobro bližnjega.

Da se lakše očuvamo od te nesreće, Bog nam u istoj zapovijedi nalaže, da marljivo radimo. Onoga, koji marljivo radi i radi s dobrom nakanom, ne će nikada spopasti želja za tuđom imovinom. Takav će pustiti svakomu, što je njegovo, jer zna, da mu pošten rad donosi i zemaljsku i vječnu nagradu od Boga, jer je rad konačno služba Božja svoje vrsti. Bog je već u raju zemaljskom naredio Adamu i Evi, da obrađuju rajski vrt, kojeg im je dao na uživanje. A jer je iza grijeha Adamova rad nama od Boga naređena pokora, on je vredniji i od same molitve. Zato je pravo rekao sveti Franjo Saleški, kad je mogao manje moliti radi silnih poslova: "Mi moramo na ovom svijetu moliti i djelima i činima." I tko se u pravom duhu prihvati rada, može računati na zemaljski blagoslov Božji. Čovjek, koji marljivo radi, zadovoljan je i vedar, jer je Krist rekao: "Jaram je moj sladak i breme je moje lako". Rad ga odvraća od mnogih

teških kušnja. I da je Ahab više radio nego zirkao po tuđem vinogradu, ne bi ga nikada bila spopala želja za Nabotovim vinogradom, niti bi bio upao u onakve zločine.

Radin čovjek ne će nikada ostati bez kruha. Pogledajte pčelice, kako od ranoga proljeća do kasne jeseni oblijeću neumorno od cvijeta do cvijeta. One marljivo rade, ali zato i mirno počivaju u zimi u svojoj košnici, koju su napunile medom. Takva pčelica ne poseže za tuđim. Ni radin čovjek ne će nikada imati želje da otme, što je tuđe.

No još više valja imati pred očima drugu stvar. Kao što pohlepa za tuđim vodi čovjeka do svakojakih grijeha i opačina, a opačine i grijesi vode u propast vječnu, tako i marljiv rad čuva čovjeka od grijeha. I jer je on velika pokora, pokora iz ljubavi prema Bogu, zato sigurno vodi čovjeka do vječne nagrade kod Boga. Tu se može primijeniti riječ Spasiteljeva: "Dostojan je radnik svoje plaće". Kad je sveti Bernardo opat vidio jednog marljivog redovnika na poslu, reče mu:"Samo radi i dalje tako i ne trebaš se bojati čistilišta na drugom svijetu!" Deseta zapovijed Božja donosi prokletstvo ili blagoslov, kako si tko izabere!

.0.0.0.0.

XXV. ZNAČENJE I VRIJEDNOST OBDRŽAVANJA ZAPOVIJEDI BOŽJIH

Dragi vjernici!

U jednoj školi u Beču bio je među ostalim učenicima i jedan učenik, kojeg je jednoga dana za vrijeme obuke vjeronauka upitao kateheta, da li znade deset zapovijedi Božjih. Dječak je odgovorio: "Ja ih ne znam. Moj otac mi je rekao, da ih ne trebam učiti". Iza nekog vremena ukrao je taj dječak svome ocu oveću svotu novaca. Prijatelji očevi nisu mogli propustiti, a da se ne narugaju svome prijatelju:"Možda bi ipak bilo dobro, da je tvoj sin znao barem sedmu zapovijed Božju:ne ukradi!"

Koliko ima ljudi na svijetu, koji sve zapovijedi Božje smatraju za prazno brbljanje! Što treba, kažu, mučiti dušu djece s tim zapovijedima, kad se mogu lako poučiti i bez toga o pravilima pristojnosti i ljudskom poštenju. Ali, misaoni čovjek može samo zahvaljivati Bogu, da se je sjetio u svom milosrđu paloga čovjeka i obdario ga zapovijedima svojim. Velimo, obdario, jer su zapovijedi Božje veće blago od svakoga srebra i zlata. To je vrlo dobro znao sveti onaj pjesnik psalama, pa je zakonu Božjemu spjevao najsjajniji panegirik, u kojem među ostalim kaže: "Zato zavoljeg propise Tvoje daleko više nego zlato i drago kamenje" (Ps. 118,127).

1. Zašto nam je Gospod Bog dao zapovijedi svoje? Bog je Otac naš, i to najbolji otac, što se može zamisliti. I da nam ta istina bude što življe pred očima, sam nas je Isus Krist učio moliti onu divnu molitvu Očenaš, u kojoj najpri-

je izgovaramo tu istinu, kad kažemo: "Oče naš, koji si na nebesima!"

A ako je Bog otac naš, i to najbolji otac, kakvu drugu nakanu bi mogao imati sa zapovijedima, ako ne našu sreću i vremenitu i vječnu? Istina, On puno toga zabranjuje čovjeku. I to neki ljudi ne mogu podnositi. Ali recite mi, koji će pametan čovjek prigovoriti jednom zemaljskom ocu, ako zabrani svome djetetu primati u ruke nabijeni revolver ili punu bombu ili se penjati na električni vod velike napetosti ili skakati preko dubokog kakvog ponora ili se igrati sa zmijom otrovnicom u kutiji ili tapkati uz kraj duboke rijeke, a ne zna nimalo plivati, ili tolike druge opasne stvari? Svakome je razumljivo, da otac to čini samo iz ljubavi prema svome djetetu. Što je naime naravnije, nego da radi neopreznog baratanja revolver odapne i ubije mu dijete? Što je naravnije, nego da ga na penjanju na električni vod velike napetosti ubije električna struja? Što je naravnije nego da ga skakanje preko dubokog ponora surva u ponor i liši života? Što je naravnije nego da ga igranje sa zmijom ljuticom stane ugriza i smrti? Što je naravnije nego da ga tapkanje uz obalu duboke rijeke stane života, ako se sruši u rijeku, a ne zna plivati, i tako se utopi? Kad je dakle zemaljski otac dao svome djetetu takve zapovijedi, da se čuva ovoga i onoga, dao mu je to iz ljubavi, jer želi, da mu sin ostane na životu i da mu bude utjeha i radost.

A zar nije isto tako i sa zapovijedima Božjim? "Bog nikada ne zapovijeda, veli sveti Augustin, nečega, što nije na najveću sreću onih, kojima zapovijedima". On zapovijeda zato, veli sveti Paulin biskup, da nas uzmogne nagraditi. Zato je svaka Njegova zapovijed jedna velika milost za čovjeka.

2. I doista, kad proma tramo zakone Božje, što su oni drugo nego silna dobročinstva Božja ? Uzmite samo prirodni zakon, koji je Bog usadio duboko u dušu svakog pojedinog čovjeka. Što znade maleno dijete o deset zapovijedi Božjih? Pogotovo ako ima bezbožne roditelje. Pa ipak, pogledajte jedno takvo dijete! Ako je nešto slagalo ili ukralo ili što slično počinilo, a otac ga i mati samo pogleda, kako se odmah crveni, kako se odmah uzruja i kako mu se pogled očiju odmah mijenja. Ili uzmite jednog odraslog poganina, koji nije nikada ništa čuo o deset zapovijedi Božjih. Ali ako ubije nevina čovjeka, on nema više mira kao ni Kain bratoubojica, nego nosi grižnju savjesti i strah ga je, da tko ne dozna za njegovo umorstvo. Kad je dakle Bog dao prirodni zakon, upisan u srce svakome čovjeku, onda je učinio golemo dobročinstvo čitavom rodu ljudskomu, jer mu je dao najvažnija moralna pravila, da čovjek uzmogne živjeti na svijetu životom dostojnim čovjeka, i da se ljudsko društvo ne pretvori u najkraćem vremenu u pravu razbojničku špilju.

Ljudi su se nažalost iza pada Adamova podali mnogim grijesima i opačinama, pa tako više nisu mogli točno razlikovati propise naravnog zakona. Zato je Bog u svojoj dobroti pošao dalje, pa im je još jasnije očitovao svoju volju.

Nije dakle dao neki novi zakon, posve različan od prvoga, nego je sam naravni zakon učinio jasnijim i lakše shvatljivim. To je napose učinio, kad je preko sluge svoga Mojsije na gori Sinaju objavio deset zapovijedi Božjih. Svaka zapovijed je veliko dobročinstvo Božje za čovjeka pojedinca i čitavo ljudsko društvo. Zar nije veliko donročinstvo Božje prva zapovijed Božja? Što naime biva, kad čovjek više ne priznaje i ne poštuje Boga kao svoga Stvoritelja? Onda se brzo snizuje ispod razine ne samo čovjeka nego i živine. Kad se stari Egipćani više nisu spominjali svoga Stvoritelja, onda su se, kako svjedoči povijest, klanjali bikovima, mačkama, zmijama i drugim gadovima kao bogovima. Snizili su se dakle ispod živine, a ne samo ispod razine čovjeka. Bolje ne će proći ni oni ljudi, koji umjesto Stvoritelja svijeta postavljaju na prijestolje svoj razum. Koliko li je dakle dobročinstvo Božje za nas prva zapovijed!

Koliko li je dobročinstvo druga zapovijed Božja! Kako može netko računati na poštovanje sa strane drugih, ako sam ne poštuje Stvoritelja svoga i ako Njegovo ime grdi i psuje? Zar je ikada prostak bio u cijeni kod ljudi? Kako dakle Bog traži štovanje imena svoga, štiti ujedno i našu čast, i pravi poredak na svijetu. Pristojan i fin čovjek u časti je kod čestitih i valjanih ljudi, kao što i prostak biva prezren.

Koliko je dobročinstvo učinio Bog trećom zapovijedi čovjeku! Kad su za vrijeme francuske revolucije pokušali da našu nedjelju zamijene drugim danom, pa su tjedan produljili na deset dana, pokazalo se brzo, da je upravo sedmica, kako ju je Bog uredio najbolja za ljudsko zdravlje, jer niti previše iscrpljuje čovjeka radom niti ga previše omlitavljuje neradom. Tako eto dobri Bog, dobri otac, dok traži da mu se nedjeljom poklonimo, prestajući radom, štiti ujedno naše duševno i tjelesno zdravlje, brani naše dobro.

A što da kažemo o ostalim zapovijedima? Što bi bilo da nema upisane u srcu pete zapovijedi Božje? Ovaj svijet bio bi jedna klaonica.

Što bi bilo, da Bog nije upisao u srce šestu zapovijed Božju? Bilo bi bezbroj onih zavoda na svijetu, kakav je bio u jednom mjestu Francuske, to jest ludnica, koja je imala svoj žig sa natpisom: "Sifilis i alkohol su glavni liferanti ovoga zavoda". Što bi bilo, da Bog nije upisao u srce sedmu zapovijed Božju? Tko bi bio siguran za svoj imetak, kraj svih straža, što ih ima državna vlast? Tko bi bio siguran za svoj dobar glas bez osme zapovijedi Božje? Tko bi se mogao nadati kakvom takvom mirnom obiteljskom životu bez devete i desete zapovijedi Božje?

Kolika li su dobročinstva za čovjeka zapovijedi Božje! Pa kad još dodamo zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu, koju je Isus Krist tako divno istaknuo i naglasio! Kolike je i kako grozne rane čovječanstva zalio ovom svojom zapovijedi milosrdni Samaritanac, Isus Krist! Pogledajte bezbrojne bolnice, što ih je osnovala katolička Crkva po Njegovom nalogu, bezbrojna sirotišta, bezbrojne škole, bezbrojne razne pomoć-

ne stanice, i tako redom! Kolika li su dobročinstva ostale zapovijedi Evanđelja, objavljene po Isusu Kristu, Sinu Božjemu! Sve su te zapovijedi za nas ljude golemi izvori časti, sreće, blagoslova i slave vječne, ako ih savjesno vršimo.

Kad je svjetski putnik Stanley prodro u unutarnjost Afrike i stupio u dodir s kraljem jednog crnačkog plemena, poučio ga je i o deset zapovijedi Božjih. Kad je to kralj čuo, dakako prvi put u svom životu, poviče oduševljeno: "Čuj, ostani ti kod nas i uči to, što si rekao, moj narod. Ako oni to upoznadu i izvrše, ja sam najsretniji kralj na svijetu!" I mi vama kažemo, kao predstavnici Božji: "U svakoj se zapovijedi Božjoj, pa i najmanjoj, skriva blago dragocjenije od zlata i srebra. Ako ih budete vjerno vršili, bit ćete sretni i na zemlji i na nebu kroz sve vijeke.

XXVI. SAUL (GRIJEH OČAJANJA)

Dragi vjernici!

Vidjeli smo, kako je veliko dobročinstvo učinio Gospod Bog čovječanstvu, kad mu je dao razne zapovijedi. Obdržavanje tih zapovijedi vodi čovjeka k vremenitom i vječnom dobru. Gaženje tih zapovijedi vodi čovjeka u vremenitu i vječnu nesreću. Ako otvorimo Sveto Pismo, onda ćemo u prvoj knjizi Kraljeva naći klasičan primjer, kamo vodi čovjeka neobdržavanje zapovijedi Božjih. Taj primjer nam pruža prvi izraelski kralj, koji se zvao Saul.

1. Poznato je, da Izraelci dugo vremena nisu imali kraljeva, nego tako zvane suce. Bog ih je od časa do časa podizao, da vode Njegov narod, a zapravo ga je vodio sam Bog, pomažući svojom božanskom snagom suce, da su mogli u nevolji pomoći narodu i spasiti ga od propasti, do koje su ga uvijek vodili samo njegovi grijesi i opačine, to jest odstupanje od zakona, koje im je Bog bio dao. Takav zadnji sudac bio je Samuel. Narod se nalazio u velikoj nevolji zbog navala Filisteja. Mislio je u svojoj ludosti, da će mu bolje ići, ako mjesto sudaca bude imao kraljeve, kao i poganski narodi oko njega. I tako su počeli zahtijevati od Samuela, da im postavi kralja. Saul se silno žalostio radi toga jer je znao, da će taj zahtjev uvrijediti Boga, kao što i jest. To je naime značilo odbaciti na neki način Boga, kao što se vidi iz riječi Gospodnjih Samuelu, kad mu je iznio zahtjev naroda: "Poslušaj zahtjev naroda u svemu, što traži od tebe! Ne odbaciše tebe, nego Mene, da ne budem dulje kralj nad njima." Bog im je dakle ispunio želju i postavio im za kralja Saula, iz plemena Benjaminova.

S početka je sve išlo dobro. Ali naskoro je Saul počeo skretati s puta, označenog mu od Gospodina. Prvu je veliku pogrešku učinio, kad je na svoju ruku prinio žrtvu u Galgali, žrtvu paljenicu i žrtve mirotvorne, ne čekajući Samuela proroka. Nije čekao na Božju pomoć nego je samovolj-

no htio odlučiti u ratu s Filistejima, čime je teško uvrijedio Boga. Drugu veliku je ludost počinio, kad je usprkos izričite zapovijedi Gospodnje, da imade uništiti Amalećane bez milosrđa sa svom imovinom njihovom, ostavio na životu kralja amalečkog Agaga i svu najbolju stoku, da tobože prinese žrtvu Bogu. Time je teško uvrijedio Boga, kao što se vidi iz riječi Gospodnjih Samuelu: "Kajem se, što sam Saula postavio kraljem, jer se on odvratio od Mene i nije izvršio mojih zapovijedi". Treću je ludost počinio, kad je postavio sebi spomenik, i tako se uzoholio, ne pripisujući više svoju pobjedu Bogu nego sebi i svome junaštvu. Četvrtu je opačinu počinio, kad je bio zavidan Davidu, što su žene izraelske nakon pobjede nad Golijatom pripisale veću slavu Davidu negoli Saulu, pjevajući: "Saul pobi svoju tisuću,a David svojih deset tisuća". "Saul se, kaže Sveto Pismo, razgnjevi vrlo". Daljnju je opačinu počinio Saul, kad je u svojoj palači bacio sulicu na mladoga Davida, da ga ubije, jer ga je zavist bila dovela već do velike mržnje na Davida. Novi je grijeh počinio Saul, kad je Davida učinio tisućnikom, to jest zapovjednikom nad stanovitim brojem ljudi, da vojuje protiv Filisteja, u nadi, da će ga Filisteji ubiti, i tako ga riješiti suparnika, kojega mu je Gospod bio podigao za prijestolje izraelsko. Daljnju je opačinu počinio, kad mu je uskratio svoju kćer Merobu za ženu, kako mu je bio obećao. Ali tko bi izbrojio sve prestupke Saulove! Abyssus abyssum invocat! Jedan grijeh doziva i izazivlje drugi, kad čovjek stane gaziti odredbe Božje, kao što je učinio Saul. Poslije naime vidimo, kako je Saul postao "neprijatelj Davidov zauvijek" (I.Kr.18,19), i nastojao ponovno obećavajući mu kćer Miholu za ženu, ukloniti Davida s ovoga svijeta, naređujući mu borbu s Filistejima, da ga oni ubiju u boju. Drugom zgodom opet ga je htio sam probosti sulicom u svojoj palači. Onda je htio ubiti Davida u njegovoj kući, ali ga je spasila žena Mihola. Radi toga je opet bio ljut na svoju kćer Miholu. Iza toga gonio je Davida na smrt u Ramati. Razgnjevio se Saul silno i na sina svoga Jonatu jer je bio prijatelj Davidu: "Ti izrode, reče on Jonati, i nepokorni čovječje! Znam dobro, da letiš za sinom Izajevim na porugu i sramotu svoju i matere svoje... Odmah pošlji tamo (u Betlehem) i dovedi ga k meni; jer je on dijete smrti". Iza toga gonio je Saul Davida po svim mogućim mjestima, pun mržnje, pa je u gradu Nobi dao iz osvete, što je David samo na čas bio tamo, poubijati osamdeset i pet svećenika, koji su bili potpuno nedužni. Gonio je Davida i dalje po raznim pustinjama i planinama. Konačno je Bog zagrabio u cijelu stvar. Pustio je, da Filisteji napadnu na zemlju izraelsku. Saul se silno uplašio. Ne dobivši odgovora od Gospoda, počinio je novi teški grijeh, kad je protiv stroge izričite zabrane Božje u zakonu Mojsijevom pošao k ženi vračari, da zaklinje mrtvoga Samuela, da bi od njega saznao ishod sutrašnjeg boja s Filistejima.

2. Vidjeli ste eto, kako je Saul dobro počeo svoje kraljevanje. Ali kad je prestupio prvi put nalog Božji, a nije se popravio, počeo je padati dalje, sve dublje i dublje. On je pretpostavio svoju volju volji Božjoj, i to ga je dovelo

do konačne katastrofe. Kada se naime zametnula bitka s Filistejima, bili su Izraelci nagnani u bijeg. Filisteji se natisnuše za Saulom i sinovima njegovim. Pritom pogubiše Filisteji Jonatu, Ahinadaba, Melhizuu, sinove Saulove. I za Saula posta boj, veli Sveto Pismo, vrlo težak. Napokon ga pogodiše strijele, i on bje teško ranjen od strijela. Zato je zapovjedio momku, da ga probode mačem, da ne bi pao u ruke Filisteja. Kad momak nije htio i nije smio toga učiniti, "tada Saul sam uze mač i baci se na nj" (I.Kr.31,4). Tako je tužno i žalosno završio svoj život prvi kralj izraelski, nadodavši na sve grijehe svoje još i grijeh samoubojstva i očajanja.

Očajanje je pak jedan između najtežih grijeha. Tko naime očaja o milosrđu Božjem, veli sveti Augustin, tko očaja, taj grdi Boga isto tako, kao i onaj koji sumnja, da li uopće postoji Bog. I ne trebamo se nimalo čuditi riječi svetoga Jeronima, velikog crkvenog naučitelja, kad kaže, da je izdajica Juda teže uvrijedio Boga, kad je posumnjao u Njegovo milosrđe, negoli kad je izdao Krista za trideset srebrnika. Grijeh očajanja je grijeh proti Duhu Svetomu, koji ne nalazi oproštenja. Ne zato, što se ne bi mogao oprostiti, što ga Bog ne bi htio oprostiti, nego zato, što onaj, koji očajava, ruši sve temelje, na kojima je sazdana zgrada našega života. Kako će naime da se pokaje i zamoli oproštenje u Boga onaj, koji u isto vrijeme tvrdi u svom srcu, da Bog nije toliko milosrdan, koliko su veliki grijesi dotičnog čovjeka? I zato vidimo onu golemu razliku prigodom smrti Kristove kod dvojice ljudi. Jedan od te dvojice je Juda, drugi je razbojnik na križu. Razbojnik je posve pravo sudio: ako Krist tako oprašta svojim ubojicama, onda će sigurno oprostiti i meni, koji sam ubijao druge, puno ma nje vrijedne od Njega . I on se punim ufanjem obratio na Spasitelja u zadnjem času svoga života. I nada ga nije prevarila. Jedan čin pokajanja, iskrenog i dubokog, i sve je nestalo u plamenu ljubavi Božje, svi su grijesi bili oprošteni. Juda naprotiv učinio je slično kao i Kain, pa je govorio sam sebi: "Veća je krivnja moja, negoli da bih zaslužio oproštenje" (Gen. 4,13). I onda je otišao i objesio se, dodavši prijašnjim grijesima i uvredama još jednu i vrlo tešku uvredu Bogu, grijeh očajanja, koji ga je doveo do samoubojstva. Nije Judu toliko upropastilo izdajstvo koliko očajanje, jer bi inače i razbojnik na križu bio propao, a vidimo, da je među prvima dospio s Kristom u nebo, jer se pouzdao u beskrajno milosrđe Božje. Velimo beskrajno, jer kako veli sveti Ivan Krizostom, sva zloba čovjeka, ma kako velika bila, nije ništa drugo u odnosu prema beskrajnom milosrđu Božjem nego što i jedna iskra prema beskrajnom oceanu. Boga se je istina dobro bojati. Ali bojmo se pravde prije grijeha, da ne sagriješimo. A ako nam se ipak desila nesreća, da smo sagriješili, onda se pouzdajmo u golemo milosrđe Božje, kad je Isus rekao: "Veća je radost u nebu nad ~~devet~~ jednim grešnikom,koji čini pokoru,negoli nad devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore" (Lk.15,7). Nikako pak ne slušajmo prišaptavanje đavla, koji nam prije grijeha govori, da se ne trebamo ničega bojati, a kad nas je naveo na grijeh, onda nas uvjerava, da je svako oproštenje isključeno, premda dobri pastir jedva čeka, da mu se vrati izgub-

ljena ovca, ili dobri otac, da mu se vrati izgubljeni sin. Ništa nije izgubljeno, doklegod je čovjek na tome svijetu i sačuva nadu u milosrđe Božje.

Čitamo o plemenitom svećeniku Overbergu, kako je jednog dana sreo na ulazu u grad nekog čovjeka, kako sav uznemiren juri cestom i nije dao ništa dobra naslućivati. Plemeniti ga svećenik uljudno pozdravi i pokuša upustiti se u razgovor s njime. Dotični je odbio razgovor, ali se Overberg nije dao smesti. Konačno je saznao od jadnika, da ide oduzeti sebi život, jer nema više nikakve nade za spas. Nato ga Overberg uhvati za ruku i prozbori milo samo jednu riječ: "Hoće li time biti što bolje?" Ta riječ, progovorena s puno ljubavi, djelovala je kao melem na srce nesretnika, on je došao k sebi, pošao sa svećenikom u njegov stan, skrušeno se kod njega ispovjedio i počeo nov život pun pouzdanja u Boga.

Taj je učinio pametnije, nego nesretni Saul, koji se bacio na mač, ili Juda, koji se objesio, ili toliki drugi, jer je i Bogu i anđelima priredio veselje obraćenja izgubljenog sina, povratka izgubljene ovce.

..0o0..

XXVII. DAVID (KRIJEPOST UFANJA)

Dragi vjernici!

Vidjeli smo zadnji puta, kako je prestupanje zapovijedi Božjih dovelo kralja Saula do teškoga grijeha očajanja, a ovo opet do samoubojstva. Slično je zadesilo i nesretnoga izdajicu Judu.

No u Svetome Pismu nailazimo i na divne primjere nepokolebive nade u Boga, koja ne da nikada čovjeka otrgnuti od Boga, ni onda, kad je upao i u teške grijehe. Jedan takav divan primjer pruža nam najveći izraelski kralj David.

1. Kad je kralj Saul prekršio zapovijed Božju, odbacio ga je Gospod Bog, da ne bude više kralj nad narodom izraelskim. Bog je potražio sebi drugoga čovjeka, mladoga pastira Davida, čovjeka, za koga je znao, da će vjerno slijediti Njegove naloge. Naredio je proroku Samuelu, da ga pomaže za kralja nad Izraelom. Samuel je izvršio nalog Gospodnji i pomazao Davida za kralja. No kad je Saul konačno razabrao, da je Bog predao kraljevstvo izraelsko drugome, a njemu ga oduzima, nije imao više mira. Stavljao je Davidu zamke na svakom koraku i vrebao na sve moguće načine, kako bi ga maknuo s ovoga svijeta. Vidjeli smo već zadnji put, kako je Saul nekoliko puta pokušao pribiti Davida sulicom o zid u svojoj palači. Vidjeli smo, kako ga je imenovao za zapovjednika nad većim odredom vojnika samo zato, da bi Filisteji ubili Davida u boju. Vidjeli smo, kako je naredio svome sinu Jonati, da mu silom dovede Davida iz Betlehema, da ga ubije. Vidjeli smo, kako je tražio Davida u Ramati, da ga ubije. Vidjeli smo, kako ga je gonio po planinama i dolinama, po pećinama i domovima, da ga makne s ovoga svijeta. I David je bježao sad amo sad tamo u zemlji izraelskoj, sad opet u zemlju filistejsku, da spasi goli život.

Ali i druge bezbrojne pogibli prošao je David u svom životu. Još kao pastir ne jedanput vodio je borbu sa lavovima i medvjedima, koji su napadali njegova stada ovaca, i ubijao ih. Životnoj se opasnosti izvrgao, kad je zametnuo dvoboj s Golijatom, mnogo jačim i daleko bolje oboružanim, nego što je bio sam. Bezbrojne je ratove vodio sa Filistejima, Moapcima, Amoncima, Sircima, Amalečanima, Gesurejima, Gergezejima, Aramejima. Opasan je rat morao voditi s vlastitim sinom Absalomom. Njegov je dakle tjelesni život bio bezbroj puta u najvećoj pogibli. Ali David je sve pogibli prošao kao pobjednik, jer je imao nepokolebivo ufanje u Boga. To se vidi i iz njegovih riječi, kad pjeva u psalmu: "Moram li putovati tamnom gudurom: ne bojim se nesreće, jer Ti si sa mnom; štap tvoj i palica tvoja, oni su, koji me tješe" (Ps. 22,4).

No još divnije odsijeva ufanje u Boga kod Davida u drugoj jednoj zgodi. Kad se jednoga dana David odmarao na krovu svoje palače, ugleda na krovu druge kuće ženu, veoma lijepu. Obuzela ga je strast, dao je ženu dovesti i počinio s njom preljub. Kušao je zataškati grijeh i njegove posljedice, i kad nije išlo, dao je ubiti muža te žene. David je dakle učinio grijeh preljuba i ubojstvo nevinog čovjeka, jedan i drugi grijeh kažnjiv smrću prema odredbama zakona Mojsijeva. No što je najgore, teško je uvrijedio Boga. Sve je to David znao. To mu je i javno rekao u lice prorok Natan po naređenju Božjem. Pa ipak David nije klonuo duhom. Tek što mu je prorok Natan stavio opačinu njegovu živo pred oči, David se sjetio golemog milosrđa Božjega, pokajao se iz dna srca, u dvije riječi, ali koje potresaju dušu: "Sagriješih Gospodu!"

2. David nam dakle cijelim svojim životom pruža lijep primjer kreposti, koju zovemo nada ili ufanje, to jest natprirodno trajno od Boga darovano raspoloženje, po kojem čovjek sigurno očekuje, da će prema Božjem obećanju, Njegovom pomoću postići i život vječni i sredstva, što vode do Njega. To je krepost od goleme važnosti za svakoga čovjeka.

Onaj naime, koji se ufa u Boga, uživa posebnu zaštitu Božju. Sjetite se samo onih triju mladića u Babilonu, kojima savjest nije dopuštala da se poklone kao Bogu zlatnom kipu Nabuhodonozorovu. Kralj se tako razbjesnio na njih radi toga, da ih je dao baciti u užarenu peć. Ali nijednomu nije vlas pala s glave u peći ognjenoj, jer su se pouzdali u Boga, koji je poslao anđele svoje, te su oduzeli moć spaljivanja ognju, obzirom na ova tri mladića. Sjetite se egipatskog Josipa, koji nije htio pristati na grijeh sa ženom Putifarovom i radi toga bio bačen u tamnicu. Jer se pouzdao u Boga, Bog ga je ne samo izbavio iz tamnice nego ga je uzdigao na visoku čast potkralja Egipta.

Onaj, koji se uzda u Boga, može od Boga sve polučiti. Zato je Isus rekao učenicima svojim: "Zaista, kažem vam: ako tko rekne ovoj gori: Digni se i baci se u more! i ne posumnja u srcu svojemu, nego uzvjeruje, da će se ispuniti riječ njegova, bit će mu to" (Mk 11,23). Tko bi mogao na pr. presušiti more? Pa ipak je to učinio Mojsije, kad je imao izvesti narod izraelski iz Egipta. Pouzdao se u Boga svemogućega i ispružio ruku svoju nad more Crveno, ono se razdijelilo, i Izraelci, muš-

tvo od tri milijuna ljudi,prešlo je po suhom morskom dnu na drugu obalu. Ilija je bio čovjek kao i mi, makar je bio prorok.Pa ipak, ufanje u Boga učinilo je, da tri godine nije pala jedna kap kiše nad zemljom izraelskom za kaznu otpada naroda od Boga. I opet se pun ufanja pomolio Bogu, i pala je nakon toga vremena obilata kiša. Izgleda, rekao je neki čovjek, da je ufanje kao strelica, koja pogađa srce Božje, da se izliju odatle rijeke milosrđa na čovjeka, koji se u Boga uzda.

Onaj, koji se uzda u Boga, postaje neustrašiv, strpljiv i vedar. Kako bi mladi David bio mogao i pomisliti, da će moći odoljeti onakvom divu,kakav je bio Golijat. David s torbom na leđima, a Golijat sa željeznim oklopom,teškim osamdeset kilograma. David sa štapom,a Golijat s kopljem.David s praćom,a Golija t s mačem. David pet glatkih kamenčića u ruci,a Golijat gvozdenu sulicu. David bez kalpaka,a Golijat sa kalpakom od mjedi. Pa ipak ga je David oborio i odsjekao mu glavu, rekavši prije Filistejinu:"Ti ideš na mene s mačem, s kopljem i sulicama. A ja idem na tebe u ime Gospoda nad vojskama,Boga vojske Izraelove,koju si ti pogrdio. Danas će te Gospod dati u moje ruke...da spozna sav svijet,da ima Bog u Izraelu" (I.Kr.17,45-46).

Onaj, koji se uzda u Boga, strpljiv je u nevoljama. Krasan nam primjer daje za to sveti onaj patnik Job, koji je bio izgubio sve svoje golemo imanje, sve sinove i kćeri, a onda udaren strašnom bolešću gube, a k tomu mu se još rugala i žena i prijatelji, koji su ga došli pohoditi. A ipak Job nije ni jedne riječi izustio protiv Boga,nego je naprotiv ukorio ženu,što se usudila prigovarati odredbama Božjim. Krasan nam primjer pruža i starac Tobija, koji je bio izgubio imanje i podvrgnut bio teškim iskušenjima,ali nije izustio ni jedne riječi protiv Gospoda, nego Mu je i dalje vjerno služio.

Napose se to pokazuje u času smrti. Primjer nam pruža sveti Andrija apostol, koji je prema predaji tri dana visio na križu,a ipak je pun radosti pozdravio križ: "Zdravo, dragocjeni križu, koji si posvećen smrću moga Boga... Kako sam dugo čeznuo za tobom!" Sveti Ignacije biskup radovao se kao najvećem dobitku, kad je bio osuđen na smrt tako, da ga rastrgaju divlje zvijeri. Sveti Lovro mučenik, pržen na roštilju, šalio se sa svojim krvnicima u najstrašnijoj muci: "Sad me možete okrenuti, jer sam već dovoljno ispečen na ovoj strani". Krepost je dakle nade najčvršće sidro za dušu u času nevolje i smrti.

Nada u Boga naime nagoni čovjeka na dobra djela i junačke kreposti, dok živi na tome svijetu. Što je drugo nego nada u vječnu nagradu gonila svetog Franju Ksavera na onakav apostolski rad u misijama u Aziji? Što je drugo nego nada u vječnu nagradu gonila jednog svetog Petra Klavera na onako mučan rad među Crncima u Americi?

A jer nada u Boga tjera čovjeka na dobra djela i na vršenje junačkih kreposti, zato razumljivo nada vodi nužno i u život vječni. Kad čovjek ima žir u ruci, zna dobro, da od njega može dobiti prije ili kasnije i golemo stablo, ako ga zasadi u zemlju. Ako čovjek nosi u srcu čvrstu nadu u

Boga, onda je siguran i za vječno blaženstvo, koje je sadržano u nadi kao i stablo u sjemenu.

Zahvalimo dakle Bogu za Njegov golem dar, za ufanje, koje nam je dao. Ali isto tako poštivajmo i slugu ufanja, to jest nepouzdanje u sebe. Bojmo se uvijek grijehom uvrijediti Boga, jer će naše ufanje biti to čvršće, što se više čuvamo grijeha.

x x x

XXVIII. PROROCI KAO VJESNICI I SVJEDOCI BOŽJE DOBROTE

Dragi vjernici!

Poznato je, da je Gospod Bog odabrao narod izraelski, da bude nosilac vjere u pravoga Boga i čuvar obećanja u Otkupitelja svijeta, da će taj narod biti vjeran Bogu i u najmanjim stvarima. Međutim taj se narod okaljao bezbrojnim grijesima i opačinama i teško uvrijedio Boga svojega. Što li sve nisu počinili samo na putu kroz pustinju u zemlju obećanu! Kako su se gadno obrukali, kad su plesali oko zlatnoga teleta, tek par sati poslije toga, kad su sklopili s Njime zavjet na Sinaju! Kako su se gadno obrukali i uvrijedili Boga, kad su griješili sa kćerima madijanskim i moapskim! Kako su se gadno obrukali, kad su na temelju lažnog izvještaja o zemlji obećanoj pobunili proti Bogu! Kako su se gadno obrukali, kad su Kora, Datan i Abiron podigli bunu protiv Mojsija i Arona! A poslije opet u zemlji obećanoj, kakvih li sve strahota nisu počinili za vrijeme sudaca! Kakvo su ružno zločinstvo počinili u Gabai silovanjem one žene! Kako se obrukao i sam veliki junak Samson neurednom ljubavlju prema ženama pogankama! A kasnije opet za vrijeme kraljeva, kakva opačine i zločine nalazimo u tom narodu! Usprkos najozbiljnije opomene i prijetnje Gospodnje, taj je narod svaki čas padao u idolopoklonstvo. Svoju živu djecu znao je spaljivati u čast ganom bogu Molohu. Klanjao se bludnoj Astarti, Balu, Kamosu i svim drugim gadovima poganskim, i to ne samo priprosti puk, nego i knezovi i sami kraljevi. Tko da se ne sjeti bezbožnoga Ahaba, Manasesa, Jeroboama, pa i samog nesretnog Salomona, inače najmudrijeg kralja izraelskog, koji je toliko poludio od neuredne ljubavi prema ženama pogankama, da je usprkos toga, što mu se Bog dva puta osobno javio, ipak posagradio oltare svim bogovima svojih žena! Kolika su se umorstva nevinih dogodila u tom narodu! Kolike prevare i otimačine, kolike krive zakletve, klevete, preljubi i svakojake opačine!

Čovjek se čudi upravo, kako je Gospod Bog usprkos svih tih strahota ipak brižno bdio nad tim narodom i obasipao ga milosrđem svojim, kao da je najvjerniji Bogu svome.

I ne samo nad narodom izraelskim nego i svim drugim narodima, koji su bili još dublje zabasali u grijesima i opačinama. Ta se ljubezna dobrota Božja očituje napose u svetim prorocima, tim živim vjesnicima i svedocima beskrajne dobrote Božje.

1. Što su to proroci? To su bili od Boga posebno prosvijetljeni ljudi, koji su u Njegovo ime i po Njegovom nalogu govorili izraelskom narodu, a preko njih, ili kadkad čak i izravno, i poganskim narodima i najvešćivali buduće događaje. Te proroke uzimao je Gospod Bog iz raznih zvanja. Tako je prorok Amos bio pastir, Izaija kraljevskog roda, Elizej poljodjelac, Jeremija svećeničkog roda, Baruh kneževskog roda, Ezekijel svećeničkog roda i t.d. Ti proroci su većinom provodili veoma strog pokornički život, a neki su bili čak i neoženjeni, kao Ilija, Elizej, Jeremija. Bilo ih je svih oko sedamdeset. Četiri veća i dvanaest manjih proroka ostavili su nam i napisano ono, što su govorili i prorokovali. Već je veliki zakonodavac Mojsije bio ujedno i veliki prorok. Posljednji od poroka je prorok Malahija, koji je djelovao oko 450.godine prije Krista.

2. Rekli smo, da su ti proroci vjesnici i svjedoci Božje dobrote prema Izraelu i prema čitavom čovječanstvu. Pogledajte samo Mojsiju, za kojega kaže Sveto Pismo: "Otada ne usta više prorok u Izraelu kao Mojsije, s kojim je općio Gospod lice u lice" (V.Mojs.34,1o).

Vidjeli smo ukratko, kakav je bio Izrael prema dobrome Bogu svome, kako nezahvalan, kako opak. I gle! Više puta je Gospod odlučio uništiti čitav narod u jedan mah, kao onom zgodom, kad je plesao oko zlatnoga teleta. Ali eto Mojsije se baci pred Gospodina i pomoli se: "Zašto, Gospode, da se raspaljuje gnjev Tvoj na narod Tvoj?... Spomeni se Abrahama, Izaka i Izraela (Jakova) sluga svojih..." I odmah čitamo iza toga: "Tada se sažali Gospodu radi zla, kojim se bio zaprijetio narodu svojemu" (II.Mojs.32,11-14). Tko da se ne sjeti one pobune na temelju lažnog izvještaja o zemlji obećanoj! Već je Gospod povikao Mojsiju: "Udarit ću ga (narod izraelski) kugom i istrijebiti ga". Ali eto, Mojsije se opet baca pred Gospoda i moli: "Oprosti ovome narodu krivnju njegovu po velikom milosrđu svome, kao što si uvijek opraštao ovome narodu od Egipta do ovamo!" I odmah Gospod odgovara: "Opraštam mu, kako si zamolio" (IV.Mojs.14,19-2o).

Tko da se ne sjeti bune Kore, Datana i Abirona? Gospod je bio odlučio istrijebiti čitav narod, rekavši Mojsiju i Aronu: "Odvojite se od te općine! Uništit ću ih u jedan čas". Ali Mojsije i Aron padoše ničice i pomoliše se: "O Bože, Gospodaru duha životnog u svakom tijelu! Zar ćeš, kad je sagriješio samo jedan, pustiti gnjev svoj na svu općinu?" I Gospod se smilovao opet narodu, kaznivši samo buntovnike.

Tko da se ne sjeti svetoga proroka Samuela? Radi grijeha i opačina narodnih, Bog je pripustio, da ga Filisteji teško tlače. I sinovi Izraelovi dođu do Samuela: "Ne prestaj vapiti za nas Gospodu, Bogu našemu, da nas izbavi iz ruke Filisteja". Samuel uze jedno janje odojče i prinese ga Gospodu kao punu žrtvu paljenicu. Pritom se molio Samuel glasno Gospodu za Izraela, i Gospod ga usliši" (I.Kr. 7,8-9).

Tko da se ne sjeti proroka Nathana? David je kralj bio teško sagriješio preljubom i ubijstvom nevinoga čovjeka.

Gospod mu šalje Nathana proroka, da ga opomene, predočivši mu grdni njegov čin. David izgovara raskajan: "Sagriješih Gospodu". I u isti čas dolazi mu odgovor od Gospoda na usta prorokova: "I Gospod je tebi oprostio tvoj grijeh. Ne ćeš umrijeti" (II.Kr.12,13).

Tko da se ne sjeti svetoga Ilije proroka? Kako je duboko bio pao narod u sjevernom kraljevstvu za vladanja Ahaba i bezbožne mu žene Jezabele, koja se svim silama trudila da istrijebi štovanje pravoga Boga, a uvede štovanje Bala i Astarte, gadova idolskih. Sveti Ilija prorok ne radi gotovo ništa drugo nego posti i moli za narod svoj. Kolike je bičeve odvratio od naroda, dok se trudio da sačuva u narodu vjeru u pravoga Boga! Zat se ne čudimo, da je njegov nasljednik Elizej, kad je Ilija bio uzet sa zemlje i ognjenim kolima odvezen u vihoru put neba, vikao plačući za Ilijom: "Oče moj, oče moj! Kola Izraelova i konjanici njegovi!" (IV. Kr. 2,12). Drugim riječima, Elizej je htio reći, da je Ilija više vrijedio svojom molitvom i čudesima Izraelu negoli sva vojska izraelska i svi njegovi konjanici.

Tko da se ne sjeti svetog Elizeja proroka, nasljednika Ilijina? Čovjek stoji naprosto zapanjen nad bezbrojnim uslugama, što ih je on iskazao grešnom narodu svome, preporučujući ga neprestano Bogu, tako da je i za njim vikao sam kralj izraelski Joas isto što i Elizej za Ilijom: "Oče moj, oče moj! Kola Izraelova i konjanici njegovi!" (IV.Kr. 13, 14). Kralj je plakao, kad je vidio, da će umrijeti prorok, posrednik kod Boga za narod svoj, a on će ostati kao siroče bez oca.

A onda, što da kažemo o velikom proroku Izaiji? O onome, koga nazivlju evanđelistom Staroga Zavjeta i kraljem proroka? Vjersko-ćudoredno stanje bilo je tada veoma slabo u Judeji, pokvarenost se širila na sve strane. Pa makar je morao navijestiti kaznu Božju narodu svome, opet dobrota Božja nije utrnula, jer mu u isti mah Izaija navješćuje najveću sreću, dolazak Mesije, koji će donijeti spasenje svemu svijetu.

Tko da se ne sjeti svetoga Jeremije proroka? I on mora i te kao šibati pokvarenost svojega doba. Ali opet uz kazne Božje naviješta Jeremija kao vjesnik dobrote Božje najveću sreću Izraelu i svemu svijetu, Mesiju, koji će opraštati svaku krivnju i donijeti pravu spoznaju Boga i neznabožačke narode učiniti djecom novoga kraljevstva Božjega.

Nešto slično vidimo kod Baruha proroka, pa onda kod svetoga Ezekijela proroka. Kolika pokvarenost kod njegovih savremenika, kojima mora navieštati kaznu Božju. Ali vidimo i to, kako isti prorok opet pridiže očajnike, pokazujući na dobrotu Božju i na mesijansko spasenje.

A onda sveti Danijel prorok! Kako divno odsijeva u poslanstvu Danijelovu dobrota Božja ne samo prema narodu izraelskom nego i prema onim tvrdim poganima, kojima je Izrael morao robovati. Tko da se ne divi dobroti Božjoj, kako preko Danijela upućuje na pravi put Nabuhodonozora, kralja

babilonskoga, kako štedi mudrace babilonske, koji nisu znali odgonetnuti sna kralju; kako upućuje pogane na blagi način o ludosti idolopoklonstva; kako upućuje na pravi put medijanskoga kralja Darija. Tako bismo mogli dalje nastaviti o prorocima Ozeju, Joelu, Amosu, Abdiji, Joni, Miheji, Nahumu, Habakuku, Sofoniji, Ageju, Zakariji, Malahiji.

I kako smo rekli, Bog se služio prorocima ne samo da pokaže svoju dobrotu i ljubav prema Izraelu, nego i poganskom svijetu, iako je dakako slao proroke najprije i u prvom redu Izraelu.

On šalje velikoga proroka Elizeja kralju sremskomu Hazaelu. On šalje Danijela raznim kraljevima poganskim u Babilonu. On šalje Jonu proroka grešnom poganskom kralju i narodu u velikom gradu Ninivi, da ih opomene, neka se vrate sa zlog puta svojega na put Božji. On šalje Jonu čak i protiv volje njegove, jer je Jona želio propast tomu gradu, smatrajući ga neprijateljem naroda svoga. Bog ga poučava o svom milosrđu prema svim narodima, kad mu govori, što se Jona ljutio radi bršljana, koji mu se bio posušio: "Tebi je žao bršljana, premda se nijesi trudio za nj i nijesi ga odgojio.. A Meni da ne bude žao Ninove, grada velikoga,u kojem stanuje više od sto i dvadeset tisuća ljudi, koji ne mogu razlikovati između desna i lijeva, a usto još mnoge životinje?" (Jon. 4, 10-11).

Imat ćemo prilike još posebno govoriti o ulozi svetih proroka u navješćivanju Mesije. No i ovo, što smo dosada rekli, dovoljno je, da nam pokaže, kolika je dobrota Božja prema svemu, što je stvorio a napose prema čovjeku,kojega je stvorio na sliku i priliku svoju, prema svemu čovječanstvu.

U srednjem vijeku bila je veoma omiljela jedna slika, koja je prikazivala Presveto Trojstvo. Na toj slici vidi se najprije Bog Otac, kako sjedi na uzvišenom prijestolju,pun božanske dobrote. U svojim rukama drži veliki križ,na kojem je prikovan Njegov jedinorođeni Sin, kojega pokazuje svijetu, da mu dozove u pamet,što je učinio za svijet,kad je dao Sina svoga razapeti. Iznad njih vije se Duh Sveti, Duh ljubavi.

Ta slika ima i danas svoju vrijednost,kao što ju je imala i u srednjem vijeku. Imala je vrijednost i prije Krista imat će je i do konca svijeta. Jer ljubav Božja, dobrota Božja nije nikada prestala prema čovjeku, otkada je on stvoren. Samo se u raznim prilikama na razne načine odrazuje. A na divan se način svakako odrazila u odašiljanju velikih svetih proroka, vijesnika i svjedoka neiscrpive dobrote Božje. Za tu dobrotu dugujemo vječnu hvalu Gospodu Bogu našemu.

=0=0=0=0=

XXIX. NAD NAMA BDIJE OČEVA PROVIDNOST
(Ponavljanje gradiva napose od XI.-XXVIII.)

Dragi vjernici!

Čitamo u životu svetoga Franje Asiškoga,kako je bio teško obolio na očima, te mu je prijetila potpuna sljepoća. Liječnik je morao češće dolaziti k njemu, te je izveo jednom i tešu operaciju na Franjinim očima. Kad je tako liječnik opet jednog dana došao, naredio je svetac svojoj redovničkoj braći, da pozovu liječnika na ručak. Braća su se ispričala pred svecem, da nemaju čime pogostiti tako ugledna gosta i bogata čovjeka,koji nije vičan živjeti samo o komadu kruha, kao oni. Svetac ih je nato ukorio rekavši:"Malovjernici,zašto ste posumnjali i niste se pouzdali u poslušnost? Idite samo i odvedite našeg gosta i brata liječnika u blagovaonu!" Braća su otišla, i gle, upravo kad su sjeli k stolu, zazvoni netko na vratima. Kad je vratar došao, da otvori, nađe na vratima samostana jednu ženu, koja je donijela punu košaru najbiranijih jela, što ih je neka ugledna dama poslala bolesnom svetom Franji iz mjesta udaljenog šest kilometara. Dotični liječnik nije se mogao suzdržati, a da ne usklikne: "Časna braćo, ni vi ni mi vani ne znamo, koliko se kreposti skriva u tom čovjeku Franji".

1. Sveti Augustin rekao je jednom zgodom:"Religija se uopće ne može zamisliti,ako se barem jedno ne vjeruje, to jest, da božanska providnost brižno bdije na d našim dušama". Zato je i sveti Franjo Asiški nastojao tu istinu duboko usaditi u srce svojim sinovima, kako pokazuje i gornji primjer iz svečeva života. A nije li i naša dužnost, da tu istinu duboko zasadimo sebi u dušu? Istinu, kako veli sveti Grgur Papa,da se providnost Božja proteže baš tako na jednu dušu kao i na čitav grad; na čitav grad kao i na čitav narod;na čitav jedan narod kao i na čitavo čovječanstvo; jer Gospodin pazi tako na svaku pojedinačnu stvar, kao da se nema ni za što drugo brinuti; istodobno pak pazi na čitavu zajednicu na na čin, kao da se uopće ne brine za pojedine stvari!"

Eto, Bog je dragi, kao što smo vidjeli stvorio čitav i vidljivi i nevidljivi svijet. U vidljivom svijetu najodličnije mjesto zauzima čovjek, biće sastavljeno iz duše i tijela. Po duši je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju, jer je biće obdareno razumom i slobodnom voljom. Čovjeka je Bog, kako smo vidjeli, stvorio sretna, u milosti posvećujućoj i postavio ga u raj zemaljski,da ga radi i čuva. Da čovjek nije prekršio zapovijedi Božje, on bi bio zauvijek ostao sretan. Ali, kad je prestupio zapovijed Božju,bio je istjeran iz raja, podvrgnut jadima i nevoljama svake vrsti, i konačno je morao umrijeti. Čovjek bi bio podvrgnut i vječnoj smrti, da se Bog nije smilovao i obećao odmah nakon pada Spasitelja, koji će popraviti zlo, što ga je čovjek počinio svojim grijehom. Pogledajmo, kako je brižno bdjela ta sveta providnost Božja, da poluči svoj cilj i spase čovječanstvo. Ponajprije ljudi su vrlo brzo zabora-

vili na Stvoritelja svoga i upali u idolopoklonstvo. Da se ne izgubi vjera u pravoga Boga, nego ostane trajno sačuvana uspomena na Boga, dok ne dođe Otkupitelj, Božja je providnost bacila oko na Abrahama u dalekoj Mezopotamiji i pozvala: "Idi iz zemlje svoje i od roda svojega u zemlju, koju ću ti pokazati! Jer učinit ću te velikim narodom, i blagoslovit ću te, i proslavit ću ime tvoje. Ti imaš proširiti blagoslov. Blagoslovit ću one, koji tebe blagosivaju, i proklet ću one, koji tebe proklinju. U tebi će biti blagoslovena sva plemena na zemlji" (I.Mojs.12,1-3). I ta je providnost ljubezno vodila Abrahama od mjesta do mjesta. Iz Harana u Mezopotamiji u Palestinu, iz Palestine u Egipat, iz Egipta u Palestinu. Vjeru, koju je primio od Boga, usadio je u srce i dušu sinu svome Izaku, Izak Jakovu,a Jakov svojemu potomstvu,koje je iselilo u Egipat.

U Egiptu je potomstvo Jakovljevo izraslo u narod od kojih tri milijuna ljudi u roku od četiri stotine godina.No kad je nastala pogibao,da narod izabrani, nosilac prave vjere, strada od Egipćana, a s njime i vjera u pravoga Boga, Božja je providnost opet zagrabila u tok stvari na izvanredan način. Dok su po faronovom nalogu ubijali Egipćani sve izraelske dječake, koji bi se rodili, Bog je baš između tih dječaka odabrao jednoga,da izbavi narod iz ropstva egipatskoga. Bio je to Mojsije. Već je bio izložen smrti u rijeci Nilu,kad li je došla tamo na kupanje kći faraonova sa svojim sluškinjama, opazila dječak a u košarici, predala ga na dojenje ženi Hebrejki, koja je bila baš mati Mojsijeva, a onda ga uzela k sebi na kraljevski dvor, gdje je Mojsije bio poučen u svoj mudrosti egipatskoj i tako osposobljen za izbavljenje i vođu naroda izabranoga.

Kako ga je divno providnost Božja izbavila od smrti u rijeci Nilu! Kako ga je mudro smjestila baš na faraonov dvor! Kako ga je zaštitila od osvete faraonove,kad je ubio Egipćanina,da obrani braću svoju! Kako ga je ljubezno pozvala na službu preko gorućeg grma pod Sinajem! Kako ga je obdarila darom silnih čudesa, da slomi nasilje faronovo! Kako ga je čudesno pomagala kod izlaska naroda i prelaza preko Crvenoga mora! Kako ga je čudesno pomagala kroz četrdeset godina putovanja pustinjom.

2. Da se što bolje utvrdi vjera u pravoga Boga i narod poveže s Bogom svojim, Bog je na Sinaju sklopio svečani zavjet s narodom izraelskim. Onda je zapovijedi svoje,koje je plamenim prstom zapisao u srce svakoga čovjeka već od stvorenja svijeta,ispisao prstom svojim i na kamene ploče, da se čuvaju uvijek u škrinji zavjetnoj u šatoru zavjeta. Dao je tom narodu potpuno uređeno bogoslužje,na čelu sa velikim svećenikom, uz mnogo pomoćnih svećenika i levita. Tako je Božja providnost dala narodu izabranom ljude, koji će ga neprestano opominjati, da se klanja samo jednome Bogu, Stvoritelju svijeta. Da poštuje ime Njegovo. Da poštuje svetkovine Njegove.Da štuje oca i majku, duhovne i svjetovne poglavare. Da se čuva ubijstva bližnjega i svega, što bi moglo naškoditi životu i zdravlju bližnjega. Da se čuva grijeha nečistoće. Da poštuje tuđu imovinu. Da poštuje tuđi

dobar glas. Da se čuva i same grešne želje za tuđom ženom i imovinom. Svakidanje žrtve imale su utvrđivati u njegovoj duši svijest o krivnji čovjekovoj i gospodstvu Boga Stvoritelja, kojemu mora služiti i ljubiti ga svim srcem svojim. I ta je ljubezna providnost Božja nastavila i dalje od Mojsija bdjeti nad narodom izabranim ne samo preko duhovnih nego i preko svjetovnih velikih ličnosti, da se što sigurnije postigne cilj. Uz velikog svećenika Fineesa stoji i veliki svjetovni vođa Jozua. Uz proroka Natana i Gada stoji i sveti kralj David. Uz velikog proroka Jeremiju stoji i pobožni kralj Ezekija. Kako je divno Božja providnost podigla sad Jeremiju, sad Danijela, sad Ezekijela, Iliju, Elizeja, sad svetu udovicu Juditu, sad plemenitog starca Tobiju, sad svetu kraljicu Esteru i Mardoheja, sad Nehemiju, Ezdra, i druge razne proroke, samo da se čuva i jača misao na pravoga Boga, dok nije došao obećani i od naroda očekivani Spasitelj svijeta Isus Krist.

Kako duboko su kroz to vrijeme pali ostali narodi i zagrezli u najstrašnije opačine, klanjajući se suncu, mjesecu, zvijezdama, mrtvim likovima od kamena, mjedi, zlata, srebra, pa čak i nerazumnim životinjama, kao bikovima, kravama, mačkama, zmijama i svakojakim gadovima!

I da posve ne potonu u grijesima i idolopoklonstvu, Božja je providnost sipala zrake prave vjere i u njihovu sredinu, služeći se na pr. propovijedanjem Jone proroka Ninivljanima, Danijela proroka Babiloncima, Medijcima, Perzijancima, pa i raznim trgovačkim vezama sa svim narodima, da se luč prave vjere ne ugasne ni kod pogana posve, nego baredm uzdrži u njima čežnju za Pravednikom, Otkupiteljem, koje ga je navijestio prorok: "Rosite nebesa odozgo i oblaci neka dažde Pravednika!" (Iz. 45.8).

Dakako, mi ne možemo katkad na prvi pogled shvatiti divne poteze providnosti Božje u životu pojedinca čovjeka, pojedinog naroda, Crkve katoličke ili čitavog čovječanstva. Ali to ne mijenja ništa na činjenici ljubezne providnosti Božje u čitavoj ekonomiji spasa. Mi ne vidimo ni mašineriju sata na tornju, a ipak se kazalo ure točno pomiče i pokazuje vrijeme. Ni braća Josipova nisu ni sanjala, da predajući svoga brata Josipa za roba u Egipat, šalju zapravo u Egipat budućeg potkralja Egipta i spasitelja Egipta i mnogih drugih naroda u vrijeme one strahovite gladi. A ipak je tako bilo, jer je i nad Josipom i nad braćom njegovom i nad budućim narodom izraelskim bdjela ljubezna providnost Božja, koja znade i iz zla izbiti dobro. Ta ljubezna providnost Božja bdije i danas nad svakim pojedinim čovjekom, bdije nad svakim pojedinim narodom, bdije nad čitavim čovječanstvom, a napose nad svetom Crkvom Katoličkom. Imajmo vjere u tu providnost, kao što je sveti Franjo Asiški, pa ćemo doživljavati i čudesa te providnosti kao i sveti Franjo.

---ooOoo---

XXX. PROROCI SU NAVIJESTILI SPASITELJEV DOLAZAK

Dragi vjernici!

Govorili smo već o prorocima, tim velikim ljudima Staroga Zavjeta, i to, kako su bili vjesnici i svjedoci dobrote Božje prema narodu židovskom i čitavom čovječanstvu. No njihova zadaća možda najviše odsijeva u njihovom navješćivanju dolaska Spasitelja Svijeta, Isusa Krista. Oni su toliko toga najavili stotine godina unaprijed o Spasitelju svijeta, da je sam Isus Krist kasnije veoma rado upućivao svoje apostole na svjedočanstva proroka, pokazujući im napose nakon uskrsnuća, kako se sve na Njemu ispunilo, što su govorili o njemu sveti proroci Gospodnji. "I tako su sve, veli sveti Augustin, riječi proročke dokumenat i temelj i potvrda naše vjere."

1. Pogledajmo dakle barem ukratko, što su sve navijestili proroci o Spasitelju Isusu Kristu.

Oni su ponajprije navijestili o dolasku Njegovu, da će se roditi u Betlehemu. Tako govori sveti Miheja prorok:"I ti Betleheme-Efrato, među krajevima Judinim najmanji, iz tebe će izaći Onaj, koji će biti vladalac u Izraelu. Njegov je početak iz davnine davne, iz dana vječnosti" (Mih.5,1). To se doslovno ispunilo, kad je Majka Božja nekoliko stotina godina kasnije donijela Isusa na svijet u betlehemskoj štalici, kamo je morala doći na popis pučanstva prema naređenju rimskoga cara Augusta.

Proroci su nadalje prorekli,da će Isus,Mesija, doći još za vrijeme, kad bude stajao hram Zorobabelov. Poznato je, da je Salomonov hram porušio kralj babilonski Nabuhodonozor, a Judejce odveo u ropstvo, gdje su ostali punih sedamdeset godina. Onda im se Bog smilovao i za vladanja kralja Darija i perzijskog kralja Cira vratio ih natrag u domovinu. Tu su počeli dizati novi hram. Kad su sta ri ljudi vidjeli, da je taj novi hram samo slaba slika onogra hrama, koji su oni nekada gledali, počeli su plakati od žalosti. Onda je ustao sveti Agej prorok i ovako ih tješio: "Tada će doći od svih naroda Žuđeni, i napunit će ovaj hram slavom, veli Gospod nad vojskama...Buduća slava ovoga hrama bit će veća, nego što je bila prijašnjega, veli Gospod nad vojskama" (Mih.2, 7-9). I to se ispunilo, jer je taj hram Zorobabelov razoren od Rimljana istom 7o.godine poslije Krista, tako da je Spasitelj u njemu mnogo puta bio i propovijedao.

Proroci su nadalje prorekli, da će Spasitelj doći u vrijeme,kad Judejci ili Židovi ne budu imali više svoga kraljevskog žezla, kralja iz svoje sredine. Tako je sveti patrijarha Jakov prorekao blagoslivljajući sina svoga Judu: "Ne će odstupiti žezlo od Jude, ni vladalački štap od nogu njegovih, dok ne dođe Onaj, kome pripada, i komu će se pokoravati narodi"(I.Mojs.49,1o). I doista, Židovi su imali svoje vladare sve do godine 39. prije Krista. Tada su izgubili svoje vladare, i za vladara im je došao Herod Veliki iz naroda Edomaca ili Idumejaca, potomaka Ezavovih. To je

onaj isti Herod, koji je dao poklati svu mušku djecu u Betlehemu prigodom rođenja Isusa Krista.

Proroci su prorekli čak i, koliko će godina proteći od ponovne izgradnje Jeruzalema do javnog nastupa Mesije. Tako čitamo kod svetog Danijela proroka: "Znaj dakle i razumij, govori Anđeo Danijelu: Od vremena, kad izađe riječ, da se Jeruzalem opet sazida, dok ustane Pomazanik, Knez, proći će sedam godišnjih sedmica i šezdeset i dvije godišnje sedmice, i opet će se sazidati s ulicama i prokopima u teško vrijeme. Poslije šezdeset i dvije godišnje sedmice biti će Pomazanik pogubljen, premda je nedužan" (Dan. 9,25-26). I to se sve točno ispunilo na Kristu Gospodinu.

Proroci su prorekli, da će se Mesija roditi od jedne djevice i da će biti iz kraljevskog roda Davidova. Kad je naime bezbožni kralj Ahaz bio odbio da traži znak, koji mu je Bog nudio kao dokaz, da mu može pomoći u nevolji, u kojoj se našao, reče sam Izaija prorok po nalogu Božjem: "Zato će Vam Svemogući dati znak: Eto djevica će začeti i roditi sina i nadjenuti će mu ime Emanuel" (Iz. 7,14). A sveti Jeremija prorok navijestio je: "Doista, dolazi vrijeme, govori Gospod, kada ću podignuti Davidu pravi izdanak. Kralj će On biti i vladat će pun mudrosti...Spasenje nala zi Juda u dane njegove, i Izrael stanuje u sreći. Ime, kojim ga zovu, bit će: Gospod je pravednost naša" (Jer. 23,5-6). I sveti nam evanđelista Matej i Luka svjedoče, da je Isus rođen od Djevice Marije a iz roda Davidova, točno prema proročanstvu Izaije i Jeremije.

Proroci su prorekli, da će Mesija imati svoga preteču. Tako čitamo kod svetog Izaije proroka: "Čuj, ori se glas u pustinji: Pripravite put Gospodnji! Poravnite u pustoši stazu Bogu našemu!" (Iz.4o,3). A kod svetog Malahije proroka čitamo: "Evo, ja šaljem glasnika svojega, da pripravi put preda Mnom. Iznenada će doći k svojemu hramu vladalac, kojega želite, glasnik zavjeta, kojega tražite" (Mal.3,1). Taj glas vičućega u pustinji odnosi se na svetog Ivana Krstitelja, koji je u pustinji propovijedao pokoru, prije nego se Krist pojavio u javnom životu propovijedanjem Evanđelja. On je glasnik poslan od Boga, da pripravi put Spasitelju.

Proroci su nadalje prorekli, da će sa Mesijom izaći jedna nova zvijezda, da će Mu se pokloniti kraljevi iz daleke zemlje i donijeti darove, da će mnoga djeca biti ubijena prigodom Njegova rođenja, da će Mesija bježati u Egipat i opet se vratiti. Sve se to ispunilo točno na Spasitelju Isusu Kristu.

2. O osobi Mesijinoj također su dosta toga navijestili proroci. Navijestili su, da će Mesija biti Sin Božji, da će biti Bog i čovjek ujedno, da će biti veliki čudotvorac, da će biti svećenik kao Melhisedek, da će biti veliki prorok i učitelj, da će biti kralj jedn og novog kraljevstva, koje se ne će nikada raspasti i obuhvatit će sva druga kraljevstva. Sve se je to ispunilo.

3. O muci Mesijinoj ili Spasiteljevoj prorekli su proroci, da će sjedeći na magarici ući u Jeruzalem, da će biti

prodan za trideset srebrnika, da će ga izdati jedan od sustolnika (Juda apostol), da će ga svi učenici ostaviti u muci Njegovoj, da će biti pogrđen, bijen, popljuvan, bičevan, trnjem okrunjen, žuču i octom napojen, da će za odijelo njegovo baciti kocku, da će Mu biti preobijene ruke i noge, da će umrijeti među zločincima, da će biti krotak kao janje u muci i moliti za svoje neprijatelje, da će od svoje volje umrijeti, i to radi naših grijeha. Sve se to ispunilo na Spasitelju.

4. O proslavi Spasiteljevoj prorekli su proroci, da će mu grob biti kod bogataša i slavan, da Njegovo tijelo ne će vidjeti truleža, da će se vratiti u nebo i sjediti s desne Bogu, da će se Njegova nauka iz Jeruzalema i sa brda Siona raširiti po svem svijetu, da će poganski narodi čitavog svijeta ući u Njegovo kraljevstvo i klanjati Mu se, da će narod židovski, koji je ubio Mesiju, biti oštro kažnjen i razasut među sve narode, grad Jeruzalem sa hramom razoren, a hram se više ne će podići. Sve se to dosada ispunilo, i ostalo će se još ispuniti, kao recimo, da će Mesija, Isus Krist, sve ljude jednom suditi i prije suda poslati na zemlju Iliju proroka.

5. Mnogo su dakle, veoma mnogo sveti proroci prorekli o Spasitelju našem Isusu Kristu. I zato su ta proročanstva velik dokaz za božansko poslanje Kristovo, koja moraju ljude dobre volje dovesti do spoznanja i priznanja Krista Boga.

Početkom 19.vijeka studirao je u Pragu medicinu jedan mladi student od židovskih roditelja. Tu i tamo znao je pohoditi predavanja na katoličkom bogoslovskom fakultetu. Jednog je dana slušao o proročanstvima. Profesor je baš tumačio proročanstvo svetoga Malahije proroka o Mesiji. To je njemu bila posve nova stvar, premda je njegov otac kod kuće redovito čitao Bibliju. On je kod kuće potražio ta mjesta u Bibliji svoga oca, ali je opazio, da su ta mjesta izrezana, a tako i neka druga proročanstva ili izrezana ili zaljepljena. Upitao je oca za razlog tomu, ali je mjesto odgovora dobio zaušnicu. Sad mu to više nije dalo mira. On se bacio na studij upravo ovih mjesta, koja su bila izrezana, a za koja je doznao, i koja su se sva odnosila na budućeg Mesiju. Kad je u Beču vršio liječničku praksu, nastavio je i dalje čitati rasprave o tim proročanstvima i polazio također i tamo teološka predavanja. Konac je svega bio taj, da je on stekao potpuno uvjerenje o poslanstvu Kristovom, dao se krstiti u Katoličkoj Crkvi, i što više, godine 1821. postao je katolički svećenik. Deset godina iza toga on je postao propovjednikom u stolnoj crkvi sv.Stjepana u Beču. Do svoje smrti, koja je nastupila godine 1876. on je učinio neizmjerno mnogo dobra i riječju i djelom. To je onaj glasoviti bečki propovjednik još i danas cijenjen kao propovjednik, dr.Emanuel Veith.

Nikad ne možemo Bogu dosta zahvaliti na daru svetih proroka. Njihova proročanstva svakog čovjeka dobre volje moraju dovesti Kristu, kao što su i Emanuela Veitha. Neka i nas utvrde u vjeri u ~~Krista Gospodina~~, Spasitelja svijeta!

\+\+\+\+\+\+\+\+\+\+

XXXI. BLAŽENA DJEVICA MARIJA POSTAJE MAJKOM BOŽJOM. (NJEZINA BEZGRJEŠNOST)

Dragi vjernici!

Jedan od najvećih časova ljudske povijesti bez sumnje je onaj blaženi čas, kad je blažena Djevica Marija klečala u svom skromnom domu u Nazaretu, a anđeo Gabrijel ušao k Njoj i pozdravio Je riječima: "Zdravo milosti puna! Ne boj se Marijo; jer si našla milost u Boga! Ti ćeš začeti i roditi sina. Nadjeni Mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Gospodin Bog dat će Mu prijesto Njegova oca Davida. On će vladati nad kućom Jakovljevom uvijeke, i kraljevstvu Njegovu ne će biti kraja. Marija reče anđelu: "Kako će se to dogoditi, kad Ja ne poznam muža?" Anđeo Joj odgovori: "Duh Sveti doći će na Tebe, i sila Višnjega osjenit će Te. Zato će se Sveto, što će se roditi od Tebe, zvati Sin Božji. I Elizabeta, rođakinja Tvoja, u starosti svojoj zače sina, i ona, koju zovu nerotkinjom, broji već šesti mjesec. Jer u Boga nije nemoguća nijedna stvar" (Lk 1,28-38).

1. Na riječ Marijinu: "Neka Mi bude po riječi tvojoj!" zbilo se najveće poniženje i najveće uzvišenje u povijesti čovječanstva. Bog je naime uzeo na se našu ljudsku narav i svu bijedu, što je s njom skopčana, izuzevši grijeh. Presveta Djevica Marija postala je Majkom Božjom, dakle je uzdignuta na najviše dostojanstvo, što se može zamisliti kod ljudskog stvora.

I jer je to dostojanstvo tako golemo, nije se baš odveć čuditi, da se našao krivovjerac, koji je tvrdio, da je to previše za jedan ljudski stvor, i da se prema tome Marija ne može nazvati Bogorodicom, nego samo Kristorodicom. Taj krivovjerac bio je carigradski patrijarha Nestorije. Ali nije bio dugoga vijeka. Digao se naime sav kršćanski svijet na obranu dostojanstva Marijina na čelu sa vrhovnim poglavarom Crkve, Papom. Nestorije bijaše svrgnut sa svoje stolice, a Opći Crkveni Sabor u Efezu 431. godine proglasio je članak vjere, koji glasi: "Ako tko ne prizna, da je Emanuel Bog i prema tome da je Presveta Djevica u pravom smislu riječi Bogorodica, budući da je po tijelu rodila tijelom postalu Riječ Božju, taj neka bude proklet!" (Dz. 113).

Tu je nauku ponovio i Opći Lateranski Sabor 649. godine, proglašujući članak vjere: "Ako tko prema nauci Otaca ne prizna, da je Marija doista i u zbilji Bogorodica i istodobno sveta i uvijek Bezgrešna Djevica, da je naime samog Boga, Riječ, doista i zbiljski, koji je od Oca rođen prije svakoga vremena, u punini vremena bez sjemena začela po Duhu Svetom i nepovrijeđena Ga rodila, budući da je i nakon rođenja Njezino djevičanstvo ostalo nepovrijeđeno, taj neka bude proklet!". (Dz 256).

Kad je to tako, onda je sigurno, da ni jedan stvor, ma kako uzvišen bio, nije i ne može biti jednak Mariji. Samo Bog je veći od Nje. Mi se divimo veličini Anđela. Ali je Marija kao Bogorodica iznad njih i njihova Kraljica. Mi se divimo veličini Arkanđela. Ali je Marija iznad njih i njihova Kraljica. Mi se divimo uzvišenosti Prijestolja. Ali je Marija

iznad njih i njihova Kraljica. Mi se divimo uzvišenosti Gospodstva. Ali je Marija iznad njih i njihova Kraljica. Mi se divimo veličini Poglavarstva. Ali je Marija iznad njih i njihova Kraljica. Mi se divimo veličini Vlasti. Ali je Marija iznad njih i Vladarica njihova. Mi se divimo veličini i uzvišenosti Sila nebeskih. Ali je Marija iznad njih. Mi se divimo svetim uzvišenim duhovima nebeskim, zvanim Kerubima. Ali je Marija iznad njih i Vladarica njihova. Mi se divimo najuzvišenijim duhovima nebeskim, Serafima. Ali visoko iznad njih stoji svojim divnim dostojanstvom Bogorodice Presveta Djevica Marija.

A ako je ne nadvisuju ni najčistiji duhovi nebeski,tko bi Je onda na zemlji prestigao čašću i dostojanstvom? Zar patrijarsi, zar proroci,zar apostoli,zar mučenici,zar ispovjednici, zar djevice ili bilo što drugo? Ne čitamo li u litanijama Majke Božje za sve te redove i vrste, da je i njihova Kraljica? Kraljica patrijarha, kraljica proroka, kraljica apostola, kraljica mučenika, kraljica ispovjedalaca, kraljica djevica, kraljica sviju svetih. Divno je doista i neiskazano dostojanstvo Bogorodice!

2. Nitko pak zdrave pameti ne će sigurno posumnjati,da je Bog uzdignućem Marijinim na toliko dostojanstvo povezao s Njom i nebrojene milosti. I tu je lijepo rekao kardinal Faulhaber: "Bog nije svojih milosti pričvrstio na zvijezde nebeske; jer ih mi ne bismo mogli odanle skinuti. No Bog nije svojih milosti potopio poput bisera ni u dubine morske; jer odatle ih opet ne bismo mogli mi izvaditi. Bog je svoje milosti položio u ruke Marijine, u majčinske ruke, jer su majčinske ruke uvijek spremne punim šakama dijeliti".

Taj osjećaj o Marijinoj dobroti i moći kao Bogorodice prožimao je oduvijek čitavo kršćanstvo. Zato su se Njoj utjecali ponajprije grešnici,da se spasu od osvete srdžbe Božje. I to je posve razumljivo. Ta već je poganin Aleksandar Veliki rekao jednom zgodom: "Jedna jedina suza moje majke poništava mnoge smrtne osude". Ako je dakle već jedan poganin tako častio svoju majku, tko bi se usudio pomisliti,da Krist Gospodin manje štuje svoju Majku, kojoj za ljubav,kad Ga zaprosi, briše i poništava smrtne osude nad nesretnim grešnicima?

Njoj su se utjecali kršćani u velikim nevoljama, koje su snalazile kršćanstvo, kao na primjer za vrijeme opsade Beča od Turaka, za vrijeme velike pomorske bitke kod Lepanta i u premnogim drugim zgodama, a događaji su pokazali, da im nada nije bila uzaludna.

Njoj su se utjecali u žalostima osobnim pojedini ljudi. Tako je učinio n.pr. sveti Franjo Saleški, kad ga je kao studenta u Parizu snašla smrtna žalost kod pomisli,da nije među izabranima, nego je osuđen na vječnu propast. Bogorodica mu je isprosila potpuni mir duše tako,da je vjerno služio Bogu u radosti srca do konca svoga života.

Njoj su se utjecali kršćani u neizlječivim bolestima, kad je svaka ljudska nada bila izgubljena.Tko se hoće o tome

uvjeriti, može otići u Lurd u liječnički ured za konstatacije, pa će naći bezbroj slučajeva,što li sve ne djeluje tamo Bogorodica i kakve bolesti ozdravlja baš onda, kad su ljudi već prekrižili dotičnog bolesnika kao neizlječivoga.

Uostalom nemoguće je u jednoj propovijedi iznijeti sve divne odlike Majke Božje, koje izviru iz Njezina dostojanstva Matere Božje. Pogledajte samo litanije Majke Božje, da se uvjerite o tome, što nam je Bog dao u dostojanstvu Matere Božje.

3. Međutim, Bog, koji je od vijeka predvidio Njezino dostojanstvo Matere Božje, od vijeka je odlučio izuzeti Ju i od svake mrlje, a napose od mrlje grijeha istočnoga, s kojim dolazi svaki čovjek na ovaj svijet. Ta je istina o Bezgrešnom Začeću Majke Božje stara, koliko je i sveta Crkva. Bog je to, rekao je veliki bogoslovac Duns Scotus, mogao učiniti, jer je svemoguć. Dolikovalo se, da to i učini, jer je Marija imala postati Majkom Božjom. Dakle je i učinio, da ne bude ni jednog časa pod vlašću grijeha i sotone Ona, koja je donijela svijetu Isusa, koji je doša o, da razori grijeh i slomi vlast sotoninu. Tu je istinu o Bezgrešnom Začeću Majke Božje svečano definirao ili proglasio članom vjere svete uspomene Papa Pijo IX. godine 1854., pa će evo sada biti upravo sto godina tome proglašenju, premda je, rekosmo, sama istina stara koliko i kršćanstvo.

4. Što pak slijedi za nas iz istine o dostojanstvu Bogorodice, iz istine o Njezinom Bezgrešnom Začeću? Slijedi dužnost,da Majku Božju štujemo svim srcem i dušom. U Svetom Pismu čitamo, kako je kralj Salomon, kad je njegova majka Betsabeja došla k njemu, da ga nešto zamoli, ustao sa kraljevskoga prijestolja, pošao joj ususret i posadio je sebi s desne strane prijestolja. Ako je Salomon tako počastio svoju majku, koja je nekad bila grešnica, kud više časti Krist svoju Bezgrešnu Majku Mariju. A ako je sam časti visoko, onda je svakom zdravom čovjeku jasno,da i od drugih traži,da časte Njegovu Majku, kako dolikuje Njezinom visokom dostojanstvu. I zato ne ćete naći nijednog sveca, koji nije častio Mariju djetinjim štovanjem. Tako je činio sveti Bernardo, tako sveti Franjo Saleški, tako sveti Franjo Asiški, tako sveti Franjo Borgija, tako sveti Alfons Liguori, tako sveti Efrem Sirac, tako sveti Anselmo, tako sveti Ivan Damašćanski, tako sveti Alojzije Gonzaga, tako sveti Ivan Berhmans, tako sveta Terezija od Djeteta Isusa, tako sveti Gabrijel od Prežalosne, tako sveti Bernardin Sijenski,tako bezbrojni drugi sveci i svetice Božje. Bogorodica im je uzvratila upravo majčinskom ljubavlju i dobrotom i dovela ih u život vječni. Ljubite Je i častite i vi svi, pa će i vama svima uzvratiti na isti način i dovesti vas u život vječni.

-o-o-o-o-o-

XXXII. ROĐENJE ISUSOVO

Dragi vjernici!

Već smo vidjeli,kako je anđeo Gabrijel navijestio Majci Božjoj rođenje Isusa Krista,koji je od vijeka Sin Božji obzirom na božansku narav, a obzirom na ljudsku narav biti će Sin Njezin, jer će od Nje primiti tijelo. O rođenju Isusa Krista najopširniji izvještaj ostavio nam je sveti Luka evanđelista. O rođenju dakle Isusovom govori sveti Luka: "U one daje izađe zapovijed od cara Augusta, da se popiše sav svijet. Ovo je bio prvi popis. Bio je pod Kvirinijem, namjesnikom Sirije. Svi su išli, da se upišu, svaki u svoj rodni grad. Josip je bio iz kuće i porodice Davidove. Tako iziđe on iz grada Nazareta u Galileji u Judeju u grad Davidov, koji se zove Betlehem, da se upiše s Marijom, zaručenom svojom ženom, koja je bila trudna. Kad su bili ondje, ispuniše se dani Njezini. Ona rodi svojega prvorođenog Sina, povi ga u pelenice i položi Ga u jaslice. U gostioni nije bilo mjesta za njih. U onom kraju imali su pastiri u polju noćnu stražu kod stada svojega. Tada stupi anđeo Gospodnji k njima, i slava ih Gospodnja obasja. I uplašiše se vrlo. A anđeo im reče: "Ne bojte se! Evo, javljam vam veliku radost, koja će biti svemu svijetu. Danas vam se u gradu Davidovu rodi Spasitelj, Mesija i Gospodin. I ovo neka vam je znak: Naći ćete dijete, što je povito u pelenice i leži u jaslama". Ujedanput pridruži se anđelu velika vojska nebeska, koja je hvalila Boga i pjevala: "Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima dobre volje!" Tada otidoše anđeli od njih na nebo. A pastiri su govorili jedan drugome:"Poći ćemo tamo u Betlehem i vidjet ćemo, što se dogodilo i što nam je Gospodin obznanio". Otidoše brzo tamo i nađoše Mariju i Josipa i dijete, što je ležalo u jaslama. Pošto su bili to vidjeli, pripovjediše, što im je bilo kazano za ovo dijete. Svi, koji su to čuli, divili su se tome, što im pripovjediše pastiri. A Marija je čuvala sve riječi ove i razmišljala o njima u srcu svojemu. Pastiri se vratiše na trag, i hvalili su i slavili Boga za sve, što su bili čuli i vidjeli, kao što im je bilo kazano. Kad se navrši osam dana da bude obrezano dijete, nadjenuše Mu ime Isus, kao što bi nazvano od anđela, prije nego se zače u utrobi" (Lk.2,1-21).

2. To je eto izvještaj, koji nam je ostavio sveti Luka evanđelist o rođenju Spasitelja Isusa Krista, Sina Božjega. Taj izvještaj je veoma jednostavan,ali se gotovo u svakoj riječi skriva duboka pouka za nas ljude. Ponajprije vidimo,da se Isus Krist rodio u Betlehemu. Što znači Betlehem? Betlehem znači u našem jeziku mjesto kruha. Zato se pristojalo,da se rodi u mjestu kruha Onaj, koji je došao na ovaj svijet,da na smrt gladne ljudske duše nahrani anđeoskim kruhom, to jest, da im dade za hranu i pilo svoje vlastito tijelo i krv.I to je učinio Isus Krist, kad je na koncu svoga života ustanovio Presveti Oltarski Sakramenat,kojim se nahraniše već milijuni i milijarde duša u ovih dvije hiljade godina, otkad je Isus Krist došao na svijet, a hranit će se i do konca svijeta. Kruh je to,koji daje život vječni.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje,da Isus dolazi na svijet ne u svojoj kući, nego u tuđini, ne u Nazaretu, gdje su stanovali Josip i Marija, nego u Betlehemu, stotinu kilometara daleko od vlastite kuće. Time nas je htio upozoriti, što je učinio za nas. Ostavio je lijepo i divno nebo i došao na ovu grešnu crnu zemlju, u tuđinu, gdje većina ljudi više nije poznavala Boga,Stvoritelja svoga.

Iz izvještaja svetoga Luka vidimo nadalje,da se Isus naš rodio među pastirima i ovcama. Time nam je Isus Krist htio kazati,da će On biti dobri pastir naših duša, a mi ovce paše Njegove. I ako budemo slijedili glas svoga božanskog pastira, On će nas jednom iz ove doline suza dovesti na pašu života vječnoga, za koji veli apostol sveti Pavao,da "niti je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog pripravio onima, koji Njega ljube."

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje,da je Isus naš došao na svijet u štalici, jer je Bogorodica položila Isusa u jaslice,koje se stavljaju u štalu za životinje. I to ima svoje duboko značenje. Time nam je Isus Krist htio pokazati,da je ovaj svijet, ma kako se lijep nama pričinjao,napose u proljeću, kad je sve u cvatu, za Njega ipak samo staja, kad se usporedi s divnim nebom, koje je ostavio iz ljubavi prema nama. Osim toga htio je da nam oduzme svaki strah, da se ne bi možda bojali približiti k Njemu, jer u staju se usudi doći i najzadnji siromak.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje,da je Isus naš bio položen u jaslice. Vi znadete, da se u jaslice stavlja hrana za životinje. A On je došao, da bude hrana našim dušama, makar se čovjek grijehom snizio bio već dublje od nijeme živine. Osim toga kao da nam je htio reći, da kao što je na početku života položen u drvene jaslice, tako će na koncu života biti položen na drvo križa, da umre za naše grijehe.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje,da za Isusa nije bilo mjesta u gostioni i gradu Betlehemu, nego se rodio izvan mjesta u štalici, dakle u skrivenosti, gdje su tek po objavi anđela doznali za Njega pastiri. Time nam je opet dao lijepu pouku Spasitelj naš. Tako su se ponajprije ispunile riječi proroka Izaije, koji govori za Njega: "Zaista, Ti si sakriveni Bog, Bog Izraelov Spasitelj". Ujedno nam je htio kazati, da su Mu mila naša dobra djela učinjena u tajnosti, kao što je kasnije rekao: "Kad dakle činiš milostinju, ne trubi pred sobom, kao što čine licemjeri u sinagogama i na ulicama, da ih vide ljudi...Kad ti daješ milostinju, neka ne zna ljevica tvoja, što čini desnica tvoja".

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje, da se Isus rodio u tamnoj noći. Time nam je pokazao, u kako je dubokoj noći snivalo smrtni san čovječanstvo, kada se klanjalo kao bogovima zvijezdama, suncu, likovima od drva, srebra, zlata, mjedi, gline, bikovima, mačkama, kravama, zmijama i svakojakim drugim gadovima, a o svome velikom i divnom Stvoritelju nije znalo ništa, osim malenog dijela izraelskog naroda.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje, da je pri-

godom rođenja Isusova bilo brojenje pučanstva, i to u cijelom rimskom carstvu. Time nas je Isus naš htio upozoriti na ono pravo brojenje na koncu svijeta, kad će On doći kao sudac, da sudi svima ljudima, živima i mrtvima, i dade svakome plaću prema djelima njegovim.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje, da je prigodom rođenja Isusova zasjalo silno svijetlo u svetoj Badnjoj noći. To je svijetlo imalo označiti, da se rodio Onaj, koji je pravo "svijetlo svijeta", koje svijetli u tmini grijeha i rasvjetljuje svakoga čovjeka, koji dolazi na ovaj svijet.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje, da su anđeli zapjevali radosnu pjesmu: "Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje". Isus naime došao je na svijet zato, da vrati Bogu slavu, koju Mu grijeh oduzima, a ljude, koji su se grijehom zavadili s Bogom, opet pomiri s Njime; da unese mir u srce pojedinaca i u čitavo ljudsko društvo.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje, da je Isus naš sišao na svijet u noći, kao rosa. Rosa naime u noći silazi, da okrijepi travu koja vene. Tako i Isus naš, da okrijepi čovječanstvo, koje je već ginulo od strahote grijeha. Tako su se ispunile i riječi Izaije proroka, koji je vapio: "Rosite nebesa odozgor! Oblaci kapajte blagoslovom!"

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje, da je Isus naš došao na svijet u krajnjem siromaštvu. U štali nitko ne traži bogatstva ni udobnosti. Tamo nema ni stola ni stolca ni kreveta ni peći ni biranih jela ni sličnih stvari. Time nam je Isus htio reći, da put u nebo nisu ni zabave ni plesovi ni pijanke ni gozbe, nego odricanje, patnje, mrtvenje, pa su Mu zato mili siromasi, a ne bogataši, koji u svome izobilju ne misle na Boga.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje, da se Isus naš objavio najprije pobožnim pastirima, a ne farizejima, saducejima, Herodu ili caru Augustu. Time nam je pokazao, da svoje tajne, kao što je rekao kasnije, otkriva malenima i neukima, a ne oholicama, punima samih sebe. I zato vidimo kroz vjekove, u kako su strašne zablude upadali oholice, smatrajući se pametnima i mudrima, i to kad su počinjali najveće grozote, dok su istodobno priproste duše osvajale nebo svojim divnim krepostima.

Iz izvještaja svetog Luke vidimo nadalje, da je Isus naš došao na svijet ne kao odrastao čovjek, premda je i to mogao, nego kao malo djetešce. Htio je da nas što više privuče k Sebi, a to će biti lakše u slici maloga djeteta, kojega se baš nitko ne boji, negoli u slici odrasla čovjeka, pred kojim bismo se mogli možda uplašiti.

Iz izvještaja svetoga Luke vidimo nadalje, da se Isus naš objavio najprije članovima židovskoga naroda pastirima, a tek onda trima mudracima, članovima poganskog naroda. Time je unaprijed označio ono, što je rekao kasnije, kad ga je poganka Kananejka molila, da joj ozdravi kćer: "Pusti, da se najprije djeca nasite", to jest sinovi naroda izraelskoga prime blagodati Evanđelja, a tek onda preko apostola

sav ostali svijet.

Crkva slavi Božić ili rođenje Isusovo u zimi. Time nam je Isus htio označiti, da je bio potpuni led u ljudskim dušama, na zemlji, jer im je nedostajala svaka toplina ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Ljudi su se prodavali na trgovima kao nijema marva, ubijali i bacali ribama za hranu, mučili se na sve moguće načine, makar su nosili na sebi sliku Boga vječnoga, kao i njihovi okrutni gospodari.

Sveti nam Matej pripovijeda i to, da se prigodom rođenja Isusova pojavila čudesna zvijezda, da pokaže put kraljevima s Istoka do mjesta gdje se rodio Isus. Ta je zvijezda imala pokazati svemu čovječanstvu, da se rodio konačno Čudesni, kojega su stotine godina prije navijestili proroci, da pokaže put u nebo ljudima, koji su se grijesima udaljili od Boga i svog vječnog cilja.

Iz svjetske povijesti znamo, da je u to doba bio zatvoren Janusov hram u Rimu, glavnom gradu svjetskog rimskog carstva. To je bio znak, da u svijetu vlada mir. I time je Isus naš pokazao, da je došao Knez mira na svijet, od proroka navješten, jer je Bog naš Bog mira, a ne razdora.

Koliko divne pouke skriva se u rođenju Isusa Krista, Boga i Spasitelja našega! Na nama je, da se ova divna ljubav Boga našeg odrazi i u našim srcima, i da Mu ljubav uzvratimo ljubavlju, te se s Isusom našim rodimo na novi duboki život kršćanski, koji ne zna ništa o grijehu i opačini. Na to nas opominje i ona naša pjesma božićna, koja govori: "Dobre volje svaka duša - grijeha neka već ne kuša - nego hvali diči Boga - što je poslo Sina svoga! - Sinka svoga, Boga moga - s Ocem Duhom jednakoga - Duhom Svetim začetoga - od Marije rođenoga".

Sveti je Jeronim sproveo više desetljeća na mjestu, gdje se rodio Isus naš, i bezbroj puta zalio suzama radosnicama mjesto, gdje je Isus ležao i gdje ga je Majka Božja dojila svojim djevičanskim mlijekom. Nato ga je poticala duboka zahvalnost za golemo dobročinstvo Božje, koje je Isus iskazao svemu svijetu, kad se rodio. A nismo li i mi vezani na zahvalnost?

•+•+•+•

XXXIII. PRIKAZANJE U HRAMU

Dragi vjernici!

Kad je Gospod Bog izveo narod izraelski silnom desnicom svojom iz Egipta, tada je zapovjedio slugi svome Mojsiju: "Posveti Mi sve prvorođeno! Sve, što u sinova Izraelovih kod čovjeka i stoke najprije dođe iz krila materina, pripada Meni". Mojsije je sve naloge Gospodnje saopćio narodu i napose mu istaknuo: "Kad te uvede Gospod u zemlju Kanaanaca, kao što se zakleo tebi i ocima tvojim, i kad ti je dadne, tada posveti Gospodu sve, štogod je prvorođeno! I svako prvenče od stoke tvoje, ako je muško, pripada Gospodu. A svako magare prvenče otkupi janjetom, ili ako ga ne ćeš otkupiti, slomi mu ši-

ju! Nadalje kod svoje muške djece moraš otkupiti svakog muškog prvorođenca. Ako te onda jednoga dana upita sin tvoj: Što to znači? odgovori mu: Rukom jakom izvede nas Gospod iz Egipta, iz kuće ropstva. Jer kad nas ne htjede faraon pustiti, da odemo, pobi Gospod sve prvorođence u zemlji egipatskoj, od prvorođenca čovječjeg do prvenca stoke. Zato žrtvujem Gospodu sve,što je prvorođeno, ako je muško, i otkupim svakoga prvorođenca sinova svojih. I neka ti to bude kao znak na ruci i kao spomen na čelu tvojemu, da nas rukom jakom izvede Gospod iz Egipta!" (II.Mojs.13,2-16).

Kasnije je opet naredio Gospod Mojsiji: "Kaži sinovima Izraelovim: kad žena zatrudni i porodi dječaka, onda je ona sedam dana nečista; tako je dugo nečista kao u dane svoje nečistoće poradi svojega mjesečnog pravila. U osmi dan mora se obrezati njegova prednja kožica. Onda neka ostane kod kuće još trideset i tri dana preko vremena očišćenja krvi svoje! Ne smije ništa sveto dotaknuti i u svetište stupiti, dok ne prođu dani očišćenja...Kad onda prođu dani očišćenja njezina, neka donese bilo za sina ili za kćer, na ulaz šatora svjedočanstva svećeniku jednogodišnje janje za žrtvu paljenicu i golubića ili grlicu za žrtvu radi grijeha. Ovaj ima životinje prinijeti pred Gospodom i njoj time pribaviti pomirenje; tako će ona biti očišćena od tečenja krvi svoje. Ovaj propis valja za porodilju, radilo se o dječaku ili o djevojci. Ako li nije u stanju da dadne janje, onda neka uzme dvije grlice ili dva golubića, jedno za žrtvu paljenicu, drugo za žrtvu radi grijeha! Tako neka joj svećenik pribavi pomirenje,da bude čista!" (III.Mojs.12,2-8).

2. Ovo što je Gospod naredio u Starom Zavjetu,to je Majka Božja savjesno izvršila, kao što čitamo u Evanđelju svetoga Luke: "Kad se navrši osam dana, da bude obrezano dijete, nadjenuše mu ime Isus, kao što bi nazvano od anđela, prije nego se zače u utrobi. Pošto se navršiše dani čišćenja Njezina, što ih je propisivao zakon Mojsijev,donesoše Ga u Jeruzalem, da Ga prikažu Gospodinu. Jer ovako stoji pisano u zakonu Gospodnjem:"Svako muško prvorođeno ima se posvetiti Gospodu". I oni htjedoše prinijeti žrtvu, kao što je propisano u zakonu Gospodnjem:dvije grlice ili dva golubića" (Lk 2,21-24).

Kao što pokazuje izvještaj redovnice Eterije, već su u četvrtom vijeku u Jeruzalemu svečano slavili obred prikazanja Isusova u hramu. Običaj pak, da se tom zgodom nose u procesiji zapaljene svijeće, nalazimo na Istoku već u petom vijeku. U šestom vijeku nalazimo taj običaj i u Rimu, gdje je dobio prvenstveno značaj svetkovine Majke Božje, iako je ostao živ spomen prvotne svetkovine Gospodnje, kao što se može vidjeti u breviru. U sedmom vijeku počele su se uvoditi procesije tom zgodom i na zapadu. Kako nam pak svjedoči sveti Beda, u osmom vijeku su se nosile i na zapadu goruće svijeće u procesiji, odakle je došlo ime današnje svetkovine Svijećnice,koja se slavi 2.veljače. Prikazanje Gospodnje dalo je povoda mnogim umjetnicima, da ovjekovječe na platnu ili drugim načinom ovaj događaj, kao što je učinio veliki majstor kršćanske umjetnosti, fra Angelico, kao što

je učinio glasoviti njemački umjetnik Albrecht Dürer i dr.

Što nam pak kazuje ova mila svetkovina prikazanja Gospodnjega? Kazuje nam najprije savršenu poslušnost zakonu Božjemu i sa strane maloga Isusa i sa strane Majke Božje i svetoga Josipa. Da je taj propis vrijedio za svu djecu izraelsku, to je posve razumljivo. Ta bila su djeca grešnih ljudi, koji su bili dužni zahvalnost Bogu svome za izbavljenje iz ropstva egipatskoga. No Isus naš nije bio obično ljudsko niti obično izraelsko dijete, nego Sin Svevišnjega, koji je bio iste naravi s Bogom kao druga božanska osoba. A kao čovjek, kao sin Djevice bez grijeha začete, bio je začet bez grijeha djelovanjem Boga Duha Svetoga i rođen bez grijeha i bez povrede djevičanstva Majke Božje. Mogao bi se bio dakle izuzeti od zakona. Ali mi znamo, što je kasnije rekao Isus: "Moje je jelo,da činim volju Onoga,koji Me je poslao, i da izvršim djelo Njegovo" (Iv.4,34). I opet malo dalje: "Ja sam s neba sišao,da ne činim volju svoju,nego volju Onoga, koji Me je poslao" (Iv. 6,38).

Savršenu poslušnost opažamo prigodom prikazanja Isusova i kod Majke Božje. Istina, Ona je bila stvor kao i svi ostali ljudi. Ali je golema razlika između Nje i obične žene. Dok se sve rađaju s grijehom istočnim na duši, Ona je začeta bez grijeha. Dok sve gube djevičanstvo u času začeća i poroda, Ona je ostala neokaljana djevica. Zato bi bila mogla izuzeti od onog propisa zakona Mojsijeva, jer se nije onečistila u smislu zakona. Ali, kao što je Njezinom božanskom Sinu bila hrana duše, da čini volju Oca nebeskoga, tako i Njoj. Ta je poslušnost u ovom slučaju bila za Nju to teža, što je bila vezana uz dosta bolnu žrtvu. Marija je naime bila i ostala uvijek neokaljana Djevica. No ovim činom nužno je morala izgledati u očima svega svijeta kao obična žena, jer svi znadu, da se djevičanstvo, iako bez grijeha kod udate žene, gubi začećem i rođenjem djeteta. Kad je dakle došla u hram, da prikaže Isusa, svrstala se u očima svijeta u red svih ostalih žena, koje su postale majke gubitkom djevičanstva. A to nije bila mala žrtva za Majku Božju, kad znamo, da je toliko cijenila svoje djevičanstvo, da je bila spremna odreći se časti i Majke Božje,ako bi bilo vezano uz gubitak djevičanstva, koje je bila zavjetovala Bogu. Zato i razumijemo Njezino tjeskobno pitanje, kad joj je anđeo Gabrijel došao navijestiti tu uzvišenu čast: "Kako će to biti, kad Ja ne znam muža?"

Savršenu poslušnost zakonu Božjem pokazao je tom zgodom i sveti Josip, kao glava Svete Obitelji. Drukčije nije moglo ni biti kod čovjeka, za kojega svjedoči Duh Sveti, da je "bio pravedan", to jest točno ispunjao zakon Božji.

Što bismo milije mogli i mi prinijeti Gospodu Bogu, negoli poslušnost zakonu Njegovu? To je najsigurniji znak, da Boga ljubimo, kao što vidimo iz riječi Krista Gospodina na posljednjoj večeri, kad je rekao apostolima svojim: "Tko ima zapovijedi Moje i drži ih, on je onaj, koji Me ljubi. A tko ljubi Mene, njega će ljubiti Otac Moj, i Ja ću ga ljubiti i objaviti mu Sebe samoga" (Iv.14,21).

3. Ali još nam nešto govori prikazanje Isusovo u hramu. Kad je naime Majka Božja došla u hram, da Isusa prikaže Bogu, došao je u hram i sveti starac Simeon. On je, Duhom Svetim nadahnut, uzeo Isusa na svoje staračke ruke i onda uzeo slaviti Boga, rekavši: "Sad možeš otpustiti po riječi svojoj, Gospode, u miru slugu svojega. Oči moje vidješe spasenje, koje si pripravio pred svima narodima. Svijetlo, da prosvijetli pogane, slavu naroda Izraelova". Tada se okrenu k Majci Božjoj i reče: "Ovaj je određen na propast i na uskrsnuće mnogima u Izraelu i za znak, kojemu će se protiviti. I također će dušu Tvoju probosti mač" (Lk. 2,29-35).

I od tog časa mač je boli tako reći bez prestanka probadao dušu Majke Božje, dokle je god živjela na zemlji. Pred očima Joj je do Isusove smrti bila neprestano Njegova gorka muka, a do konca Njezina života nezahvalnost bezbrojnih ljudi, za koje je život i smrt Njezina božanskog Sina ostao bez vrijednosti.

Nije li i to velika pouka za nas? Tkogod je povezan s Isusom, taj mora biti spreman na žrtve bilo u ovoj ili onoj formi. I nije uzalud pisao sveti Pavao apostol svome dragom Timoteju: "A i svi, kaže apostol, koji hoće da pobožno žive u Kristu Isusu, trpjet će progonstvo" (II.Tim. 3,12).

To vidimo kod svih svetaca i svetica Božjih. Što li nije pretrpjela radi Isusa sveta Agneza, sveta Cecilija, Anastazija, Agata, Lucija, Barbara, Eustokija? Što li nije pretrpio sveti Sebastijan, sveti Juraj, Florijan, Jeronim, sveti Ivan Bosko? U životu svakoga sveca i svetice Božje ponavljaju se riječi starca Simeona, izrečene pred dvije hiljade godina: "I tebi probost će mač dušu!" To je nužno povezano sa prikazanjem Isusovim u hramu jeruzalemskom. Razumjet ćemo to potpuno tekar na drugom svijetu.

-.-.-.-.-

XXXIV. POKLON MUDRACA

Dragi vjernici!

Vidjeli smo, kako su prigodom rođenja Isusova došli pobožni pastiri, da se poklone Isusu. Ali nisu oni bili jedini, koji su došli, da Mu se poklone. Sveti nam naime Matej evanđelista pripovijeda: "Kad se Isus u dane kralja Heroda bio rodio u Betlehemu, dođoše mudraci od Istoka u Jeruzalem i upitaše: "Gdje je novorođeni kralj židovski? Vidjesmo Njegovu zvijezdu na istoku i dođosmo, da Mu se poklonimo". Kad je to čuo kralj Herod, uplaši se on i sav Jeruzalem s njim. On sabra glavare svećeničke i književnike narodne i upita ih, gdje bi se imao roditi Mesija. Oni mu odgovoriše: "U Betlehemu u Judeji. Jer ovako stoji pisano kod proroka: Ti Betleheme, u zemlji Judinoj, nipošto nijesi najmanji među kneževskim gradovima Judinim. Jer iz tebe ima izaći knez, koji će vladati narodom mojim Izraelom". Tada Herod dozva tajno mudrace i točno ih ispita za vrijeme, kad im se pojavila zvijezda. Onda ih uputio u Betlehem i

reče: "Idite i raspitajte brižno za dijete. Čim Ga nađete, javite mi, tada ću i ja doći i pokloniti Mu se". Oni poslušaše kralja i onda se dadoše na put i gle, zvijezda, koju su bili vidjeli na istoku, išla je pred njima, dok nije napokon stala nad mjestom, gdje je bilo djetešce. Kad vidješe zvijezdu, obradovaše se veoma. Oni stupiše u kuću i vidješe dijete s Marijom, materom Njegovom. Oni padoše ničice i pokloniše Mu se. Tada otvoriše blago svoje i prinesoše Mu darove svoje: zlato, tamjan i smirnu. U snu primiše naputak, da se ne vraćaju k Herodu. Zato se drugim putem vratiše u svoju zemlju" (Mt. 2,1-12).

1. Toliko nam eto sveti Matej evanđelista izvješćuje o dolasku i poklonu svetih triju mudraca ili kraljeva s istoka, čiji spomen i svetkovinu slavi Crkva 6.siječnja svake godine, kao dan, kad se Isus objavio poganima. Tako se eto na svoj način ispunilo ono, što je rekao sveti Izaija prorok: "Svi oni dolaze od Sabe. Zlato i kad donijet će, i radosno će se navješćivati slavna djela Gospodnja " (Iz. 6o,6). Isto tako i ono, što je ispjevao pobožni Psalmista: "Kraljevi tarsiski i otoci neka donesu darove! Kraljevi od Sabe i Sebe neka dadnu danak! Svi kraljevi neka se prignu pred Njim! Svi narodi neka Mu služe!" (Ps. 71,1o).

U ovom izvještaju svetoga Mateja evanđeliste, gledamo ponajprije ljubeznu providnost Božju i dobrotu Boga našega, koja je bdjela i nad zalutalim poganskim svijetom, koji se tako strašno udaljio bio od svog posljednjeg cilja,Boga,štovanjem idola i bezbrojnim opačinama. Ta ljubezna providnost Božja poslužila se, da ih sigurnije privuče Kristu, Mesiji, jednom čudesnom zvijezdom, koja se pojavila na nebu u vrijeme rođenja Kristova,i koja je išla cijelim putem pred njima, da im pokazuje put. I kad se na čas sakrila u Jeruzalemu, opet se pojavila i vodila ih do Betlehema, dok nisu našli Isusa.

A ne čini li Gospod Bog slično nešto u životu svakoga čovjeka? On doduše ne šalje više vidljive zvijezde na nebu, da pokaže ljudima put, kojim imaju ići, ali šalje bez izuzetka svakome čovjeku svoje svete milosti, koje ga unutarnjim načinom potiču da traži Boga i hoda putovima Njegovim, koji vode u nebo. I to čini na najraznovrsnije načine. Kod većine ljudi može propovjedanjem riječi Božje, kao što je kod svetoga Simeona Stilite i svetoga Antuna pustinjaka. Kod drugih možda kakvim smrtnim slučajem, koji im u tren oka otvara oči duše za ništavilo ovoga svijeta i pravu vrijednost života preko groba, kao što je učinio kod svetog Franje Borgije prigodom smrti i sprovoda lijepe kraljice Izabele. Kod nekih možda udarcem groma, kao što je učinio kod osnivača Premonstratenza, svetog Norberta, kojega je oborio s konja, dok je bio još odan taštinama svijeta. Kod nekih možda kakvom dobrom knjigom, kao što je slučaj kod svetog Ignacija Lojole, koji je od dosade, kad je bio teško ranjen, uzeo neku pobožnu knjigu u ruke i ostavio nakon toga svijet. I tako bismo mogli nabrajati bez kraja i konca, kako brižno bdije dragi Bog nad svakim čovjekom i šalje mu nevidljive zvijezde svoje milosti, ali ipak vrijedne kao i ona vidlji-

va zvijezda triju mudraca. Samo nažalost nisu odviše česti ljudi, koji bi vjerno slijedili te milosti Gospodnje, kao što su oni kraljevi s istoka slijedili zvijezdu, koju im je poslao Gospod.

2. Sveti nam Matej pripovijeda, kako mudraci nisu došli praznih ruku, nego su Isusu donijeli darove, i to zlato, tamjan i smirnu ili plemenitu mast. Tim su nam pokazali, što se skriva u Isusu. Zlato, koje se tako lijepo sjaji i ne rđa nikada, znamen je vjernosti. Darujući ga Isusu označili su, da je Isus kralj, i to ne kralj, koji je od danas do sutra, nego kako veli sveti Pavao apostol "Kralj kraljeva i Gospodar gospodara". Tamjan je znamen svete molitve, koja se upravlja Bogu, bilo da Mu izrazimo svoj poklon, svoje kajanje ili svoje želje. I zato ga daruju Isusu, jer je On utjelovljeni Bog. Smirna , ili plemenita pomast, upotrebljavala se kod Židova i drugih istočnih naroda kod sahrane mrtvaca. Zato su je darovali Isusu, da označe, kako će On morati mnogo trpjeti, da spasi rod ljudski.

Nije li to opomena i nama svima, kako se moramo vladati prema Isusu, Bogu svome? I mi smo dužni prinositi Mu uvijek, dokle smo god na tome svijetu, zlato naše vjernosti, kao svomu kralju, od kojega nas ne smije otrgnuti ništa na tom svijetu, ni progonstva, ni poruge, ni siromaštvo, ni bogatstvo, ni bolesti ako nam ih pošalje, ni bilo kakve mu drago nevolje ili žalosti na tome svijetu.

I mi smo dužni poput svetih triju kraljeva neprestano prinositi Isusu, Bogu našemu, tamjan naših svetih molitava, jer je On Bog naš. Cijeli naš život na zemlji ima biti neprekidna molitva, kao što je bio život Majke Božje, svetoga Josipa, svetih apostola, svetih onih pustinjaka iz prvoga doba kršćanstva, pa tolikih drugih svetaca Božjih iz svih mogućih staleža, kao svetoga Henrika cara ili svetog Ljudevita kralja, svete carice Kunegunde ili svete kraljice Elizabete, svetoga Gvida sakristana, svetoga Izidora seljaka, svetoga Sebastijana oficira, svete Solange pastirice, onih skromnih pastirića iz Fatime i t.d.

I mi smo dužni poput svetih triju kraljeva prinositi bez prestanka Isusu smirnu, plemenitu pomast naših mrtvenja, koje imadu balzamirati na neki način ili osigurati tijelo naše od raspadanja, na koje ga pripremaju strasti i pripremati ga pomalo za život vječni, koji nastupa iza sretne i blažene smrti na tom svijetu. Mrtvenje očiju, koje su prozor duše i kroz koje grijeh ulazi u dušu, mrtvenje jezika, mrtvenje u jelu i pilu, u spavanju, u odijevanju, u tolikim drugim stvarima, sve je to dragocjena smirna, draga Isusu još više nego ona svetih triju kraljeva.

3. Još nam jednu duboku pouku daje izvještaj svetoga Mateja o poklonu triju mudraca s istoka. Kada su naime obavili svoj poklon, kaže evanđelista: "U snu primiše naputak, da se ne vraćaju k Herodu. Zato se drugim putem vratiše u svoju zemlju". Da su se naime vratili k Herodu bili bi sigurno ubijeni od onoga krvoloka. Zato su se vratili po naputku Gospodnjem drugim putem i sretno prispjeli kući.

Što nam to kaže? Sveti Grgur Veliki Papa, govoreći o ovom odlomku kaže, da smo se svi mi ljudi udaljili od svog posljednjeg cilja grijesima i opaćinama, u prvom redu grijehom Adamovim. Ako hoćemo da stignemo sretno u nebo, koje je naša prava domovina, onda nikada više ne smijemo da se vratimo natrag k Herodu. Što je naime Herod? Herod je slika grijeha. Herod je slika oholosti. Herod je slika lakomosti. Herod je slika bludnosti. Herod je slika zavisti. Herod je slika neumjerenosti. Herod je slika srdžbe. Herod je slika lijenosti. Zato nikada više natrag k Herodu. Ako smo bili odani možda oholosti, ostavimo brlog prokleti Herodov; i vraćajmo se u svoju nebesku domovinu drugim putem, putem poniznosti, kao što je činio ponizni sveti Alojzije Gonzaga, ostavivši kneževsku krunu i sjaj, da služi kao najzadnji redovnik Isusu do smrti. Ako smo možda bili odani škrtosti i lakomosti, ostavimo prokleti brlog Herodov i vraćajmo se u svoju nebesku domovinu putem dragovoljnog siromaštva u duhu barem, ako ne već i stvarno, kao što je učinio sveti Franjo Asiški. Ako smo možda bili odani nečistoći, napustimo prokleti brlog Herodov, kao što je učinila sveta Marija Magdalena, sveta Marija Egipatska, sveta Afra, sveti Augustin i toliki drugi, i vraćajmo se natrag po njihovu primjeru putem čistoće. Ako smo možda bili odani zavisti, napustimo prokleti brlog Herodov i vraćajmo se natrag putem svete dobrohotnosti i zadovoljstva, kao David, sveti starac Tobija, i t.d. Ako smo možda bili odani neumjerenosti, ostavimo Heroda, grijeh, i vraćajmo se natrag putem svete umjerenosti kao Danijel prorok, sveti Ivan Krstitelj, i t.d. Ako smo možda bili odani srdžbi, ostavimo Heroda, grijeh, i vraćajmo se u nebesku domovinu putem blagosti, kao sveti Franjo Saleški, svetac blagosti. Ako smo možda bili lijeni, ostavimo brlog prokletoga Heroda, grijeh, i vraćajmo se u nebesku domovinu putem svete revnosti, kao oni junački Makabejci. To nas uče svojim primjerom sveta tri mudraca s Istoka, koji su veliku žrtvu prinijeli, samo da nađu Isusa, Spasitelja svoga.

•.•.•.•

XXXV. BIJEG U EGIPAT. HERODOVI ZLOČINI

Dragi vjernici!

Vidjeli smo, kako su ona tri mudraca s istoka ili sveta tri kralja, vođeni čudesnom zvijezdom, došli, da se poklone novorođenom Spasitelju svijeta, Isusu Kristu. Vidjeli smo, kako su se raspitali kod kralja Heroda za mjesto, gdje se rodio Isus. Vidjeli smo, kako se Herod silno uplašio radi te vijesti, bojeći se za svoje, i onako kukavno prijestolje kraljevsko posve ovisno od milosti Rimljana. Da spasi svoje prijestolje, odlučio je Herod ubiti Isusa. A da to polući, lukavo je rekao mudracima, neka se točno propitaju za Isusa, gdje je, te jave njemu, da Mu se i on dođe pokloniti. Ali je Bog omeo sve te osnove Herodove, i onda je Herod u svom bjesnilu počinio krvave zločine. O tome nam pripovijeda sveti Matej evanđelista slijedeće: "Kad su oni (mudraci) bili otišli,

javi se Josipu anđeo Gospodnji u snu i reče: "Ustani, uzmi dijete i mater njegovu i bježi u Egipat! Ostani ondje,dok ti ne kažem! Jer će Herod tražiti dijete,da se pogubi". Tada on ustade, uze još u noći dijete i mater Njegovu i ode u Egipat. Ondje ostade do smrti Herodove. Tako se imalo ispuniti,što je bio rekao Gospodin preko proroka: "Iz Egipta dozvah sina svojega". Kad je Herod vidio, da je prevaren od mudraca, razgnjevi se vrlo. On dade u Betlehemu i u svoj okolini njegovoj pobiti sve dječake od dvije godine i niže, prema vremenu, što ga je bio istražio od mudraca. Tada se ispuni riječ proroka Jeremije,koji govori:"U Rami se čuje tužba, mnogi plač i jauk: Rahela plače za djetetom svojim i ne će da se utješi, jer ih više nema".

Kad je bio umro Herod, javi se anđeo Gospodnji u snu Josipu u Egiptu i reče: "Ustani, uzmi dijete i mater Njegovu i idi u zemlju Izraelovu! Jer su pomrli, koji su tražili dušu djeteta". Tada on ustade, uze dijete i mater Njegovu i ode u zemlju Izraelovu. Ali kad je čuo, da Arhelaj vlada u Judeji mjesto oca svojega Heroda, poboja se onamo ići. Po naputku, što ga primi u snu, ode u pokrajinu Galileju. I nastani se u gradu, koji se zove Nazaret. Tako se imala ispuniti riječ proroka: "Zvat će se Nazarejin" (Mat.2,13-23).

1. Što pak vidimo iz ovog izvještaja svetog Mateja? Vidimo ponajprije,kako se brzo počinju obistinjavati riječi svetoga starca Simeona: "I Tebi samoj probost će mač dušu". Kako gorki mač mora biti za dušu Majke Božje, kad evo usred tamne noći, dok sve mirno počiva, mora ostaviti sve, pa i samu svoju domovinu i bježati u daleku tuđu zemlju. Ostaviti zemlju izraelsku, gdje je bio hram pravoga Boga u Jeruzalemu, i poći među pogane, odane najodurnijem idolopoklonstvu, gdje su se umjesto živome i pravome Bogu klanjali svakojakim gadovima, pa čak i zmijama kao bogovima. A zašto ostaviti zemlju svoju, zašto bježati? Što je Isus komu skrivio? Jedini razlog je sumnja Herodova, da mu ne bi Isus oteo prijestolje, Isus, koji je jasno naglasio: "Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta". Ali eto, volja je Božja tako odredila, i Majka se Božja pokorava bez ijedne riječi, prigovora. Ona je postigla najviše dostojanstvo, što se može zamisliti na zemlji. Ali sa dostojanstvom su skopčane i visoke dužnosti. Ona dobro znade za riječ Duha Svetoga: "Sinko moj, ako misliš služiti Bogu, onda budi spreman na napasti! Ali budi hrabar, izdrži i nemoj se prenagliti u vrijeme kušnje. Pristani uz Njega i ne otpadaj od Njega, da na kraju života budeš uzvišen. I stiglo te što mu drago, primi i ustrpi se u raznim slučajevima nevolje svoje! Jer se zlato kuša u ognju, bogougodni čovjek u peći nevolje" (Sir. 2,1-5). Majka je Božja vjerno ispunila sve ovo. Nije ju prestrašio nalog. Nije ju prestrašila tamna noć. Nije ju prestrašio put od nekoliko stotina kilometara. Nije ju prestrašila neizvjesnost, dokle će ostati u Egiptu. Nije ju prestrašilo pitanje, od čega živjeti u Egiptu, u nepoznatoj tuđoj zemlji. Vrhovno pravilo bila Joj je sveta volja Božja, izražena na usta anđela svetome Josipu. Kako velika pouka za sve nas ljude na toj zemlji, koji mrmljamo, čim se pojavi kakva protivština i ne ide sve onako, kako bismo mi željeli.

2. Ali pogledajmo Heroda. Njemu je vrhovno pravilo na tom svijetu bilo: ostati kralj pod svaku cijenu! Kao kralj ima vlast nad drugima, kao kralj može uživati dobra ovoga svijeta do mile volje. I da spasi svoje kraljevsko prijestolje od umišljenog suparnika, Krista Gospodina, kad nije mogao Njega doseći, dao je Herod pobiti svu mušku djecu od dvije godine na niže u Betlehemu i svoj okolini njegovoj.

A koji je bio rezultat toga? Isusa,kojeg je jedinog htio zapravo doseći, nije dosegao, jer je On već bio na putu u Egipat. Dosegao je mnoštvo nevine djece i opteretio svoju dušu krvavim zločinom tolike pomorene djece. Ražalostio je na smrt tolike roditelje, koji su izgubili djecu svoju. Ogorčio je protiv sebe sve poštene ljude, čitav narod, koji je saznao za taj krvavi pokolj. Okaljao je svoje ime novim strahotama i sramotama. Poznato je iz povijesti, da je taj Herod, prozvan Velikim, bio deset puta oženjen. Među ostalim dao je ubiti i svoju ženu Mariamnu i dva njezina sina Aleksandra i Aristobula. Dao je ubiti i svoga najstarijega sina Antipatra. I na koncu takvog života došla je smrt, jer je, kako veli Sveto Pismo, "određeno ljudima da jednom umru". A iza smrti dolazi sud Božji. Kako je prošao Herod na sudu Božjem? To je tajna Božja. Ali tko zna, kako Bog mrzi i kažnjava grijeh, taj znade, da nije laka sudbina Herodova na drugom svijetu.

3. Marija i Josip na svom bijegu u Egipat pokazali su nam mnogo krijeposti, koje bi i mi morali nasljedovati, a napose pokazali su, kako se uvijek i u svim prilikama moramo pokoravati volji Božjoj.

Osobina je skromnih i poniznih duša poslušnost. Ovakve duše vide u svakoj naredbi svojih predpostavljenih volju Božju i zato je rado i spremno vrše. Poslušnost je velika krijepost, koja je mila Bogu i ljudima. Temeljna je istina kršćanskog života, da moramo volju svoju dovesti u sklad sa voljom Božjom. Samo na taj način možemo Boga proslaviti, a svoju dušu spasiti. U potpunom podvrgavanju volje naše volji Božjoj nalazi se sreća svakog čovjeka. Malo ih ima, koji to razumiju i zato je tako malo zadovoljstva na ovome svijetu. Marija je uvijek podlagala svoju volju volji Božjoj, a u tome ju je slijedio sv.Josip. Zato u svim poteškoćama sv. Obitelj bila je najsretnija na ovom svijetu.

Podvrgavanje svoje volje volji Božjoj sv.Josip i Marija pokazali su u svim zgodama svoga života, a napose prigodom bijega u Egipat. Čim je anđeo javio sv.Josipu, da treba da bježi u Egipat sa Marijom i Djetetom, ni časa ne razmišljavaju o velikim poteškoćama, koje ih na putu čekaju, o teškom životu, koji će morati provoditi u tuđoj stranoj zemlji, već se bez promišljanja i krzmanja odmah pokoravaju volji Božjoj i spremaju na put, jer je to volja Božja. Na tom putu imali su mnogo toga pretrpiti. Časna Marija Agredska prema objavi, koju je imala, piše, da su na tom putu imali mnogo nezgoda i poteškoća. Često su morali noćiti pod vedrim nebom. Imali su podnijeti i dosta zime, jer je njihov bijeg bio u mjesecu veljači. Morali su trpiti i glad, jer je naskoro ponesta-

lo hrane, koju sa sobom poniješe. Jednog dana putovali su od zore do 9 sati na večer, a da nijesu ništa založili. Često ih je pratilo nevrijeme, kiša i vjetar, što im je mnogo brige zadavalo radi djeteta. Kad su došli u Egipat, bio im je vrlo težak život, dok se nijesu upoznali sa ljudima. Mnogo puta dogodilo se, da su od prolaznika morali prosjačiti, da se nekako prehrane.

Sve te poteškoće oni su snosili s potpunim mirom,a da se nikad nijesu potužili na te poteškoće i nevolje.U svemu tome vidjeli su volju Božju i zato su u najvećim poteškoćama bili potpuno mirni i zadovoljni.

Krijepost odanosti u volju Božju potrebita je i svima nama.Naš život pun je križeva i nevolja.Ako naše križeve i poteškoće združimo s voljom Božjom,ne će nam biti teški. I sam Isus uzevši na sebe čovječansku narav htio nam je dati primjer, kako treba volju svoju podlagati volji Božjoj i strpljivo sve podnaša-ti. Zato dok se je znojio krva vim znojem,molio se je: "Oče, ako me ne može mimoići ova čaša, da je ne pijem, neka se vrši volja Tvoja."

Odanost u volju Božju donosi čovjeku mnoge milosti. Donosi nam mir duše i blagoslov Božji. Sv.Franjo Sal.veli: Jedan jedini uzdah u teškoj nevolji:Gospodine, neka bude volja Tvoja, ima više zasluga kod Boga,nego li da izmolimo tisuću Očenaša, dok smo u sreći i miru.

O, kad bi ljudi upoznali beskonačnu vrijednost, koja se nalazi u strpljivom podnašanju križeva, koji nas u životu snalaze. Marija i Josip dali su nam u tom prekrasni primjer. Slijedimo ih, pa ćemo i mi naći svoj mir i zadovoljstvo.

=0=0=0=0=0=

XXXVI. DVANAEST-GODIŠNJI ISUS U HRAMU

Dragi vjernici!

Sveti Matej evanđelista pripovijeda nam jednu značajnu zgodu iz djetinjstva Isusova. "Roditelji Njegovi,kaže evanđelista, išli bi svake godine u Jeruzalem o blagdanu Vazma. Kad Mu je bilo dvanaest godina, uzašli su u Jeruzalem po običaju blagdana. Kad prođoše ovi dani, zaputiše se kući. A dječak Isus zaostade u Jeruzalemu, a da ne opaziše roditelji njegovi. Misleći, da je s putnom družinom, otiđoše dan hoda i stadoše ga tražiti po rodbini i znancima. Ali Ga ne nađoše. Zato se vratiše u Jeruzalem, i tražili su Ga. Poslije tri dana nađoše Ga u hramu. Sjedio je među učiteljima, slušao ih i pitao ih. Svi,koji su Ga slušali,divili su se Njegovu razumu i Njegovim odgovorima.Kad Ga ugledaše,začudiše se. Mati Njegova reče MU:"Dijete,što nam to učini?Evo otac Tvoj i Ja žalosni smo Te tražili!" On im odvrati:"Zašto ste Me tražili?Zar nijeste znali,da Ja moram biti u kući Oca svojega?" Ali oni to ne razumješe, što im On time htjede reći. Tada siđe s njima i dođe u Nazaret, i bio im je poslušan. Mati Njegova čuvala je sve riječi ove u srcu svojemu. I Isus

je napredovao u mudrosti, u dobi i u milosti kod Boga i kod ljudi" (Mt. 2,41-52).

1. Iz ovog izvještaja svetoga Mateja evanđeliste vidimo ponajprije, kako su vjerno vršili zapovijedi Gospodnje sveti Josip, Presveta Djevica Marija i naš Isus. U drugoj naime knjizi Mojsijevoj naredio je Gospodin Bogu svemu narodu izraelskomu: "Tri puta u godini svetkuj mi blagdan! Blagdan nekvasnih kruhova obdržavaj! Sedam dana jedi kruh nekvasan, kao što sam ti zapovjedio, u određeno vrijeme u mjesecu abibu! Tada si izašao iz Egipta. Ali ne smije se izaći pred lice moje praznih ruku. Onda blagdan žetve prvina, koje dolaze od ljetine onoga, što si posijao u polju. Na svršetku godine blagdan berbe, kad sabireš ljetinu svoju s polja. Tri put u godini imaju se sve muške osobe tvoje pokazati pred Svemogućim Gospodom!" (II.Mojs.23,14-17).

I na koncu, kad je Mojsije prije smrti ponavljao još jednom narodu izraelskom zakon Gospodnji, opet je istaknuo: "Triput u godini neka se prikažu svi muški tvoji pred Gospodom, Bogom tvojim, na mjestu, koje izaberem Sebi: na blagdan tjedana nekvasnih kruhova, na blagdan tjedana i na blagdan sjenica! Nitko neka se ne prikaže pred Gospodom praznih ruku!" (V.Mojs.16,16).

Ova je zapovijed bila obavezna za odrasle muške osobe, koje su već mogle vršiti zakon Mojsijev, to jest od pune dvanaeste godine. Zato ju je sveti Josip vršio točno svake godine, kako je zakon propisivao. A Isus naš, čim je navršio dvanaestu godinu, zaputio se zajedno s roditeljima u hram, da izvrši slovo i duh zakona Gospodnjega. Majka Božja nije bila strogo obvezana prema zakonu. Ali, ljubav prema Bogu nije joj dala da zaostane za svetim Josipom, kad je zakon stavio na dobru volju ženama, hoće li ići zajedno s muškim članovima svoje obitelji ili ne.

Taj put nije bio lagan, nego je značio za one, koji su bili daleko od Jeruzalema, naporan hod, a uz to i kojekakve druge žrtve. Zato se još više moramo diviti Svetoj Obitelji, a napose malome Isusu. Kakav stid bi kod tog prizora morao obuzeti mnoge katolike naših dana! Sveti Jpsip, Majka Božja, i dječak Isus putuju pješice više od stotinu kilometara, da bi iz Nazareta došli na poklon u hram Gospodnji u Jeruzalemu. A mnogim kršćanima je hram Božji, štono riječ, pred nosom, možda dvadeset, pedeset, sto metara, ili najviše pet, deset kilometara, pa ih crkva rijetko ili nikada ne vidi. Majka Božja i sveti Josip i dječak Isus podvrgavaju se kojekakvim žrtvama na tom putu: prenoćište, hrana, kakvo nevrijeme, pa ipak svake godine i radosno prinose te žrtve, samo da se poklone Gospodu Bogu svome. A od bezbrojnih kršćana ne traži se nikakva žrtva, ali ih nema u crkvi, makar ih pod težak grijeh veže zapovijed crkvena i zapovijed Božja, da na zapovijedane blagdane i u nedjelje prisustvuju svetoj Misi. Kako veliku odgovornost gomilaju na sebe, kad budu imali poći na sud Božji! Ili se možda tješe, da je dosta, da drugi vrše tu dužnost? Pripovijedaju o nekom mužu, da se nikako nije dao u crkvu nedjeljom, nego bi svake nedjelje rekao svojoj ženi:

"Idi ti mjesto mene u crkvu! Pomoli se za nas obojicu!" Žena je bila vrijedna i dobra, i da dozove muža k pameti i vršenju svojih kršćanskih dužnosti, reče mu jedne nedjelje:"Znaš li, što sam noćas sanjala? Sanjala sam, da smo nas obadvoje došli na nebeska vrata. Sveti Petar je odgovorio, otvarajući vrata: "Dosta je da ti, žena, sama uđeš. To je dosta za obadvoje!" Muž je shvatio, kuda žena cilja, a ujedno vidio i ludost i opasnost svojih izgovora, pa je otada revno i on polazio crkvu i vršio svoju kršćansku dužnost. Slično moramo raditi i mi svi, iako smo možda dosada bili nemarni u vršenju te dužnosti, jer nas na to ne samo opominje izričita zapovijed i Božja i crkvena nego i divni primjer dječaka Isusa, te svetoga Josipa i Bogorodice Marije.

2. Pojava dvanaest-godišnjeg dječaka Isusa u hramu podsjeća nas i na drugu stvar. Kad su Ga naime sveti Josip i Marija našli nakon tri dana hoda u hramu među učiteljima, rekoše Mu: "Dijete, što nam to učini? Evo, otac tvoj i ja žalosni smo Te tražili!" A što im odgovara Isus? "Zašto ste Me, kaže, tražili? Zar nijeste znali, da Ja moram biti u kući Oca svojega?" Ta kuća Oca Njegova nije bila ništa drugo nego hram jeruzalemski. A hram je jeruzalemski bio sagrađen u čast pravome i živome Bogu, stvoritelju svijeta. Ako dakle Isus naziva Boga Ocem svojim, dakle drugim od Josipa, očito nam kazuje, da je i sam pravi i živi Bog, makar skriven u ljudskom tijelu, tijelu jednoga dječaka. Zato valja da uvijek oživljujemo vjeru svoju u Isusa Krista, bilo da Ga gledamo kao dijete u jaslicama, bilo da Ga gledamo kao dvanaestgodišnjeg dječaka u hramu, bilo da Ga gledamo kao mladića u radionici sa svetim Josipom, bilo da Ga gledamo kao učitelja u javnom životu, bilo da Ga gledamo razapeta na drvetu križa, bilo mrtvoga u grobu, bilo da Ga gledamo pod prilikama kruha i vina u svetoj Euharistiji. Uvijek i svuda ostaje na snazi ona riječ Izaije proroka:"Zaista, Ti si Bog sakriveni, Bog Izraelov,Spasitelj!" Jao čovjeku, koji bi u Isusu gledao samo čovjeka! Kako se grozno prevario izdajica Juda! Kako se grozno prevario veliki svećenik Ana? Kako se grozno prevario veliki svećenik Kajfa? Kako su se grozno prevarili članovi velikoga vijeća, koji su sudili Isusa! Kako se grozno prevario Pilat, smatrajući Isusa samo čovjekom, gledajući Ga onako poniženal Kako se grozno prevario Herod, izvrgavši Isusa ruglu, jer da je luđak, a ne Bog! Kako se grozno prevario Herod Agripa, osudivši na smrt svetoga Jakoba apostola,jer je propovijedao, da je Isus Bog i Spasitelj roda ljudskoga! Imao je dakle pravo car Napoleon, kad je jednoga dana razgovarao sa svojim generalom Bertrandom. "Vjerujte mi, reče Napoleon generalu, ja se razumijem u ljude. Ja Vam kažem: Isus Krist je bio nešto više nego samo čovjek!" Ne zaboravimo ni mi toga nikada! Isus je Bog i kao djetešce u štalici, Isus je Bog i kao dvanaestgodišnji dječak u hramu, Isus je Bog i kao radnik u radionici svetoga Josipa, Isus je Bog i kao učitelj u Izraelu, Isus je Bog i u strašnoj muci svojoj, Isus je Bog i kao razapeti "zločinac" na križu, Isus je Bog i kao mrtvac u grobu, Isus je Bog živi i pravi u svakoj svetoj hostiji Presvetog Oltarskog Sakramenta.

3. Isus je dakle Bog i onda, kada se vratio u Nazaret i bio poslušan Josipu i Mariji. Sveti Bernardo opat se divi, kad gleda taj prizor i kliče: "Tko? Komu?" I odmah odgovara: "Bog ljudima!" Tim činom nije se ni za dlaku umanjilo Isusovo božanstvo, nego je nama samo dana jedna divna pouka više. Jer ako se Bog iz ljubavi prema nama podvrgava ljudima, kud više smo se mi kukavni crvi dužni podvrgavati crvima, ljudima, koje je Bog postavio, da upravljaju s nama, bilo kao otac, bilo kao majka, bilo kao duhovni, bilo kao svjetovni poglavari.

4. Još nam jednu lijepu pouku daje dvanaestgodišnji Isus u hramu. Kada se naime vratio u Nazaret, kaže sveti Matej: "I Isus je napredovao u mudrosti, u dobi i milosti kod Boga i kod ljudi". To je i naša sveta dužnost na tom svijetu: napredovati iz dana u dan, kao što govori sveti Pavao apostol Efežanima: "Dok ne stignemo svi u jedinstvo vjere i spoznanja Sina Božjega, u čovjeka savršena, u mjeru dobi punine Kristove" (Ef. 4,13). Kada stignemo do te punine, onda ćemo biti dostojni, da se klanjamo Bogu u nebu, za koje smo stvoreni.

----oooXooo----

XXXVII. IVAN KRSTI ISUSA - OBJAVA PRESVETOGA TROJSTVA

Dragi vjernici!

Prije nego je Spasitelj Isus Krist počeo javno naučavati Evanđelje dao se krstiti. Krstio Ga je sveti Ivan Krstitelj. O tome nam pripovijedaju sveti Matej,Marko i Luka, a nešto i sveti Ivan Evanđelista. Tako čitamo kod svetoga Marka evanđeliste: "Ivan Krstitelj pojavio se u pustinji i propovijedao je krštenje pokore za oproštenje grijeha. Tada je izlazila k njemu sva zemlja Judeja i svi stanovnici Jeruzalema. Oni su se dali krstiti od njega u Jordanu i pritom su ispovijedali svoje grijehe. Ivan je bio obučen u devinu dlaku i imao je pojas kožnat oko bokova svojih. Hranio se skakavcima i medom divljim. I propovijedao je: "Moćniji od mene dolazi za mnom. Ja nijesam dostojan kleknuti i odriješiti Mu remena na obući. Ja sam vas krstio vodom, On će vas krstiti Duhom Svetim". U one dane dođe Isus iz Nazareta i dade se krstiti od Ivana u Jordanu. Tek što je bio izašao iz vode, vidje, kako se otvori nebo, i Duh kao golub siđe na Nj. S neba povika glas: "Ti si Sin moj ljubljeni; Ti si po mojoj volji" (Mk. 1,4-11).

Sveti nam Matej pripovijeda, kako se sveti Ivan ustručavao da krsti Isusa, zbog neizmjerne razlike, koja je bila između njega i Isusa: "Ja bih, reče Ivan Isusu, trebao da budem kršten od Tebe, a Ti dolaziš k meni? Isus mu odgovori: "Samo pripusti to! Dolikuje se da ispunimo sve, što je pravo" (Mt. 3,14).

1. Jasno je, da krštenje, koje je sveti Ivan podjeljivao narodu židovskom, nije bio sakramenat krsta, nego samo obred za pokoru i znamen za očišćenje duše. Pravi sakrame-

nat krsta ustanovio je tekar Isus Krist. Ali je ipak silno poučna ova zgoda, koju nam je Sveto Pismo zabilježilo o krštenju Isusovom.

Ponajprije nam Isus naš pruža primjer dubokog poniženja pred Bogom i pred ljudima. Da su dolazili na krštenje carinici, nije nikakvo čudo, jer su mnogo griješili prevarama i nasiljima prigodom ubiranja poreza. Da su dolazili na krštenje vojnici, nije nikakovo čudo, jer su počinjali mnoga nasilja u svojoj vojničkoj službi. Da su dolazili k Ivanu saduceji, nije se nimalo čuditi, jer su živjeli samo za trbuh, pa su imali i što čuti od Ivana. Da su dolazili k Ivanu farizeji, nije se nimalo čuditi, jer su bili puni samih sebe, pa su imali i oni što čuti od Ivana. Da su dolazili k Ivanu i mnogi drugi ljudi, nije se čuditi, jer je bilo posve ponestalo ljubavi među ljudima, pa su imali prilike čuti od Ivana, što traži od njih ljubav prema bližnjemu.

Ali Isus naš nije nikada počinio grijeha. Nije nikada nikoga prevario, nije nikomu učinio nasilja, postio je, trpio je sve dane života svojega, bio je prepun ljubavi prema svakome, bio je pun ljubavi prema Bogu, bio je jednom riječi sama svetost. Prema tomu bio je krst za Njega posve nepotrebit. Ali je htio da nama ostavi primjer poniznosti i vjernog ispunjavanja svega, što može ugoditi Bogu. Zato govori: "Dolikuje se,da ispunimo sve,što je pravo". Isusu našemu sigurno nije trebalo obrezanja. Ali On mu se ipak podvrgao, da ugodi Ocu nebeskomu. Isusu našemu nije trebalo prikazanja u hramu. Ali On mu se ipak podvrgao, da ugodi Ocu nebeskomu. Htio je, kako kaže apostol, da bude u svemu jednak nama, braći svojoj, osim u grijehu. Kod krštenja u Jordanu uzeo je na se sliku grešnika, da pokaže, da uzima na Sebe grijehe drugih i prikaže se Ocu nebeskomu, kao Onaj, koji okajava grijehe čitavoga čovječanstva, i koji će nakon tri godine, kao što je uronio u vode Jordana, uroniti i u smrt, da se izbrišu grijesi roda ljudskoga.

2. Ne ako se Isus Krist duboko ponizio prigodom krštenja u Jordanu, bio je istodobno i visoko uzvišen, da se ispune riječi, koje je kasnije rekao: "Jer svaki, koji se povisi, ponizit će se, a tko se ponizi, povisit će se". U isti naime tren otvorila su se nebesa. U isti čas pokazao se u vidljivoj slici goluba Duh Sveti i sašao nad Isusa. U isti čas začuo se glas Oca nebeskoga: "Ti si moj ljubljeni Sin, Ti si po mojoj volji!" Kako divno uzvišenje Isusa našega! Kolika čast pred Ivanom Krstiteljem, koji radi toga može da usklikne iz dubine srca: "Ja sam to vidio i postao sam svjedok za to: Ovaj je Sin Božji!" (Iv. 1,34).

Jedva se čovjek na tom svijetu boji koje stvari tako kao poniženja, tako smo svi skupa puni oholosti i taštine. A upravo taština i oholost jest ono, što nas priječi, da dovabimo na se milost Božju i postanemo sveti. Oholost, veli sveti Ivan Vianej, jest lanac u krunici svih opačina, a poniznost lanac u krunici svih krepasti. Ako dakle želimo,da nas Bog uzvisi, ugledajmo se u primjer Isusov prigodom krštenja, jer svakom povišenju kod Boga prethoditi mora poni-

ženje čovjekovo. Petar se ponizio pred Kristom prigodom ribolova, govoreći: "Iziđi od mene, Gospodine, jer sam čovjek grešnik". I odmah ga Isus uzvisuje: "Ne boj se, odsada ćeš loviti ljude". Carinik se ponizio u hramu: "Bože, milostiv budi meni grešniku!" I radi toga je otišao opravdan iz hrama. Ona Kananejka je primila ponizna srca riječ Isusovu: "Nije pravo uzimati kruh djece i bacati ga psima". "Da, Gospodine, ali i psići dobivaju od mrvica, što padaju sa stola gospodarova". "Radi te riječi, Idi, reče Joj Isus, zao duh izišao je iz kćeri tvoje". Želiš li dakle, da i tebe Bog uzvisi, onda se i ponizuj pred Bogom, kao što se Isus naš ponizio prigodom krštenja.

3. Prigodom krštenja Isusova u Jordanu možemo promatrati najuzvišeniju tajnu naše svete vjere, tajnu Presvetoga Trojstva. Tko je naime Onaj, koji izgovara riječi: "Ti si Sin moj ljubljeni, Ti si po mojoj volji!" To je prva božanska osoba, Otac nebeski. Tko je Onaj, što se javlja u slici goluba? To je treća božanska osoba, Duh Sveti. Tko je Onaj, što stoji u vodi, makar u ljudskom tijelu? To je druga božanska osoba, Sin Božji. Otac je pravi Bog. Sin je pravi Bog, Duh Sveti je pravi Bog. Tri osobe, ali jedna ista božanska narav. Otac je vječan, Sin je vječan, Duh Sveti je vječan. Otac je svemogući, Sin je svemogući, Duh Sveti je svemogući, Otac je sveznajući, Sin je sveznajući, Duh Sveti je sveznajući. Otac je svuda prisutan, Sin je svuda prisutan, Duh Sveti je svuda prisutan. Otac je neizmjeran, Sin je neizmjeran, Duh Sveti je neizmjeran. Otac je svet, Sin je svet, isto tako i Duh Sveti. Otac je nepromjenljiv, Sin je nepromjenljiv, Duh Sveti je nepromjenljiv. Tri osobe, ali jedna ista božanska narav.

Ne zaboravimo dakle nikada, da sa najvećim počitanjem izgovaramo imena triju božanskih osoba Presvetoga Trojstva, a to biva, kad se križamo ili kad molimo: "Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu". Ne dao Bog, da ikada posumnjamo o ovoj divnoj tajni naše svete vjere. Pučko vjerovanje kazuje, da ona kraljevska ptica orao već u najnježnijoj dobi stavlja svoje mlade na svoja krila i onda ih nosi visoko u sunčane visine i izlaže ih žarkome suncu. Ako opazi, da počinju žmirkati očima, jer ne podnose sunca, onda ih odmah bez milosrđa strovaljuje u dubinu, da se razmrskaju, jer nisu sposobni, da budu njegovi potomci. Podnose li pak bez daljnjega sjaj žarkoga sunca, onda ih priznaje svojima. To je dakako priča, ali lijepo pokazuje ono, što je i nama činiti, ako hoćemo, da nas Presveto Trojstvo prizna za svoje: to jest valja nepokolebivo vjerovati u tajnu Presvetoga Trojstva, došlo što mu drago. Inače nam prijeti sigurna propast. Neka nas dakle što bolje utvrdi u svetoj vjeri objava Presvetoga Trojstva prigodom krštenja Isusova.

4. U onom, što se događalo kod krštenja Isusa našega, gledamo ujedno divne učinke sakramenta svetoga krsta. Kaže naime evanđelista, da su se prigodom krštenja Isusova otvorila nebesa. I kada voda svetoga krsta prijeđe preko čela krštenikova i svećenik izgovori riječi: "Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga", svakome su krštenome otvorena

vrata nebeska, ako ustraje u milosti, dobivenoj na svetome krstu.

Otac je nebeski izgovorio prigodom krštenja Isusova: "Ti si Sin moj ljubljeni, Ti si po mojoj volji". Tako i po vodi svetoga krštenja, svaki krštenik postaje djetetom Božjim i baštinikom kraljevstva nebeskoga. Imat ćemo prilike o tome kasnije govoriti, kad budemo govorili o sakramentu svetoga krsta. Ali već sada možemo se radovati od srca golemoj milosti, koju nam je Krist Gospodin iskazao ustanovljenjem svetog sakramenta krsta, koji nam je u slici pokazao prigodom svoga krštenja u vodama Jordana, kada se ujedno objavilo i Presveto Trojstvo nama grešnim ljudima.

=+=+=+=+=

XXXVIII. ISUS SAKUPLJA UČENIKE

Dragi vjernici!

Isus Krist je pravi Bog. Posve je sigurno,da kao Bog nije trebao apsolutno nikoga, da Mu pomaže kod osnivanja,širenja i vođenja Crkve, koju je došao ustanoviti. Ali u svojoj božanskoj mudrosti i dobroti On se ipak poslužio ljudima, i to posve priprostima i neukima, da stvori najveličanstvenije djelo u povijesti roda ljudskoga, Crkvu Katoličku. I kao u svemu, tako je i u sakupljanju i odgajanju svojih apostola i učenika Isus naš bio velik i jednostavan.

1. Prvi, koje je Isus naš povukao za sobom kao apostole, bili su sveti Ivan i Andrija. O tome nam pripovijeda sam sveti Ivan u prvom poglavlju svoga Evanđelja : "Kad je (Ivan Krstitelj) vidio Isusa, gdje prolazi,reče: Evo Janje Božje! Čim su oba učenika (Ivan i Andrija) čula, da govori tako,pođoše za Isusom. Isus se obazre i vidje ih,gdje idu za Njim. Tada ih upita: "Što vi tražite?" Oni Mu odvratiše: "Rabi", to jest: Učitelju,gdje stanuješ?" On im odgovori: "Dođite i vidite!" Otidoše s Njim i vidješe, gdje je stajao, i ostadoše u Njega onaj dan. Bilo je to oko desete ure. Jedan od dvojice, koji na riječ Ivanovu pođoše za Njim, bio je Andrija, brat Simona Petra" (Iv. 1,36-40).

Oduševljenje, koje je zahvatilo ovu dvojicu nakon razgovora s Isusom, nije se dalo više stišati. Zato nastavlja evanđelist:"Ovaj se (Andrija) sastade najprije s bratom svojim Simonom i reče mu: "Nađosmo Mesiju, to jest Pomazanika". I dovede ga k Isusu. Isus pogleda na nj i reče: "Ti si Simon, sin Jonin; ti ćeš se zvati Kefa, to jest Stijena". Sutradan htjede (Isus) poći u Galileju. Tada sastade Filipa i reče mu: "Hajde za Mnom!" Filip je bio iz Betsaide, za vičaja Andrijina i Petrova. Filip nađe Natanaela, i javi mu: "Nađosmo Onoga, o kojem su pisali Mojsije u zakonu i proroci: Isusa, sina Josipova iz Nazareta. Natanael mu odvrati : "Iz Nazareta može li doći što dobro?" Filip mu odvrati: "Dođi i vidi!" Kad Isus vidje Natanaela,gdje dolazi k Njemu, reče za Njega: "Evo pravoga Izraelca, u kom nema lukavstva". Natanael Ga upita: "Odakle me poznaješ?" Isus mu odgovori:"Još

prije nego te pozva Filip, vidio sam te pod smokvom". Natanael mu odgovori: "Učitelju, Ti si Sin Božji, Ti si kralj Izraelov!" Isus mu odvrati: "Vjeruješ, jer ti rekoh, da sam te vidio pod smokvom. Vidjet ćeš još više od toga". Tada nastavi: "Zaista, zaista kažem vam: Vidjet ćete nebo otvoreno i anđele Božje, gdje uzlaze i silaze nad Sinom čovječjim". (Ibid.).

I tako su se pomalo okupljali oko Spasitelja našega učenici: dvanaest apostola i sedamdeset i dvojica učenika, u kojima su predstavljeni budući biskupi i svećenici Crkve Božje.

Sveti Luka evanđelist opisao nam je potanje izbor apostola, govoreći: "U one dane otiđe On (Isus) na goru, da se pomoli. Svu noć provede s Bogom u molitvi. Kad bi dan, dozva učenike svoje k Sebi i izabra od njih dvanaestoricu, koje nazva apostolima: Simona, koga prozva Petrom, i njegova brata Andriju; nadalje Jakova i Ivana, Filipa i Bartola, Mateja i Tomu, Jakova, sina Alfejeva, i Simona prozvanoga "Revnitelja", Judu, brata Jakovljeva, i Judu Iskariota, koji postade Njegov izdajnik" (Lk. 6,12-16).

Da je Isus osim apostola izabrao Sebi i sedamdeset i dvojicu učenika, vidi se iz riječi svetoga Luke evanđeliste, koji govori:"Potom odredi Gospodin još drugih sedamdeset i dvojicu,i posla ih po dva i dva pred Sobom u sve gradove i mjesta, kuda je sam mislio doći. On im reče: "Žetva je velika, a poslenika malo. Molite se zato gospodaru žetve, da pošalje poslenike u žetvu svoju! Idite, eto Ja vas šaljem kao jaganjce među vukove".(Lk.1o.1-3).

2. Ono, što nam najprije upada u oči kod izbora apostola i učenika, jest, da je Isus naš odabrao na svoju službu jednostavne ljude. Nije odabrao za tu svrhu filozofe, kao što su bili Platon ili Aristotel. Nije odabrao mudraca, kao što je bio Sokrat. Nije odabrao za taj posao govornike, kao što su bili Ciceron ili Demosten. Nije odabrao za taj posao pjesnike, kao što su bili Ovidije, Vergilije i razni drugi. Nije odabrao za taj posao ni velike vojskovođe, kao što su bili Cezar i njemu slični. Tada bi se naime moglo lako prigovoriti, da je Crkva Božja djelo ljudske mudrosti,umijeća ili snage.

Ne! Isus je naš odabrao za taj najuzvišeniji posao ljude posve neuke i priproste. Sveti Petar bio je ribar. Sveti Andrija bio je ribar. Sveti Ivan bio je ribar. Brat njegov sveti Jakov bio je ribar. Sličnog zanimanja bili su i svi ostali apostoli i učenici. Sva slava veličanstvenog djela, kao što je Crkva, imala je ostati Bogu, da se, kako veli sveti Pavao u poslanici Korinćanima, "ne diči ni jedan čovjek pred Bogom" (I.Kor.1,29).

3. Slava Božja odskače još više, kad pogledamo, kamo Isus Krist šalje te svoje apostole i učenike. "Eto, veli Isus, ja Vas šaljem kao jaganjce među vukove" (Mt. 1o,16). Svatko zna, kolikim se pogiblima izložene ovce u blizini grabežljivih vukova. Kad ne bi bilo budnih pastira kraj njih, nijedna ne bi ostala na životu. U tim grabežljivim vukovima označene su nebrojene pogibli, kojima su kasnije bili izvrg-

nuti apostoli u propovijedanju Evanđelja, za koje ih je odabrao Isus. I znamo, da je na pr. sveti Jakov završio od mača Herodova. Znamo, da je sveti Petar razapet na križ pod Neronom. Znamo, da je svetom Bartolu živome oderana koža u Albanopolisu. Znamo, da je sveti Andrija bio razapet na križ u Ahaji u Patrasu. Znamo, da je svetom Pavlu mačem odrubljena glava u Rimu. Znamo, da su drugog Jakoba apostola Židovi strovalilili s vrha hrama jeruzalemskog i dotukli ga. Znamo, da je sveti Toma apostol svršio mučeničkom smrću u Indiji. Znamo, da je sveti Ivan apostol bio bačen u kotao vrelog ulja pod carem Domicijanom a onda prognan na otok Patmos. Znamo, da je sveti Šimun apostol bio živ prepiljen u Perziji. Znamo, da je njegov drug apostol Juda Tadej kopljem proboden od pogana. Znamo, da su slično svršili Matej i Matija apostoli, sveti Filip apostol, pa redom i ona sedamdeset i dva učenika. Među takvim vukovima ne bi bila izdržala snaga ovaca, nego je tu djelovala snaga Onoga, koji ih je izabrao, Isusa Krista, da su ovce bile jače od ognja, mača , koplja, križa, pile, sjekire, kipućeg ulja i svega drugoga, čim su se služili vukovi protiv njih.

4. Ali Božja snaga u izboru učenika odskače još više, kada se sjetimo, kako je Isus opremio te svoje učenike, ka d ih je slao, da propovijedaju Evanđelje: "Ne uzimajte, veli, sa sobom u pojasima svojim ni zlata ni srebra ni drugoga novca, ni putne torbe, ni dvoje haljine, ni obuće, ni štapa" (Mt. 1o,9-1o).

Sva njihova oprema imala je biti milost Božja, izražena u križu Isusa Krista. Imali su raditi tako neumorno, kao da ništa ne ovisi o Bogu, nego samo o njima. Ali su imali nositi u duši isto takvo pouzdanje, kao da ništa ne ovisi o njima, nego samo o Bogu, kao što stvarno i ovisi.

5. S takvom vjerom i pouzdanjem u srcu ne čudimo se, da su apostoli i učenici ozdravljali bolesnike, kao što je Petar hroma od poroda ili Pavao onoga hroma od poroda u Listri. S takvom vjerom i pouzdanjem u srcu nije čudo da su znali biti ugrizeni od ljutih otrovnica i ostati zdravi, kao Pavao na Malti, ili popiti otrov, a ostati zdravi, kao sveti Ivan apostol. S takvom vjerom i pouzdanjem u srcu nije čudo, da su mogli uskrisiti mrtve, kao što je Petar uskrisio udovicu Tabitu ili Pavao mrtvoga mladića Tihika u Troadi. S takvom vjerom i pouzdanjem u srcu nije čudo, da su znali odmah oslijepiti krivca, kao što je Pavao vrača Elimaha na Cipru, ili istjerati zla duha, kao što ga je Pavao istjerao iz one djevojke u Filipima. To je silno potpomoglo njihovu propovijedanju i dalo mu pečat božanstva, jer tko može uskrisiti mrtva osim Boga i komu On dade vlast. Ali dakako, sva slava učenika ide Bogu, koji ih je izabrao i okrijepio u radu. Silan je dakle i velik Isus naš u izboru apostola i učenika.

Tu je istinu o izboru učenika lijepo osvijetlio glasoviti francuski učenjak Henri Fabre, poznat sa svojih bioloških istraživanja na području insekata. Pod svoje stare dane (umro je u 93. godini života) boravio je u svom rodnom

mjestu Serignanu i rado se svaki dan razgovarao sa župnikom toga mjesta. Jednog dana se župnik žurno oprostio od časnoga starca, jer da mora spremati propovijed za iduću nedjelju. "O čemu ćete propovijedati?" upita Fabre župnika". Tema će biti: Naša je Crkva djelo Božje! odgovori župnik i nadoveže: "Što biste Vi o tome rekli, gospodin Fabre?" "O, to je vrlo jednostavno, odgovori starac. Ja bih rekao: "Uzmite dvanaest ljudi iz Serignana i dajte im tri godine pouke, onda ih pošaljite na trg Concordije u Parizu i recite im, da kažu: Mi osnivamo novu vjeru. Onda recite svojim ljudima, neka nakon dvije hiljade godina pogledaju, što je ostalo od nauke dvanaestorice". Od te ne bi ostalo ništa. Ali je cijeli svijet danas pun nauke apostola i učenika, koje je Isus odabrao i poslao. Sami su po sebi bili ništa, ali su postali na neki način kao Bog, jer je Bog bio s njima, Isus Krist!

θoθoθoθoθ

XXXIX. PRVO ČUDO

Dragi vjernici!

Sveti Ivan evanđelista pripovijeda nam kako je Isus naš otpočeo svoje javno djelovanje. "Treći dan, veli evanđelista, bila je svadba u Kani Galilejskoj. Mati Isusova bila je onde. I Isus i učenici Njegovi bili su pozvani na svadbu. Kad je nestalo vina, reče mati Isusova Njemu: "Nemaju više vina". Isus Joj odvrati: "Što Ja imam s Tobom, ženo? Moj čas nije još došao". Tada reče mati Njegova slugama: "Učinite, što vam kaže!" A bilo je ondje šest kamenih posuda, kako je to tražio običaj Židovskoga čišćenja. Svaka je od njih obuhvatala dvije do tri mjere. Isus im zapovijedi:"Napunite posude vodom!" Napuniše ih do vrha. Tada im reče: "Zagrabite sad od toga i nosite ravnatelju stola!" Oni odnesoše. I ravnatelj stola okusi vodu, što je bila postala vino. A nije znao, otkuda je bilo to vino. Samo su to znale sluge, koje su bile zagrabile vodu. Tada zovnu ravnatelj stola mladoženju i reče mu: "Svatko iznosi najprije dobro vino, a istom kad se gosti ponapiju,rđavije. Ti si čuvao dobro vino do sada". Tako učini Isus u Kani Galileji početak čudesima svojima. Tim objavi slavu svoju, i učenici Njegovi vjerovaše u Njega" (Iv. 2,1-11).

1. A što mislite, zašto je Isus učinio ovo čudo u Kani, a onda i bezbrojna druga čudesa za vrijeme svoga javnog djelovanja? Učinio je to i druga čudesa zato, da dokaže, da je On pravi Bog, pa da onda svi vjeruju u Njega i vrše ono, što je On naučavao. Zato lijepo veli Opći Vatikanski Crkveni Sabor: "Poslušnost vjere naše ima prema volji Božjoj biti prilagođena razumu; zato je Bog s unutarnjom pomoći, koju nam pruža Duh Sveti, povezao izvanjske dokaze za svoju objavu, u obliku Bogom izvedenih činjenica, kao što su prije svega čudesa i proročanstva; ona su jasan dokaz za Božju svemoć i sveznanje i time apsolutno sigurni, svakom razumu pristupačni znakovi objave Božje" (Dz 179o).

I tko bi to nijekao ili bilo kako dovodio u sumnju vrijednost čudesa, taj bi pokazao slabu ili bolje reći nikakvu vjeru. Zato isti Sabor određuje u jednom članku: "Ako tko kaže, da nema čudesa...ili da se jedno čudo ne može nikada sa sigurnošću ustanoviti, ili da se iz njih ne može izvesti nijedan pravovaljani zaključak za božansko podrijetlo kršćanstva: taj neka je izopćen!" (Dz.1813).

Eto, to je glavni razlog, zašto je Isus naš učinio ovo prvo divno čudo na svadbi u Kani Galilejskoj. Ono je bilo uvod u bezbrojna daljnja čudesa, da otvori ljudima oči, i da vide, da Onaj, koji tako nešto čini, mora biti od Boga poslan, odnosno, ako to čini u svoje vlastito ime i poziva se na to kao na dokaz svoga božanskog podrijetla, mora biti pravi i živi Bog.

Istina, Bog čini svaki dan bezbrojna čudesa, pa bi to zapravo moralo biti dosta ljudima, da vjeruju. Ali, kako kaže sveti Augustin, "mi na njih uopće ne pazimo, jer su nešto svakidanje i obično. Svakidanja čudesa bivaju zaboravljena, ne radi lakoće, kojom se izvode, nego radi neprestanog ponavljanja". Zato je Isus u svojoj beskrajnoj dobroti i ljubavi učinio premnoga izvanredna čudesa, da se ljudi trgnu iz svog svakidanjeg mrtvila i uzvjeruju u Njega, Spasitelja i Boga, koji je sišao na zemlju radi spasenja roda ljudskoga.

2. Rekli smo, da je Isus naš osim u Kani učinio još bezbrojna druga čudesa. Možemo ih podijeliti u pet vrsta. U prvu vrstu idu čudesa izvedena na mrtvoj prirodi. Takvo je čudo bilo ovo u Kani, kad je jednim činom svoje božanske volje pretvorio vodu u vino, i to najbolje vino. Time nam je ujedno pokazao, kao što može vodu pretvoriti u vino, tako i vino u krv svoju, kao što je kasnije doista učinio, a i svaki dan čini na našim oltarima. Takvo je čudo bilo i ono,kad je nekoliko hljebova umnožio tako, da je dostajalo za nahranjenje do sita nekoliko tisuća ljudi. Takvo je čudo bilo i ono, kad je nekoliko pečenih ribisa umnožio toliko, da je dostajalo za nekoliko tisuća ljudi. Takvo je čudo bilo,kad je jednom svojom jedinom riječi utišao silnu oluju na moru, koja je prijetila potopiti lađicu, u kojoj su se nalazili apostoli. Takvo je čudo bilo, kad je hodao po moru kao po tvrdoj cesti, a dao je moć i svetome Petru, da isto tako hoda po vodi.

Druga vrsta čudesa, kojima je Isus naš dokazao svoje božansko poslanje jesu ozdravljenja bezbrojnih bolesnika. Takvo je čudo bilo ozdravljenje tolikih gubavaca, bilo jednom riječju, bilo činom volje, bilo dodirom svoje svete ruke. Takvo je čudo bilo ozdravljenje slijepca od poroda, ozdravljenje gluhoga, ozdravljene nijemoga od poroda. Takvo je čudo ozdravljenje one sirote žene, koja je dvanaest godina bolovala od tečenja krvi, ili one, koja je osamnaest godina bila grbava. Takvo je čudo bilo ozdravljenje sluge onog poganskog kapetana ili sina onog kraljevog činovnika, ili čovjeka od vodene bolesti ili onoga sa suhom rukom.Sva ta ozdravljenja nisu Isusa stajala nikakva truda, muke i brige, kao što se moraju truditi zemaljski liječnici. Jedan

čin Njegove svete volje, jedan doticaj Njegove svete ruke, jedna Njegova riječ, i odmah ustaje zdrav trideset godina uzeti čovjek, slijepac od rođenja ili nijem od poroda.

Treća vrsta čudesa, kojima Isus naš dokazuje svoje božanstvo, jesu uskrisenja od mrtvih. Takovo je čudo bilo, kad je uskrisio jednom riječju Jairovu kćerku. Takovo je čudo bilo, kad je jednom riječi uskrisio mrtvoga mladića u Naimu. Takvo je čudo bilo, kad je jednom riječi uskrisio mrtvoga Lazara, koji je već četiri dana bio mrtav i raspadao se u grobu.

Četvrta vrsta čudesa, kojima je Isus naš dokazao svoje božansko poslanje, jesu toliki izgoni đavola iz opsjednutih ljudi. Takvo je čudo bilo, kad je izagnao legiju đavola iz onoga nesretnoga čovjeka, što se skrivao u grobovima i pećinama, i nitko ga nije mogao obuzdati, a đavli su onda po dopuštenju Isusovom ušli u krdo svinja, koje je paslo na obali mora, a svije se onda potopile u moru. Takvih opsjednutih bilo je u doba Isusova veoma mnogo, a nalazi ih se i danas u misijskim zemljama.

Peta vrsta čudesa, koja je Isus naš učinio u dokaz svoga božanskoga poslanja, jesu čudesa izvedena na vlastitom tijelu. Takvo čudo bilo je ono, kad je Isus izašao iz zatvorenoga groba. Takvo čudo bilo je ono, kad je Isus ušao u dvoranu Posljednje Večere kroz zaključana vrata. Takvo čudo bilo je, kad je Isus uzašao na nebo pred očima svojih apostola i ostalih učenika na Maslinskoj Gori. Takvo čudo bilo je, kad se Isus u tren oka stvorio i nestao ispred očiju učenika u Emausu.

Sva je ta silna čudesa izveo Isus naš u svoje ime, a to znači, da je On pravi i živi Bog. A kako su čudesa moćno poticalo za vjeru našu, vidi se iz riječi svetoga Ivana evanđeliste, koje je dodao na učinjeno čudo: "Tim objavi slavu svoju, i učenici Njegovi vjerovaše u Njega". Nitko dakle ne će imati isprike na sudu Božjemu, ako umre u nevjeri svojoj.

3. Kad smo već kod čuda u Kani Galilejskoj, zar nam ne mora upasti u oči jedna izvanredno mila i utješna činjenica? A to je činjenica, da je prvo čudo na zemlji, barem u javnosti, Isus naš učinio na zagovor svoje Presvete Majke. Iz toga moramo zaključiti na Njezinu silnu moć kod Boga i na Njezinu zbilja materinsku ljubav prema nesretnoj djeci ljudskoj. Silna mora biti Njezina moć kod Boga. Mi naime vidimo iz riječi Isusovih-još nije došao Moj čas- da u redovitom planu Božjem nije bilo ovo čudo u Kani Galilejskoj. A ništa se tako teško ne mijenja kao odluke Božje. Znak je dakle, kako veli sv. Alfons Liguori, da Bog, koji je od vijeka odlučio ne učiniti toga čuda ovaj čas, baš radi Presvete Djevice od vijeka odlučio učiniti i iznimku i Njoj za volju i doista ju učinio. Takva silna moć kod Boga je Presveta Djevica Marija!

Nadalje vidimo, koliko Joj štovanje dugujemo mi jadni ljudi. Ako Ju Sin Božji tako časti, da Njoj za volju čini iznimku, da ne bi bila postiđena pred ljudima kao Njegova Majka, kako Je moramo častiti istom mi kukavni ljudi! Štovanje

smo Joj dužni to više, što je pokazala u ovoj zgodi divnu materinsku ljubav prema nesretnoj djeci ljudskoj. Ta svatovi su već bili dobro napojeni, kao što vidimo iz Evanđelja. Vino im dakle nije bilo potrebito u pravom smislu riječi. Ali samo zato, da se ne bi morali postidjeti mladenci, i da se uzdrži dobro raspoloženje među svatovima, Presveta Djevica zalaže svoj ugled kod svoga božanskoga Sina, i On čudom dariva obilje izvrsnoga vina. Kud više će nam pomoći Bogorodica onda u duhovnim potrebama, kad je tako spremna pomoći u tjelesnim nevoljama! Da pak iz prvog čuda u Kani Galilejskoj odsijeva i divna čovjekoljubivost Boga i Spasitelja našega, o tome nije vrijedno trošiti riječi. Stoji samo do nas, hoćemo li se ili ne okoristiti ovim čudom i čovjekoljubivošću Isusa našega.

x x x

XL. ŠTO SU PROROCI NAVIJESTILI O MESIJI, TO SE ISPUNILO (Ponavljanje gradiva od 30-39)

Dragi vjernici!

Sveti Izaija prorok, pokazujući put k spasenju, što dolazi sa nastupom Mesije, zabilježio nam je i to, što sudi Gospod Bog o riječi svojoj: "Kako padaju, veli Gospod, dažd i snijeg s neba i ne vraćaju se onamo, dok nijesu zemlju natopili i oplodili i zazelenili, da dadne sjemena sijaču, i kruha onome, koji jede: Tako je i s Mojom riječi, koja izlazi iz usta Mojih: ne vraća se k Meni prazna, dok nije izvršila, što sam htio, i ispunila, za što sam je poslao" (Iz. 55,10-11).

1. Mi smo već govorili o tome, što su sve proroci navijestili o dolasku Spasiteljevom. Sad ćemo pak ukratko ponoviti, kako su se na Spasitelju ispunila proročanstva, da se učvrsti vjera naša, i riječ Božja bude i za nas ono, što je rekao Psalmista "više nego zlato i drago kamenje" (Ps. 118,127).

Najstarija slika Majke Božje je ona slika u katakombama svete Priscille. Na toj fresko-slici iz drugoga vijeka prikazana je Marija kao majka s djetetom na ruci. Desno od Bogorodice vidi se sveti Izaija prorok, koji podignutom desnicom pokazuje na zvijezdu iznad glave Djevice Majke. Jedva dakle sto godina iza smrti Spasiteljeve već su kršćani izrazili na slici svoju tvrdu vjeru u vjerno ispunjenje proročanstva svetoga Izaije proroka: "Evo djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu ime Emanuel" (Iz.7,14). To se proročanstvo ispunilo onom zgodom, kad je Anđeo Gabrijel po nalogu Božjem sašao u skromni stan Presvete Djevice Marije u Nazaretu, ponudio Joj čast i dostojanstvo Matere Božje, a Ona je nakon toga, kada je čula, da će Njezino djevičanstvo ostati neokrnjeno, izustila onu u povijesti roda ljudskoga sudbonosnu riječ: "Evo službenice Gospodnje, neka Mi bude po riječi Tvojoj!"

2. Božić ili rođenje Isusovo jest jedna od najmilijih svetkovina za kršćansko srce, a posebno, rekli bismo, baš našem hrvatskom narodu. S kolikom se radošću okupljaju dječica oko jaslica Isusovih po crkvama našim, s koliko radosti pjeva staro i mlado omiljele naše božićne pjesme! Koliko se puta ponovila već u našim crkvama i ona pjesma: "Oj Betleme, grade slavni od Boga, najveći si ti od grada svakoga, jer iz tebe nam izađe vojvoda, Isus dragi Davidova poroda". Što su drugo te riječi nego na svoj način ponavljanje proročanstva svetoga Miheje proroka, koji je nekoliko stotina godina prije rođenja Isusa našega navijestio Bogom nadahnut: "I ti Betleheme-Efrato, među krajevima Judinim najmanji, iz tebe će izaći Onaj, koji će biti vladalac u Izraelu. Njegov je početak iz davne davnine, iz dana vječnosti" (Mih. 5,1). Ta se riječ prorokova vjerno ispunila u vrijeme rimskoga cara Augusta, kad je Majka Božja sa svetim Josipom prema carskoj odredbi morala putovati u Betlehem na popis pučanstva, jer je bila iz roda Davidova, a Betlehem je bio, kako znamo, grad Davidov. Sigurno nije rimski car imao ni pojma, kad je izdavao tu naredbu, kako se nakon toliko stotina godina ispunjuje riječ Božja izrečena preko proroka Miheje.

3. Na drugoga veljače slavimo prikazanje Isusove u hramu. Taj blagdan zove se i Svijećnica. To nije ništa drugo nego spomen na onaj dan, kad je Majka Božja, da izvrši propise zakona Mojsijeva, donijela Isusa u hram, da Ga prikaže Gospodu uz običajnu žrtvu siromaka: dvije grlice ili dva golubića. Tada je bio u hramu sveti starac Simeon, koji je maloga Isusa, uzeo na ruke i Duhom Svetim potaknut i nadahnut proslavio Boga riječima: "Sada možeš, Gospodine, po riječi svojoj u miru otpustiti slugu svojega. Oči moje vidješe spasenje, koje si pripravio pred svima narodima: svijetlo, da prosvijetli neznabošce, slavu naroda Izraelova... Ovaj je određen na propast i na uskrsnuće mnogima u Izraelu i za znak, kojemu će se protiviti. I također će Tvoju dušu probosti mač". Na taj pak blagdan gledamo također ispunjenje raznih proročanstava o Isusu. Tu se sjećamo proročanstva svetoga Ageja proroka, koji je prorekao, da će Mesija doći, dok bude postojao još hram Zorobabelov, govoreći: "Tada će doći od svih naroda Žuđeni, i napunit će ovaj hram slavom, veli Gospod nad vojskama... Buduća slava ovoga hrama bit će veća, nego što je bila prijašnjega, veli Gospod nad vojskama". Tu se sjećamo i riječi svetoga Izaije proroka, koji prikazuje Mesiju kao svijetlo neznabošcima: "Ja, Gospod, dozvao sam Te u dobroti. Držao sam Te za ruku i čuvao Te. Učinio sam te za narod posrednikom zavjeta, svijetlom neznabožaca, da otvoriš oči slijepcima, da izvedeš sužnje iz zatvora, iz tamnice one, koji sjede u tami" (Iz. 42,6). Tu se sjećamo i riječi svetoga Izaije proroka na drugom mjestu, koji govori: "On (Mesija) će vam postati povod svetosti, kamen spoticanja, stijena sablazni za obadvije kuće Izraelove, zamka i mreža za stanovnike Jeruzalema" (Iz. 8,14). Tu se sjećamo i proročanstva svetoga Malahije proroka: "Iznenada će doći k svojemu hramu Vladalac, kojega želite, Glasnik zavjeta, kojega tražite. Evo, On će doći, veli Gospod nad vojskama" (Mal. 3,1).

4. Poklon mudraca ili Svetih Triju Kraljeva ide također u omiljele naše crkvene svetkovine. No kad promatramo mudrace ili Sveta Tri Kralja, kako dolaze u Betlehem i daruju Isusa zlatom, tamjanom i dragocjenom masti, onda se moramo sjetiti proročanstva pobožnoga Psalmiste,koji pjeva o Mesiji: "Kraljevi tarsiski i otoci neka donesu darove! Kraljevi od Šebe i Sabe neka dadnu danak! Svi kraljevi neka se prignu pred Njim! Svi narodi neka Mu služe!"(Ps. 71,10). Kad promatramo sveta Tri Kralja pred Isusom, kako Mu se prostrti klanjaju, onda se moramo sjetiti i proročanstva svetoga Izaije proroka:"Svi oni dolaze od Sabe. Zlato i kad donijet će, i radosno će se navješćivati slavna djela Gospodnja" (Iz.60, 6).

5. Poznato je iz Evanđelja,kad je Herod vidio, da su ga izigrali mudraci, da je planuo krvavom osvetom i dao pomoriti svu djecu mušku u Betlehemu ispod dvije godine naniže. Ali Isusa nije dohvatio, jer je Sveta Obitelj već otišla u noći u Egipat. Tko da se ne sjeti u tim zgodama svetih proroka? Nekoliko stotina godina naime prije toga navijestio je sveti Jeremija prorok: "Ovako veli Gospod:"Čuj! Jauk se čuje u Rami, gorko plakanje! Rahela oplakuje djecu svoju,-ne će da se utješi - djecu svoju, jer nijedno više ne živi" (Jer. 31,15). Sveti Matej evanđelista se izričito poziva na riječ prorokovu, kad piše o pokolju u Betlehemu: "Tada se ispuni riječ proroka Jeremije, koji govori: U Rami ču se tužba, mnogi plač i jauk: Rahela plače za djecom svojom i ne će da se utješi, jer ih više nema" (Mt. 2,17-18).

Tko da se ne sjeti i riječi svetoga Ozeje proroka, koji govori: "Kad je bio Izrael mlad, zavolio sam ga i pozvao sina svojega iz Egipta" (Oz.11,1). I na to se proročanstvo izričito poziva sveti Matej u drugom poglavlju.

6. Poznato je,da je sveti Ivan Krstitelj bio preteča Isusov, da Mu pripravi putove. Ivan je to vjerno izvršio, i nebrojeno mnoštvo ljudi iz svih slojeva naroda dolazilo je k Njemu na Jordan, da ih krsti. Među ostalima krstio je Ivan i samog Sina Božjega Isusa Krista. No i sveti Ivan Krstitelj nije došao neočekivan, nego je davno prije bio naviješten od proroka Izaije, koji govori: "Čuj, ori se gla s u pustinji: Pripravite pu t Gospodu! Poravnite u pustoši stazu Bogu našemu. Svaka dolina neka se pridigne, svaka gora i brežuljak neka se slegne! Što je krivo, neka bude pravo, bregovito zemljište neka bude dno doline" (Iz. 40,3-4). Navijestio ga je davno prije i sveti Malahija prorok: "Evo, ja šaljem glasnika svojega,da pripravi put preda Mnom" (Mal. 3,1).

7. Kada se pak sjetimo prvog velikog čuda u Kani Galilejskoj, onda se moramo sjetiti i toga, da je Isus davno prije bio naviješten od svetih proroka kao veliki čudotvorac, što je i razumljivo, jer nije sluga iznad gospodara svojega. Pa ako su tolika čudesa činili već proroci, kud više Gospodar proroka. Zato o Njemu govori sveti Izaija prorok: "Tada će se otvoriti oči slijepima, i uši gluhima otvorit će se. Kao jelen skakat će tada hrom čovjek. Jezik će nijemoga klicati" (Iz.35,5-6). Sve se to ispunilo na divan način za vri-

jeme javnog nastupa Isusova, kad je ozdravljao bezbrojne bolesnike od svih mogućih bolesti.

8. No i za Njegove najuže suradnike najavili su proroci, da će ga izdati jedan, koji s Njim sjedi za stolom (Ps. 40,10), da će ga izdati za trideset srebrnika (Zak.11,12),da će ga svi ostaviti za vrijeme muke (Zak.13,7). Kad je dakle Isus odabrao svoje apostole, počeše se ispunjavati i proročanstva proroka i točno su se kasnije ispunila.

Mogao je dakle reći Gospod: "Kako padaju dažd i snijeg s neba i ne vraćaju se onamo, dok nijesu zemlju natopili i oplodili i zazelenili, da dadnu sjemena sijaču, i kruha onome, koji jede: Tako je i sa Mojom riječi, koja izlazi iz Mojih usta: ne vraća se k Meni prazna, dok nije izvršila,što sam htio, i ispunila, za što sam je poslao". To nam svjedoči cijeli život Spasitelja i Boga našega,Isusa Krista. Na nama je, da se okoristimo tom velikom poukom riječi Božje.

+++ +++ +++

XLI. (KRIST KAO ODGOJITELJ) - PROLAZI ČINEĆI DOBRO

Dragi vjernici!

Sveti Vinko Paulski bio je poznat kao čovjek velike ljubavi prema bližnjemu. Kad je upoznao svetoga Franju Saleškoga, ženevskoga biskupa, sveca blagosti i dobrote, nije se mogao uzdržati, a da ne uskllikne: "Bože moj, kako dobar moraš biti istom Ti, kad je već ženevski biskup tako dobar!" Kad promatramo Isusa našega u javnom životu, onda vidimo, kako je opravdana riječ svetoga Vinka Paulskoga. Cijeli naime život Spasitelja našega ne može se bolje izraziti negoli riječima svetoga Petra Apostola, kad je rekao u kući satnika Kornelija za Isusa, "da je prolazio čineći dobro" (Dj.10,38). Da bolje usadimo sebi u srce neiscrpivu dobrotu Isusa našega, promotrit ćemo Njegovu samilost s tjelesnom bijedom ljudskom i Njegovu samilost s duševnom bijedom ljudskom.

1. Čovjek je, kao što znademo, biće sastavljeno iz duše i tijela. Nakon grijeha istočnoga i jedno i drugo podvrgnuto je velikim nevoljama. Isus naš bio je upravo neiscrpiv u dobroti i samilosti prema tjelesnoj bijedi čovjekovoj.

Pogledajmo samo Njegov postupak s bolesnicima svih mogućih vrsta. K Njemu dolazi siromašni gubavac i moli Ga: "Gospodine, ako hoćeš, možeš me očistiti". I Isus naš odmah pruža svoju čistu svetu ruku i stavlja je na glavu gubavčevu uz riječi: "Hoću, očisti se!" I jadni gubavac otišao je kući zdrav.

K Njemu dolazi sirota žena, koja je bolovala već dvanaest godina od tečenja krvi i potrošila sve imanje svoje na liječnike i lijekove,ali uzalud. Kad već nije znala drugo, došulja se jednoga dana do Isusa i gledajući Njegovu dobrotu i moć, dotakne se skuta haljine Njegove govoreći u sebi:

"Ako se samo dotaknem skuta haljine Njegove,ozdravit ću". I njezina vjera u moć i dobrotu Spasiteljevu nije ju prevarila. U isti mah oćuti, da je potpunoma zdrava, i kad je bila poplašena, jer je vidjela, da Isus znade, što se dogodilo, začuje odmah riječi Isusove: "Uzdaj se, kćeri, vjera ti je tvoja pomogla".

K Njemu dolazi činovnik kraljev, čiji je sin bio na umoru, i moli Ga, da bi došao i ozdravio mu sina. Bio je istina slabe vjere, kad je mislio,da Isus mora osobno doći i staviti ruke na njegova sina. Ali Isus naš nije pogasio stijenja,što se puši, i nije prelomio stučene trske. On je poučio čovjeka radi slabe vjere, ali mu i rekao:"Idi, sin tvoj živi!" I ozdravio je dječak onaj isti čas.

K Njemu dolazi poganski satnik i moli za svoga bolesnoga slugu, kojeg je volio. Dolazi najprije u osobi svojih prijatelja, koji mole za njega. I Isus u svojoj dobroti govori: "Ja ću doći i ozdraviti ga". Kad je satnik to čuo, ponizio se i rekao: "Gospodine, nisam dostojan, da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će sluga moj". I tako je bilo.

Isus je došao jednom u zbornicu židovsku subotom. Tamo je bila neka sirota žena, zgrbljena već osamnaest godina. Isus odmah stavlja svoje svete ruke na njezina grbava leđa i žena se odmah uspravila. Predstojnika pak sinagoge, koji se ljutio tobože radi toga, što se u subotu ne smije raditi, ukorio je Isus naš radi tvrdoće srca njegova.

Drugom zgodom našao je u zbornici čovjeka sa suhom rukom. I Isus naš nije mogao proći,a da se ne bi smilovao jadniku,pa mu zapovjedi:"Ispruži ruku svoju!" I čovjek ju je ispružio i otišao kući zdrav.

Isus je naišao jednom na slijepca od rođenja. Nije mogao proći, a da mu se ne smiluje. Namazao mu je oči blatom, da bolje odskoči Njegova božanska moć, a onda mu je zapovjedio: "Idi i operi se u ribnjaku Siloe". I slijepac je otišao i progledao prvi put u životu svome. U ovom slučaju odskače dobrota Spasitelja našega to više, što je Isus znao, koliko će ga radi toga zamrziti farizeji i književnici.

Tako je eto Isus naš radio sa gluhima, tako sa slijepima, tako sa nijemima, tako s bolesnima od vodene bolesti, tako s onima, koji su imali kljastu ruku ili nogu, tako sa grbavima, tako sa gubavima, tako s uzetima, tako sa sušičavima, tako sa svim mogućim bolestima. Bolesnika i ozdravljenja naime bilo je toliko, da ih ni evanđelisti nisu mogli popisati, nego se zadovoljavaju time, da kažu, da je sve ozdravio, koji bi k Njemu došli ili bi ih k Njemu donijeli.

U svojoj dobroti i samilosti prema tjelesnoj bijedi čovjekovoj, znao je Isus naš čudesnim načinom umnožiti kruh i ribe, da nahrani tisuće gladnih ljudi,koji su išli za Njim,da čuju Njegov božanski nauk. Doista, Evanđelja svjedoče,da je Isus naš "prolazio-čineći dobro" svima,koji bi se Njemu obratili.

2. Međutim, još više odsijeva Njegova dobrota i samilost prema ljudima u duhovnom pogledu, jer su nevolje duše kud i kamo veće, tako da tjelesne nevolje nisu gotovo ni spomena vrijedne u poredbi s duhovnima.

Tu pak možemo promatrati Isusa našega ponajprije, kad u isti mah pomaže i duši i tijelu. Tako Ga gledamo, kad k Njemu dolazi otac i moli plačući za svoga sina, opsjednutog od đavola, koji ga je svaki čas bacao i u vatru i u vodu i tako uzrokovao i sinu i ocu nepodnosive muke. Pa iako je otac bio slabe vjere, Isus ga naš nije odbio. Najprije mu je ojačao vjeru, a onda mu ozdravio sina, istjeravši đavla.

U Geraseni naišao je Isus naš na čovjeka, opsjednutog od legije đavola. Bijeda je njegova bila neopisiva, jer je živio gol u pećinama i grobovima, i nitko ga nije mogao obuzdati. Spasitelj naš nije ga prezreo, nego mu se smilovao i istjerao čitavu legiju iz nesretnika, dopustivši im ulazak u svinje, koje su pasle na obali, a koje su se kasnije strovalile u more i potopile. Kad pak znamo, da je u ono vrijeme bilo neobično mnogo opsjednutih ljudi, onda si možemo predstaviti, kolikima je Isus pomogao. Pa čak i poganima, makar je rekao, da je poslan da propovijeda i čini dobro samo ovcama doma Izraelova, a tekar iza Njegove smrti dolazi red na pogane. Tako je jednog dana došla u krajevima Tira i Sidona k Njemu jedna žena Kananejka i zamolila Ga, da bi istjerao đavla iz njezine kćeri, koji je veoma muči. Isus je na oko odbio molbu te žene, ali samo zato, da je učvrsti u vjeri i poniznosti, jer je na koncu uskliknuo: "O ženo, velika je vjera tvoja, neka ti bude, kako želiš". I izašao je đavao isti čas iz kćeri Njezine.

3. A što da kažemo o dobroti Isusovoj prema grešnicima? K Njemu dolazi javna grešnica u gradu, Marija Magdalena. Svi je preziru, napose farizej Simon, u čijoj se kući Isus zadržavao, i kamo je bila došla Magdalena. Farizej se zgražao, kako se uopće mogla drznuti ta žena i ući u njegovu kuću, a Isusu se potajno na neki način naruga, govoreći u sebi: "Kad bi Ovaj bio prorok, znao bi, kakva je to žena, koja Ga se dotiče". Na sve to Isus naš ne pazi. On gleda samo suze pokajnice svoga grešnoga stvora i izgovara utješne riječi: "Opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je ljubila mnogo".

Pred Njega su izveli ženu zatečenu u preljubu. Prema zakonu Mojsijevu imala se kamenovati, i to su očekivali farizeji, Ali kad im je Isus na tajnoviti način očitovao njihove grijehe i oni se izgubili, reče Isus ženi preljubnici: "Gdje su oni, koji su te tužili? Nitko te ne osudi?" "Nitko Gospodine," odgovori žena. A nato će joj Isus: "Ni Ja te ne ću osuditi. Idi, i ne griješi više".

Isus naš snizuje se po shvaćanju židovskom ispod časti Učitelja i upušta se u razgovor sa ženom Samaritankom, ženom grešnicom, koja je, kako veli Isus, imala već pet muževa, a šesti, s kojim je živjela, nije joj bio muž. Bijeda dakle i nevolja duševna velika. Ali mile riječi Isusove otvorile su oči toj grešnoj duši, i ona je na svoj način postala apostol Kristove nauke.

Na križu su s Isusom bila raspeta dva razbojnika. Ljudi pljačkaši, ubojice,koji su zaslužili strašnu kaznu raspeća, kao što i sami priznaju. Prezreni su od svega svijeta. Ali gle! Tek što se jedan od njih obratio Isusu: "Gospodine, sjeti se mene, kad dođeš u kraljevstvo svoje!" već čuje utješnu riječ: "Zaista ti kažem, još danas ćeš biti sa Mnom u raju!" Takav je eto bio Isus naš prema bludnicima, prema carinicima, prema razbojnicima,prema krivokletnicima,prema preljubnicima, prema grešnicima svake vrste. "Prola zio je čineći dobro".

Prolazio je čineći dobro tjelesima ljudi, prolazio je čineći dobro opsjednutima, prolazio je čineći dobro grešnicima.

Prolazio je čineći dobro i tužnima, tješeći ih u nesreći njihovoj, kao što je učinio Jairu, kad mu je uskrisio mrtvu kćerku, kao što je učinio udovici iz Naima, Marti i Mariji, kad im je uskrisio brata Lazara. To je naime bitna oznaka Isusa našega, da je "prolazio čineći dobro". Tako čini i danas Isus naš.

=+=+=+=+=+=

XLII. VRIJEDNOST DUŠE

Dragi vjernici!

Sveti Matej evanđelista pripovijeda nam, kako je sveti Petar ispovijedio u Cezareji Filipovoj božanstvo Kristovo, a za uzvrat dobio obećanje od Krista Gospodina, da će biti vrhovni poglavar Crkve. No kad je malo iza toga Isus počeo govoriti o gorkoj muci svojoj, htio je sveti Petar odvratiti Isusa od toga, jer još nije shvatio vrijednost muke i poniženja. Isus ga je oštro ukorio, a onda okrenuvši se učenicima svojim reče im: "Tko hoće da ide za Mnom, neka se odreče sebe, uzme na se križ svoj i tako ide za Mnom! Jer tko hoće život svoj da sačuva, izgubit će ga; a tko izgubi život svoj poradi Mene, naći će ga. Jer što koristi čovjeku, ako dobije sav svijet, a pritom izgubi dušu svoju? Što može dati čovjek za otkup duše svoje?" (Mt. 16,24-26). Iz tih riječi Krista Gospodina vidimo, da duša čovječja ima neizmjernu vrijednost, i da se ni za što na svijetu ne smije žrtvovati, pa ni za cijenu očuvanja tjelesnog života. Radije i umrijeti nego dušu izgubiti. Vrijedno je dakle da promotrimo danas vrijednost ljudske duše.

1. Osnov vrijednosti ljudske duše leži u tome, što je ona stvorena na sliku i priliku Božju. Dok je naime Gospod Bog prigodom stvaranja svijeta jednostavno rekao za razne stvari - neka bude - i postalo je, kad je došao red na čovjeka, tada se Gospod kao posebno sabrao i progovorio one riječi: "Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju! Neka on vlada nad ribama morskim, nad pticama nebeskim, nad stokama, nad svim zvijerima zemaljskim i nad svim, što gmiže po zemlji". Tako stvori Bog čovjeka na sliku svoju. Na sliku Božju stvori ga" (Gen.1,26-27).

No kao što smo već govorili, čovjek sigurno nije slika Božja po tijelu, jer je Bog čisti duh. Ako dakle Bog nazivlje čovjeka slikom i prilikom svojom, to može biti samo po besmrtnoj duši, koju je udahnuo čovječjem tijelu. Po besmrtnoj duši imade čovjek razum kao i Bog, te može da upozna dobro i zlo, lijepo i ružno. Po besmrtnoj duši ima čovjek slobodnu volju kao i Bog, te se može odlučiti na prihvat dobra ili zla (Bog dakako ne može nikada htjeti zla). No još je divnija slika Božja čovjek onda, kada se nalazi u stanju milosti Božje. Čovjek postaje naime tada dionikom božanske naravi, kao što veli sveti Petar apostol u svojoj drugoj poslanici, i tako Bogu neobično sličan. U tom slučaju je doista pravi kralj nad vidljivim stvorovima, dok u stanju grijeha biva rob stvorova, kojima se predao, kao što su bludnost, pijanstvo, lakomost i slične strasti. Goleme je dakle vrijednosti ljudska duša u očima Božjim, jer nosi na sebi na neki način pečat samoga Presvetoga Trojstva, kako možemo zaključiti iz riječi: "Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju!"

2. Ako je pak duša ljudska stvorena na sliku i priliku Božju, kao što jest, onda slijedi odatle, da je ta duša neumrla, jer Bog nikada ne umire. Tijelo ljudsko klone u grob prije ili kasnije. Nekoje već u najranijoj dobi, tek što je osjetilo život. Drugo kasnije, ali malo njih nadživi stotinu godina. No duša ljudska ostaje uvijeke, pa čak i onda, kad je grijehom po nesreći izgubila milost Božju. Ona čak i onda dalje postoji, makar u neoposivim bolima za kaznu svoga prestupka.

Da je ljudska duša neumrla, to je jasno iz riječi Krista Gospodina. Kad je Spasitelj izabrao apostole svoje i slao ih, da idu propovijedati, morao ih je upozoriti i na progone, koji ih čekaju kasnije u životu. Da ih zaštiti od straha pred progonima, rekao je Spasitelj apostolima: "Ne bojte se onih, koji doduše mogu ubiti tijelo, ali duše ne mogu ubiti! Nego se bojte Onoga, koji može dušu i tijelo pogubiti u paklu!" (Mt. 10,28). Duša je dakle ljudska neumrla, kad je nikakva sila na tom svijetu nije kadra uništiti.

To vidimo i iz jedne druge zgode. Kad je naime Isus naš visio u smrtnoj muci na drvetu križa, obratio se na Njega razbojnik, što je bio razapet Njemu s desne strane, i raskajan Ga zamolio: "Gospodine, sjeti se Mene kada dođeš u kraljevstvo svoje!" A Isus mu odmah odgovora: "Zaista, kažem ti: još danas ćeš biti sa Mnom u raju!" Tijelo je razbojnikovo malo iza toga umrlo pod udarcima vojnika, koji su mu prebili golijeni. No ostala je duša i dalje živjela, prema riječima Spasiteljevim.

Da je duša naša besmrtna, slijedi i iz priče Spasiteljeve o siromaku Lazaru i bogatom gavanu. Umrli su jedan i drugi. Anđeli su, kaže Isus, odnijeli siromakovu dušu u krilo Abrahamovo. Gavana su zakopali. Ali iz muke paklenih javlja se duša njegova i moli pomoć od Abrahama, dakako uzalud, jer se iz pakla nitko više ne vraća, makar živi tamo uvijek.

Da je duša naša besmrtna, slijedi i iz prepirke Spasiteljeve sa saduceijima, koji su Mu došli s pitanjem, čija će

biti na Sudnjem Danu žena, koja je bila udata za sedmero braće redom. Isus im je odgovorio: "Varate se, ne znate Pisma ni moći Božje. Jer o uskrsnuću niti će se ženiti niti udavati, nego će biti kao anđeli Božji na nebu. A za uskrsnuće mrtvih nijeste li čitali, što vam je rekao Bog: "Ja sam Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljev. A Bog nije Bog mrtvih, nego živih". Duša je dakle ljudska neumrla.

To potvrđuju i brojna ukazanja pokojnika. Tako se na Taboru ukazaše Mojsije i sveti Ilija prorok, kada se Spasitelj preobrazio. Tako se ukazao junačkom Judi Makabejcu prije bitke sveti Jeremija prorok i veliki svećenik Ananija. Tako su se prigodom smrti Kristove ukazali mnogi pokojnici u Jeruzalemu. Majka Božja se ukazala bezbroj puta tokom povijesti Crkve, kao što recimo u Lurdu, u Fatimi. Bezbrojni sveci i svetice Božje ukazali su se također tokom povijesti Crkve Božje.

No i zdrava nam pamet govori, da duša mora biti besmrtna. Duša čovječja misli. No tko će ustvrditi, da je čovječja misao nešto sastavljeno. Prema tome je duša biće jednostavno. Ono što je jednostavno ne može se raspasti na dijelove, kad ih uopće nema. Što se pak ne može raspasti, ne može ni umrijeti. Duša je dakle ljudska neumrla.

Osim toga u nama je neizmjerna i neograničena težnja za trajnom i savršenom srećom. Taj nagon živi u svim ljudima i dan je od Boga. Na zemlji pak te sreće nema. Dakle mora biti na drugom svijetu, ili drugim riječima, duša je neumrla.

Osim toga, kad duša ne bi bila neumrla, onda bi zločinci bolje prolazili nego čestiti ljudi. A to se protivi zdravoj pameti, da onaj, koji nekažnjeno na tom svijetu ubija, krade, čini preljube i slične grozote, prođe bez kazne i na tom i na drugom svijetu, dok čestit čovjek često puta nevin čami u tamnici i podnosi bezbrojne nevolje na tome svijetu. Mora dakle biti pravda iza groba, mora duša ljudska biti neumrla.

To je uvjerenje svih naroda svijeta od početka roda ljudskoga do danas, i nikakva filozofija nije do danas uspjela ubiti toga uvjerenja, a ne će nikada uspjeti ni ubuduće.

Budući da je dakle ljudska duša stvorena na sliku i priliku Božju, budući da je ljudska duša neumrla, zato se njezina vrijednost ničim ne može naplatiti: ni zlatom ni srebrom svega svijeta, ni častima ni dostojanstvom svega svijeta, ni užicima, zvali se kako mu drago, svega svijeta, i do vijeka će ostati na snazi, što je rekao Isus Krist svojim apostolima: "Što koristi čovjeku, ako dobije sav svijet, a pritom izgubi dušu svoju? Što može dati čovjek kao otkup za dušu svoju?"

3. Jedan pisac navodi, kako je neki seljak u Njemačkoj imao na svojoj kući pričvršćenu sliku izrezanu u drvu. Već su je dobrano bili nagrizli crvi, a bila je dakako pokrivena i obilatom prašinom, pa se seljaku pričinila posve bezvrijednom i namislio je da je spali kao gorivo drvo.

Slučaj je htio, da je mimo njega prolazio neki starinar i pogledao tu sliku. Kad ju je obrisao od prašine i točnije pogledao, ponudio je seljaku nekoliko maraka za nju. Konačno su se složili, da mu plati za nju osamdeset maraka. Starinar je uzeo sliku i otišao. Za nekoliko dana saznao je isti seljak, da je onaj starinar prodao njegovu sliku nekom muzeju za golemu svotu od trideset tisuća maraka.

Nisu li ovomu seljaku slični bezbrojni ljudi na tom svijetu? Pruži im se prigoda za ženidbu s inovjerkom, i ženidba im izgleda unosna. Za dušu ih nije briga, i oni će bez daljega napustiti svoju svetu vjeru katoličku, prodati dušu. Pruži im se prilika za preljub, i oni će ga počiniti. Za dušu ih nije briga. Pruži im se prilika za veliku prevaru, da dođu mukte do novca. Za dušu ih nije briga. I tako bismo mogli nabrajati bez kraja i konca. Ali će jednoga dana duša biti izvučena iz prašine i na sudu Božjem bljesnut će njezina golema vrijednost. Za mnoge će biti prekasno, kao i za onoga seljaka.

XLIII. VRIJEDNOST DJETETA

Dragi vjernici!

Jednoga dana, kako nam pripovijeda sveti Matej evanđelista, stupili su apostoli pred božanskog Spasitelja i upitali Ga: "Tko je doista najveći u kraljevstvu nebeskom?" Tada On dozva dijete, postavi ga među njih i reče: "Zaista, kažem vam: Ako se ne obratite i ne budete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko. Tko se dakle drži malenim kao ovo dijete, taj je najveći u kraljevstvu nebeskom. Tko primi takvo dijete u ime moje, taj prima Mene. Tko sablazni jednoga od ovih malenih, koji vjeruju u Mene, bolje bi mu bilo, da mu se o vrat objesi mlinski kamen i da potone u dubinu morsku... Gledajte, da ne prezrete nijednog od ovih malenih! Jer vam kažem: Anđeli njihovi na nebesima gledaju uvijek lice Oca Mojega, koji je na nebesima" (Mt. 18,1-1o).

1. Treba li većega dokaza o vrijednosti jednoga djeteta, negoli je svjedočanstvo, proizašlo iz usta samoga Sina Božjega? Da nam je to rekao Platon, bilo bi vrijedno zamisliti se u to obzirom na auktoritet Platonov. I da nam je to rekao Aristotel, bilo bi vrijedno misliti o tome. I da nam je to rekao Ciceron ili Demosten, valjalo bi se zamisliti u to, jer su to ljudi od ugleda. I da nam je to rekao mudri Seneka ili Sokrat, valjalo bi mozgati o tome, jer su i to ljudi od ugleda. Ali evo, nije nam to rekao ni Seneka ni Ciceron ni Demosten ni Aristotel ni Platon, nego Onaj, koji je stvorio sve filozofe i govornike i mudrace i umjetnike, Isus Krist, Sin Boga živoga. On je stvorio kao Bog i prvoga čovjeka i On stvara kao Bog i dušu svakoga pojedinoga, pa i najbjednijega djeteta, pa zato najbolje znade, što vrijedi jedno dijete.

Vrijednost dakle svakoga pojedinoga djeteta proizlazi

prije svega iz činjenice,da svako, pa i najzadnje ljudsko dijete na svijetu, nosi u sebi sliku Boga, jednako kao i starac od sto godina ili muž i žena u najljepšim godinama života. I za najmanje i najzadnje ljudsko dijete, koje dolazi na svijet, vrijede one riječi, što ih je svemogući Bog izgovarao u raju zemaljskom, kad je stvara o prvoga muža i prvu ženu: "Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju!" Ako je pak dijete slika i prilika Božja, onda se njegova vrijednost ne da procijeniti ničim na toj zemlji. Ono vrijedi više od svega zlata i srebra ovoga svijeta, ono vrijedi više od svega ostalog bogatstva ovoga svijeta. Nisu dakle djeca vlasništvo roditelja, a još manje koga drugoga, pa bila to i najveća država na svijetu, nego su vlasništvo Božje i dar Božji roditeljima . Nije se sigurno Gospodin Bog zabunio, kad je rekao na usta pobožnoga Psalmiste: "Eto, sinovi su dar od Gospoda; nagrada Njegova jesu djeca" (Ps.126,3).

Svako je dijete osim toga, pa bilo ono ne znam kako bijedno i jadno, otkupljeno dragocjenom krvlju Sina Božjega, koji je umro na drvetu križa i prolio zadnju kaplju svoje presvete krvi za svako pojedino ljudsko dijete. A čime ćete naplatiti vrijednost Kristove krvi? Zlatom, srebrom, željezom, ugljenom, oceanima, suncima, zvijezdama? Ničim se naplatiti ne može, jer se radi o krvi Sina Božjega, koja je neprocjenjive vrijednosti. A čime ćete onda naplatiti vrijednost jedne dječje duše? Ni srebrom ni zlatom, ni suncem ni mjesecom, ni svim zvijezdama nebeskim. I za dušu najmanjega djeteta vrijede riječi Krista Gospodina: "Kakvu će zamjenu dati čovjek za dušu svoju?"

Vrijednost jednoga djeteta blista u našim očima, kad se sjetimo, da i najjadnije ljudsko dijete ima pravo, možda i više nego odrasli, da govori riječi: "Oče naš, koji si na nebesima!" Ako se osobito pazi na dijete zemaljskoga kralja ili vladara, kud više ima vrijednost dijete Oca nebeskoga? Zato se nimalo ne čudimo odgovoru, koji je jednog dana morala dati odgojiteljica kćeri francuskoga kralja svojoj štićenici. Kad ju je jednog dana morala nešto ukoriti, odvratila je kćerka kraljeva u nešto uzbuđenom tonu: "Zar ne znate, da sam kćerka francuskoga kralja?" A odgojiteljica je odmah odvratila: "A zar ne znate, da sam ja dijete Božje?"

Vrijednost jednoga djeteta blista u našim očima, kad se sjetimo,da je svako, i najzadnje ljudsko dijete, određeno jednom, ako ustraje u milosti posvećujućoj, za baštinika kraljevstva nebeskoga, jer je brat ili sestra samoga Isusa Krista, Sina Božjega. Ako se neobično pazi na nekoga, koji imade jednom da sjedne na zemaljsko kraljevsko prijestolje, kud više treba paziti na onoga, koji imade da dobije baštinu u nebu, uz samoga vječnoga Boga?

2. Kad je to tako, onda razumijemo, da je strašna odgovornost onih, koji se ogriješe o jedno dijete, pa mu ubiju tijelo ili dušu, a još gore i jedno i drugo. Imajući to u vidu, sveta je Crkva udarila teškom kaznom izopćenja na primjer majku, koja ubije plod utrobe svoje još u svom kri-

lu, pa bilo ono staro samo jedan dan. I ne samo udara teškom kaznom ekskomunikacije majku, nego i sve, koji joj pomognu kod toga krvavog djela, kao što su babice, liječnici, ili su je nagovorili na to krvavo djelo, kao recimo suprug ili tko drugi. To ponajprije zato, jer se ogrešuju o prava Božja, koji jedini imade pravo raspolagati životom čovjekovim, ili koga On ovlasti, kao kad recimo javna vlast dade smaknuti zločinca.

Osim toga, koliku štetu mogu učiniti ljudskom društvu takvim ubojstvom! Tko zna šta bi bilo iz onoga djeteta, da je došlo na svijet i odraslo, a ubijeno je još u utrobi materinoj. Da su tako radili roditelji na primjer svetoga Vinka Paulskoga, zar ne bi bili ubili jednog od najvećih dobrotvora čovječanstva? Da su tako radili roditelji svete Terezije od Djeteta Isusa, zar ne bi bili ubili jednu od najmilijih svetica i dobrotvorki čovječanstva, kojoj se utječu milijuni u svojim nevoljama duše i tijela? Da su tako radili razni roditelji, mi ne bismo imali danas najvećeg odgojitelja mladeži svetoga Ivana Boska ili svetoga Ivana de La Salle, ne bismo imali apostola Indije i Japa na, Franje Ksavera, apostola i oca siromašnih crnačkih robova, svetoga Petra Klavera i bezbroj drugih velikih svetih ljudi i dobrotvora čovječanstva.

3. Još je strašnija odgovornost onih, koji ubiju dušu djeteta, ne davši mu pravoga odgoja i dajući mu sablazni bilo na ovaj ili na onaj način. Kakvu strahovitu odgovornost navlače na sebe ti ubojice dječjih duša, vidi se najbolje iz riječi Krista Gospodina, koje smo malo prije naveli: "Tko sablazni jednog od ovih malenih, koji vjeruju u Mene, bolje bi mu bilo, da mu se o vrat objesi mlinski kamen i da potone u dubinu morsku."

To je, vidite, razlog, zašto Crkva ne žali nikakvog troška ni truda ni muke, da dječje duše sačuva za Boga, kojemu pripadaju. Već dvije hiljade godina izašilje ona svoje misionare na sve strane svijeta u potragu za dječjim dušama u prvom redu, da ih odgoji za Boga. Već dvije hiljade godina gotovo osniva ona na sve strane škole i raznovrsne uzgojne zavode, gdje će djeca primati zdravu nauku Božju i ostati čista i nepokvarena. Ona je u svojoj dugoj povijesti dala tisuće i tisuće apostola djece i mladeži, kao što je sveti Filip Neri, kao što je sveti Ivan Bosko, kao što je sveti Ivan de La Salle, kao što je sveta Angela Merici i bezbrojni drugi, vođeni mišlju o neprocjenjivoj vrijednosti dječje ili mladenačke duše.

4. Ne moraju li dakle najveći trud i muku ulagati oko odgoja svoje djece u prvom redu roditelji, od kojih su djeca, kao pomoćnika Božjih, baštinila tjelesni život? Poznato vam je iz Svetoga Pisma, kako je egipatski faraon krvavo tlačio narod izraelski u Egiptu, jer se narod jako množio. U strahu pred Izraelcima, naredio je primaljama, da ubijaju svu mušku djecu izraelsku, koja se rode. Ali su se primalje, veli Sveto Pismo, više bojale Boga nego faraona i nisu htjele toga činiti. Jednog dana rodio se lijep dječak jednoj ženi Izraelki. Krila ga je tri mjeseca. No kad više nije mogla

da ga krije, načini košaricu od trstike, namaza je dobro smolom, smjesti u nju svoga sinčića i izloži ga u vodi na obali Nila. Bog je učinio, da je došla onamo sa svojim sluškinjama kći faraonova, da se kupa. Ugledala je košaricu i naredila, da se izvadi. Kad su otvorili košaricu, ugledala je lijepog dječaka. Smilio joj se i odlučila je uzeti ga k sebi na dvor. Pritrčala je skrivena sestra dječakova i rekla joj, da će joj naći dojilju. A ta je bila ma ti dječakova. Nato joj naredi kći faraonova: "Uzmi ovoga dječaka i odoji ga! Ja ću ti za to platiti". Ono što je kći faraonova rekla majci Mojsijevoj, to kaže Gospod Bog svakoj majci, koja daje život djetetu: "Uzmi ovo dijete i odgoji Mi ga! I ja ću ti za to platiti". A budući se u svakom djetetu skriva neprocjenjiva vrijednost, kako smo vidjeli, jasno je, da će i svaka kršćanska majka, a i svaki čovjek, koji pripomogne odgoju jednoga djeteta primiti neprocjenjivu nagradu od Boga, a to je život vječni. Što više, sjat će kao zvijezde kroz sve vjekove, veli prorok.

...

XLIV. BLAŽENSTVA KAO NOVE VRIJEDNOSTI

Dragi vjernici!

Sveti Matej evanđelista pripovijeda nam, kako se silno mnoštvo naroda počelo okupljati oko božanskoga Spasitelja, čim se pojavio u javnosti. Jednog dana, kad vidje Isus mnoštvo naroda, pope se na goru i sjede. Učenici njegovi pristupiše k Njemu. Tada je otvorio usta svoja i učio ih: "Blaženi siromašni u duhu: Njihovo je kraljevstvo nebesko. Blaženi žalosti! Oni će se utješiti. Blaženi krotki! Oni će posjedovati zemlju. Blaženi, koji gladuju i žeđaju pravde! Oni će se nasititi. Blaženi milosrdni! Oni će postići milosrđe. Blaženi, koji su čista srca! Oni će Boga gledati. Blaženi mirotvorci! Oni će se sinovi Božji nazvati. Blaženi, koji trpe progonstvo radi pravde! Njihovo je kraljevstvo nebesko. Blaženi ste, kad vas ljudi pogrde radi Mene i progone i za vama lažno govore sve zlo! Radujte se i veselite se, jer je velika plaća vaša na nebesima" (Mt. 5,3-12).

1. Bio je to govor posve nepoznat dotada na kruglji zemaljskoj, a napose među poganskim svijetom prije dolaska Kristova na svijet. Siromaštvo na primjer, smatralo se i kod samih Židova prokletstvom Božjim, kao što vidimo iz života farizeja i saduceja u vrijeme Kristovo. O poganima nije potrebito ni govoriti, jer ti za siromaštvo svojevoljno nisu imali nikakva smisla. Pa ako se možda tu i tamo govori o kojem poganskom filozofu, da je prezirao bogatstvo, nije to bilo iz ljubavi prema siromaštvu kao takvom, nego iz oholosti i taštine, da se pokažu pred ljudima kao slobodni, koji ne će da robuju novcu, dakle kao ljudi nešto viši od drugih. A to nije krepost siromaštva.

Bilo je žalosti i prije Krista na svijetu. I više nego danas. Ali za čim su žalili pogani? Onaj lakoumni rimski poganski puk žalio je, ako nije bilo neprestano dovoljno zabava i gozbi. Načelo im je bilo: "Panem et circenses!" To ne samo da nije bila žalost u smislu one, koju je Krist proglasio blaženom na gori, nego je bio znak, da je srce tih ljudi prilijepljeno uz zemaljštinu.

Kod starih pogana umjesto kortkosti vladalo je načelo: "Oko za oko, zub za zub". Krepost krotkosti, koja čuva mir duše radi učinjene nepravde, bila je gotovo nepoznata kod pogana. Nisu čak ni stari Židovi bili daleko od njih u tom pogledu.

Glad i žeđa za pravdom, to jest za moralnim savršenstvom, nisu nimalo cvali u starom poganstvu, iako nalazimo raznih filozofskih sistema, kao što su stoici i neki drugi, koji su kušali, da se prikažu boljima od drugih.

Ako bismo htjeli što govoriti o milosrđu kod pogana, onda bi nas predusreo onaj stari poganin Plaut, koji je ustvrdio, da je homo homini lupus, da je čovjek čovjeku bio vuk. A to je doista bio onaj rimski poganski bogataš, koji je svoje robove sjekao i bacao ribama za hranu.

Što da kažemo o blaženstvu obećanom čistima? Poznato je, da su se na sve strane rimskoga carstva dizali hramovi besramne Venere ili Afrodite, kojima se kao žrtva pridonosila čistoća, i to na najbesramnije načine, o kojima se u pristojnom ljudskom društvu ne može ni govoriti. Pa i kod samih Židova, izuzevši kojeg svetog proroka, nije bilo najbolje stanje, kad znamo, da je kod njih vladalo mnogoženstvo. Međutim, ako uzmemo čistoću srca u širem smislu, kao što se obično uzima, to jest slobodu srca od svake zemaljske neurednosti, opet je Kristovo blaženstvo bilo daleko od starih pogana, ako izuzmeš možda jednoga Sokrata, Diogena, ili njemu slične pojedince.

Što se tiče blaženstva obećanog mirotvorcima, poznato je iz povijesti, da su na primjer rimski poganski bogataši svijesno širili razdor i mržnju među svojim robovima, da tako lakše vladaju s njima i sigurnije se mogu podavati svojim strastima. Bilo je to poimanje, daleko od Kristova kao i zemlja od neba.

Što se tiče blaženstva obećanog onima, koji trpe progonstvo radi pravde, starima je prije Krista bilo načelo, što dalje od svake patnje!

Ako bismo dakle htjeli sažeti ukratko načela svijeta u osam blaženstva svijeta, onda bismo dobili posve oprečnu sliku od onoga,što je rekao Isus Krist na gori blaženstva. Načela svijeta glase otprilike: "Blago bogatima! Blago onima, koji znade vratiti šilo za ognjilo! Blago onima, koji ne znaju za brige i nevolje! Blago on ima,koji znadu sebi pribaviti užitaka! Blago onima, koji ne trebaju ničesa dijeliti s drugima! Uživaj, dok možeš, i što možeš! Tko tebe kruhom, ti njega kamenom! Blago onima, koji nikada ne moraju ništa trpjeti.

2. Kako duboku zahvalnost dugujemo Kristu Gospodinu za doista goleme nove vrijednosti, što ih je On donio na svijet! Kad je proglasio načelo blago siromašnima duhom, to jest blaženi oni, koji priznaju, da su siromasi pred Bogom, makar imali možda imanja, časti, zdravlja, znanja, tada je otvorio put milijunima kršćanskih duša k pravom miru na toj zemlji i vječnoj sreći u nebu. To nam dokazuju toliki sveti pustinjaci, kao sveti Antun i Pavao, koji su ostavili golem imetak, ili ga razdijelili ubogima, da žive za Boga u samoći; to nam dokazuju toliki sveti redovnici, kao Franjo Asiški, Antun Padovanski, Bernardin Sijenski, sveti Dominik, Vinko Fererski, sveti Franjo Borgija, Alojzije Gonzaga i toliki drugi sveci i svetice Božje, što su ostavili gospodske dvorove, da žive za Boga u siromašnom redovničkom habitu. Nisu to bili glupaci, kako se pričinja svijetu, nego pravi mudraci. Ljudima su se pričinjali možda izvana kao gola, prazna brda, ali su unutra bili puni zlata nebeske mudrosti, kojim si osiguravaju kraljevstvo Božje.

Kad je Krist Gospodin proglasio načelo - blaženi krotki - pružio je prilike milijunima kršćanskih duša za vlastito posvećenje i obraćenje tolikih duša. Što li sve nije postigla blagost jednog svetoga Franje Saleškoga! Što li sve nije polučio svojom blagošću sveti Marija Klemens Hofbauer! Čitamo, kako je jednoga dana u Varšavi obilazio gradom sakupljajući milostinju za svoje siromake. Neki kartaš, kojeg je zamolio za milostinju, pljunuo mu je u lice. Svetac mu blago reče: "Prijatelju, ova pljuvačka bila je za mene. Sad mi dajte nešto za moje siromake". Tvrdo se srce kartaševo začas promijenilo, i on dade svecu sav novac, što ga je imao, a iza par dana obavio je povrh toga kod njega skrušenu svetu ispovijed.

Kad je Krist Gospodin proglasio načelo - blaženi, koji se žaloste - pokazao je milijunima duša put, kako će plakanjem nad grijesima prošloga života postići onu svetu utjehu srca, koje svijet ne može dati i kako će radi žalosti u ovom životu nad gubitkom vrhunaravnih vrijednosti biti jednom utješeni u vječnosti. Zar se nije to ispunilo kod izgubljenog sina? Zar se nije to divno ispunilo kod Marije Magdalene? Zar se nije to ispunilo kod kralja Davida, kad je nakon pada spjevao onaj divni psalam Miserere, a prorok mu navijestio oproštenje od Boga? Zar se nije to ispunilo kod razbojnika na križu? Zar se nije to ispunilo kod svete Monike, koja je osamnaest godina tugovala nad zalutalim sinom Augustinom?

Kad je Krist Gospodin proglasio načelo - blaženi koji gladuju i žeđaju pravde - to jest teže za moralnim savršenstvom, dao je milijunima duša sigurnu nadu, da će to i postići. Zar ne dokazuje to slučaj onoga poganskog satnika Kornelija, kojeg je pokrstio sveti Petar? Zar ne dokazuje to prokonzul Sergije Pavao, kojeg je pokrstio sveti Pavao apostol? Zar ne dokazuje to sveti Justin mučenik, nekada poganski filozof?

Kad je Krist Gospodin proglasio načelo - blago milosrdnima - dao je prilike milijunima duša, da osiguraju sebi nebo djelima milosrđa, dok bi inače postali plijenom pakla. Povi-

jest Crkve Božje puna je prekrasnih primjera, koji to potvrđuju.

Kad je Krist Gospodin proglasio načelo - blago onima, koji su čista srca, jer će Boga vidjeti - dao je poticaja milijunima duša za najplemenitija odricanja, koja su ih doista dovela do gledanja i uživanja Boga.

Proglašenjem načela - blaženi mirotvorci - izlio je rijeke mira na zemlju i podijelio divne nagrade na nebu onima, koji se drže toga načela. Dovoljno je sjetiti se svetoga Franje Saleškoga.

Kad je Krist Gospodin proglasio načelo - blaženi koji progonstvo trpe radi pravde - otvorio je put nepreglednim četama kršćanskih mučenika, trijumfalan put u nebo, počevši od svetoga Stjepana prvomučenika, pa do mučenika naših dana. U očima svijeta su blaženstva Kristova ludost, u očima kršćana vrijednost, koja se ničim ne da platiti.

ooo●ooo

XLV. KRIST VRŠI I PROPOVJEDA NAJVEĆU ZAPOVJED

Dragi vjernici!

Sveti Marko evanđelista pripovijeda nam, kako je jednog dana stupio pred božanskog Spasitelja neki književnik i zapitao Ga: "Koja je prva od svih zapovijedi?" Isus mu odgovori: "Prva glasi: Čuj, Izraele, Gospodin Bog naš jest jedini Gospodin. Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameti svojom i svom snagom svojom! Ovo je prva zapovijed. Druga glasi: Ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe. Važnije zapovijedi od ovih nema". Tada Mu reče književnik: "Dobro učitelju, posve si pravo rekao: Samo je jedan Bog, i osim Njega nema drugoga. Njega ljubiti svim srcem, svom dušom, svom pameti kao samoga sebe: to je vrednije od svih žrtava paljenica i zaklanica". Kad vidje Isus, kako pametno odgovori, reče mu: "Nijesi daleko od kraljevstva Božjega" (Mt. 12,28-34).

1. Što je Isus Krist javno naučavao, to je i vršio, pače, kako veli sveti Luka u Djelima Apostolskim, najprije je vršio, a onda naučavao. Poznato je, da onaj, koji Boga ljubi, na Boga neprestano misli i o Njemu rado govori. A što je bio čitav život Spasitelja našega drugo, ako ne misao na Boga i govor o Bogu? Misao na veću slavu Božju i dosljedno ljubav prema Bogu dovela je Isusa našega u krilo Marijino. Misao na Boga i dosljedno ljubav prema Bogu dovela je Isusa u betlehemsku štalicu. Misao na Boga i dosljedno ljubav prema Bogu vodila je Isusa našega u Egipat, kad je Herod odlučio poklati dječicu u Betlehemu i okolici. Misao na Boga i dosljedna ljubav prema Bogu vodila je Isusa našega iz Egipta u Nazaret. Misao na Boga i dosljedno ljubav prema Bogu držala je Isusa našega do tridesete godine u skromnoj kućici u Nazaretu. Misao na Boga i dosljedno ljubav prema Bogu vodila je Isusa našega iz Nazareta u javni život.

A cijeli javni život Isusov nije bio drugo nego govor o Bogu. O Njemu govori Isus svojim apostolima i učenicima. O Njemu govori Isus farizejima i saducejima. O Njemu govori Isus masama naroda židovskoga, koje su Ga posvuda pratile. O Njemu govori Isus i svome poganskome sucu Pilatu. O Njemu govori Isus u kućama i u prirodi, u sinagogama i hramu jeruzalemskom, o Njemu govori i sa drveta svetoga križa.

Poznato je nadalje, da onaj, koji Boga ljubi, brižno izbjegava svaki grijeh, koji bi mogao uvrijediti Boga. Kako nam je divan primjer ostavio Isus naš u tom pogledu! Đavao Ga kuša navesti na grijeh, tako da Ga nagovara za vrijeme posta u pustinji: "Reci, da ovo kamenje postanu hljebovi!" A Isus ga smjesta suzbija riječima: "Pisano je: ne živi čovjek samo o hljebu, nego o svakoj riječi, koja izla-zi iz usta Božjih". Đavao Ga kuša navesti na grijeh na govarajući Ga, da skoči s vrha hrama jeruzalemskoga. Ali ga Isus smjesta suzbija: "Kazano je: Ne kušaj Gospodina Boga svojega!" Đavao Ga kuša navesti na grijeh, pokazujući Mu sva kraljevstva ovoga svijeta, koja će Mu dati, ako padne i pokloni se Njemu, sotoni. Ali ga Isus odmah odbija govoreći: "Pisano je: Gospodinu se Bogu svojemu klanjaj i Njemu jedinomu služi!"

Tko Boga ljubi, sprečava grijeh, gdje može.

Jednom je Isus naš došao u hram i vidio, kako se trgovinom u hramu vrijeđa Bog. I odmah je načinio bič od užeta i sve istjerao iz hrama, i trgovce i stoku, govoreći: "Pisano je: Dom moj dom je molitve, a vi načiniste iz njega špilju razbojničku".

A koliko se Isus inače trudio, da spriječi grijehe, vidi se najbolje iz bezbrojnih Njegovih rasprava sa farizejima i saducejima.

Tko ljubi Boga, rado trpi za Njegovo ime i čast. A tko je više od Isusa našeg trpio za čast i slavu Božju? Isus je trpio u betlehemskoj štalici. Trpio je na bijegu u Egipat i u Egiptu. Trpio je trideset godina u Nazaretu. Trpio je tri godine javnoga života svakojake nevolje. Trpio je na Maslinskoj gori. Trpio je pred Anom i Kajfom i velikim vijećem. Trpio je pred Pilatom i Herodom. Trpio je na križnom putu. Trpio je na Golgoti, tri sata viseći na drvetu križa, razapet između dva razbojnika.

Tko Boga ljubi, zahvaljuje Mu za primljena dobročinstva. A kako je Isus naš bio zahvalan za svaku i najmanju stvar Bogu, pokazuju nam Evanđelje ne jedanput. I zato Ga je duboko povrijedila nezahvalnost one devetorice izliječenih gubavaca Židova, od kojih se nijedan nije našao, da bi dao hvalu Bogu za primljeno dobročinstvi.

I sve je to Isus naš činio iz svih sila svoje duše, a ne možda samo kakogod. Jer, ako se prema riječima svetoga Tome Akvinca Bog ljubi iz svih sila, kad se na Njega odnose sve naše riječi, misli i djela, onda nema sumnje, da je Isus naš sve svoje misli, riječi i djela odnosio samo na Boga i nikoga drugoga.

Isus je naš povrh toga ljubio Boga više nego sve drugo na svijetu, jer je Njemu za ljubav ostavio sve na svijetu, i svoju svetu Majku i svoj vlastiti život, kad je to zatražio Otac nebeski.

2. Sam je Isus naš rekao u razgovoru s onim židovskim učiteljem, da ljubav prema Bogu zahtijeva, da ljubimo i bližnjega, koji je slika Božja. Zato je, kaže Isus, za-povijed ljubavi prema bližnjemu jednaka zapovijedi ljubavi prema Bogu.

A tko je i tu dao veći dokaz prave ljubavi prema Bogu nego Isus naš, tko je tu zapovijed više i naučavao i vršio nego Isus naš? Naučavao ju je divno u onoj priči o milosrdnom Samaritancu. A da je sam bio taj milosrdni Samaritanac u cijelom svom životu, dokazuje nam Evanđelje.

Pogledajte Ga na svadbi u Kani Galilejskoj! Svatovima je ponestalo vina. I makar su gosti bili već dobre volje, ljubav prema mladencima, da se ne bi morali stidjeti, navodi Ga, da na zagovor svoje Presvete Majke pretvori vodu u prvorazredno vini.

Gubavac, izbačen iz ljudskoga društva kao smeće, dolazi i moli Ga, da mu se smiluje. I On odmah stavlja svoju svetu i čistu ruku na njegovu odurnu glavu i vraća mu zdravlje. Dolazi mu uzeti, kroz krov pušten, dok je Isus bio u najvećem poslu, opkoljen masama svijeta. I On mu vraća najprije zdravlje duše, govoreći: Sinko, oprošteni su ti grijesi tvoji!" Onda mu vraća i zdravlje tijela, govoreći: "Ustani, uzmi krevet svoj i idi kući!"

Dolaze Mu slijepci u Jerihonu i viču za Njim: "Isuse, sine Davidov, smiluj nam se!" "Što hoćete, da vam učinim?" pita ih Isus. "Gospodine, da progledamo!" "Vjerujete li, da vam mogu to učiniti?" "Vjerujemo". "Neka vam bude, kako ste vjerovali". Kako divno vršenje zapovijedi ljubavi prema bližnjemu sa strane Isusa našega! Tako radi sa gubavima, tako sa slijepcima, tako sa gluhima, tako sa nijemima, tako sa sakatima, tako sa hromima, tako sa grbavima, tako sa sušičavima, tako sa svim ostalim bolesnicima.

Ali sve to, rekli bismo, izčezava u poredbi sa njegovom ljubavlju prema mnogo većim bijednicima, a to su siromašni grešnici. Dolazi grešnica Magdalena i dosta je da nakvasi Njegove svete noge svojim suzama, i već čuje mile riječi oproštenja: "Opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je ljubila mnogo". Dovode Mu ženu, zatečenu u preljubu, i traže za nju presudu. A Njegova božanska presuda glasi, pošto je tužitelje uglavio kao slične krivce: "Idi, i ne griješi više!" Dolazi Mu carinik Zakej, prezren od sveg naroda židovskog. Ali Isus ga naš ne prezire, nego izgovara one mile riječi: "Danas dođe spasenje kući ovoj, jer je i ovo sin Abrahamov", po vjeri i kaja nju, koje pokazuje. Obraća se na Njega razbojnik na križu: "Gospodine, spomeni se mene, kad dođeš u kraljevstvo svoje!" I odmah čuje utješne riječi Spasitelja svoga: "Zaista ti kažem, još danas ćeš biti sa Mnom u raju!"

Doista, otkada je svijeta i vijeka, nije se našao, tko bi tako divno naučavao ljubav prema Bogu i bližnjemu i tako

je vršio, kao Isus naš. I najprije vršio, a onda naučavao.

A zar ne kaže Isus svima nama: "Idi, i ti čini tako!" (Lk. 1o,37). To je razlog, da su bezbrojne plemenite duše vesela srca polagale i živote svoje za Boga, znajući, da je sve premalo obzirom na ljubav, koju je Bog iskazao nama i iskazuje ju svaki čas. Za vrijeme francuske velike revolucije desilo se, da su u gradu Angers bile uhvaćene tri mlade djevojke i osuđene radi vjere u Boga na smrt. Njihov čisti mladenački lik tako je međutim djelovao na masu, da je tražila za njih pomilovanje,jer da su premlade i prelijepe za smrt. Tada reče jedna od njih: "Za Boga ništa nije prelijepo". I tako su otišle u smrt. Bile su dostojne Isusa, učitelja ljubavi prema Bogu i bližnjemu

=== (X) ===

XLVI. PRIMJENA ZAPOVIJEDI LJUBAVI NA NAŠ DNEVNI ŽIVOT

Dragi vjernici!

Vidjeli smo zadnji put, kako je Gospodin naš Isus Krist osobno vršio i naučavao najveću zapovijed, zapovijed ljubavi. No u priči o milosrdnom Samaritancu dao je Isus nalog svima ljudima, kad je rekao onome književniku: "Idi, i ti čini tako!" Ljubi Boga kao Isus Krist, ljubi bližnjega kao Isus Krist.

1. Iz povijesti svete Crkve znademo, kako je godine 1632. izbilo krvavo progonstvo protiv kršćana u Japanu, kojih je tamo bilo veoma mnogo, poslije toga kad je sveti Franjo Ksaver propovijedao ondje Evanđelje. Među ostalima bila je uhvaćena i jedna kršćanska majka Japanka, po imenu Monika, sa svoje dvoje dječice. Neprijatelji su je privezali za jedan stup užetima zajedno sa njezine dvoje dječice i ostavili ih bez hrane. Nakon nekog vremena počela su dječica plakati i moliti majku kruha. Oca nije više bilo živoga. Majci je srce pucalo od žalosti i boli napose radi djece, ali je svoju žalost snosila junački, bez riječi žalbe. Kad su krvnici vidjeli, da ostaje tvrda u svojoj odluci i ne će ni čuti, da zataji svoju vjeru, zaprijetiše joj, da će joj zadaviti djecu pred njezinim očima. No junačka majka nije se dala smesti, nego im odvrati: "Dobro, ubijte ih, a onda ubijte i mene na njihovim mrtvim tjelesima. Tad ćete nam barem priskrbiti pravi život u nebu". Podvrgli su je ponovno mučnom i dugom preslušavanju, i kad su uvidjeli, da je svaki napor, da je dovedu do otpada od Boga, uzaludan, osudili su je na doživotni ropski rad.

Ova je junačka majka Japanka shvatila Kristove riječi i najveću zapovijed, zapovijed ljubavi: "Ljubi Gospodina Boga svojega, svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameti svojom i svom snagom svojom!" Ova je kršćanska majka o Bogu neprestano mislila. Ova je kršćanska majka o Bogu neprestano govorila svojoj djeci. Ona je rado slušala gdje se govori o Bogu, jer inače ne bi nikada bila došla do takve spoznaje o Njemu. Ova je kršćanska majka ljubila Boga iznad svega. Radi Njega je izgubila muža. Radi Njega, premda joj je srce pucalo od boli, podnosila je glad svoje djece, koji je nju mučio

više nego djecu. Radi Njega ona je bila spremna žrtvovati obadvoje svoje djece, kao nekoć Abraham svoga Izaka. Radi Njega ona je bila spremna dati i svoj život nad lješinama svoje djece, kako je rekla progoniteljima. Radi Njega ona je prihvatila konačnu presudu na doživotni ropski rad.

Evo vam u praksi provedene zapovijedi Kristove: "Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom,svom pameti svojom i svom snagom svojom!". Idiè, i ti čini tako ako se kada od tebe zatraži slična žrtva. Obično se ne traži to od većine kršćana. Kud više su prijekora vrijedni oni, koji ne će da izvrše ni ono malo, da barem misle o Bogu, da barem govore o Bogu, da barem rado slušaju gdje se govori o Bogu, da čitaju štogod o Bogu, da bježe od grijeha,koliko mogu, da zahvaljuju Bogu za tolika dobročinstva. Kad ne će da izvrše ni tih osnovnih zahtjeva ljubavi prema Bogu, kako će u danom slučaju onda pokazati da ljube Boga iznadà svega, ako bi se od njih zatražila žrtva života njihova, kao od one majke Japanke? Dobro je, da svaki o tome malo ispita svoju savjest, jer nikad ne zna, što još može doći u životu.

2. No najsigurnije se vidi jakost naše ljubavi prema Bogu iz stupnja naše ljubavi prema bližnjemu, koji je slika i prilika Božja. To je očito iz riječi Krista Gospodina: "Štogod učiniste jednome od ove Moje najmanje braće, Meni ste učinili!" Pogledajmo zato na čas primjenu zapovijedi ljubavi prema bližnjemu na naš dnevni život.

Mi smo dužni prije svega u srcu svome željeti bližnjemu dobro. Mi smo naime dužni ljubiti bližnjega kao samoga sebe. A sebi samome svatko već po prirodi želi samo dobro i za tim teži svakim svojim činom. Prema tome moramo i svome bližnjemu željeti u srcu svome samo dobro.

No kršćanska se ljubav prema bližnjemu ne zaustavlja kod toga. Zato kaže sveti Jakob apostol: "Ako li brat ili sestra goli budu i nemaju svagdanje hrane, i rekne im koji od vas: "Idite u miru, grijte se i nasitite se", a ne dadne, što im je potrebito za tijelo, što koristi? (Jak. 2,15-16). U tom slučaju nikako nije dosta željeti im u srcu samo odijelo i hranu, nego im prema mogućnosti valja priskrbiti i hranu i odijelo. Zato vidimo, da se ljubav Krista Gospodina i svetaca Božjih nije toliko sastojala u riječima, koliko u djelima. Krist Gospodin nije samo izrazio saučešće Jairu, udovici iz Naima i Mariji i Marti radi smrti njihovih dragih, nego im je njih uskrisio od mrtvih. Krist nije samo utješio jadnoga gubavca, slijepca, nijemoga, grbavoga , nego ih je ozdravio od njihovih bolesti.

Po primjeru Isusovom radili su i sveti apostoli. Kad je hromi zamolio svetoga Petra za milostinju pred zlatnim vratima jeruzalemskim, Petar mu je dao,što je najviše mogao: vratio mu je zdravlje čudesnim načinom u ime Isusovo,da može sam služiti sebi dnevni kruh. Kada su Petra zamolili za mrtvu svetu udovicu Tabitu, Petar je pritekao žalosnima u pomoć tako, da se bacio na koljeno i pomolio, te ju u ime Isusovo uskrisio od mrtvih.Kad je sveti Pavao došao na Maltu i saznao za bolest oca poglavara otoka,Publija,pošao je u njegovu kuću, pomolio se za njega i ozdravio ga.

Ali tko će izbrojiti sve moguće vrste ljudske nevolje i bijede i prema tome i primjene zapovijedi ljubavi na svakodnevni život? Treba imati otvoreno oko,pa će se samo od sebe u konkretnom slučaju pružiti i rješenje zapovijedi ljubavi prema bližnjemu. Eno, sluga Abrahamov Eliezer dolazi u Mezopotamiju i žedan moli vode od one kreposne Rebeke. A ona odmah pruža vrč, da se napije,uz riječi: "I devama ću tvojim naliti,da se napiju!" Starac Tobija vidio je mnoge svoje zemljake u nevolji u sužanjstvu asirskom.On im posuđuje novac.Vidio je mnoge svoje zemljake ubijene od progonitelja.On uz pogibao svoga života uzima njihova mrtva tjelesa,skriva ih po danu u svojoj kući, a onda ih noću sahranjuje u zemlji.On vidi mnoge svoje zemljake neuke u zakonu Božjem. On ih poučava u na uku Božjem i sokoli,da ustraju vjerni Bogu u svim kušnjama.Kako li divne primjene zapovijedi ljubavi u dnevnom životu!

Ona siromašna udovica u Sarepti nije imala više nego šaku brašna za sebe i za sina svojega. Pa ipak je taj zadnji zalogaj brašna uzela i napravila od njega hljepčić sv.Iliji proroku.Kako li lijepe primjene zapovijedi ljuba vi u životu!

Ona udovica Tabita,o kojoj smo malo prije govorili, ima zahvaliti svoje uskrišenje po sv.Petru u prvom redu vršenju zapovijedi ljubavi prema bližnjemu,jer svojim rukama radila i oblačila mnoge sirote udovice.Tako je i sv.Martin biskup,dok je još bio časnik,odsjekao pola svoje kabanice,da zaogrne prosjaka,koji je stajao bez odijela na zimi. Kako li lijepe primjene zapovijedi ljubavi prema bližnjemu u svakodnevnom životu!

Oni redovnici na Sv.Bernardu ukonačili su u svom gostinjcu već stotine tisuća ljudi kroz hiljadu godina što postoje i spasili mnoge i mnoge ljudske živote.

Redovnici Reda Presv.Trojstva spasili su tisuće i tisuće kršćana iz muslimanskog ropstva,bilo novcem,bilo da su se sami ponudili za roba mjesto zarobljenika.Tako je učinio i sv.biskup Paulin,koji je sama sebe ponudio za roba,da izbavi sina sirote udovice.

Sv.Ivan Bosko, sv.Ivan de La Salle poučili su tisuće i tisuće neuke mladeži u kršć.nauku,bilo sami,bilo preko svojih duh. sinova.Kako li divne primjene zapovijedi ljuba-vi prema bližnjemu u dnevnom životu!

Onaj mladi egipat.Josip nije se osvetio svojoj braći,kad su došla po hranu u Egipat,nego im je sve oprostio i brinuo se za njih i njihove obitelji do smrti.Kako li divne primjene ljubavi prema bližnjemu u dnevnom životu!

Razbojnik na križu s desne ukorio je onoga s lijeve radi njegovih hula na Krista.Lijepe li primjene ljubavi prema bližnjemu u dnevnom životu!

Treba samo otvoriti oči i naći ćete bezbroj prilika u svakodnevnom životu,gdje možete pokazati djelom svoju ljubav prema bližnjemu,a preko ljubavi prema bližnjemu i svoju pravu ljubav prema Bogu,koji će nas radi te ljubavi nagraditi jednom životom vječnim ili radi pomanjkanja te ljubavi kazniti mukama vječnim u paklu.

=.=.=.=

"Propovijedi": izdaje Nadbiskupski duhovni stol-Zagreb,Kaptol 31.
Uređuje BORIĆ Nikola-kanonik, Zagreb, Kaptol 3.

XLVII. GAŽENJE ZAPOVIJEDI LJUBAVI

Dragi vjernici!

U prvoj kršćanskoj općini u Jeruzalemu upravo je cvala ljubav prema bližnjemu. Oni, koji su bili imućniji, prodavali bi dio svojih posjeda i utržak donosili apostolima, pa se tako iz zajedničke kase davalo onima, koji su bili potrebni, sve što im je trebalo za život. Ta neobična ljubav širila se i po drugim kršćanskim općinama, pa je to moralo nužno upasti u oči poganima, te su znali puni udivljenja govoriti: "Pogledajte, kako se ljube međusobno! Pogledajte, kako su spremni jedan za drugoga poći i u smrt!" Time su pogani ujedno osuđivali sebe, jer je bilo poznato, kako se oni međusobno mrze, i kako su gdjekoji spremni prije ubiti jedan drugoga, negoli jedan za drugoga poći u smrt. Ali nažalost i danas se zapovijed ljubavi prema bližnjemu gazi na sve strane, te bi se skoro prije moglo reći, kako se pojedinci mrze, negoli kako se ljube međusobno. Vrijedno je dakle, da malo promotrimo gaženje zapovijedi ljubavi, da se lakše čuvamo te mane, radi koje nas čeka strogi sud Božji, kad znamo, da je zapovijed ljubavi prema bližnjemu jednaka zapovijedi ljubavi prema Bogu.

1. Ljubav prema bližnjemu može se pogaziti na mnogo načina i jedva je moguće i izbrojiti te načine. Svakomu je ponajprije jasno, da strahovito gazi zapovijed ljubavi prema bližnjemu, tko bližnjega nasilno oduzme život, najveće dobro na tome svijetu. Tako je teško povrijedio zapovijed ljubavi prema bližnjemu onaj nesretni Abimeleh, koji je poubijao sedamdesetero svoje braće. Tako je povrijedio zapovijed ljubavi prema bližnjemu kralj Saul, koji je dao poubijati nevinih osamdeset svećenika, na koje je samo posumnjao, da šuruju s njegovim suparnikom za kraljevsko prijestolje, s Davidom. Tako je teško povrijedio zapovijed ljubavi prema bližnjemu krvavi Herod, koji je dao poklati svu mušku djecu u Betlehemu i okolici od dvije godine na niže, nadajući se tako ubiti i Isusa, za kojeg se bojao, da će mu oteti njegovo kukavno kraljevsko prijestolje.

Ljubav prema bližnjemu može se teško pogaziti i tako, da netko bližnjega teško ošteti na zdravlju bez ikakva razloga, makar i ne umro od toga, kao kad bi mu recimo iskopao oči, kao što su znali raditi oni grčki carevi svojim političkim protivnicima bez ikakva prava razloga.

Ljubav prema bližnjemu može se teško pogaziti, kad netko oduzme bližnjemu nevinost. Tako je teško povrijedio zapovijed ljubavi prema bližnjemu onaj nesretni sin kralja Davida, Amnon, koji je silovao svoju sestru Tamaru, a onda je otjerao od sebe kao kakvo pseto, te je od žalosti umrla.

Ljubav prema bližnjemu može se teško pogaziti i tako, da netko bližnjega ošteti u njegovoj imovini. Tako je povrijedio zapovijed ljubavi prema bližnjemu sin kralja Davida, Absalom, kad je bez dovoljnog razloga dao zapaliti zrelo žito vojvodi Joabu. A koliko je povreda ljubavi prema bližnjemu na sličan način bilo u prošlome ratu, to znade sam Bog.

Ljubav prema bližnjemu može se pogaziti i na taj način, da se bližnji ošteti u pitanju časti. Tako su pogazili zapovijed ljubavi prema bližnjemu ona dvojica ludih i bezbožnih staraca u Babilonu, koji su, kad nisu mogli čiste Suzane navesti, da sagriješi s njima, nju oklevetali, da je imala grešni odnošaj s nekim mladićem, što je dakako bila potpuna laž.

Ljubav prema bližnjemu može se pogaziti i na taj način, da netko makar samo hlepi za tuđom stvari, jer takva neuredna čežnja može dovesti i do samoga zločina. Tako se ogriješio o zapovijed ljubavi prema bližnjemu izraelski kralj Ahab, kada se zaželio vinograda Nabotova, pa kad ga Nabot nije mogao dati, bio je lažno optužen i ubijen.

Ljubav prema bližnjemu može se i tako pogaziti, da tko poželi na primjer tuđu ženu. Tako su teško povrijedili zapovijed ljubavi prema bližnjemu oni besramni stanovnici Gabae, koji su silovali ženu onoga levite, od čega je onda umrla. Umjesto da priznaju svoj zločin i pokaju se, oni su se još upustili u bitku s drugim izraelskim plemenima, pri čemu je poginulo oko devedeset hiljada ljudi.

2. Poseba n način gaženja zapovijedi ljubavi prema bližnjemu je bez sumnje zavist. Ta ko je sotona bio zavidan prvim ljudima u raju zemaljskom, Adamu i Evi. Zato se svim silama trudio da ih upropasti, što mu je konačno i uspjelo, kad ih je nagovorio, da uberu plod sa zabranjenog drveta, i tako prestupe zapovijed Božju u teškoj stvari.

Tako je Kain bio zavidan bratu svojemu Abelu, što je Bog prihvatio žrtvu Abelovu radije negoli žrtvu Kainovu.Kain je tako teško pogazio zapovijed ljubavi prema bližnjemu, jer ga je ta zavist dovela tako daleko, da je skočio i ubio svoga rođeroga brata Abela.

Tako je onaj zloglasni Aman bio zavidan Judejcu Mardoheju, te ga je progonio na smrt.

Tako su braća Josipova bila zavidna svome bratu Josipu radi njegovih sanja, i onda teško povrijedili ljubav prema bližnjemu, kad su svoga rođenoga brata prodali za roba u Egipat za nekoliko srebrnika, kraj sveg njegovog plača. A koliko sličnih povreda ljubavi prema bližnjemu ima i danas na svijetu!

3. Ali ljubav prema bližnjemu može se povrijediti i na mnogo drugih načina, kao što je recimo propuštanje djela milosrđa. Tako je teško povrijedio zapovijed ljubavi prema bližnjemu onaj ludi Nabal, čovjek veoma bogat, koji je uskratio i komad kruha Davidu i njegovim ljudima u ljutoj nevolji, makar su mu baš David i njegovi ljudi mnogo pomogli,da je sačuvao to bogatstvo, jer su mu branili stada u pustinji od divljih zvijeri i tatova. Kako je Bogu mrska bila ova povreda ljubavi, vidi se iz toga, da je Gospod par dana iza toga ka znio Nabala naglom smrću.

Tako je teško povrijedio zapovijed ljuba-vi prema bližnjemu onaj bogati gavan u Evanđelju, o kojemu govori Isus, a

koji nije priuštio siromašnome Lazaru ni mrvice, koje su padale s njegovog punog stola, nego su još i psi dolazili i lizali rane Lazarove, da mu povećaju bol.

Tako je povrijedio zapovijed ljubavi prema bližnjemu onaj bogati baron, o kojem čitamo u životu svetoga Franje od Jeronima, isusovca, koji je tog bogataša zamolio za milostinju, da jednoj sirotici kupi barem krevet, da ima gdje odmoriti trudne kosti, a bogataš ga surovo odbio i istjerao, premda mu je svetac istom zgodom donio punu kesu dukata, što je preko sveca u ispovijedaonici netko poslao tome baronu kao restituciju radi neke stvari.

Može se sve to pričiniti kome i neznatnom stvari, ali Božji sud glasi sasvim drukčije. Kad je Spasitelj malo prije svoje muke govorio o Sudnjem Danu i kriteriju, prema kojem će suditi ljude, rekao je među ostalim i ovo: "Tada će reći (božanski Sudac) onima na lijevoj strani: Idite od Mene, prokleti, u oganj vječni, što je pripravljen đavlu i anđelima njegovim! Bio sam gladan, i nijeste Mi dali jesti, žedan, i nijeste Mi dali piti. Bio sam stranac, i nijeste Me primili na konak, go, i nijeste Me zaodjeli. Bio sam bolestan i u tamnici, i nijeste Me pohodili. Tada će Ga upitati i oni: Gospodine, kada smo te vidjeli gladna ili žedna ili stranca ili gola ili bolesna ili u tamnici, i nijesmo Te poslužili? Ali će im On odgovoriti: Zaista, kažem vam: Što nijeste učinili jednomu od ovih najmanjih, to nijeste učinili ni Meni." Ovi će ući u muku vječnu, a pravednici u život vječni". (Mt, 25,41-46).

Gaženje dakle zapovijedi ljubavi prema bližnjemu nije malena stvar, kako se to možda komu pričinja, jer u čemugod povrijedimo zapovijed ljubavi prema bližnjemu, povrijedili smo i zapovijed ljubavi prema Bogu, kao što se očito vidi iz riječi samoga Spasitelja Isusa Krista, koji komad kruha, uskraćen siromahu, smatra uskraćenim Sebi; koji čašu vode, uskraćenu siromahu, smatra uskraćenom Sebi; koji haljinu, uskraćenu siromahu, smatra uskraćenom Sebi; koji konak, uskraćen strancu, smatra uskraćenim Sebi, i tako redom. Čuvajmo se dakle kao ognja povrede ljubavi prema bližnjemu!

+++oCo+++

XLVIII. PRIVIDNA SVETOST (FARIZEJIZAM)

Dragi vjernici!

U životu velikoga pustinjaka, svetoga Pahomija, čitamo, kako je jednoga dana sjedio u razgovoru o stvarima duše s nekim drugim pustinjacima. Najednom dođe neki njegov novak i šuteći rasprostre pred njima dvije hasure, što ih je taj dan bio spleo, dakle dvostruko nego se običavalo izraditi u jednom danu. Novak se nadao pohvali od svog redovničkog poglavara zbog svoje revnosti u poslu. Ali umjesto pohvale stigao ga je nemili ukor od Pahomija pred svima prisutnima : "Pogledajte, reče, kako je ovaj naš mlađi brat radio čitav dan! Šteta samo, što

je više vrijednosti položio na pohvalu sa strane ljudi negoli na slavu Božju, i tako je svoje čitavo djelo posvetio taštini i duhu varke." Nato je sveti Pahomije naredio novaku pokoru: "Kad se sva braća skupe na molitvu, onda stani u njihovu sredinu i reci: "Prosim vas, braćo, da se molite za me, jer sam dvije hasure cijenio više negoli slavu Božju i nebesko blaženstvo."

1. Ovaj mla di novak slika je svih onih, koji se pred svijetom hoće da pokažu čestitima i pravednima, umjesto da paze, kako će ugoditi Bogu. Ovaj mladi novak bio je vjeran odraz one odurne grupe ljudi u vrijeme Kristovo, koji su se zvali farizeji, i koji su pred svijetom izgledali kao sveci, najvjerniji izvršitelji zakona Mojsijeva, a pred Bogom su bili pobijeljeni grobovi, izvana lijepo obijeljeni vapnom, a iznutra puni smrada i mrtvačkog gnjileža.

O tim farizejima govore nam sve četiri evanđelista. Dobro ih karakterizira njihov nastup u javnosti. Tako nalazimo o njima napisano, da su na čelu i na ruci nosili zapise, to jest glavnija mjesta iz Mojesijeva zakona na pergameni napisana. To bi vezali sebi na lijevu ruku i čelo kod molitve, ali su pritom više mislili na pohvale sa strane ljudi radi svoje tobožnje pobožnosti, negoli kako će ugoditi Bogu.

Tako nalazimo o njima napisano, da su pravili sebi veoma velike rese ili kite na haljinama. U zakonu Mojsijevu odredio je istina sam Gospodin Bog Mojsiju: "Daj sinovima Izraelovim ovaj naputak: Neka stave sebi rese na skutove haljina svojih, oni i buduća koljena njihova, i na svaku resu neka metnu vrpcu od skerleta plavoga" (IV.Mojs.15,38). No Gospodin Bog odredio je odmah i svrhu tim resama: "Ovo je svrha resama: Imate se sjetiti, kad ih vidite, svih zapovijedi Gospodnjih, da ih v r š i t e i da se ne zanosite za požudama svojih srdaca i očiju, što vas tako lako zavode na otpad. Vi se imate spominjati svih zapovijedi Mojih i vršiti ih i tako se posvetiti Bogu svojemu". Farizeji su pak te rese produljili do nemogućnosti, ali zato, da što bolje upadaju u oči ljudima, umjesto da što bolje vrše zakon Božji, kako ih opominje Mojsije.

O tim farizejima na-lazimo dalje u Evanđelju, da su tražili prva mjesta na gozbama, protivno od onoga, što ih je učio Krist Gospodin o poniznosti.

O tim farizejima čitamo nadalje u Evanđelju, da su tražili prva mjesta i u sinagogama, umjesto da se postave u zadnji red i tako nađu opravdanje pred Bogom, kao onaj ponizni carinik u hramu.

O tim farizejima nalazimo nadalje u Evanđelju zapisano, da su tražili, da ih pozdravljaju na trgu, kao da nitko drugi ne postoji na svijetu osim njih, k a o da je njihova slava preča negoli čast Božja.

O tim farizejima čitamo nadalje u svetom Evanđelju, da su tražili za sebe naziv učitelja, premda su bili pravi slijepci u zakonu Gospodnjem, kojima je i te kako trebalo pravoga Učitelja, da ih nauči putove spasa.

2. Takvu prividnu svetost Bog mrzi i odbacuje, kao što se najbolje vidi iz prijetnje Krista Gospodina: "Teško vama, književnici i farizeji, licemjeri! Vi zatvarate kraljevstvo nebesko od ljudi... Vi rasipate kuće udovičke i govorite za to duge molitve... Vi prolazite kopnom i morem, da dobijete jednoga jedinog suvjernika, i je li jedan to postao, učinite ga sinom paklenim, dvaput gorim od sebe... Vi dajete desetinu od metvice, kopra i kima, a zanemarujete najvažnije zahtjeve zakona: pravednost, milosrđe i vjernost... Vođi slijepi! Ocjeđujete komarca, a devu proždirete... Držite žašu i zdjelu izvana čiste, a iznutra su pune grabeža i pohlepe... Vi ste kao okrečeni grobovi: izvana izgledaju doduše lijepi, a iznutra su puni kostiju mrtvačkih i svakoga smrada. Tako se i vi izvana pokazujete ljudima pravedni, a iznutra ste puni licemjerja i zloće... Zmije i leglo gujino, kako ćete umaći osudi paklenoj?" (Mt. 23,13-33).

Bog, rekosmo takvu prividnu svetost, a stvarnu pokvarenost mrzi i odbacuje, i zato ima pravo sveti Augustin kad veli: "Bolje je biti ponizan grešnik, negoli ohol pravednik."

I da je tako, vidimo iz života Krista Gospodina. Draža mu je bila skrušena bludnica i javna grešnica Magdalena, negoli umišljeni pravednik farizej Šimon, koji Ga je bio pozvao na ručak. Draži mu je bio skrušeni skromni carinik Zakej, negoli svi njegovi oholi sugrađani, koji su mrmljali, što se Krist svratio kod tobožnjega javnog grešnika. Draža mu je bila grešnica žena Samaritanka, koja je živjela u grijehu, ali imala vruću želju za obraćenje k Bogu, negoli svi oni umišljeni židovski pravednici, koji su se zgražali i kod same pomisli, da se druže sa Samaritancima. Draži Mu je bio Matej carinik, nego svi oni lažni židovski pravednici, koji su škripali od jada i prigovarali apostolima: "Zašto s carinicima i grešnicima jede Učitelj vaš?" Draži je bio razbojnik na križu, koji se ponizio pred Njim, nego svi oni umišljeni revnitelji za zakon Mojsijev. Draži mu je bio onaj poganski satnik, koji se ponizio pred Bogom gledajući čudesne znake prigodom Kristove smrti, negoli ona ohola tvrda srca židovska, koja se nisu smekšala od kajanja ni čuda, kad su pucale i tvrde stijene na Golgoti.

3. Nema nikakve sumnje, da se svega toga sjetio sveti Petar apostol, kad je pisao svoju prvu poslanicu kršćanima: "Odbacite dakle svaku zlobu i svako lukavstvo i licemjerstvo, zavisti i svako klevetanje, i želite kao novorođena djeca duhovnoga, čistoga, mlijeka, da po njemu uzrastete za spasenje" (I.Petr.2,1-2). A što je sveti Petar pisao kršćanima svoga doba, to vrijedi, razumljivo je, i za kršćane sviju vremena. Gdjegod se naime takva lažna pravednost i prividna svetost pojavila, ona je uvijek Bogu mrska baš tako, kao i ona farizejska u vrijeme Kristova djelovanja na zemlji.

Nisu rijetki slučajevi, kad je Gospodin Bog to i djelom pokazao već na ovome svijetu na nekim licemjerima. Tako nam je povijest zabilježila slučaj kralja Lotara. On je odbacio svoju zakonitu ženu Teutbergu i oženio se jednom svojom dvorskom damom, po imenu Walradom. Zato ga je Papa Nikola I. uda-

rio izopćenjem. Kralj je uzalud pokušao, ne bi li Papu sklonio na popuštanje. Nije uspio ni kod nasljednika Nikolinog Hadrijana II. Taj mu je poručio, da može doći u Rim, ali Pričest iz njegove ruke primit će istom onda, kad otpusti Walradu i uzme natrag k sebi svoju zakonitu ženu. I kralj je došao u Rim, da bude odriješen od prokletstva ili izopćenja. Licemjerno je hinio potpunu pokornost Papi i zakonu Božjemu i zamolio ga za odrešenje. U prisustvu svoje pratnje prisustvovao je Papinoj Misi. Neposredno prije svete Pričesti, okrenuo se Papa prema njemu i rekao mu: "Ako je tvoje obraćenje iskreno i tvoja odluka prava, možeš pristupiti, inače se ne usudi približiti!" Lotar je nastavio svoju licemjernu igru skrušenog pokornika. Primio je svetu Pričest i s njim jedan dio njegove pratnje, licemjeri kao i on. Ali na povratku iz Rima pokazao je Gospodin, kako su mu mrski prividni sveci, licemjeri. Lotar je iznenada obolio i u gradu Piacenzi stigla ga je smrt, a da nije ni prije smrti dao znaka iskrena pokajanja. Pomro je i onaj dio njegove pratnje, koji je skupa s njime hinio iskrenost kraljevoga obraćenja pred Papom, i pristupio k svetoj Pričesti. Ostali su na životu oni, koji su iz straha pred sudom Božjim izostali od Pričesti pred Papom.

Ne zaboravite dakle nikada opomene svetoga Petra apostola, koji je pratio Isusa našega u javnom životu i iz Njegovih božanskih usta čuo, što sudi o lažnoj svetosti, pa na temelju toga opomenuo kršćane svih vremena: "Odbacite dakle svaku zlobu i svako lukavstvo, licemjerstvo i zavist i svako klevetanje, i želite kao novorođena djeca, duhovnoga, čistoga mlijeka!..." Budite kršćani i riječju i djelom!

xxx X xxx

XLIX. GRIJEH KAO JEDINO ZLO

Dragi vjernici!

U Svetom Pismu čitamo, kako je mladi Tobija po želji svoga oca pošao na daleki put, da utjera dugovinu od dužnika, jer je i sama Tobijina obitelj bila pala u siromaštvo radi progona. Mladoga je Tobiju pratio na tom putu arkanđeo Rafael. Kad su došli na veliku rijeku Tigris, sišli su do vode i mladi je Tobija htio oprati noge u rijeci. No kad je stavio noge u vodu, sune golema riba, da ga proguta. Ova grabežljiva riba, što je sunula, da proguta mladoga Tobiju, slika je grijeha, koji proždire sve one, koji mu se približe.

1. Što je naime grijeh? Grijeh je svojevoljno i svijesno prestupanje zapovijedi Božjih. Adam i Eva znali su dobro, dok su bili u raju zemaljskom, da ne smiju uzeti ploda sa zabranjena drveta. Oni su ipak svijesno i svojevoljno prekršili zapovijed Božju i prema tome sagriješili. Izraelci su znali dobro, da nema nego jedan jedini Bog, Stvoritelj neba i zemlje, i da osim Njega ne smiju štovati kao Boga nikoga drugoga. Ipak je na primjer izraelski kralj Salomon, makar je znao za tu zapovijed i makar mu se Bog osobno dva puta javio, štovao

i sagradio oltare lažnim bogovima svojih žena, kao što je bio Kamos, bog Moabaca, Moloh bog Amonaca, Astarta, boginja Sidonaca, i razni drugi kumiri poganski. Salomon je prema tome prekršio zapovijed Božju i sagriješio. Onaj sin Izraelke, o kojem govori Sveto Pismo, koja je bila udata za Egipćanina, sigurno je čuo, da se ne smije grditi sveto ime Božje. Ipak ga je opsovao i tako prekršio zapovijed Božju i sagriješio, radi čega ga je stigla smrtna kazna. Onaj Izraelac, o kojem se govori u istoj knjizi Mojsijevoj, znao je, da se ne smije subotom raditi. Ipak je skupljao subotom drva i prestupio zapovijed Božju, radi čega ga je stigla smrtna kazna. Absalom je znao, da je dužan štovati roditelje. Ipak se pobunio protiv oca svojega Davida i tako prekršio zapovijed Božju i sagriješio, radi čega je i žalosno svršio. Saul je znao, da ne smije ubiti nevina čovjeka. Ipak je na temelju jednostavne sumnje dao pobiti osamdeset nedužnih svećenika, i svoga je suparnika Davida ubio barem voljom, kad ga nije mogao i fizički dotući. Prekršio je dakle zapovijed Božju i sagriješio. Onaj Amnon, sin Davidov, znao je dobro, da ne smije obesčastiti nevine djevojke. Ipak je silovao svoju rođenu sestru Tamaru i tako prekršio zapovijed Božju i sagriješio. Ahab je znao, da ne smije uzimati tuđe. Ipak je uzeo vinograd Nabotov silom i tako prekršio zapovijed Božju i sagriješio. Ona dva starca u Babilonu znali su kao narodni suci, da se ne smije klevetati. Ipak su oklevetali čistu Suzanu, prekršili zapovijed Božju i sagriješili. David je znao, da ne smije željeti tuđe žene. Ipak je prisvojio sebi ženu svoga vojnika Urije i tako prekršio zapovijed Božju i sagriješio.

I tako bismo mogli nabrajati bez kraja i konca. Međutim dovoljno je rečeno, da je grijeh svojevoljno i svijesno prestupanje zapovijedi Božje, bilo to deset zapovijedi Božjih, bilo zanemarivanje djela milosrđa, bilo koje zapovijedi izdane u ime Božje.

2. Grijeh je prema tome uvreda Boga, prezir Boga. Zato se i tuži Gospod Bog na usta Izaije proroka: "Sinove sam othranio i odgojio, a oni Me prezreše". Grešnik je, kaže Ozeja prorok, sličan čovjeku, koji drži u ruci prevarljivu vagu. S jedne strane stavlja grešnik Boga, a s druge strane svoj prljavi užitak, pa kao da govori: "Bolje je ovaj bludni užitak negoli Gospodin Bog. Bolja je ova krađa negoli Gospodin Bog. Bolje je ovo pijanstvo negoli Gospodin Bog." I tako možete ići redom po svim drugim grijesima. Zvao se kako mu drago, grijeh uključuje u sebi uvredu i prezir Boga. I ta se ovreda povećava, ako uočimo činjenicu, da grešnik vrijeđa Boga u isto vrijeme, dok ga Bog gleda. Jer, "oči Gospodnje sjajnije su od sunca", a da bi im išta moglo izbjeći. Zato onaj kralj David, pjeva nakon svoga grijeha u onoj divnoj pokajničkoj pjesmi Miserere: "I zlo sam pred Tobom učinio!" Dok je počinjao preljub sa ženom Urijinom, Gospod ga je gledao s visine, i to je Davida još više peklo u savjesti, da je uvrijedio svoga Boga, dok ga je On gledao.

Kažu o nekoj staroj bludnici, da se spremala na grijeh s nekim ljubavnikom. Najednom opazi u sobi sliku na zidu, koja

je predstavljala nekog filozofa stroga pogleda. Kad je opazila sliku, pobjegla je od straha i stida iz sobe. Grešnik je svaki gadniji od ove bludnice. Jer ona se postidila već pred slikom filozofa, a grešnik eto ne stidi se ni pred pogledom samoga Boga. Grijeh je dakle gadna uvreda i prezir Boga, iako dakako nisu svi grijesi jednaki.

3. No bilo kako bilo, grijeh je jedno pravo zlo na tome svijetu. Po grijehu naime gubi čovjek svaku vrijednost pred Bogom i ruši se u ništavilo, iz kojega ga je dozvala svemoć Božja. Većega zla od grijeha nema i ne može biti na zemlji. Zato i kaže Krist: "Što koristi čovjeku, ako cijeli svijet zadobije, a dušu svoju izgubi?" Ljudi smatraju sušicu zlom. Ali u poredbi s grijehom ona je ništica. Jer i sušičav čovjek može biti u prijateljstvu s Bogom i prema tome bogatiji od svega svijeta. Ljudi smatraju gubu velikim zlom. Ali ona je ništa u poredbi s grijehom. Jer i gubav može biti u prijateljstvu s Bogom i prema tome bogatiji od svega svijeta. Koncem prošloga vijeka harala je ta strašna bolest na Havajskim otocima. Do blizu tisuću gubavaca bilo je silom otpremljeno na otok Molokai, da se ne bi zarazili svi stanovnici. Nitko se nije usudio u blizinu tih nesretnika. Ali se usudio katolički misionar o. Damjan, koji je jadnim gubavcima postao i otac i majka, dvorio ih dan i noć, pomagao, koliko je mogao, i lijepo ih jednoga za drugim pripremao i otpremao u vječnost, da uživaju Boga nakon kratkog zemaljskog života. Konačno je sretan i blažen i sam zaklopio umorne oči na istom otoku, zaražen gubom. Ali eto, o.Damjan smatrao je gubu za ništicu u poredbi s grijehom, i zato je na poziv svoga biskupa rado pošao među gubavce, samo da ne bi povrijedio zapovijedi Božje, koja mu je nalagala na usta njegovog biskupa dvoriti bijedne gubavce.

Ima ljudi, koji smatraju siromaštvo najvećim zlom na zemlji. Ali to je velika zabluda, jer siromaštvo ne znači ništa u poredbi s grijehom. Zar nije sveti Franjo Asiški bio puki siromak? Ali sretnijeg čovjeka nije bilo na zemlji u ono doba od njega. Zar nije bio puki prosjak sveti Benedikt Labre? Ali sretnijeg čovjeka nije bilo od njega, koji je kao prosjak obilazio od svetišta do svetišta, da se moli Bogu i oplakuje grijehe i svoje i tuđe. Zar nije bio puki siromah sveti Aleksije, kad je stanovao kao prosjak pod stubama vlastite očinske palače, nepoznat svima osim Bogu? A ipak nije bilo sretnijeg stvora od njega. Zar nije bio puki siromak sveti Pavao pustinjak? A tko je bio sretniji od njega? Zar nije bio puki siromak sveti Antun pustinjak? A tko je bio sretniji od njega? Siromaštvo je dakle ništa u poredbi s grijehom, koji jest i ostaje jedino pravo zlo na zemlji.

Grijeh je zato jedino pravo zlo na tome svijetu, jer grijehom se čovjek odvraća od Boga, svoga zadnjeg cilja, grijehom može čovjek upasti u vječnu sramotu i vječnu bijedu i nevolju. Što koristi Luciferu sva njegova oholost, kad se navijeke muči u paklu, navijeke je osramoćen i predmet mržnje Božje? Što koristi Judi izdajniku onih trideset srebrnika, za koje je izdao Krista, i onih nekoliko srebrnika, što ih je ukrao iz skupne kase, kad je predmet mržnje Božje, kad na njemu leži

vječna sramota i muči se navijeke u paklu? Što koristi Herodu Agripi njegova oholost, kad ga je Bog prezreo radi svojatane božanske časti i muči se navijeke u paklu, kao predmet mržnje Božje? Što koristi jednom Antiohu sve njegovo nadimanje, što mu koriste sva umorstva, pomoću kojih je mislio ojačati svoje kraljevsko prijestolje, kad ga je Bog odbacio i muči se navijeke u paklu kao predmet mržnje Božje?

Da, grijeh i samo grijeh je pravo zlo na zemlji, s kojim su u poredbi sva druga zla prava ništica. Nikakvo siromaštvo na svijetu, nikakve bolesti na svijetu, nikakve nesreće na svijetu ne mogu nam oduzeti vrhunaravne ljepote duše, ali je oduzima grijeh, bilo djelomično, kao u lakom grijehu, bilo posve, kao u smrtnom grijehu. Nikakvo siromaštvo ili bolest ne može nas učiniti sličnima đavlu, najga-dnijem biću, ali nas može učiniti njemu sličnim grijeh. A da grijeh čini ljude nesretnima već i na tome svijetu, ne treba drugo nego se sjetiti Kaina, suvremenika Noinih, uništenim općim potopom, stanovnika Sodome i Gomore, spaljenih ognjem pravde Božje, Faraona, potopljenog u Crvenom moru, Saula kralja, nesretnog A bsaloma, Amnona, koji je silovao Tamaru i zato bio ubijen, Holoferna, Amana, Heroda, Antioha, Jude, Pilata i bezbrojnih drugih. Zato je na mjestu riječ Duha Svetoga: "Kao od lica zmijina bježi od grijeha! Zubi njegovi zubi su lava, koji ubijaju ljudske duše".

L. OBRAĆENJE KAO RASKID SA GRIJEHOM

Dragi vjernici!

Čuli ste zadnji put, što kaže Duh Sveti o grijehu. "Bježi, kaže nam sam Bog, od grijeha kao od zmije ljutice! Zubi njegovi zubi su lava, što ubijaju ljudske duše. Kao dvosjekli oštri mač svaka je opačina, proti rani njegovoj nema lijeka". Ako je dakle grijeh, kao što jest, jedino pravo zlo na tome svijetu, najveće zlo na tome svijetu, onda zdrava pamet govori čovjeku, da bježi od grijeha. A ako mu se ipak desi nesreća, da padne u grijeh, onda mu ta ista zdrava pamet govori, da se nastoji što prije riješiti grijeha, a to biva iskrenim kajanjem i obraćenjem k Bogu.

1. Premda nas Gospodin Bog ni najmanje ne treba, napose kada smo Ga teško uvrijedili, On ipak poziva sve grešnike na usta prorokova: "Obratite se Gospodu, Bogu svojemu! Jer je On milostiv i milosrdan, dugotrpan i bogat milosrđem i požali nesreću" (Joel 2,13). On nas, ako padnemo, i strpljivo čeka. Kako bi inače Spasitelj Isus Krist bio mogao reći onu divnu riječ, za grešnika tako utješnu riječ: "Veća je radost na nebu nad jednim grešnikom, koji čini pokoru, negoli nad devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore" (Lk. 15,7).

Sveto Pismo pruža nam divnih primjera obraćenja k Bogu i raskida sa grijehom. David je teško sagriješio preljubom i umorstvom. Ali kad je prorok Natan stavio pred oči njegove opačinu njegovu, David se udara šakom u prsa i izgovara one

potresne riječi:"Sagriješih Gospodu!" Da je njegovo obraćenje bilo iskreno, dokazuje onaj divni Psalam "Smiluj mi se Bože" i cijeli kasniji život kralja Davida, te pohvala, koju je sam Bog izrekao o slugi svojemu Davidu.

Marija Magdalena bila je poznata kao javna grešnica i bludnica u gradu. Ali kad je uvidjela svoju zabludu, ona se ne stidi ući u kuću punu gostiju, pasti na koljena, zalijevati suzama pokajnicama noge Spasiteljeve, otirati ih kosom svojom i cjelivati. Zato je odmah čula utješne riječi Krista Gospodina: "Opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je ljubila mnogo". Da je njezino obraćenje bilo iskreno, i da je posve prekinula s grijehom, dokazuje cijeli njezin kasniji život, jer je išla za Isusom, dok je bio živ, pratila Ga do groba, zaslužila među prvima Njegovo ukazanje iza uskrsnuća, a prema predaji proboravila do smrti u jednoj špilji u suzama i kajanju, što je uvrijedila Boga svoga.

Zakej je prema uvjerenju Židova bio teški grešnik, koji je porezom mnoge oštetio. Da li je bio takav baš, to znade samo Bog. Ali jedno znamo, Zakej, da ne ostane na njemu nikakve sumnje, kad ga je Isus posjetio u njegovom domu, odmah pun kajanja, da pokaže potpuni raskid sa grijehom, govori: "Gospodine, pola imanja svojega dajem siromasima, i ako sam koga u čemu prevario vraćam četverostruko."

Razbojnik na križu sjeća se svih zala što ih je počinio u svom razbojničkom životu. Ali kad je upoznao milinu Isusovu i grdobu svojih grijeha, on ulazi u se i kida sa grijehom, kako može i znade. Da je njegovo obraćenje bilo iskreno i prekid s grijehom potpun, vidi se najbolje iz riječi sveznajućeg Boga i Spasitelja našeg Isusa Krista, koji mu odmah odgovara: "Još danas ćeš biti sa Mnom u raju!"

Sličnih pak primjera naći ćete bezbroj u povijesti svete Crkve. Tko da se ne sjeti iskrenog obraćenja i potpunog prekida s grijehom kod svete Marije Egipatske, nekadašnje javne bludnice a kasnije velike pokornice? Tko da se ne sjeti iskrenog obraćenja i potpunog prekida sa grijehom kod svete Afre, nekadanje bludnice i vlasnice javne kuće, a kasnije mučenice, spaljene na lomači radi Krista? Tko da se ne sjeti iskrenog obraćenja svetoga Augustina i njegovog potpunog prekida sa grijehom? Tko da se ne sjeti iskrenog obraćenja i potpunog prekida sa grijehom one blažene Helene i Flore, nekdanjih raspuštenih djevojaka bludnica, a kasnije članica Servitskog Reda ženske grane i svetica? Tko da se ne sjeti iskrenog obraćenja i prekida sa svakim grijehom kod jednoga svetoga Jeronima, koji je zablude mladosti okajavao najprije u sirskoj pustinji, a onda kao isposnik u betlehemskoj špilji?

A svi ti divni primjeri iz Svetoga Pisma i povijesti Crkve, što su drugo nego poziv i svima ostalim grešnicima? Poziv, koji je Bog upravio već davno preko proroka: "Obratite se Gospodu, Bogu svojemu! Jer je milostiv i milosrdan, dugotrpan i bogat milosrđem i požali nesreću." Što su svi ti primjeri drugo nego poziv, da i mi priredimo, ako smo zalutali, radost nebu, o kojoj govori Isus naš: "Veća je radost na nebu nad jednim grešnikom,koji čini pokoru, negoli nad devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore".

2. Velika je dakle radost u nebu nad jednim grešnikom, koji je prekinuo sa grijehom i obratio se k Bogu svome. Ali nije nikakva radost nego žalost u nebu, kad se netko opet vraća na grijeh. Povijest nam je na primjer zabilježila, da je i Julijan Apostata primio golemu milost svetoga krsta i milost posvećujuću, da je bio dijete Božje i baštinik kraljevstva nebeskoga, kao i toliki drugi milijuni kršćana. Ali gle! On nije načinio raskida sa grijehom zauvijek. Naprotiv, kao što se "pas, prema riječima svetoga Petra apostola, povraća na svoju bljuvotinu i svinja, koja se okupala, opet se valja u kaljuži" (II.Petr. 2,22), tako se i Julijan vratio opet iz kršćanstva u poganstvo, iz svijetla Kristova u tamu smrtnu, i počeo štovati poganske bogove ili bolje gadove, kao što su Jupiter, Venera, Bakho, Hermes i kako su se sve zvali bogovi Rimljana, Grka i drugih poganskih naroda onoga doba.

Za takve jadnike rekao je Isus Krist, da će njihova sudbina biti gora nego prije.

A koliko takvih žalosnih povrataka u grijeh nalazimo zabilježenih u Svetome Pismu, povijesti Crkve i svakidanjem životu! Tako je uvijek i uvijek nanovo upadao u idolopoklonstvo narod izraelski, kako se vidi iz govora svetoga Stjepana mučenika. Tako se vratio na grijeh Julijan Apostata, o kojem smo malo prije govorili. Tako su učinili mnogi kršćani za vrijeme progonstava Crkve. Tako čine i danas mnogi kršćani, ne misleći na riječi Krista Gospodina onome tridesetiosamgodišnjem bolesniku, kada ga je ozdravio od njegove teške bolesti, koja je bila plod grijeha: "Idi i ne griješi više, da ti se što gore ne dogodi!" Ne misle na riječi Kristove ženi preljubnici, kada ju je spasio od smrti kamenovanjem:"Idi i ne griješi više!"

3. No nije radost u nebu ni nad onim, koji okliijeva dugo prekinuti s grijehom i obratiti se k Bogu, misleći, da Božja dugotrpnost ne može upropastiti grešnika. Ali čujte, što govori Duh Sveti: "Ne krzmaj obratiti se Gospodu, i ne odlaži od dana do danas, iznenada će provaliti gnjev Njegov, i ti ćeš biti ugrabljen u dan plaće" (Sir. 5,7).

U vrijeme svetoga Tome Morusa, glasovitog velikog kancelara engleskog kraljevstva za zloglasnog Henrika VIII. živio je neki plemić, koji je bio s Tomom u dobrim vezama, ali lakouman, živeći samo za ovaj svijet. Toma, čovjek duboke vjere, često ga je opominjao, neka bi promijenio život. No lakoumni mu je plemić odgovorio: "Budi miran! Za slučaj, da bi nastala pogibao za moj život, ja trebam samo tri riječi, i bit će mi sve oprošteno". "Koje su to tri riječi?" upita Toma. "Gospodine, oprosti mi!" Toma ga je ponovo opomenuo, neka se ne uzda odviše u te tri riječi. Ali sve je bilo uzalud. Jednoga dana je taj plemić veselo jurio na konju i morao prijeći preko nekoga mosta. Konj se u jurnjavi najednom poplašio, i to baš na mostu, i jednim ma-hom zbacio jahača sa sedla u rijeku. Kako je voda bila nabujala, plemić je duboko zaronio. Uspjelo mu je iskočiti jednom na površinu i opet je potonuo. Izronio je još jednom, ali sve, što su čuli od njega, bile su sasvim druge riječi, nego što je on govorio Tomi, to jest:"Ajde do vraga!" I onda ga je nestalo u valovima.

Kamo sreće, da se češće zamislimo u one riječi, što ih je Isus rekao u knjizi Otkrivenja predstavniku Crkve u Efezu: "Pomisli, s koje si visine pao, čini pokoru i djeluj kao prije! Ako li ne, doći ću ti brzo i dignut ću svijećnjak tvoj s mjesta njegova, ako se ne pokaješ" (Otkr. 2,5). Tako se dogodilo suvremenicima patrijarhe Noe, tako se dogodilo stanovnicima Sodome i Gomore, tako se dogodilo velikom svećeniku Heliju, tako se dogodilo njegovim sinovima Ofniju i Finesu, tako se dogodilo ludim djevicama u Evanđelju. Obraćenje k Bogu i prekid s grijehom zauvijek, to je najsigurnije.

=x=x=x=
x=x
x

LI. PRAVILNO SLUŽENJE ZEMALJSKIM DOBRIMA

Dragi vjernici!

Blažena Beatrica od Nazareta, priorica cistercitkinja, imala je jednom viđenje, u kojem je vidjela cijeli svijet pod svojim nogama, a nad svojom glavom Gospoda Boga, tako da je ona bila u sredini između svijeta i Stvoritelja. Razumjela je tim viđenjem, da joj Bog daje pouku: sva tvoja ljubav i štovanje imadu da budu usmjereni prema Bogu, a sve ostalo ima da ti samo pomogne k tome cilju, a nikako da te odvraća od posljednjeg cilja, Boga!

1. Pouka dana blaženoj Beatrici vrijedi i za sve ostale ljude. Iznad nas je Stvoritelj naš. Prema Njemu ima biti usmjerena sva naša ljubav, sve naše štovanje, sva čežnja srca našega. Sve ostalo ima da nas pomaže u postignuću toga cilja, a nikako da nas odvraća od njega. Sva stvorenja moraju biti ispod naših nogu, Bog iznad naše glave!

Kad pak pogledamo život ljudski, onda vidimo, da je sva tragika čovjekova upravo u tome, što on čini obratno. On gleda samo dolje, na stvorove ispod nogu, a na Boga iznad svoje glave misli malo ili nimalo. I tako sam sebe upropašćuje, jer riječ Spasiteljeva ostaje do vijeka: "Što koristi čovjeku, ako cijeli svijet zadobije, a dušu svoju izgubi?"

Ali pogledajmo malo, kako to izgleda u praksi. Bog je stvorio na nebu sunce, mjesec i bezbrojne milijune zvijezda. Stvorio ih je, da čovjeku svijetle danju i noću, i da ga svojom ljepotom dižu prema Bogu, te slavi i hvali Stvoritelja svoga. Ali eto, čovjek se zaustavio kod stvora i počeo se klanjati suncu, mjesecu i zvijezdama kao bogovima, tako da mu se mudrac morao narugati radi ludosti njegove, govoreći: "Luđaci od naravi bili su naime svi ljudi, kojima je nedostajala spoznaja Boga, i koji nisu bili u stanju da zaključe iz vidljivih dobara na Onoga, koji jest, i koji razmatrajući djela nijesu pronašli majstora tih djela. Nasuprot oganj, vjetar, hitri zrak, krug zvijezda, silnu vodu, svjetila neba držali su za bogove, koji vladaju svijetom. I kad su već, zanesení ljepotom njihovom, držali ih za bogove, to bi po pravdi morali spoznati, koliko je krasniji gospodar njihov, jer ih je stvorio početnik ljepote" (Mudr. 13,1-3).

Pogledajte onoga bogataša, o kojem govori Spasitelj u Evanđelju, koji nije imao više kuda spremati svoga žita. Zato je odlučio sagraditi velike žitnice, kamo će ga spremiti i onda kazati duši svojoj: "Dušo moja, imaš veliko imanje na mnogo godina. Otpočini! Jedi i pij i uživaj! Ali Bog mu reče: Luđače, još ove noći potražit ću dušu tvoju od tebe! Komu će tad pripasti, što si nakupio?" (Lk.12,19-2o). Taj nije shvatio,da je iznad svega Bog, i da zemaljska dobra nisu samo za njega tu, nego i za siromake oko njega, kojima je morao pomoći i tako osigurati sebi mjesto u nebu dobrotvornošću. Pogledajte onoga ludoga kralja Baltazara, o kojem se govori u knjizi Danijela proroka. Imao je blaga i bogatstva, koliko je želio. Priredio je veliku gozbu svojim velikašima, svojim ženama i inočama, pio je i veselio se. I k tomu je dao, da se pije ne samo iz običnih zlatnih čaša, nego je dao donijeti sveto posuđe iz jeruzalemskoga hrama, da iz tih posuda pije on i njegove žene i inoče. Taj nije shvatio, da je iznad njega Bog, i da mora služiti Njemu,a ne da mu svrha života bude jelo i pilo i puteni užici. Umjesto da se svojim blagom posluži za pomaganje sirota i udovica, on se njime poslužio za pijančevanje i raskalašenost, i tako ga je stigla nemila sudbina, da je bio iste noći ubijen, točno prema riječima, koje je Spasitelj rekao o onome ludom bogatašu, koji se zanosio za dugim životom uživanja, jer je imao pune žitnice.

Pogledajte onoga nesretnoga Onana, sina patrijarhe Jude. Kada se oženio, nije se služio ženidbenim životom prema planu Stvoriteljevu, nego je samo mislio na svoj prljavi užitak. Nije gledao na Boga iznad sebe, nego samo na stvorenje, i tako je izgubio i jedno i drugo, jer ga je Bog kaznio smrću.

Pogledajte na onoga Koru, Datana i Abirona u vrijeme Mojsija i Arona.Vidjeli su,da je Mojsije politički vođa naroda. Vidjeli su, da je Aron vrhovni svećenik naroda Božjega. Spopala ih je želja,da politička i svećenička vlast prijeđe od njih, pa su se pobunili protiv Mojsija i Arona. Zaboravili su na Boga iznad sebe, zaboravili su, da je vlast za to tu, da služi općem dobru, a ne častohleplju pojedinaca, okrenuli su se stvoru ispod nogu umjesto Bogu iznad sebe, i tako su izgubili i jedno i drugo, jer ih je Bog svu trojicu upropastio radi njihove bune.

Pogledajte na Judu apostola. Isus ga je primio u zbor apostola i povjerio mu zajedničku skromnu blagajnu,odakle su,namirivali svoje potrebe i davali milostinju sirotinji. Juda je zaboravio na Boga iznad sebe,a upro pogled samo na stvorenje ispod sebe,na kukavni novac. Prilijepio je srce svoje uz novac, postato tat i konačno izdajnik, i tako je izgubio i stvorenje i Stvoritelja,svršivši žalosnom smrću samoubojice.

Pogledajte onoga gavana,o kojem govori Spasitelj u Evanđelju. Pio je, jeo i gostio se gospodski svaki dan. A siromašnom Lazaru, prosjaku, nije priuštio ni mrvica, što su padale sa stola njegova. Odvratio je dakle pogled od Boga iznad sebe, a svratio ga na stvorenje ispod sebe: jelo, pilo, gospodsko odijelo, palača, sluge, sluškinje, i tako redom, i tako je izgubio i Stvoritelja i stvorenja,kad je prispio u pakao,

jer se blagom, danim od Boga, nije poslužio prema planu Božjem za pomaganje bijednih i nevoljnih, nego samo za svoj užitak.

I tako bismo mogli dugo nabrajati.

2. No jedan nam je zaključak jasan: stvorovima se moramo služiti samo toliko, koliko nas privode i pomažu do postignuća vječnoga cilja. Ako nas od toga cilja odvraćaju, onda se moramo i mi odvratiti od stvorova i prezreti ih, kao da ih i nema. Tantum quantum, rekli bi sveci Božji. Quid hoc ad aeternitatem, rekao bi sveti Alojzije Gonzaga, to jest, što mi to koristi za vječnost?

Eno, mladom Josipu egipatskom nudila se žena Putifarova za puteni užitak. Sveti je mladić brzo bio gotov: taj užitak bi me odvratio od Boga, navukao na me prokletstvo Božje, jer je Bog zapovjedio: "Ne poželi žene bližnjega svoga!" I mladi je Josip odbio zavodnicu, rizikovao svoju lijepu službu, rizikovao i sramotu zbog klevete, koju je na njega bacila žena Putifarova, i išao u tamnicu, u kojoj je čamio dvije godine. Ljudski govoreći ludo je učinio. Ali je budućnost pokazala, da je dobro učinio, jer ga je Bog izbavio iz tamnice, učinio potkraljem Egipta i što je najvažnije, sačuvao ga trajno u milosti svojoj i dao mu krunu vječnoga života.

Eno vam patrijarhe Abrahama. Poznato je, da svatko općenito ljubi svoj rodni kraj, pa je sigurno tako bilo i kod patrijarhe Abrahama. Ali jednoga dana dođe mu poziv Božji: "Idi iz zemlje svoje i od roda svojega i iz doma oca svojega u zemlju, koju ću ti Ja pokazati". Abraham se nije dugo premišljao. S jedne strane govori Stvoritelj. S druge strane progovara glas srca, glas ljubavi prema rodnoj grudi. Svakako se mora dati prednost Stvoritelju, a ne stvorenju. I Abraham je smjesta ostavio svoju domovinu i pošao, kuda ga je Gospod zvao. Da je dobro učinio, pokazala je budućnost, jer je postao ocem svију vjernika, budući da su u njem blagoslovena sva plemena na zemlji.

Eno vam skromnih galilejskih ribara, Petra, Andrije, Ivana, Jakova. Sigurno im je drag bio njihov zanat i ono vlasništvo, što su ga posjedovali. Ali jednoga dana evo im poziva Spasiteljeva: "Slijedite Me!" I oni bez daljnjega ostavljaju svoje mreže, svoje barke, svoje kuće, svoju rodbinu i idu za Sinom Božjim. Nisu se za to nikada pokajali.

Eno vam Mateja carinika. Sjedi u svojoj carinarnici. Nakupio je lijepo blago, ima svoju kuću, svoj vrt, svoje vinograde i štošta drugo. Ali eto, dok je jednoga dana sjedio tako zamišljen u svom uredu, prošao je mimo njega Spasitelj i pozvao ga: "Hajde za Mnom!" I Matej je ostavio sve: ured, kuću, vrt, rodbinu i pošao za Isusom.

Svi su ovi shvatili, da zemaljska dobra nisu cilj života ljudskoga, nego je cilj našega života Bog. I kad Bog zatraži, onda se mora sve ostaviti, jer stvorenja ne smiju čovjeka odvoditi od Boga, nego dovoditi Bogu.

Prema tomu je jasno svakome čovjeku zdrave pameti: služiti se dobrima ovoga svijeta samo toliko, koliko mi pomažu, da dođem k Bogu. Ukoliko bi me ikada priječila u tome, moram ih odbaciti, jer što koristi čovjeku, ako cijeli svijet zadobije, a dušu svoju izgubi?

x x x

LII. ŽIVOT ZA ZAJEDNICU PO ŽRTVI I ODRICANJU

Dragi vjernici!

Osim nas ima još dvije milijarde i više ljudi na svijetu. Svi oni imadu pravo kao i mi da mole: "Oče naš, koji si na nebesima!" Svi su djeca jednoga Oca nebeskoga, i prema tomu braća među sobom: i vojnik i zapovjednik, sluga i gospodar, bogataš i siromak. Nitko od nas nije sam za sebe na svijetu, nego i za sve druge, koji imaju istu čovječju narav, isti izvor, koji je Bog, i smjeraju k istom cilju, koji je opet Bog. A kad je to tako, onda nema sumnje, da život u zajednici traži od svakoga pojedinca i stanovite žrtve, što je sv.Pavao sažeo u nekoliko riječi, kad govori Galaćanima: "Nosite breme jedan drugoga i tako ćete ispuniti zakon Kristov" (Gal. 6,2). Kao što naime ljudsko tijelo ne bi moglo opstojati, ako bi svaki ud htio živjeti samo za sebe, tako ni ljudsko društvo ne bi moglo opstojati, ako bi svaki čovjek htio živjeti samo za sebe, bez obzira na zajednicu. Nitko naime, veli papa Leon XIII. u enciklici %Graves de communi" nije tako bogat, a da ne bi trebao pomoći nikoga drugoga, i nijedan čovjek nije tako siromašan, a da ne bi na bilo koji način mogao biti od koristi drugome čovjeku. Život dakle u ljudskoj zajednici traži od svakoga stanovite žrtve i odricanja.

1. Jedan je samo bio na zemlji, koji bi bio mogao živjeti bez ičije pomoći, jer je bio ne samo čovjek, nego i Bog, a to je Isus Krist. A eto upravo Isus Krist ostavio nam je najljepši primjer života za zajednicu po žrtvi i odricanju, koji se može sažeti u Njegove riječi:"Sin čovječji nije došao, da Mu služe, nego da služi i da život svoj dadne u otkup za mnoge" (Mt. 2o,28).

Pogledajte Krista Gospodina! Umoran je od velikoga dnevnoga posla, i potrebit Mu je noćni mir i počinak. Ali eto, dok bi trebalo počivati, kuca na Njegova vrata neobičan gost, vijećnik židovski po imenu Nikodem. Imao je prilike da s drugim ljudima sluša Gospodina, ali da ne upadne u oči farizejima, dolazi radije po noći. I Krist Gospodin žrtvuje svoj noćni mir, da dušu željnu istine i pomoći, izvede na pravi put, makar i uz veliku ličnu žrtvu noćnoga mira.

Pogledajte Krista Gospodina na svadbi u Kani Galilejskoj! Svatovima je ponestalo vina. Njegova Ga sveta Majka moli, da im pomogne, pa makar i čudom. Sam Isus kaže:"Moj čas još nije došao". Ali da ne ražali Majke, i da pomogne ljudima u neprilici, za koje Ona moli, žrtvuje i "svoj čas" radije negoli da gleda zabunu bližnjega.

Kad je jednom silazio s gore, izašao Mu je usuret čovjek, udaren strašnom bolešću gube, i moli Ga, da mu pomogne. Židovi su bježali ispred takvih nesretnika, koji su bili odijeljeni od ljudskoga društva. Ali Isus naš ne samo da ne bježi od njega, nego na njegovu molbu čini i više, nego što traži, jer svoju svetu ruku stavlja na onu užasno iznakaženu glavu, dok izgovara riječi: "Hoću, očisti se!"

Žena Kananejka dolazi i moli Ga, da bi se smilovao kćeri njezinoj, opsjednutoj od đavla. Sam Spasitelj kaže: "Ja sam poslan samo k izgubljenim ovcama kuće Izraelove." Ali eto, da ne ražali apostola, koji mole za nju, da ne gleda tuge te žalosne poganke, izgovara riječi, koje znače spas njezine kćeri: "Neka ti bude, kako želiš". I opet Isus prinosi žrtvu, te čini izuzetak od općenitog pravila, da pomogne jadnici u nevolji.

Isus je naš stajao uvijek na raspoloženje svima: bolesnicima sviju vrsti, gladnima, opsjednutima, neukima, željnima dobroga savjeta, tužnima i žalosnima, grešnicima, farizejima, saducejima, makar se za to tražile i najveće lične žrtve, samo da narod izraelski izvede na pravi put, da ga poveže što uže s Bogom i učini doista sretnim i na zemlji i na nebu. Divan primjer života za zajednicu po žrtvi i odricanju, koji je svoj vrhunac postigao u gorkoj muci i strašnoj smrti na drvetu križa za spas svega roda ljudskoga.

2. I taj primjer Krista Gospodina nije ostao bez ploda. Od Njegove smrti na drvetu križa do danas on je povukao bezbrojne duše, da se žrtvuju za svoju braću. Prvi su Ga u tomu slijedili Njegovi apostoli, i sveti je Petar rekao u ime svih ostalih: "Evo, mi smo ostavili sve i pošli za Tobom." Ostavili su svoje kuće, ostavili su svoj zanat, ostavili su svoje obitelji i imovinu, koliko su imali, i pošli na sve strane svijeta, da čovječanstvu pokažu put u nebo, da ga nauče istine spasa uz najveće lične žrtve. Kakve su bile te žrtve za ljudsku zajednicu i njezine sretnije dane, odsijeva najbolje iz riječi apostola Pavla, kad govori: "Više sam se trudio, više po tamnicama bio, preko mjere izbijen bio, mnogo puta u pogibli smrtnoj bio, od Židova četrdeset manje jedan udarac pet puta primio, tri puta šiban bio, tri puta doživio brodolom, noć i dan sproveo u dubini morskoj. Često na putovanjima, u pogiblima od rijeka, u pogiblima od razbojnika, u pogiblima od neznabožaca, u pogiblima u gradu, u pogiblima u pustinji, u pogiblima na moru, u pogiblima od lažne braće, u trudu i muci, u mnogom nespavanju, u gladu i žeđi, u mnogom postu, u zimi i golotinji, osim što inače bude navaljivanje ljudi k meni svaki dan, briga za sve općine. Tko oslabi, i ja da ne oslabim? Tko se sablazni, i ja da se ne raspalim?

Taj primjer Kristov oduševio je prve pustinjake, da svojom oštrom pokorom u pustinji pružaju veličanstvu Božjemu naknadu za grijehe ne samo svoje nego i tolikih drugih u ljudskoj zajednici. Taj primjer Kristov oduševio je sinove svetoga Benedikta, da uz strogi redovnički život molitve spoji i žilavi rad oko krčenja prašuma i sušenja močvara, da ostvare bolji materijalni, a onda i duševni život čovječanstva, kao što dokazuje povijest i crkvena i svjetovna. Taj primjer Krista Gospo-

dina oduševio je sinove svetoga Dominika, Franje, Ignacija, da pođu kao misionari i učitelji na sve strane svijeta, da pomognu čovječanstvu u duhovnom i tjelesnom pogledu, ne mareći za napore, ne mareći za zdravlje, ne mareći ni za sam život, kad je u pitanju dobro bližnjega, kao što dokazuju toliki mučenici tih Redova. Taj primjer Krista Gospodina oduševio je svetoga Ivana Boska i svetoga Ivana de La Salle, da uz najveće žrtve rade na spasavanju ugrožene muške mladeži, bilo lično bilo preko svojih duhovnih sinova, koji su pošli njihovim stopama. Taj primjer Krista Gospodina oduševio je svetu Angelu Merici, da uz velike lične žrtve osnuje Red Uršulinki za odgoj i spas ženske mladeži, odgajajući dobre buduće kršćanske majke. Taj primjer Krista Gospodina oduševio je o. Damijana, da žrtvuje ne samo svoju obitelj, kuću i domovinu, nego i samoga sebe u misijama, napose kao apostol jadnih gubavaca na Havajskim otocima. Taj primjer Krista Gospodina oduševio je svetoga Ivana od Boga, da se žrtvuje za siromašne bolesnike u bolnicama, kako to i danas gledamo na njegovim duhovnim sinovima, zvanim Milosrdna Braća.

3. A zar preko svega toga ne govori Krist i nama ono, što je rekao onome zakonodavcu: "Idi, i ti čini tako!" Možda nikada u svoj povijesti roda ljudskoga nije ljudska zajednica osjećala toliko potreba, kao što ih osjeća danas. Koliko je na svijetu djece ostalo bez oca i majke u prošlom krvavom ratu! Koliko ljudi bez krova nad glavom! Koliko je djevojaka ugroženo moralno! Koliki tuguju radi svojih milih i dragih, za koje ne znaju, gdje su! Koliki nemaju potrebite hrane i odijela! Kolikima je potrebit dobar savjet i pouka! Koliko drugih nevolja svake vrste!

Od svakoga se dakle traže kakve takve žrtve, ako hoćemo, da se ljudsko društvo obnovi kako treba, i da uzmogne živjeti životom dostojnim ljudske zajednice. Toga nije u stanju učiniti sama državna vlast, ma kakva joj sredstva stajala na raspolaganju.

Idi, i ti čini tako! Čini, kao što je činio naš najdivniji uzor i odgojitelj Krist, kao što su činili Njegovi apostoli, kao što su činili sveti pustinjaci, kao što su činili sveti Dominik, Franjo, Ignacije, Angela Merici, Don Bosko, Ivan de La Salle, Ivan od Boga, o.Damijan i bezbrojni drugi.

Neki bogati industrijalac bio je jednog timskog dana na šetnji sa svojom djecom, kadli opazi nekog dječaka, kako skuplja u košaru ostatke ugljena, što je nekome ispao na cesti. Pošao je za dječakom u kuću i našao tamo majku s nekoliko djece u velikoj bijedi. Obilato joj je pomogao i obećao i ubuduće skrbiti se za njih. Kad su izlazili iz kuće, reče mu jedan sinčić: "Oče, ovi ovdje unutra nisu nama jednaki". Nato će mu otac: "Dijete, mi nismo bolji od njih. Mi samo živimo u boljim prilikama od njih. I zato moramo biti zahvalni Bogu i Njemu za ljubav pomoći ovim siromasima."

Idi i ti čini tako! Tako ponavlja Krist svakome kršćaninu na tome svijetu. U kojemgod zvanju bio i na kakvomgod položaju bio,svagdje ti se pruža prilika,da se žrtvuješ za dobro ljudske zajednice na ovaj ili onaj način.Te žrtve ne će biti uzalud,jer ih Bog vidi i nagrađuje.

-=.=.=.=

LIII. VRIJEDNOST DOBRE NAKANE

Dragi vjernici!

Stara neka priča kaže, da je bio neki kralj, po imenu Mida, koji je zaželio sebi dar, da sve, čega bi se dotakao, postane zlato. I ta mu se želja ispunila. Čim bi se dotakao kamena, pretvorio bi se u zlato. Čim bi se dotakao željeza, ono bi se pretvorilo u zlato. Čim bi se dotakao drva, pretvorilo bi se i ono u zlato. Ali mu je ipak taj dar postao propašću. Jer čim bi se dotakao kruha, pretvorio bi se i on u zlato. Čim bi se dotakao vode ili vina, pretvorila bi se i to u zlato. I tako je morao umrijeti od glada i žeđe kraj svega zlata, što ga je posjedovao. Tako glasi ta priča.

Nama kršćanima dao je Gospodin još mnogo veći i divniji dar, da i nama sve, čega se dotaknemo, postane zlato, ali tako, da nam taj dar nikada ne bude na propast, nego samo na spas. Taj dar, koji nam je sam Bog dao u ruke, zove se dobra nakana, po kojoj svaki naš dobri čin, ma kako na oko bio neznatan i bez vrijednosti, po dobroj nakani postaje suho zlato, kojim kupujemo sebi nebo, to jest život vječni. Zato i poziva sveti Pavao Korinćane:"Ako dakle jedete, ako li pijete, ako li drugo što činite, sve na slavu Božju činite!" (I.Kor. lo,31).

1. Svaki dakle naš dobri čin što na tome svijetu učinimo, ako je učinjen iz ljubavi prema Bogu, učinjen na slavu Božju, dobiva u očima Božjim vrhunaravnu vrijednost. Dobra nakana, to je ona magična palica, koja sve, čega se dotakne, pretvara u suho zlato, kojim kupujemo nebo, život vječni. Jelo na primjer, o kojem govori sv.Pavao u poslanici Korinćanima, nema po sebi nikakve vrhunaravne vrijednosti. Ali eto, kad čovjek uzima jelo iz ljubavi prema Bogu, da se okrijepi, te može bolje raditi na slavu Božju, onda jesti znači služiti Bogu i primiti za to nagradu u nebu. Pilo, o kojem govori sveti Pavao, nema po sebi nikakve vrhunaravne vrijednosti. Ali eto, kad čovjek uzme vina ili vode iz ljubavi prema Bogu, da okrijepi svoje tijelo, te uzmogne više raditi za Boga, onda i to piće znači službu Bogu, onda i to piće dobiva vrhunaravnu vrijednost, kojom čovjek stječe pravo na nagradu u nebu. San je po sebi indiferentna stvar. Ali eto i sam san iz ljubavi prema Bogu dobiva vrhunaravnu vrijednost. Šetnja je po sebi indiferentna stvar. Ali i šetnja učinjena iz ljubavi prema Bogu predstavlja vrhunaravnu vrijednost i daje čovjeku pravo na nagradu u nebu. Bolest po sebi nema nikakve vrhunaravne vrijednosti. Ali bolest snošena strpljivo iz ljubavi prema Bogu može čovjeka da digne do neslućenih visina. Rad je dužnost čovjekova na tom svijetu. Ali je velika razlika, kakvi motivi vode čovjeka pri poslu. Radi li samo iz straha pred drugim, zasluga je kod Boga nikakva. Radi li iz ljubavi prema Bogu, njegov rad dobiva golemu vrhunaravnu vrijednost, koju Bog naplaćuje u blaženom životu preko groba.

2. Nažalost ljudi ne cijene vrijednosti dobre nakane onako, kako bi trebalo. A ipak se radi o velikoj stvari, koja može biti presudna za čitavu našu vječnost. Kako to? Evo kako!

Spasitelj Isus Krist označio nam je to najbolje u onoj priči o farizeju i cariniku, koji su došli u hram, da se pomole. "Farizej stade i poče se moliti u sebi: Bože zahvaljujem ti, što nijesam kao drugi ljudi, razbojnici, varalice, preljubočinci ili kao ovaj carinik. Postim dvaput u tjednu i dajem desetinu od svega što stječem" (Lk. 18,11-12). Pogledajte farizeja! Nabraja sama dobra djela. Dva puta u tjednu posti. Daje desetinu od svega, što steče. Koliko dobije lana, desetinu daje Bogu. Koliko dobije vune, desetinu daje Bogu. Koliko dobije novca, desetinu daje Bogu. Koliko dobije vina, desetinu daje Bogu. Koliko dobije žita, desetinu daje Bogu. I ne samo od većih stvari, nego i od najmanjih. Sam Isus kaže, da su farizeji davali desetinu i od metvice. Sam Isus kaže, da su farizeji davali desetinu i od kopra. Sam Isus kaže, da su farizeji davali desetinu i od kima. Sam Isus kaže, da su farizeji davali desetinu i od svakoga povrća. Naoko dakle savršeni ljudi, puni zasluga pred Bogom. A ipak iz ove iste priče, iz usta samoga Sina Božjega slušamo, da sva ta djela farizejeva nisu imala vrijednosti pred Bogom, jer je kući otišao opravdan carinik, a ne farizej. Zašto? Zato, jer je farizej istina činio naoko mnogo dobra, ali zato, da ga vide i hvale ljudi, a ne da ima hvalu kod Boga. Manjkala mu je dobra nakana, koja bi sve njegove žrtve učinila milima u očima Božjim. I tako se eto mučio cijeli svoj život, cijeli život postio i davao desetinu, a na koncu ostao praznih ruku. Dobra dakle nakana nije neznatna stvar, jer ona može biti presudna za čitavu našu vječnost.

Ona može i zadnjeg siromaka učiniti bogatim u očima Božjim, milim i velikim. I to nam je Isus naš pokazao jednim primjerom. Jednog je naime dana, kako piše sveti Luka evanđelist, Spasitelj došao u hram skupa sa svojim apostolima. Opazio je, kako ljudi stavljaju svoje darove u hramsku blagajnicu. Bogati su stavljali velike darove. Došla je jedna siromašna udovica, izvadila iz svoga rupca dva novčića i ubacila u blagajnu. Ljudski sudeći, svakako je više vrijedio zlatni dukat, što ga je ubacio ovaj ili onaj bogataš, negoli dva bakrena novčića, što ih je ubacila ona siromašna udovica. Ali Božji sudovi su drukčiji. A sam nam Isus Bog kaže: "Zaista, kažem vam: ova siromašna udovica metnu više nego svi drugi" (Lk. 21,3). Kako je to moguće? Evo kako! Oni su bogataši, kaže Spasitelj, bacali od suviška svojega, više iz navade negoli iz ljubavi prema Bogu, dok je ova siromašna udovica stavila, rekli bismo, čitavo svoje srce i dušu u ta dva siromašna novčića, dala ih je iz čiste ljubavi prema Bogu, makar je morala i stradati kraj toga, jer je to bila sva njezina imovina. Golema je dakle stvar dobra nakana.

3. A kad je to tako, onda bi svaki od nas morao stvoriti tvrdu odluku: štogod budem radio, mislio, želio, govorio ili činio do konca svoga života, do posljednjeg svog daha, neka bude samo iz ljubavi prema Bogu, na veću slavu Božju. Svaki bi od nas morao usvojiti geslo svetoga Ignacija Lojole: "Omnia ad majorem Dei gloriam! Sve na veću slavu Božju!" Samo Boga radi spavati, samo Boga radi šetati, samo Boga radi igrati, samo Boga radi jesti, samo Boga radi piti, samo Boga radi

Žilavo raditi, Boga radi strpljivo snositi boli i nevolje zemaljskog života, ili kako veli sveti Pavao: "Ako dakle jedete, ako li pijete, ako li drugo što činite, sve na slavu Božju či- [redacted]!"

Onda će cijeli život naš biti jedna neprekidna molitva Bogu, i to ponizna molitva, koja prodire i oblake. Onda će cijeli život naš biti jedno neprekidno skupljanje blaga za nebo i život vječni. Onda će cijeli život naš na tome svijetu poprimiti dubok smisao, dok u protivnom slučaju nije ništa drugo nego trka za vjetrom i dimom prolaznih zemaljskih stvari.

Pripovijedaju o nekom starom pustinjaku, da ga je mnogo mučila misao o vagi Božjoj, koja će jednom mjeriti sva naša djela, i dobra i zla. U misli o toj božanskoj vagi jedne je noći tvrdo zaspao. I eto, u snu opazi pustinjak, kako sa svih strana hrle ljudi na sud Božji, gdje su pred prijestoljem Božjim stajala dva anđela sa vagom u ruci. Svaki je čovjek donosio svoja djela: u jednom paketu bila su zla, u drugome dobra djela njegova. Jedan paket stavili bi dotični anđeli na jednu stranu vage, a drugi na drugu stranu vage. Osuda bi padala u isti mah prema tomu, koja je strana prevagnula. Ako bi prevagnula dobra djela, presuda je glasila za život vječni. Ako bi prevagnula zla djela, osuda bi glasila na vječne muke pakla. Najednom opazi pustinjak u snu, kako dolazi neka žena. Nosila je veliki paket dobrih djela, a sitni paketić zlih djela. Izgledala mu je nepotrebita vaga, jer je bilo očito, da će prevagnuti onaj veliki paket. Kako li se silno začudio, kad je opazio, kako je prevagnuo onaj sitni paketić, a onaj veliki, pun dobrih djela, odletio kao pero u zrak. Ali mu je brzo bilo jasno, kako se to moglo dogoditi. Cijeli je naime onaj svežanj dobrih djela bio iznutra prazan, izgrizen od taštine. Štogod je ona žena učinila, činila je poput farizeja, da joj se dive i da je hvale ljudi, a na Boga nije mislila. I tako je ostala praznih ruku. Zato smo rekli malo prije, da je dobra nakana od golemog značenja u našem životu, jer mu daje čitav smisao, dok u protivnom slučaju cijeli naš život ne bi bio drugo nego trka za vjetrom i dimom prolaznih zemaljskih stvari. A trčati za vjetrom i dimom nije znak razboritosti, nego velike ludosti, od koje neka nas oslobodi milost Božja i zagovor i primjer svetaca i svetica Božjih.

...o(X)o...

LIV. KRIST UZOR I NAJSAVRŠENIJA POMOĆ NAŠEM KRŠĆANSKOM ŽIVOTU

(ponavljanje gradiva od 41-53)

Dragi vjernici!

U životu velikoga župnika svetoga Ivana Arškoga čitamo, kad je malo odrastao, da je otac njegov odlučio upotrijebiti ga za rad u vinogradu. Ali to je dječaku bilo s početka veoma teško. Pa evo, kako je sebi pomogao. Uzeo je malen kip Majke Božje sa sobom u vinograd, postavio ga nekoliko koraka ispred

sebe, i onda počeo kopati. Svaki put, prije nego bi zamahnuo motikom, pogledao bi kip Majke Božje i u sebi Ju tiho zamolio za pomoć. Nije prošlo dugo, i on je kopajući prevalio razmak između sebe i kipa Bogorice. Nato je uzeo kip i postavio ga nekoliko koraka dalje ispred sebe i onda počeo nanovo. Nakon stanovitog vremena opet je, moleći i upirući pogled u Bogorodicu, sretno obradio daljnji dio vinograda. I tako se to ponavljalo sve do večera, kad je dan išao kraju. Pokazalo se, da je obavio više posla nego njegov brat, jači i stariji od njega. Toliko mu je pogled na Bogorodicu donio snage i utjehe u radu.

1. Nešto slično moramo činiti i svi mi ljudi. Život je naš na ovoj zemlji muka i borba. Sami po sebi slabi smo i bijedni, a da bismo mogli uspješno obaviti od Boga nam danu zadaću. Zato se moramo obazreti za uzorom i pomoću u našem mukotrpnom radu. A naš uzor i pomoć u svemu, to je Isus Krist.

On je ponajprije naš uzor u svemu, što je lijepo i dobro. Kad je On na posljednjoj večeri oprao noge svojim učenicima, pa čak i izdajniku Judi, onda se obratio svojim apostolima riječima: "Vi zovete Mene Učiteljem i Gospodinom, i pravo velite, jer jesam. Kad dakle Ja, Gospodin i Učitelj, oprah noge vama, i vi morate jedan drugome prati noge. Jer vam dadoh primjer, da i vi tako činite, kao što ja učinih vama" (Iv. 13,13-15). Primjer nam je dao Isus u svemu. Primjer, kako moramo činiti dobro. On nije pitao, kako se zove onaj, koji je došao tražiti k Njemu pomoć, nego je gledao, što treba jadniku, koji dolazi k Njemu. Zato je liječio slijepe i gluhe, sakate i hrome, uzete i nijeme, sušičave i gubave, grozničave i opsjednute, hranio gladne, pojio žedne, tješio tužne, davao dobre savjete onima, koji su Ga pitali, molio za sve ljude. Jednom riječi, prolazio je čineći dobro svima.

Isus nam je ostavio primjer i kako valja cijeniti dušu. Cijeniti ju više nego srebro i zlato, više nego i vlastiti tjelesni život, jer kaže: "Što koristi čovjeku, ako cijeli svijet zadobije, a na duši svojoj pretrpi štetu?" Za jednu dušu dao je Isus život svoj.

Isus nam je ostavio primjer, kako valja cijeniti dijete, kad je ona mala ljudska bića primao na svoja koljena, milovao ih i blagoslivljao i korio apostole, kad su branili majkama donositi djecu k Njemu, jer su to smatrali ispod časti jednog učitelja, da se bavi djecom. "Ako ne budete kao djeca, veli Krist, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko".

Isus nam je ostavio primjer, kako valja cijeniti nove vrijednosti, koje je On došao proglasiti svijetu na gori blaženstva. Nije samo govorio - blaženi siromašni u duhu - nego je to siromaštvo sam proživljavao u najvišem stupnju. Nije samo naučavao - blaženi mirotvorci - nego je cijeli javni život radio na izmirenju ljudi s Bogom i među sobom. Nije samo govorio - blaženi krotki - nego je tu krotkost pokazao u najvišem stupnju u najvećim mukama, kad je išao prema riječima proroka kao janje na zaklanje.

Isus nam je ostavio divan primjer vršenja zapovijedi ljubavi u svakodnevnom životu. Zasvjedočio je divnu ljubav prema

izdajici svome Judi apostolu, kad ga je trpio uza se tri godine, makar je znao sve njegove misli; kad mu je prao noge čas prije nego je pošao, da ga izda; kad je primio izdajnički poljubac njegov na svoj sveti obraz, kao da je poljubac iskrena prijatelja. Zasvjedočio je divnu ljubav prema farizejima i saducejima, prema Abi i Kajfi, prema slugama, koji su Ga čupkali i pljuvali po Njemu, prema svome sucu Pilatu, prema besramnom Herodu, prema vojnicima, koji su Ga bičevali i trnjem krunili, prema krvnicima, koji su Ga na križ pribili, prema razbojniku, koji Mu se rugao na križu, a pogotovu onome, koji Ga je molio za pomoć u zadnjem času života, prema Petru, koji Ga je zatajio, prema učenicima, koji su Ga ostavili u muci, prema svima ljudima bez razlike, prijateljima i neprijateljima.

Isus nam je ostavio primjer i što valja suditi o prividnoj svetosti. Njega nisu za bliještile duge rese na haljinama farizeja, niti zapisi na rukama i čelu, niti učeni naziv rabi, nego je farizeje, kad drukčije nije išlo, oštro prekorio, tražeći od njih čistoću srca i duše, lijepu nutrinu prije nego lijepu vanjštinu.

Isus nam je ostavio primjer i što moramo suditi o grijehu. Sav Njegov život nije bio zapravo drugo nego borba proti grijehu, kao jedinom zlu na tome svijetu, jer je grijeh otrgnuo čovjeka od Boga, učinio ga robom stvorova, đavla i pakla. Zato je blago, ali odlučno tražio od svakoga raskid sa grijehom, ako hoće, da opet bude pravo dijete Božje, kao što vidimo kod Magdalene, kod Zakeja, kod žene preljubnice, kod žene Samaritanke, kod razbojnika na križu i tolikih drugih.

Isus nam je ostavio primjer, kako se valja služiti zemaljskim dobrima. On nije odbijao poziva na gozbu sa carinicima kod Mateja, ali nije gozbu učinio ni ciljem svoga života, kao onaj bogati gavan, koji se gostio svaki dan kraljevski.

Isus nam je ostavio divan primjer života za zajednicu po žrtvi i odricanju, kao što nitko prije ni poslije Njega. Vrhunac te žrtve i odricanja jest Njegova strašna smrt na drvetu križa, da cijelom ljudskom rodu otvori zatvorena vrata neba.

Isus nam je ostavio primjer, kako valja suditi o dobroj nakani, jer nikada nije ništa poduzeo, što ne bi služilo u prvom redu većoj slavi Božjoj. To je bila hrana Njegove duše, kao što sam kaže: "Moje je jelo, da činim volju Onoga, koji Me je poslao".

2. Isus je dakle naš najdivniji uzor u svemu, kako u najvećoj tako i u najmanjoj stvari. Ali, nasljedovati tako visoki uzor nije malena stvar. To se vidi najvolje iz Njegovih riječi: "Bez Mene ne možete ništa učiniti." Bez Njegove pomoći ne možemo oprostiti neprijatelju, kao što moramo oprostiti. Bez Njegove pomoći ne možemo ostati čisti, kao što moramo biti. Bez Njegove pomoći ne možemo biti ponizni, kao što moramo biti. Bez Njegove pomoći ne možemo biti pravedni, kao što moramo biti.Bez Njegove pomoći ne možemo biti umjereni, kao što moramo biti. Bez Njegove pomoći ne možemo biti jaki i hrabri, kao što moramo biti. To nam dovoljno svjedoče sveti mučenici. I teško onome, koji se povede za jednim Pelagijem ili sličnim krivovjercima, koji su se oslanjali na svoje sile i onda žalosno svršili.

Naša je sva nada i pomoć u Isusu Kristu. No hoće li nam je On i dati? Moramo reći, da je On spremniji pomoći nam, nego što smo mi spremni pomoć tražiti od Njega. U tome baš i jest tragika tolikih ljudi, da im je Krist nudio milosti dokjegod su bili na tome svijetu, ali oni se nisu ni toliko potrudili, da Ga barem katkada iskreno zamole za pomoć.

A kako je Isus spreman da nam pomogne, vidi se najbolje iz Njegovih riječi u propovijedi na gori blaženstva: "Molite, i dat će vam se, tražite, i naći ćete; kucajte, i otvorit će vam se. Jer svaki, koji moli, prima; tko traži, nalazi; tko kuca, otvara mu se. Tko će od vas sinu svojemu dati kamen, ako ga zamoli kruha? Ili tko će mu dati zmiju, ako zamoli ribu? Kad dakle vi, koji ste zli, umijete dobre dare davati djeci svojoj, koliko će više Otac vaš nebeski dati dobra onima, koji Ga za to mole?" (Mt. 7,7-11).

Nitko dakle na tome svijetu nije izuzet od pomoći Kristove, jer svaki, veli Krist, svaki koji moli, prima, svaki koji traži, nalazi, svaki, koji kuca, otvara mu se.

Kada slomi okove đavla kod pojedinca čovjeka u svetome krstu, Krist ga upravo zasipa milostima svojim kroz cijeli život. On ga učvršćuje u kršćanskom životu u svetom sakramentu pokore, On mu vida rane duše u svetoj ispovijedi, On ga hrani svojim tijelom i napaja svojom krvlju, da ne smalakše od slabosti, On ga jača i krijepi u svetom sakramentu posljednje pomasti, On mu daje potrebite milosti za pravi ženidbeni život, On se brine, da nikada ne ponestane u ljudskom rodu posrednika između Boga i ljudi, svećenika.

Čitamo u životu jedne svete duše, kako je jednog dana imala viđenje: ukazao joj se Spasitelj sa otvorenim svojim srcem, govoreći: "Crpi odavle štogod ti manjka!" To govori i nama Isus naš. Nikome ne će uskratiti, što mu treba, ako moli.

@x@x@x@

LV. SPASITELJ NAGOVIJEŠTA SVOJE OTKUPITELJSKO DJELO

Dragi vjernici!

Jednoga dana, kako izvješćuje sveti Matej evanđelista, nalazio se Spasitelj naš sa svojim apostolima u Cezareji Filipovoj. Tu je sveti Petar, od Boga prosvijetljen, ispovjedio svoju vjeru u Krista, Sina Božjega, i primio ono veliko obećanje od Spasitelja, da će postati vrhovnim glavarom Crkve. "Otada, veli sveti Matej, poče Isus objašnjavati učenicima svojim, da mora ići u Jeruzalem, da će mnogo trpjeti od starješina, glavara svećeničkih i književnika i da će biti ubijen, ali treći dan da će uskrsnuti" (Mt. 16,2). Ali kako je Isus znao, da pojam žrtve ide teško u ljudsko shvaćanje, On se opet vratio na istu temu i dok su hodali naokolo po Galileji, reče im Isus: "Sin čovječji predat će se u ruke ljudima. Ubit će

Ga; ali će On treći dan uskrsnuti". "Tada se oni vrlo ražalostiše" (Mt. 17,22-23). A jer je predmet muke Gospodnje bio od najveće važnosti, zato se Spasitelj i po treći put vratio na istu temu, kad je pošao u Jeruzalem. "Tada uze, veli sveti Matej, nasamo dvanaestoricu i reče im putem: Idemo gore u Jeruzalem. Ondje će biti Sin čovječji predan glavarima svećeničkim i književnicima. Oni će Ga osuditi na smrt. I onda će Ga predati neznabošcima, da bude naružen, bičevan i propet. Ali će on treći dan uskrsnuti" (Mt. 2o,17-19).

1. Što je zapravo navijestio time Spasitelj naš? Navijestio je kroz svoju strašnu muku i smrt divno ispunjenje veličanstvenoga plana Božjega još iz raja zemaljskoga. Praroditelji naši Adam i Eva bili su sagriješili. Radi toga pada izgubili su milost posvećujuću. Radi toga pada potamnio je njihov razum. Radi toga pada oslabila je njihova volja. Radi toga pada postali su podložni smrti. Radi toga pada izgubili su pravo na život u nebu. Sve je to dragi Bog u svom beskrajnom milosrđu odlučio popraviti i odmah nakon pada, kad je izricao kletvu nad Adamom i Evom radi prestupka zapovijedi Njegove, dao i divno obećanje, kad je rekao zmiji zavodnici: "Neprijateljstvo ću staviti između tebe i žene, potomstva tvojega i potomstva njezina. Ona će ti satrti glavu, a ti ćeš vrebati na petu njezinu" (Gen. 3,15).

Isus dakle naš nagoviještanjem svoje gorke muke nagoviješta, da je blizu čas oslobođenja čovjeka iz ropstva sotonina i svega, što je s tim u vezi. Nikada više ne bismo mi bili u stanju svojim silama priskrbiti sebi prijašnju svetost i pravednost i s tim skopčana velika dobra, koja je Bog dao prvim ljudima kao nezaslužen dar. Jer ako se tjelesni mrtvac ne može sam uskrisiti, još manje se može uskrisiti na novi duhovni život duševni mrtvac. Zato je bio potrebit sam Sin Božji, da nas, kukavne ljude, na smrt izranjene od paklenog razbojnika, podigne kao milosrdni Samaritanac na svoja ramena i unese nas u očinski dom, koji smo svojom krivnom ostavili i izgubili.

Spasitelj dakle naš, nagoviještajući svoju strašnu muku i smrt, nagoviješta u isti mah oslobođenje naše od duhovnih posljedica istočnoga grijeha. Razum je čovječji bio oslabljen. Čovjek je bio sličan onome, koji se nalazi u sobi punoj dima, pa ne vidi ni ono, što je unutra, ni ono, što je vani. I tako je bijedni čovjek prionuo uz zemaljštinu zaboravio Stvoritelja svoga, i kralj svega vidljivog stvorenja postade robom stvorenja. Spasitelj naš, to pravo i divno svijetlo svijeta, prosvijetlio je svojom divnom naukom tmine našega razuma, stavljajući nagoviještanjem svoje muke i smrti kao počat na sve, što je učio za života.

Nagoviještanjem svoje gorke muke i smrti, nagoviješta ujedno i rijeke milosti, koje će poteći iz svetoga križa, da jačaju našu volju u dobru, i da ta volja, koja je prije bila igračka strasti, bude u stanju oprijeti se grijehz i tako čovjeku omogućiti,da se opet vrati u nebo, za koje je bio određen, a grijeh ga je praroditelja bio isključio iz neba.

Nagoviještanjem svoje gorke muke i smrti, nagoviješta

Spasitelj naš ujedno oslobođenje čovjekovo od tjelesnih posljedica istočnoga grijeha. Kletva Božja nad prvim ljudima - prah si i u prah ćeš se pretvoriti - oborila je čovjeka u grob. Smrt Spasiteljeva, koju nagovješta i slavno uskrsnuće Njegovo, daje našemu tijelu u grobu snagu, da na koncu svijeta opet ustane iz groba, kao što je ustalo i proslavljeno tijelo Krista Gospodina. Zato govori sveti Pavao apostol: "Po jednom čovjeku smrt, po jednom čovjeku i uskrsnuće od mrtvih" (I.Kor.15,21).

Nagovještanjem svoje gorke muke i smrti, nagovješta Spasitelj naš našu sreću već na ovome svijetu. Jer iako je naše kukavno tijelo podložno strastima i svakojakim nevoljama u vezi s time, ono ipak može imati raj svoje vrste na zemlji, ako se čovjek služi sredstvima milosti i ako se vježba u kršćanskim krepostima. Tko je bio sretniji od sv.Franje Asiškoga usprkos njegova siromaštva i bolesti? Tko je bio sretniji od sv. Terezije, usprkos njezinih bolesti i drugih patnja? Tko je bio sretniji od prosjaka Benedikta Labre, od pustinjaka Pavla i Antuna, od pokornika Simeona Stilite, pokornice Margarite Kortonske i tolikih drugih, usprkos svih boli, što su ih podnosili u svom smrtnom tijelu? Sve je zasladila milost Kristova, koja izvire iz muke Kristove, naviještene od Spasitelja apostolima nekoliko puta prije same muke, da ne klonu duhom, nego prije kliču od veselja, kao što je i sveti Augustin, govoreći: "o sretne krivnje, koja nam je priskrbila takvoga Otkupitelja!"

2. Bolna je međutim činjenica, da mi ljudi tako malo mislimo, kakva se dubina i milina skriva u riječima Isusa našega, kad On naviješta svoju gorku muku i smrt, svoje otkupiteljsko djelo. S pravom bi se na mnoge od nas mogle primijeniti riječi Izaije proroka:"Pravednik gine, nitko ne mari za to" (Iz. 57,1).

Koncem četvrtoga vijeka provalili su divlji Vandali u južnu Italiju i nemilosrdno, vandalski baš, opljačkali, do čega su došli, i odveli u ropstvo mnoštvo ljudi. Tada je bio u Noli biskup sveti Paulin. Već je bio razdijelio ubogima sve, što je imao, kad li dođe do njega neka sirota udovica, da joj pomogne izbaviti iz ropstva sina jedinca, kojega su Vandali bili odveli u Afriku.Svetac nije više imao, što bi joj dao. Ali da ne odbije i ne rastuži sirotice još više, učinio je zadnje, što je mogao. Sam je osobno pošao u Afriku. Ponudio je sama sebe za roba, da se uzmogne vratiti kući majci udovici njezin sin. Taj plemeniti čin tako je ganuo srce divljeg vandalskog vladara, da je ne samo vratio slobodu Paulinu, nego mu je stavio na volju, da isprosi od njega dar, kakav hoće. Svetac je zamolio, da smije sobom povesti zarobljene svoje vjernike. I to se dogodilo. Na čelu mnogih kršćana vratio se u grad Nolu. Tko da opiše zahvalnost i sreću one udovice majke, kad je opet mogla zagrliti svoga sina? Tko da opiše sreću i radost tolikih drugih majki i oceva, kad su mogli opet zagrliti svoju djecu? Tko da opiše radost mnogih žena, kad su im se opet vratili njihovi muževi i hranitelji?

Kakogod je primjer svetoga Paulina biskupa dirljiv, on je samo sitna, blijeda slika onoga, što je za nas učinio Sin Božji Isus Krist.

Kolika radost i zahvalnost mora obuzeti nas, kad slušamo iz Njegovih usta, da je naše otkupljenje blizu? Kolika radost i zahvalnost mora obuzeti naše duše, kad iz Njegovih božanskih usta čujemo, da je došao kraj smrti naše duše i našeg tijela po muci i smrti Otkupitelja našega. Kolika radost i zahvalnost mora obuzeti naše duše, kad iz Njegovih božanskih usta saznajemo, da je otvoren put u nebo svima, koji vjeruju u Otkupitelja svoga.

U onoj tijelovskoj sekvenciji govori sveta Crkva o Spasitelju zbog Njegova divnog dara: "Uzdiži Ga iznad svega, ne ćeš preveć hvalit Njega niti kojom pohvalom." To vrijedi i za nagoviještanje otkupiteljskog djela sa strane Isusa našega. Samo Bog znade, s koliko su čežnjom čekali taj čas Adam i Eva nakon svoga pada. Samo Bog znade, s koliko su čežnjom čekali taj čas sveti oni patrijarsi Set, Abel, Noa, Abraham, Izak, Jakov, Mojsije, David. Samo Bog znade, s koliko su čežnjom čekali taj čas sveti oni proroci Staroga Zavjeta. Samo Bog znade, s kolikom su čežnjom čekali taj čas jadni pogani širom svijeta. Ali da je ta čežnja bila golema, pokazuje lijepo i ona, tri tisuće godina stara, indijska pokornička molitva Varuni, najvišem Gospodaru neba: "O smiluj se, Moćni, smiluj se! Oprosti nam, što su oci naši sagriješili nevjerom i što smo mi sami počinili."

I taj se Gospodar neba smilovao konačno, kad je iz usta samog Sina Božjega navješteno, da je čas otkupljenja našega tu. Neka Mu je vječna hvala od svakog ljudskog stvora!

LVI. POSLJEDNJA VEČERA

Dragi vjernici!

U životu svetoga Kazimira, mladog poljskog kraljevića, čitamo, da mu je najmilija stvar bila njegovati siromake i pomagati im na razne načine, kako mu je ljubav nalagala. Jednog dana prigovorili su mu dvorski ljudi, da se ne pristoji kraljevskom sinu baviti se kojekakvim prljavim ljudima i svojim ih rukama njegovati. Nato im je mladi svetac dao lijep odgovor: "Ja nisam ni izdaleka kralj, kao što je to Isus Krist, kralj neba i zemlje. Pa ipak je Isus sišao s neba k nama bijednicima i najvećom se ljubavlju bavio s nama. Ne može dakle biti za mene nikakva sramota, ako služim siromasima i pokazujem se ljubezan prema njima."

1. Da su te riječi svetoga Kazmira živa istina, pokazuje nam lijepo upravo Posljednja Večera našega Spasitelja. O njoj nas izvješćuju sva četiri evanđelista, a najviše sveti Ivan apostol. Na toj večeri pokazao je Isus naš ponajprije svoju duboku poniznost. Sveti Ivan izvješćuje o tome: "Ustade (Isus) od večere, skide svoju gornju haljinu, uze ubrus i njim se opasa. Tada uli u umivaonicu vodu i poče prati noge

učenicima i otirati ubrusom, kojim je bio opasan. Tada dođe k Simonu Petru. On Mu reče: "Gospodine, zar Ti da mi pereš noge?" Isus mu odgovori: "Što ja činim, ti ne znaš sada, ali ćeš poslije razumijeti." Petar Mu odvrati: "Nikad mi Ti ne ćeš prati noge!" Isus mu odgovori: "Ako te ne operem, ne ćeš imati dijela sa Mnom." Reče Mu Simon Petar: "Onda, Gospodine, ne samo noge moje, nego i ruke i glavu." Isus mu reče: "Tko je opran, ne treba nego da samo noge opere, onda je sav čist. I vi ste čisti, ali ne svi." Jer je znao izdajnika svoga, zato reče: "Nijeste svi čisti" (Iv. 13,4-11).

Vidite li divnu školu poniznosti na Posljednjoj Večeri? Da je Petar prao noge drugima, lako bismo razumjeli. Ili da je koji drugi apostol prao noge ostalima, lako bismo razumjeli. Ili da je uzajamno jedan drugome prao noge, lako bismo razumjeli. Ali noge pere Isus Krist, Bog. Pere ih Petru najprije, makar je znao, da će ga par sati iza toga Petar zatajiti, da Ga ne pozna i da Ga nikada nije ni vidio. Pere noge Isus naš Andriji, Jakovu jednom i drugom, Filipu i Bartolu, Tomi, Tadeju, Šimunu, Mateju, koji će Ga za par sati svi ostaviti i razbježati se, da spasu svoj život, koji su smatrali ugroženim, kad je Isus bio uhvaćen. Pere noge i Ivanu, za kojega također ne čitamo, da se posebno zauzeo za Isusa pred visokim vijećem ili Pilatom. Strah je i njemu začepio usta. I to još možemo razumjeti. Ali Isus je oprao noge i Judi, za kojega je znao, da Ga je već prodao za trideset srebrnika, i da će Mu za koji sat utisnuti na lice izdajnički poljubac, koji je imao biti signal vojnicima i slugama, poslanima od neprijatelja, koga imadu uhvatiti, svezati i dovesti. Kakve li divne poniznosti Spasitelja našega!

2. Ali i kakve li divne ljubavi Isusa našega na Posljednjoj Večeri! On znade, da ide u sigurnu smrt. On znade, da će ga svi apostoli ostaviti i razbježati se. On znade, da će Ga Juda izdajničkim poljubcem predati u ruke vojnicima i slugama izaslanim od Njegovih krvnih neprijatelja. On znade, da će Njegova gorka muka biti potpuno uzaludna za mnoge ljude. Uzaludna za Anu i Kajfu, uzaludna za Pilata i Heroda, uzaludna za izdajnika Judu, uzaludna za tolike progonitelje Crkve, uzaludna za tolike krivovjerce, uzaludna za tolike bludnike, uzaludna za tolike oholice, uzaludna za tolike pijanice, ubojice i grešnike svake vrste.

Ali eto sve to ljubav Isusa našega zaboravlja, i On baš u času svoje smrti ostavlja ljudima najdivniji dar, što ga je mogla izmisliti samo božanska ljubav: dar svoga Tijela i Krvi, dar Svete Euharistije za pilo i hranu našim dušama.

O tom nam govori sveti Matej: "Dok su blagovali, uze Isus kruh, blagoslovi ga, prelomi ga i dade ga učenicima svojim i reče: "Uzmite i jedite, ovo je Tijelo Moje!" Tada uze kalež, zahvali i pruži ga učenicima i reče: "Pijte svi iz njega; jer je ovo Krv Moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na oproštenje grijeha" (Mt. 26,26-28).

Kolike li ljubavi Isusa našega! On je znao, kolika će se svetogrđa zbiti s Njegovim Presvetim Tijelom i Krvlju do konca svijeta. On je predvidio svetogrđe sa strane kralja Lotara,

svetogrđe sa strane Wicliffa, Husa, svetogrđe sa strane Kalvina, Lutera, svetogrđe sa strane raznih slobodnih zidara i drugih ljudi, svetogrđe i sa strane mnogih službenika oltara i osoba Bogu posvebno posvećenih. Pa ipak sve to nije moglo spriječiti ljubavi Njegove prema nama ljudima, da nam u času svoje gorke muke nezahvalnima i nedostojnima ostavi najdivniji dar, Tijelo i Krv svoju, dušama našim za hranu. Doista, Posljednja Večera je divan dokaz ljubavi Isusa našega prema nama grešnim ljudima.

3. Rekli smo, da je Posljednja Večera divna škola poniznosti. Zato Isus naš, kada je oprao noge učenicima, odmah nadovezuje: "Znate li, što ja učinih vama? Vi zovete Mene Učiteljem i Gospodinom, i pravo velite, jer jesam. Kad dakle Ja, Gospodin i Učitelj oprah noge vama, i vi morate jedan drugome prati noge. Jer vam dadoh primjer, da i vi tako činite, kao što Ja učinih vama. Zaista, zaista, kažem vam: Nije sluga veći od gospodara svojega, niti je podanik veći od onoga, koji ga je poslao. Kad ovo znate, bit ćete blaženi,ako to činite."

Isusov primjer i pouku na Posljednjoj Večeri dobro je shvatio, kako smo vidjeli, mladi kraljević, sveti Kazimir, a ništa nisu od tog primjera i pouke shvatili i naučili oni, koji su ga korili radi poniženja, što se bavio s jadnim siromasima, njegujući ih svojim rukama. Ne dao Bog, da ni mi ništa ne shvatimo od škole poniznosti na Posljednjoj Večeri. Neka milost Kristova učini, da i mi jedan drugome rado peremo noge, to jest, da se rado snizujemo pred bližnjim, ako hoćemo, da budemo pravi učenici božanskog Učitelja. To tim više, što je taj bližnji u očima Božjim često puta veći nego mi sami.

Rekli smo, da je Posljednja Večera i divna škola ljubavi. Zato Isus naš nakon pranja nogu nadovezuje i ovo: "Novu zapovijed dajem vam: Ljubite jedan drugoga! Kao što sam Ja ljubio vas, i vi tako da ljubite jedan drugoga! Po tom će svi spoznati, da ste Moji učenici, ako ljubite jedan drugoga" (Iv. 13,34-35).

Isusov primjer i pouku na Posljednjoj Večeri dobro je shvatio onaj mladi kraljević Kazimir. Ništa od nje nisu shvatili oni dvorani, koji su ga korili radi njegove, tobož pretjerane, ljubavi prema siromasima. Ne dao Bog, da mi mi ništa ne shvatimo od škole ljubavi na Posljednjoj Večeri! Neka milost Kristova učini, da ljubimo jedan drugoga po primjeru Kristovom: ne samo riječju, nego u prvom redu djelom; ne samo kad bližnjemu ide dobro, jer bi tad više ljubili sebe nego bližnjega, nego i onda, kad je u nevolji: ne samo danas ili sutra, nego dok smo živi!

4. Na Posljednju Večeru podsjeća nas sveta Crkva svake godine posebno na Veliki Četvrtak. Tada po primjeru Krista Gospodina Sveti Otac pere noge dvanaestorici svećenika. Tada u našim kattedralama biskupi peru noge dvanaestorici staraca, da se tako i vrhovni glavar Crkve i biskupi sjete, da su postavljeni ne da gospoduju nad ddmugima, nego da služe drugima, jer nije sluga veći od gospodara svojega, niti je podanik veći od onoga, koji ga je poslao.

Na Veliki Četvrtak služi se i samo jedna sveta Misa u svakoj pojedinoj crkvi, koja ima pravo na bogoslužje toga dana. Svi pak ostali svećenici i vjernici pristupaju zajednički k stolu Gospodnjemu, da uživaju božanske darove, koje im je Isus Krist ostavio na Posljednjoj Večeri, presvetu Euharistiju. Onda imaju svi zajedno priliku da se sjete i svega ostaloga, što je Isus progovorio na Posljednjoj Večeri, a što je tako važno za čovjeka: da je naime Isus naš izvor svega, jer je On pravi čokot, a mi loza, koja živi samo tako dugo, dok je na čokotu; da je mržnja svijeta na nas nemoćna, ako ostanemo u ljubavi Kristovoj; da milost Boga Duha Svetoga prati sljedbenike Kristove; da velikosvećenička molitva Isusova prati uvijek Crkvu Božju, čije jedinstvo mora biti na srcu svakom pravom članu njezinu, jer Ga je Isus na Posljednjoj Večeri zatražio od Oca nebeskoga kao znamen svoga božanskog poslanja.

Jednom riječi, Posljednja Večera velika je škola za svakoga kršćanina na tome svijetu, i blago onome, koji se bude znao njome okoristiti!

)§(

LVII. GETSEMANI

Dragi vjernici!

Pošto je Spasitelj naš dovršio Posljednju Večeru sa svojim učenicima, pošao je s njima u Getsemani na Maslinskoj Gori. O tome nam pripovijeda sveti Matej ovako: "Tada dođe Isus s njima u zaselak, koji se zove Getsemani. On reče učenicima svojim: "Sjedite tu, dok Ja idem tamo i pomolim se." Samo Petra i oba sina Zebedejeva uze sa sobom. Tada se poče žalostiti i plašiti. On im reče: "Žalosna je duša moja do smrti; ostanite ovdje i bdijte sa Mnom!" I otide malo dalje, pade ničice na svoje lice, i pomoli se:"Oče Moj, ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež! Ali ne kako Ja hoću, nego kako Ti hoćeš." Tada dođe k učenicima svojim i nađe ih, gdje spavaju. Reče Petru: "Zar nijeste mogli jednu uru probdjati sa Mnom?" "Bdijte i molite se, da ne padnete u napast; jer je duh voljan, ali je tijelo slabo." Udalji se po drugi put i pomoli se: "Oče Moj, ako me ne može ovaj kalež mimoići, a da ga ne pijem, neka bude volja Tvoja!" I dođe opet natrag i nađe ih, gdje spavaju; jer su im bile oči otežale. On ih ostavi, otide opet i pomoli se treći put onim istim riječima. Tada se vrati natrag k učenicima svojim i reče im: "Jednako spavate i počivate? Evo se približi čas, i Sin čovječji predat će se u ruke grešnicima. Ustanite, hajdemo! Evo, približuje se izdajnik Moj." (Mt. 26,36-46).

1. Kako je poučan za kršćansko srce ovaj izvještaj svetoga Mateja Evanđeliste! Još više kad se sjetimo riječi svetoga Luke, koji nam kazuje, da se u Getsemaniju javio anđeo Spasitelju,da Ga okrijepi. "I napade Ga smrtna tjeskoba i molio se još usurdnije.Znoj je Njegov bio kao kaplje krvi,što su tekle na zemlju" (Lk. 22,44).

Odkuda ova smrtna žalost, tjeskoba i krvavi znoj Isusa našega? Imao se i radi čega žalostiti. Isus je dragi u taj čas gledao sve grijehe svijeta, njihov broj, njihovu strahotu. Vidio je grijeh prvih ljudi u raju zemaljskom. Vidio je umorstvo Abela, kojeg je ubio brat Kain. Vidio je pokvarenost Lameha, koji je prvi prezreo Božju instituciju braka između jednog muža i jedne žene te uzeo dvije žene, otvarajući tako put svemu onomu, što se kasnije zbilo u svijetu i što se zbiva do danas. Gledao je Isus naš u duhu gadne grijehe Noinih suvremenika, koji nisu više bili nego "meso", to jest posve zaronjeni u putene grijehe, da ih je Bog morao istrijebiti općim potopom. Gledao je Isus naš u duhu grijeh Kama, koji je zaboravio na naravni stid promatrajući golotinju oca svojega. Gledao je Isus naš u duhu strašne grijehe Sodome i Gomore i nekih susjednih gradova, koje je Bog morao za primjer drugima istrijebiti ognjem i sumporom. Gledao je Isus naš u duhu u Getsemaniju grijeh patrijarha Jude i Tamare, grijeh braće Josipove, grijeh žene Putifarove, bunu Kore, Datana i Abirona, bunu onih dvjesto i pedeset što su htjeli sebi prisvojiti svećeničku vlast, Gledao je u duhu neprestane bune naroda izraelskoga. Gledao je nepokornost Saula, preljub Davida kralja sa Bersabejom, umorstvo Urije, muža Bersabejina. Gledao je bunu Absalomovu, gledao je idolopoklonstvo Salomonovo, gledao je idolopoklonstvo tolikih vladara Judinih i Izraelovih, umorstva tolikih proroka. Gledao je idolopoklonstvo svih ostalih naroda svijeta i odurne oblike toga idolopoklonstva i kod Egipćana i kod Filistejaca i kod Siraca i kod Babilonaca, i kod Perzijanaca, pa onda dalje po svijetu kod Grka, Rimljana, raznih naroda u Evropi, Africi, Americi, Aziji, Australiji od početka pa do konca svijeta. Gledao je sva umorstva nevinih širom svijeta od Abela do posljednjeg čovjeka na zemlji. Gledao je sve psovke imena Božjega. Gledao je u duhu sve krađe i pljačke tuđe imovine. Gledao je u duhu sve grijehe nečistoće do konca svijeta. Gledao je u duhu sve klevete, koje tolika zla nanose čovječanstvu. Gledao je sve preljube i običnih ljudi i onih na kraljevskim prijestoljima, kao što je slučaj Heroda i Herodijade, Henrika VIII. i Ane Boleyn i tolikih drugih. Gledao je svu oholost svijeta, zavist, mržnju, pijanstvo i neumjerenost svake vrsti. Kakvih li strašnih slika za Isusa našega! Zar je čudo, ako se zgražao, ako se krvavim znojem oznojio?

2. Tu Njegovu muku i bol pojačala je misao, da će sva Njegova strašna muka, u koju ulazi, biti ipak uzaludna za mnoge ljude. Uzaludna za razbludnika Heroda, uzaludna za krvoloka Antioha, uzaludna za Pilata, uzaludna za Anu i Kajfu, uzaludna za izdajnika Judu, uzaludna za Kalvina, uzaludna za Henrika VIII., uzaludna za tolike bludnike, tolike psovače, tolike pijanice, tolike ubojice i razbojnike, tolike oholice, tolike lakomce, tolike druge.

Kakve li opomene za sve nas, da barem mi učinimo sa svoje strane, što možemo, da muka i krvavi znoj Spasitelja našega u Getsemaniju ne budu uzaludni! Kad bi se koja djevojka, kojoj prijeti opasnost za svetu čistoću, duboko zamislila u prizor u Getsemaniju, jedva je moguće, da ne bi sve učinila, da

ostane sačuvana njezina djevojačka čast i poštenje. Kad bi se mladić, koji je blizu da se baci u vrtlog strasti, duboko zamislio u prizor u Getsemanijum zar bi bilo moguće, da ostane hladan na sve to i ne učini, što može, da se zadrži na putu kreposti? Ali eto, kao što govori prorok, "pravednik gine, i nitko ne mari za to".

3. Ima još jedna okolnost, koja pojačava bol Isusa našega u Getsemaniju. Dok se On ovdje znoji krvlju, u isti mah Njegov izdajnik šuruje s Njegovim krvnim neprijateljima, kako će ga lakše uhvatiti. Pa i oni, koji su Mu najbliži, ne pružaju Mu nikakve utjehe. Pozvao ih je prije nego se malo udaljio: "Bdijte sa Mnom"! A kada se vratio do njih, da se malo utješi, našao ih je, kako spavaju. Tako prvi put, tako drugi put, tako treći put. I tako je Isus naš morao piti svoj gorki kalež sam samcat, ostavljen od svega svijeta.

4. Iz Getsemanija imamo još jednu veliku pouku. Kada se Isus treći put vratio do učenika, reče im: "Bdijte i molite se, da ne padnete u napast; jer je duh voljan, ali je tijelo slabo." I to se brzo pokazalo. Čas prije, kad im je Isus kod večere prorekao, da će se svi sablazniti o Njega te noći, uvjeravao Ga je Petar: "Ako se i svi sablazne o Tebe, ja se ne ću nikada sablazniti." Isus mu reče: "Zaista, kažem ti: još noćas, prije nego pijetao zapjeva, tri puta ćeš Me se odreći." Petar Ga je uvjeravao: "I ako bih morao poći u smrt s Tobom, ne bih Te zatajio." Tako su tvrdili i svi drugi učenici. Zaboravili su na proročanstvo Isusovo, zaboravili su na opomenu Isusovu: "Bdijte i molite se, da ne padnete u napast; jer je duh voljan, ali je tijelo slabi". I onda se desilo, što se moralo desiti. Čas kasnije svi se razbjegoše i ostaviše Isusa sama na volju neprijateljima Njegovim. Pobjegao je Petar, koji se malo prije kod večere hrustio, da će i u smrt s Isusom. Pobjegao je Ivan, koji je slično tvrdio s Petrom. Pobjegao je Jakov, jedan i drugi, koji su slično tvrdili s Petrom. Pobjegao je Toma i Bartol. Pobjegao je Šimun i Tadej. Pobjegao je Andrija i Matej. Pobjegao je i Filip, i tako se na svima ispunila riječ Isusova, da će se svi o Njega sablazniti, premda su tvrdili, da će s Njime i u smrt. Što više, Petar je još dublje pao, jer se od straha pred sluškinjom u dvorištu velikoga svećenika sa zakletvom odrekao Krista, da Ga nikad ni vidio nije, i to zakleo se ne jedanput, nego više puta. Duh je voljan, ali je tijelo slabo!

Ne vrijedi li dakle i za sve nas druge, što je rekao Isus apostolima: Bdijte i molite se, da ne padnete u napast!? Koliko put se iza toga ponovilo proročanstvo Isusovo. Henrik VIII. dobio je od Pape počasni naslov "defensor fidei", branitelj vjere i Crkve. Ali je Henrik malo pazio na riječ Isusovu: "Bdijte i molite se, da ne padnete u napast; jer je duh voljan, ali je tijelo slabo." Henrik se malo iza toga zagledao u svoju dvorsku damu Anu Boleyn, strast je usplamtjela u srcu Njegovu, otjerao je svoju zakonitu ženu, oženio se Anom, dakako nevaljano, i kad nije mogao dobiti rastave s prvom i odobrenje braka s drugom od Pape, od branitelja vjere i Crkve, postao je raskolnik,postao je krivovjerac,postao je preljubnik,postao je ubojica svećenika,biskupa,svoga kancelara, bezbrojnih drugih svojih podanika.

Duh je voljan, ali je tijelo slabo! To svjedoče apostoli, to svjedoči Henrik VIII., to svjedoči Luter, to svjedoči Kalvin, to svjedoči Zwingli, to svjedoči Voltaire, to svjedoči Rousseau, to svjedoče sveti Augustin, Jeronim i bezbrojni drugi. Zato ne zaboravimo nikada pouke iz Getsemanija: "Bdijte i molite se, da ne padnete u napast; jer je duh voljan, ali je tijelo slabo!" Ako su se srušile stijene, koje su se uzdale u se, kako se ne bi trska, koju vjetar ljulja.

...oOo...

LVIII. LJUDSKI OBZIR

Dragi vjernici!

Poznato vam je, kako je svršio Getsemani za Isusa našega. Nakon krvavog znojenja i strahovite duševne borbe Spasiteljeve, približio se Njegov izdajnik Juda s ruljom vojnika i sluga, s mačevima i toljagama, po nalogu glavara svećeničkih i starješina narodnih. Nakon Judina poljupca, kojim je dan znak, koga imadu uhvatiti, vojnici su svezali Isusa kao razbojnika i poveli ga sa sobom u dvor velikog svećenika Ane najprije, pa onda Kajfe, gdje se bilo sastalo veliko vijeće, da osudi Isusa. I kad su izrekli presudu, odvukli su Ga opet kao razbojnika k Pilatu, da potvrdi smrtnu osudu. Bolno je promatrati, kako je žalosnu ulogu odigrao ljudski obzir u cijeloj muci Isusovoj.

1. Na usta svetoga Izaije proroka, opomenuo je davno prije Gospodin: "Poslušajte me, koji težite za spasenjem, ti narode, u kojem stanuje zakon Moj! Ne bojte se poruge ljudske! Od psovanja njihova ne plašite se! Jer će ih moljac proždirati kao haljinu. Kao vunu žohar će ih izjesti. A spasenje Moje će ostati do vijeka, pomoć Moja od koljena do koljena" (Iz. 51,7-8).

Da su se svi držali opomene Gospodnje, nikada ne bi Isusa našega zadesila onako strašna sudbina, kao što ga je zadesila. Ali iz obzira ljudskog jedva se tko usudio i pomisliti na Njegovu obranu. Eno sveti Petar sjedi u dvorištu kod vatre, kamo je ušao iz znatiželje,da vidi, što će biti s Isusom. I dolazi obična jedna sluškinja, pogleda ga i reče: "I ti si bio s Isusom Galilejcem!" Muški ponos, ljubav k istini i pravdi,nalagali su Petru, da otvoreno prizna: "Jest, bio sam!" Ali eto, misao, što će na to reći sluškinja, što će na to reći drugi, kakve će to posljedice imati za njega, sve je to navelo Petra, da zataji Isusa pred svima i reče: "Ne znam što govoriš." A kad se jednom popusti ljudskom obziru, on postaje sve drskiji i tjera čovjeka sve dalje. Jer kad je Petar htio izaći k vratima, ugleda ga druga sluškinja i reče onima, što su stajali ondje: "I ovaj je bio s Isusom Nazarećaninom!" Popuštajući ljudskom obziru Petar je pao još dublje. Jer on "opet zataji i zakle se: "Ne znam toga čovjeka". Iz obzira prema jednoj sluškinji govori tako Petar, koji se malo prije junačio, da će s Isusom i u smrt, pa makar ga svi

drugi ostavili. Ali ljudski obzir tjera čovjeka još dalje, ako mu popusti. Jer malo poslije toga, veli sv.Matej, pristupiše k Petru oni, što su okolo stajali, i rekoše: "Doista, i ti si jedan od njih. I govor te tvoj izdaje." I Petar padne još dublje, jer se poče kleti i preklinjati: "Ne znam toga čovjeka."

I koliko je pogrda podnio Isus naš u svojoj gorkoj muci, samo da se zadovolji ljudskom obziru:da se ugodi Ani, da se ugodi Kajfi, da se ugodi razbludniku Herodu, da se ugodi Pilatu, da se ugodi velikom vijeću, da se ugodi kojekakvim drugim nitkovima.

2. Napose je sudbonosan bio ljudski obzir za Isusa našega u držanju Pilata, koji Ga je sudio. On je bio namjesnik rimskoga cara za Palestinu. Dakle čovjek na visokom, a ujedno i unosnom položaju prema prilikama onoga vremena. No vlast nije dana ljudima za to, da se igraju s ljudskim životima i čašću, nego da kroje pravdu svima bez razlike. Ali eto, Pilatu je bilo prije svega do njegova položaja, da ga što sigurnije zadrži. Radi toga mora što dulje sačuvati carsku milost i blagonaklonost. Radi toga ne smije doći do toga, da bi ga Židovi optužili, da je išta učinio protiv carskih interesa. I iz ljudskog obzira bijedno popušta, premda vidi, da je Isus pravedan. On kuša najprije da se izvuče iz neprilike tako, da šalje Isusa k Herodu, jer je tobože Galilejac. On kuša da se izvuče iz neprilike, ne bi li možda narod prema starom običaju, da im se pusti jedan zločinac, radije odabrao Isusa nego Barabu. On kuša, da se izvuče iz neprilike tako, da daje Isusa izbičevati i okrunjena trnovom krunom predstavljati Ga narodu u nadi, da će ga ganuti na milosrđe, da pusti Isusa, kad je već na samrt izmučen. Ali kao što smo već rekli, ljudski obzir je nezasitan. Tko mu popušta, toga tjera sve dalje i dalje. Jer kad su Židovi vidjeli, da bi Ga Pilat htio pustiti, zaprijetiše mu:"Ako ovoga pustiš, nijesi prijatelj cesaru. Svaki, koji sebe gradi kraljem, protivi se caru." Iz obzira prema Židovima, iz obzira da ne bi pao u carsku nemilost, Pilat "im Ga predade, da se propne."

Evo, što je sve niknulo iz ljudskog obzira za Isusa našega u slučaju Pilata: vucaranje po gradu kao zločinca od Pilota k Herodu; ruganje kod Heroda sa strane toga razbludnika; njegovih vojnika i sve njegove dvorske družine; vucaranje nanovo po gradu kao razbojnika od Heroda k Pilatu; uspoređivanje Isusa sa razbojnikom Barabom, kad je Baraba dobio prednost; strašno bičevanje sa strane vojnika; ruganje u dvorištu i krunjenje trnovom krunom u porugljivom crvenom plaštu; smrtna osuda na križ; nošenje križa i poruga svjetine na putu do Golgote; svlačenje odijela i osramoćenje pred svim svijetom na Golgoti; raspeće na križ uz neopisive muke; tri sata na križu uz porugu svjetine, razbojnika, vojnika, krvnika, uz neopisivu žeđu i bol; smrt na drvetu križa između dva razbojnika; neizmjerna bol Njegove presvete Majke; sablazan kod čestitih ljudi radi takve zloupotrebe vlasti.

Pilat je dakle iz ljudskog obzira htio spasiti svoj položaj. Konačno ga je ipak izgubio i u progonstvu žalosno završio svoj život, kako kažu, samoubijstvom.

Kamo sreće, da se držao opomene prorokove: "Ne bojte se poruge ljudske! Od psovanja njihova se plašite se! Jer će ih moljac proždirati kao haljinu. Kao vunu žohar će ih izjesti." Pilat se bojao poruge ljudske i psovanja njihova. Pravda je Božja pokosila njega, cara, kojem je nastojao udovoljiti, velike svećenike i sve Židove, koji su ga nagnali na zločin ubojstva Isusova.

3. Sveto Pismo, povijest Crkve Božje i dnevni život pun je sličnih primjera, kamo vodi ljudski obzir, ako mu se popusti.

Poznato je iz Sv.Pisma, kako je sluga Božji Mojsije pošao na goru, da primi od Gospodina zakon za narod izraelski. Ali kako se dugo nije vraćao, zatražio je narod od brata mu Arona, neka im načini zlatno tele, koje će im biti umjesto Boga. Ljudski obzir, što će reći narod, ako im odbije molbu, što će se iz toga razviti, naveo je Arona, da im je zbilja salio zlatno tele,oko kojega su siti i pijani plesali, vičući: "Ovo je bog tvoj, Izraele, koji te izvede iz zemlje egipatske!" Posljedica toga ljudskoga obzira bila je teška uvreda Boga pravoga, prelom zavjeta i oko tri tisuće pobijenih ljudi.

Herod je vidio i znao, da je sv.Ivan Krstitelj muž svet i pravedan, i da nema ni najmanjeg razloga pogubiti Ivana. Ali eto, Herodijada, žena koju je oteo bratu svojemu, nije mu dala mira, tražeći neprestano glavu Ivanovu. Na gozbi joj se pružila prilika da izvede svoju osnovu. Kad je naime njezina kći plesala na gozbi i ugodila Herodu, zakleo se on u svojoj ludosti djevojci, da će joj dati štogod zatraži, pa makar i pola kraljevstva njegova. Ona je po savjetu svoje opake majke zatražila glavu Ivana Krstitelja. Herod se ožalostio nad tim zahtjevom. Ali eto u pomoć pokvarenoj ženi ljudskog obzira. Što će reći gosti, ako Herod povuče svoju svečano zadanu riječ? I on daje nalog, i krvnik skida glavu svetome Ivanu. Odsjekao ju je ljudski obzir, koji je Heroda zadržao dalje u preljubu, ožalostio tisuće pristaša Ivanovih, a sablaznio čitav narod radi bezbožnog čina.

Isus je ozdravio jednog zgodom slijepca od rođenja. Čudo je bilo veliko i svima poznato, te se nije moglo nijekati. Židovi zovu roditelje slijepčeve. Oni znadu, tko je ozdravio njihova sina. Ali, da ih ne bi izbacili iz zbornice, oni se ne usuđuju toga priznati, nego kažu, neka pitaju njihova sina, jer da je punoljetan, i može sam za sebe govoriti. Slabo su se pokazali zahvalni Isusu za golemo dobročinstvo učinjeno njihovu djetetu.

Grupa studenata izlazila je s fakulteta nakon predavanja. Jednom od njih ispala je krunica. Neki podrugljivac ju je dignuo i povikao: "Kojem pobožnjaku pripada ova krunica?" Umjesto da dotični otvoreno prizna, da je njegova, on je "krivnju" svalio na svoju dobru majku, da mu je to "luda mati stavila u džep". Da je onaj podrugljivac nastavio svoje podrugivanje, možda bi još bio ovaj drugi i Boga zatajio iz ljudskog obzira.

Strašna muka Isusa našega velika je škola za sve nas i opomena, da se držimo riječi Duha Svetoga: "Ne bojte se ljudske poruge! Od psovanja njihova ne plašite se! Jer će ih moljac proždirati kao haljinu. Kao vunu žohar će ih izjesti. A spasenje Moje će ostati do vijeka, pomoć Moja od koljena do koljena." Ljudski obzir valja gaziti nogama, gdjegod ga sretnemo.

/=/=/=/=/

LIX. LJUDSKA ZLOBA

Dragi vjernici!

Čitamo u Svetom Pismu, kako se čovječanstvo veoma iskvarilo u vrijeme svetoga patrijarhe Noe. "Kad Gospod vidje, da je pokvarenost ljudi na zemlji bila velika i da je sve mišljenje i htijenje srca njihova jednako išlo samo na zlo, pokaja se Gospod, da je bio načinio ljude na zemlji, i bio je duboko ožalošćen". Nije li slično morao ponoviti, kad je gledao svu zlobu i pokvarenost srca ljudskoga u muci Sina Božjega, Isusa Krista? I ne bi li se ponovno morao bio odlučiti na istrebljenje čovječanstva kao u dane Noine, da muka Sina Božjega nije išla upravo za tim, da pribavi zadovoljštinu Bogu za svu pokvarenost ljudsku?

1. Ali otkuda da počnemo opisujući zlobu ljudi prema Isusu prigodom gorke muke Njegove? Prvu nam sliku zlobe pruža bivši apostol Juda. Taj izdajnik je, primivši zalogaj od Isusa na Posljednjoj Večeri, otišao k Židovima, da im Ga preda. S njima je ugovorio znak i rekao: "Koga ja cjelivam, taj je, držite Ga!" Znak dakle srdačne ljubavi, prijateljstva odabire za najpodlije djelo izdaje Sina Božjega. Kolike li zlobe! I što je izdajnik ugovorio, to je i izveo. Došavši s vojnicima, slugama, starješinama u Getsemani, odmah, veli sveti Matej, pristupi k Isusu i reče: "Zdravo, učitelju!" I poljubi Ga. Kako je ta zloba bivšega apostola zaboljela Spasitelja našega, pokazuju dovoljno Njegove riječi, blage, ali koje prodiru dušu: "Juda, zar poljupcem izdaješ Sina čovječjega?" (Lk. 22,48). Možda je taj momenat imao na umu sveti Petar apostol, kad piše u prvoj svojoj poslanici kršćanima u Aziji: "Odbacite dakle svaku zlobu i svako lukavstvo, licemjerstvo i zavist i svako klevetanje" (I.Petr.2,1).

Daljnji primjer zlobe prigodom muke Isusove pružaju nam glavari svećenički, nadstojnici hramske straže i starješine. Isus nije nikada nikomu prijetio mačem niti je imao kakvu stražu ili fizičku silu uza se, jer je za Njega bio navijestio prorok: "Evo, kralj tvoj dolazi k tebi krotak, jašeći na magarici i mladetu magaričinu." A oni evo dolaze po Njega da Ga uhvate s vojnicima, slugama, oboružanim mačevima, toljagama, užetima. Kako je ta zloba zaboljela Isusa našega, vidi se iz Njegovih riječi u vrtu Getsemaniju: "Kao na razbojnika izađoste s mačevima i toljagama.Dan na dan bio sam kod vas u hramu,i ne staviste ruke na Mene.Ali je ovo vaš čas i vlast tame" (Lk. 22,52-53).

Daljnji primjer zlobe ljudske prigodom muke Isusove pruža nam onaj zlobni veliki svećenik Ana. Pravi se kao zastupnik čiste istine i pravde i zato pita Isusa za Njegove učenike i za Njegovu nauku, kao da mu je to sada prvi put došlo do ušiju i zato mora paziti, da se ne bi kakva kriva nauka raširila među narodom, povjerenim njegovoj velikosvećeničkoj brizi, makar više nije bio veliki svećenik, i znao je, da je smrt Isusova već davno zaključena od velikoga vijeća. Da je i ta zloba zaboljela Isusa našega, vidi se iz Njegovih riječi Ani: "Ja sam svagda učio u sinagogi i u hramu, gdje se svi Židovi sakupljaju, i ništa nijesam govorio u potaji. Što pitaš Mene? Pitaj one, koji su slušali, što sam im govorio. Evo, ovi znadu, što sam Ja govorio" (Iv. 18,2o-21).

Daljnji primjer zlobe ljudske u muci našega Spasitelja vidimo kod onoga sluge, koji je stajao blizu i odmah nakon tih riječi udario Isusa po obrazu rekavši: "Zar tako odgovaraš velikomu svećeniku?" Ana već nije bio veliki svećenik. Odgovor Isusov bio je miran, stvaran, razborit. Zato ga je ta zloba veoma zaboljela, kao što se vidi iz Njegovih riječi: "Ako zlo rekoh, dokaži, da je zlo; ako li dobro, što Me biješ?" (ibid. 23).

Daljnji primjer zlobe ljudske u muci Isusovoj vidimo kod pravog velikog tadanjeg svećenika Kajfe. On točno pozna stvar Isusovu, i zato svjedoci, koje zove u pomoć, da se dade legalna maska osudi, nisu drugo nego komedija, i Isus je imao pravo da šuti na njegova pitanja. No kolika se zloba skriva istom u njegovu pitanju: "Zaklinjem Te Bogom živim: Kaži nam, jesi li Ti Mesija, Sin Božji?" On je skupa s ostalim sumišljenicima već odavna zaključio smrt Isusovu, kojeg mora nestati s lica zemlje, jer narod hrli za Njim, a ostavlja njih, žalosne vođe naroda izabranoga. A sada evo hini čast Božju i zove Boga u pomoć, da bolje sakrije svoje opačine i naumljenu i zaključenu smrt Isusovu. I u znak svoje indignacije nad odgovorom Isusovim, koji potvrđuje svoje božanstvo, on razdire haljine svoje i izriče smrtnu osudu:"Pohulio je na Boga! Čemu trebamo još svjedoke? Sami ste sad čuli hulu na Boga. Što vam se čini?" Oni odgovoriše: "Zaslužio je smrt" (Mt.26,65-66).

Daljnji primjer zlobe ljudske vidimo prigodom muke Isusove, kad su Židovi iz revnosti za carsku čast tražili, da se Isusa osudi, jer sebe pravi kraljem i tako okrnjuje carska prava. To čine oni isti ljudi, prvaci narodni, koji su Ga svakom prilikom klevetali kao prijatelja Rimljana, neprijatelja naroda židovskoga. Kolike li zlobe i pokvarenosti!

Posebnu su zlobu pokazali još pod križem glavari svećenički, književnici i farizeji, dakle oni, koji bi morali prednjačiti narodu u svemu, što je lijepo i dobro. Oni su se naime rugali Isusu govoreći: "Drugima je pomogao, Sebi ne može pomoći. Ako je kralj Izraelov, neka siđe s križa sada, i vjerovat ćemo u Njega. On se uzdao u Boga; neka Ga sad izbavi, ako mu je po volji!" Oni bi dakle, kažu, vjerovali u Njega, ako bi sašao s križa, Kolike li zlobe. Kakva je divna djela učinio Isus pred njima kroz tri godine svoga javnoga života. I što je veće znakove činio, to više su mrzili na Njega, kao što poka-

zuje uskrsnuće Lazarovo, što je svakako veće čudo nego da siđe s križa živ čovjek. Pa ipak ne samo, da nisu vjerovali u Isusa radi uskrsnuća Lazarova, nego im je baš to uskrsnuće bilo povod da Ga uhvate i ubiju, da ne bi sav narod otišao za Isusom, a njih ostavio. Ali da ne duljimo, sav je postupak naroda židovskoga prigodom smrti Isusove bio velika zloba, ako izuzmemo nekolicinu duša, koje su Ga žalile iskreno, ali pomoći nisu mogle.

2. A ne mora li baš ta zloba, koja se očitovala prigodom muke i smrti Spasitelja našega biti nama svima povod, da se kanimo zlobe, ili, kako veli sv.Petar apostol: "Odbacite svaku zlobu i svako lukavstvo, licemjerstvo.... i želite kao novorođena djeca duhovnoga, čistoga mlijeka..."

Zloba naime stvara nesnosan život među ljudima, ona je ružna i odurna u pravom ljudskom društvu. Zar nije ružno ono, što čitamo u Sv.Pismu o Joabu vojvodi, kada se susreo sa svojim suparnikom Abnerom. Joab hini prijateljstvo i ljubi Abnera u lice, a u isti mah potajno vadi mač i tura ga Abneru u trbuh.

Kako je odurna zloba jednoga Amnona. Pričinja se bolestan i hini, da bi ozdravio, kad bi mu njegova polusestra Tamara kuhala i dvorila ga u bolesti. I kad je to postigao, on siroticu siluje, a onda je od sebe tjera kao najgoru bludnicu, te ona od tuge i žalosti pada u grob.

Kako je odurna zloba jednoga Heroda! On hini strahopočitanje pred novorođenim židovskim kraljem,Isusom, On mu se želi pokloniti. I zato moli mudrace,da mu točno jave, gdje se Isus rodio. A u isti mah sprema vojnike, koji će Isusa zaklati,pa kad mu plan nije uspio, šalje vojnike, da pokolju svu mušku djecu u Betlehemu od dvije godine na niže, bez obzira, što će plakati tolike majke, bez obzira, što će reći narod, kad sazna za krvavi zločin.

Kako je odurna zloba jednoga Amana. On hini brigu za veličinu kraljevu,za kraljevsku blagajnu. A zapravo misli samo na sebe i na osvetu prema Židovima,jer čestiti Mardohaj nije htio sagibati koljena pred tim pokvarenjakom. I u svojoj zlobi ishodio je od kralja dekret, prema kojem su imali biti pomoreni svi Židovi u kraljevstvu perzijskom, što bi bio i izveo, da Bog nije pomrsio njegove planove i poslao ga na ista vješala, koja je on bio pripremio Mardoheju.

Kako je odurna zloba jednoga Abimeleka! On hini brigu za svoj rodni grad i zato predlaže stanovnicima,da njega izaberu za glavara, jer je on "tijelo njihovo i kost njihova". I kad su ga izabrali govoreći: "Naš je brat", Abimeleh je najprije pomorio sedamdesetero braće svoje, a kasnije i sve stanovnike svog rodnog grada Sihema,jer su se radi njegovih nasilja bili pobunili protiv njega.

Zloba dakle čini nesnosnim život ljudski na zemlji. To nam pokazuju toliki primjeri iz Sv.Pisma i dnevnog života,a napose gorka muka Isusa našega.Zato se držimo opomene sv.Petra apost.: "Odbacite svaku zlobu i svako lukavstvo, licemjerstvo...i želite kao novorođena djeca duhovnoga,čistoga mlijeka!" Drugim riječima,budimo ljudi istine i dobrote,kakvoj nas je učio Isus Krist.

(+)=(+)=(+)=(+)

LX. LJUDSKA NEZAHVALNOST

Dragi vjernici!

Grčki car Bazilije Macedonac polazio je još u svojoj sedamdesetoj godini života u lov. Godine 886. pošao je opet po običaju u lov i namjerio se na gorostasna divljeg jelena. Na svom brzom konju pojurio je za njim i dostigao ga usprkos poznate brzine jelenove. No u času, kad ga je dostigao, jelen se iznenada okrenuo i jurnuo ravno na cara. Kako je imao silne rogove zahvatio je rogovima cara za pojas na tijelu i srušio ga s konja. Bio bi ga vjerojatno probo svojim rogovima, da nije u isti čas dojurio jedan carski lovac i svojim mačem prerezao caru pojas i tako ga oslobodio. Čovjek bi mislio, da će se car pokazati veoma zahvalnim svome lovcu. Na užas svih prisutnih car je odmah na licu mjesta osudio lovca na smrt i dao mu odsjeći glavu, jer da je digao mač na cara.

Ta nam zgoda pada na pamet, kada promatramo muku našega Spasitelja. Svojom zloćom i opakošću upali smo svi zajedno nakon grijeha praroditelja u pandže đavla, koji bi nas bio sigurno upropastio, da se Sin Božji Isus Krist nije sagnuo k nama i u svom milosrđu svojom strašnom mukom raskinuo okove đavolske i oslobodio nas od vječne smrti. Što bi bilo naravnije, nego da se čovječanstvo pokaže do vijeka zahvalno za tako golemo dobročinstvo? Ali eto, ono je dobročinstvo Spasitelju svome naplatilo crnom nezahvalnošću, davši Ga razapeti na drvetu križa. Ali, pogledajmo malo potanje tu crnu nezahvalnost ljudsku!

1. Za Spasitelja našega rekao je sv.Petar apostol u kući Kornelijevoj, "da je prolazio čineći dobro i iscjeljujući sve, koje je bio nadvladao đavao" (Dj.10,38). Prolazio je doista čineći dobro. Kakve je golemo dobročinstvo iskazao onom tridesetosamgodišnjem bolesniku, kad mu je naredio, da ustane, uzme nosiljku svoju i ide zdrav kući! Kakvo je golemo dobročinstvo iskazao onoj siroti ženi, koja je osamnaest godina bila grbava, da nije mogla dignuti pogleda prema nebu, a na dodir Njegovih svetih ruku odmah se ispravila i uspravno stojeći hvalila Boga! Kakvo je dobročinstvo iskazao onoj siroti ženi, koja je dvanaest godina bolovala od tečenja krvi i sve svoje imanje potrošila već na liječnike, ali uzalud! Na dodir haljine Gospodinove odmah je ozdravila, čuvši k tome utješnu riječ: "Uzdaj se, kćerko, vjera ti je tvoja pomogla". Kakvo je dobro iskazao onoj dvojici slijepaca u Jerihonu, koji su Ga molili za pomoć. I On im je odmah vratio vid očiju, toliko žuđen, a kojeg im nitko nije mogao vratiti osim Isusa. Golemo je dobročinstvo iskazao gluhonijemomu, vrativši mu dar govora i sluha. Tako sakatima, tako hromima, tako sušičavima, tako grozničavima, tako uzetima, tako bolesnicima svake vrste! Prolazio je čineći dobro.

Ali ima i većih nevolja. I tu je Isus rado pomogao, i tu je prolazio čineći dobro. U zbornici je bio čovjek, opsjednut od opakog duha. Isus ga izgoni iz njega, oslobađa nesretnika od njegova krvnika. U krajevima Tira i Sidona dolazi pred Njega žena i moli Ga za svoju kćerku, opsjednutu od sotone. I

makar Isus veli, da je poslan samo k izgubljenim ovcama doma Izraelova, ipak ne može odoljeti velikoj vjeri te žene, nego je otpušta riječima: "O ženo, velika je vjera tvoja. Neka ti bude, kako si vjerovala!" I ozdravila je njezina kćerka u isti čas. Na obali mora Genezaretskog nailazi na čovjeka, u kom je legija đavola. I Isus naš oslobađa nesretnika od sotonske tiranije. A koliko je takvih bilo! Prolazio je čineći dobro.

Ali još ima većih nevolja! To su grijesi. I On oprašta svima, koji su raskajana srca. Oprašta Magdaleni njezine grijehe protiv svete čistoće. Oprašta ženi preljubnici. Oprašta ženi Samaritanki. Oprašta uzetome, kad su ga spustili pred Njega kroz otvor na krovu. Oprašta Zakeju. Oprašta svojim krvnicima i neprijateljima, dok visi na križu. Oprašta razbojniku, koji se na Njega obraća u zadnjem času života. I tu se može reći: "Prolazio je čineći dobro".

Pače i s mrtvima je imao samilosti, da utješi i žive i mrtve. Vraća život djevojci na molbu oca joj Jaira. Vraća u život mrtvog sina majke udovice. Vraća u život Lazara iz groba na molbu njegovih sestara.

A kako je Isus naš znao i inače pomoći u svakojakim zgodama života pokazuje i čudesno umnoženje kruha, da nahrani tisuće gladnih, pokazuje čudesni ribolov, da nagradi i razveseli apostole, pokazuje čudesno umnoženje vina na svadbi u Galileji, da razveseli goste, i tolike druge zgode. Doista prolazio je čineći dobro.

A što da kažem istom o divnoj Njegovoj nauci, koja je rasvijetlila tmine ljudskog neznanja i grijeha na putu u vječnosti! Nikada se takav Učitelj nije pojavio na zemlji i nikada se više ne će pojaviti Njemu sličan.

A sve je to samo blijeda slika svih dobročinstava, što ih Bog siplje nad ljudskim rodom od početka do svršetka svijeta.

2. Što dakle naravnije, nego da ne samo Židovi, nego i čitav svijet zahvaljuje bez prestanka Bogu? Jer, kako govori ona prefacija u Misi: "Doista dostojno je i pravedno, pravo i spasonosno, da Ti vazda i svagdje zahvaljujemo, Gospode sveti, Oče svemogući, vječni Bože!"

A što vidimo naprotiv? Crnu nezahvalnost. Nju je najljepše ocrtala sveta Crkva, kada na Veliki Petak stavlja Spasitelju u usta riječi, upravljene narodu židovskom: "Što sam još mogao učiniti vinogradu svojemu, a nisam učino? Ja sam te zasadio kao ponajljepši vinograd: a ti si Mi postao gorak: Moju si žeđu gasio octom i kopljem si probo grudi Spasitelju svomu. Ja sam poradi tebe bičevao Egipat sa prvorođencima njegovim: a ti si Mene predao na bičevanje. Ja sam tebe izveo iz Egipta, potopivši faraona u Crvenome moru: a ti si Mene predao prvacima svećeničkim. Ja sam pred tobom otvorio more: a ti si kopljem otvorio bok Moj. Ja sam pred tobom išao u stupu od ognja: a ti si Mene odveo u sudnicu Pilatovu. Ja sam tebe hranio manom u pustinji: a ti si Mene udarao ćuškama i bičevima. Ja sam tebe pojio vodom spasonosnom iz pećine: a ti si Mene napojio octom i žuči. Ja sam poradi tebe udario kraljeve kananejske: a ti si

udario trstikom glavu Moju. Ja sam tebi dao kraljevsko žezlo: a ti si dao Mojoj glavi trnovu krunu. Ja sam tebe uzvisio velikom snagom: a ti si Mene objesio na drvetu križa."

A sličnu tužaljku mogao bi Isus naš zapjevati nad tisućama i tisućama drugih ljudi. Mogao bi je zapjevati ubojici Kainu, mogao bi je zapjevati suvremenicima patrijarhe Noe, mogao bi je zapjevati stanovnicima Sodome i Gomore, mogao bi je zapjevati Kori, Datanu i Abironu, plesačima oko zlatnoga teleta; mogao bi je zapjevati kralju Salomonu, kralju Jeroboamu, Ahabu, Ahazu, Manaseu, onim ludim starcima u Babilonu; Herodu i Herodijadi, rimskim cezarima kao što su Neron, Decije, Kaligula, Domicijan, Dioklecijan; mogao bi je zapjevati Isus naš isto tako tolikim kršćanskim vladarima, kao što su Henrik VIII., kao što je Ana Boleyn, kao što je Elizabeta; mogao bi je zapjevati tolikim bezbožnim piscima, kao što su Voltaire, Rousseau, kao što je Zola, kao što je Heine; mogao bi je zapjevati tolikim mladićima, tolikim djevojkama, tolikim muževima; mogao bi je zapjevati možda i nama samima, kad se sjetimo svojih nevjera prema Isusu, Bogu našemu, kad se sjetimo svoje crne nezahvalnosti.

Hoćemo li dakle ostati slični caru Baziliju Macedoncu, koji je onako crnom nezahvalnošću platio dobročinstvo svome lovcu spasitelju? Ili ćemo biti kao onaj Nabal, koji je izgrdio Davida i njegove ljude za veliko dobročibstvo, što mu je štitio stada u pustinji od tatova i divljih zvijeri? Ili ćemo biti kao onaj Laban, koji je Jakovu sva dobročinstva uzvraćao varanjem i ustezanjem zaslužene plaće? Ili ćemo biti slični možda čak Judi izdajniku, koji je ljubav svoga Spasitelja nagradio crnim izdajstvom?

Zar se ne buni protiv toga sva naša narav? Zar nam ne nalaže, da na strašnu muku Isusa našega odgovorimo vječnom zahvalnošću? Zar ćemo se dati preteći od Ilije proroka, koji je zalogaj kruha siroti udovici, što mu ga je pružila, nagradio velikim čudom? Ili ćemo se dati preteći u zahvalnosti od Naamana Sirca, koji je htio zasuti zlatom, srebrom i haljinama Elizeja proroka, što ga je očistio od gube? "Zahvalni budite!" opominje nas sv.Pavao. Nadasve Isusu!

LXI. LAŽNA OPTUŽIVANJA

Dragi vjernici!

Čitamo u drugoj knjizi Kraljeva u Sv.Pismu, kako je Absalom, sin kralja Davida, odlučio dočepati se kraljevskog prijestolja, a odstraniti svoga oca, kralja Davida. U tu svrhu nabavio je Absalom konja i kola i ljudi, da mu budu na raspoloženju. Rano ujutro stajao bi Absalom na putu kraj vrata. Svakoga, koji je imao parnicu i htio da pođe kralju na sud, Absalom bi dozvao k sebi i upitao: "Iz kojega si grada?" Kad bi

onaj tada odgovorio:"Sluga je tvoj iz toga i toga plemena Izraelova", tada bi mu rekao Absalom: "Eto, tvoja je stvar dobra i pravedna, ali te nema tko saslušati kod kralja." Absalom bi još rekao: "Kad bi mene postavili za suca u zemlji! Svaki, koji ima parbicu ili kakav pravni posao, mogao bi doći do mene. Ja bih mu već pribavio njegovo pravo" (II.Kr.15, 1-4). I tako je Absalom malo pomalo pobunio čitav Izrael protiv svoga oca Davida. Zametnuo se krvavi građanski rat, u kom je prigodom bitke između oca i sina poginulo dvadeset tisuća ljudi.

Kako je ružan ovaj čin Absalomov! Poznato je, da je kralj David bio veoma pravedan vladar i da j e krojio pravdu bez obzira na lijevo ili desno, I sad ga evo vlastiti sin lažno oputžuje pred čitavim Izraelom, da se ne brine za pravdu i zbog toga nije vrijedan da ostane na kraljevskom prijestolju. Kako li ružna i odurna čina, koji je i sam Bog teško osvetio, kad je pripustio, da je Absalom bio do nogu potučen od malobrojne vojske Davidove i onda ubijen u šumi od vojskovođe Joaba.

1. Kako ružan čin istom gledamo prigodom muke Spasitelja našega Isusa Krista. Složili su se đavli i opaki ljudi, da što više laži izmisle protiv Njega, svog najvećeg dobročinitelja, da Ga što sigurnije pošalju u smrt i odstrane s lica zemlje. Nisu dakako te laži došle iznenada za vrijeme samog sudskog postupka protiv Isusa, nego su bile spremane od početka Njegova javnog djelovanja.

Tako čitamo kod sv.Mateja, kako su jednom donijeli k Isusu čovjeka nijema, koji je bio opsjednut od đavla. Čim je bio izagnan đavao, mogao je nijemi govoriti. Pun začuđenja povika narod: "Još nikada se tako što nije dogodilo u Izraelu". Ali farizejima to nije iš-lo u račun, jer su smatrali, da se umanjuje njihov ugled, kad oni nisu bili u stanuu slično činiti. Zato rekoše: "Pomoću poglavice đavolskog izgoni đavle" (Mt.9,32-34).

Poznato je, kako je Isus naš bio umjeren u jelu i pilu. Što više, četrdeset dana i noći u pustinji nije okusio ničesa, kad je odlučio počett svoje javno djelovanje. Osim toga znamo, da su apostoli često uz Njega bili gladni, kad su znali na primjer trgati i sirovo klasje pšenice, da utaže glad. I makar je to farizejima moralo biti poznato, oni se nisu ustručavali da Ga zato što se katkada, da privede ljude k Bogu odazvao na poziv za gozbu, proglase izjelicom i pijanicom, kao što sam Isus kaže: "Ivan je došao: on nije jeo i nije pio; i reklo se je: On je opsjednut od đavla. Sin čovječji je došao, on jede i pije, i kaže se: Gle izjelice i pijanice, prijatelja carinicima i grešnicima!" (Mt. 11,18-19).

Poznato je, da je Isus naš zato došao na svijet, da slomi silu pakla i vrati čovjeku izgubljeno pravo djeteta Božjega i izgubljenu baštinu kraljevstva nebeskoga. I sotona je ne jedanput pokazao, kako mrzi Isusa. Sve je to moglo biti poznato Židovima, pa ipak se nisu žacali jednoga dana baciti klevetu na Njega: "Ne velimo li mi pravo, da si Samarjanin i

da imaš đavla?" (Iv.8,4). Njega dakle, koji je došao, da oslobodi opsjednute od gospodstva đavlova, proglašuju opsjednutim od đavla.

Isus je naš bio utjelovljena svetost. Nikada nije uskratio dužnu čast Bogu, nikada nije izustio imena Božjega uzalud, poštivao je savjesno subotu odnosno dan Gospodnji, pokazao je divan primjer djetinje poslušnosti prema Josipu i Mariji, svojim roditeljima, vršio je najsavjesnije volju Božju u svemu, pa ipak se farizeji ne srame lažno ga optužiti pred ozdravljenim slijepcem: "Mi znamo, da je ovaj čovjek grešnik" (Iv.9,24).

Kakvo dakle čudo, ako se laži nastavljaju i prigodom Njegove gorke muke i ako Ga neprijateljske laži dovode konačno do smrti na križu.

Oni Ga lažno optužuju na svom sudu, da je pohulio na Boga, zato što Sebe proglašuje Sinom Božjim. Da su ljubili istinu, bili bi se lako uvjerili na temelju Sv.Pisma i silnih čudesa Isusovih, da je On doista Sin Božji i kao takav zaslužuje svaku čast, a ne smrt kao tobožnji hulitelj Boga.

Oni Ga lažno optužuju na svom sudu, da je rekao, da će razvaliti hram jeruzalemski. Da su ljubili istinu, bili bi se lako uvjerili, da Isus misli nešto sasvim drugo, to jest na svoju smrt i uskrsnuće, što se i zbilo.

Oni Ga lažno optužuju pred Pilatom: "Nađosmo, da ovaj buni narod naš. Poznato je pak, da je Isus i te kako poštivao vlast, jer je znao, da se buna protivi zapovijedi Božjoj, koju je Isus došao usavršiti, a ne dokinuti.

Oni Ga lažno optužuju pred Pilatom, da zabranjuje davati porez caru, premda im nije bilo teško sjetiti se, što im je rekao, kad su Mu donijeli novac porezni: "Dajte caru što je carevo, a Bogu što je Božje."

Oni Ga lažno optužuju, da se želi učiniti kraljem i prema tome počinja veleizdaju prema caru, premda su dobro znali, kako se Isus sakrio iza on-og čudesnog umnoženja kruha, da Ga ne bi oduševljeni svijet učinio kraljem. A i na sudu je jasno rekao pred Pilatom: "Kraljevstvo Moje nije od ovoga svijeta".

Da je bilo još i mnogih drugih lažnih svjedočanstava, vidi se dobro iz riječi sv.Mateja evađeliste: "Unatoč m n o - g i m lažnim svjedocima (da dobiju svjedočanstvo protiv Isusa), koji pristupiše, ne nađoše nijedno."

2. Sveti kralj David zavapio je jednom u stisci Gospodu: "Izbavi me,Gospode,od čovjeka zla! Od čovjeka nasilja očuvaj me! Od onih, koji pomišljaju zlo u srcu, svaki dan podižu samo kavgu! Zaoštravaju jezike svoje kao zmije, otrov je ljutice u ustima njihovim!" (Ps. 139,1-4). Prema riječima Davidovim lažni svjedok, klevetnik, nije ništa drugo nego zmija ljutica, koja ubija čovjeka svojim ugrizom, potpuno otrovanim. Kako li se moramo svi čuvati takve strahote! Ona donosi neizmjerna zla čovječanstvu.

Eno, žena Putifarova lažno je optužila čistoga mladića Josipa, da ju je htio silovati i da se samo vikom spasila. A istina je bila upravo obratno. No Putifar je povjerovao lažnom svjedoku,svojoj ženi, i Josip ni kriv ni dužan morao je

u tamnicu, gdje je proboravio više od dvije godine. I da nije lažni svjedok zmija ljutica?

Onaj Nabot, o kom čitamo u knjizi Kraljeva, nije ništa učinio protiv svoga kralja. Ali lažni svjedoci ustvrdili su na sudu, da je govorio protiv kralja. I Nabot, ni kriv ni dužan, bi osuđen na smrt i pogubljen. Lažan svjedok gori je od svake zmije ljutice.

Ona Suzana, o kojoj čitamo u knjizi Danijela proroka, bila je čista, pravedna i sveta žena. Ali eto, strast je spopala dva luda starca, suca. Kad nisu mogli da je navedu na grijeh, oni je lažno optužiše, da je imala odnos s nekim mladićem i tako počinila preljub, radi kojega zaslužuje smrt. Došlo je do suda, i oni drsko pred svim narodom svjedoče lažno protiv nje, i bila bi izgubila život, da Bog nije podigao proroka Danijela, koji je iznio laž na vidjelo i spasio nevinu ženu. Pa da nije lažan svjedok gori od svake zmije ljutice?

Podanici babilonski lažno optužuju Sidraha, Misaha, Abdenaga, a onda i Danijela proroka, kao da im je do kraljeve časti i dobra, a zapravo htjeli su da se riješe njih, jer su bili bolji od njih u svemu. Doista, lažni tužitelji gori su od svake zmije ljutice. To nam napose pokazuju lažni tužitelji Isusovi, koji nisu mogli unatoč svih nastojanja ni najmanje stvarce naći protiv Njega, a ipak su ga svojim poganim jezicima doveli do strašne smrti na križu. Neka nas dobri Bog oslobodi od strahote laži, od strahote kleveta, jer mogu upropastiti bližnjega, a dakako i nas same unesrećiti za vremenitost i vječnost.

...ooOoo...

LXII. NEPRAVEDNA OSUDA

Dragi vjernici!

Poznato je iz Sv.Pisma, kako je kralj Saul progonio na smrt mladoga Davida, koji je po Božjoj odluci imao zasjesti na kraljevsko prijestolje mjesto Saula, kojeg je Bog odbacio radi njegove neposlušnosti. Jednog je dana David bježeći došao u svećenički grad Nobu, gdje mu je svećenik Ahimeleh dao nešto kruha i mač Golijatov, koji je tamo bio pohranjen. No kad je kralj Saul dozna-om da je David u Nobi, dao je pozvati Ahimeleha i porodicu njegovu, da izrekne presudu radi tobožnje veleizdaje. Ahimeleh nije bio baš ništa kriv, a isto tako ni ostali svećenici. Ipak je presuda kraljeva glasila: "Ti moraš umrijeti, Ahimeleče, ti i sva porodica tvoja!" I kralj zapovijedi slugama, što su stajali oko njega: "Hajde! Pogubite svećenike Gospodnje. Jer su i oni pomogli Davidu i nijesu mi javili, premda su znali, da je on bio na bijegu." Ali su se sluge kraljeve skanjivale dići ruku, da pogube svećenike Gospodnje. Tada zapovijedi kralj Doegu (Idumejcu): "Hajde! Pogubi ti svećenike!" I Idumejac Doeg pristupi i pogubi svećenike. Osamdeset i pet ljudi, što su nosili laneni oplećak pobi on onoga dana. Svećenički grad Nobu pobi on oštricom mača, ljude i žene, djecu i napršćad, goveda, magarce i ovce oštricom mača" (I.Kr. 22,11-19). Svaki se čovjek s pravom

zgraža, kad vidi, kako je Saul na temelju jednostavne sumnje, a bez ikakvih dokaza donio smrtnu presudu nad tolikim ljudima, koji nisu bili upravo ništa krivi. Bila je to presuda skroz naskroz nepravedna.

1. Nije li još strašniju nepravdu počinio rimski upravitelj Pilat, kad je osudio na strašnu smrt na križu Spasitelja Isusa Krista? Kralj Saul borio se za svoje kraljevsko prijateljstvo. David mu je bio supatnik. Razumljivo je, da je Saul nastojao upotrijebiti sve, što bi mu pomoglo, da održi svoje prijestolje. Svjedok je bio tu, da je David bio u Nobi, i da mu je Ahimeleh dao kruha i mač i pitao Boga za njega, kao što je običavao veliki svećenik u svim važnim zgodama činiti. Saul je dakle imao bar sumnju, da je Ahimeleh kriv, pa je, iako krivo, na temelju same sumnje osudio na smrt Ahimeleha i svu njegovu obitelj.

No Pilat nije imao ni najmanje sumnje, da li je Isus nevin. On je sam javno priznao nevinost Isusovu, kad je rekao Židovima, koji su Ga tužili: "Ja ne nalazim na Njemu ništa, što bi zasluživalo smrt".(Lk.23,22). I kad je već prako ruke u vodi prigodom osude Isusove, on opet javno kaže pred svim narodom: "Ja sam nedužan u krvi ovoga pravednika" (Mt. 27,24). Što više, Pilat potvrđuje Njegovu nevinost pozivanjem na Heroda, kojemu je bio poslao Isusa na suđenje, kao Galilejca: "Dovedoste preda me ovoga čovjeka, jer da buni narod. Ja sam Ga pred vama saslušao, ali nijesam dokazano našao nijedne od tužbi, što ih vi iznosite protiv ovoga čovjeka. Isto tako ni Herod; jer Ga posla natrag k nama. Eto On nije ništa učinio, što zaslužuje smrt (Lk. 23,14-15).

Pa ipak što vidimo nakon svih priznanja Pilatovih? Kaže sv.Luka evanđelist: "Pilat odluči, da se udovolji njihovu zahtjevu" (Lk. 23,24). Drugim riječima, predao je Isusa, da Ga razapnu na križ.

2. Da je Isusu našem bila mačem odrubljena glava na licu mjesta, bio bi riješen mnogih i strašnih muka. Da je bio kopljem probođen na licu mjesta, bio bi riješen mnogih muka. Da je bio strelicama izrešetan na licu mjesta, bio bi riješen mnogih muka. Ali osuda na raspeće povlačila je za sobom neopisive nove muke. Osuda na raspeće natovarila je na smrt umornom Isusu na ramena teški križ, da ga nosi po ulicama Jeruzalema do Golgote. Osuda na raspeće pribavila je Isusu bezbroj udaraca i poruga na križnome putu. Osuda na raspeće pribavila je Isusu sramotu svlačenja odijela prije razapnuća. Osuda na raspeće pribavila je Isusu neizrecive boli, kad su mu čavlima probijali ruke i noge. Osuda na raspeće pribavila je Isusu strašne muke radi žeđe kroz tri sata na križu. Osuda na raspeće pribavila je Isusu neopisive duševne muke na križu zbog zlobe ljudske, ruganja i poruga sa strane krvnika, vojnika, razbojnika i svjetine židovske.

A sve to protiv svake pravde, jer je Isus bio nevin, po priznanju samog Njegovog suca Pilata. Kako je grozna stvar jedna nepravedna osuda!

3. A koliko je nepravednih osuda palo kroz vjekove protiv Isusa u suđenju Njegovih slugu! Zar nije bila osuda protiv Isusa, kad je rimski cezar dao osuditi na raspinjanje sv.Petra

apostola i mačem odsjeći glavu sv.Pavlu apostolu? Zar nije bila osuda Isusa, kad je sv.Ivan bačen u kotao vreloga ulja i izagnanan na Patmos? Zar nije bila osuda Isusa, kad je sv.Andrija razapet na križ, Šimun prepiljen, Bartolu oguljena koža s tijela i tako redom? Zar nije bila osuda Isusa, kad su milijuni kršćana bacani pred divlje zvijeri ili inače mučeni za vrijeme progona u rimskom carstvu? Zar nije bila osuda Isusa, kad su gonili sluge Kristove grčki carevi sad radi ove sad radi one stvari? Zar nije bila osuda Isusa, kad je Henrik VIII. osudio velikoga kancelara Tomu Morusa i kardinala Ivana Fischera? A takvih krivih osuda kršćana radi vjere u Krista bilo je u svim vjekovima i u svim krajevima, a tako će biti i do konca svijeta,jer nije učenik nad učitelja. Ako su Krista progonili, progonit će i njegove učenike.

4. Što pak slijedi iz svega toga, dragi cjernici? Prvo, da oni, koji eventualno imadu sudačku vlast, paze, da se ne ogriješe o pravdu, jer će doći vrijeme,kad će Isus ispuniti svoju prijetnju,danu na usta Psalmiste: "Ja ću suditi suce." Nepravedna osuda upropastila je Pilata.Nepravedne osude upropastile su mnoge nepravedne suce tokom vjekova, kad su gonili Crkvu Kristovu.

Drugo, što slijedi za nas iz nepravedne osude Isusove,jest dužnost vječne zahvalnosti Isusu našemu,koji je tu osudu uzeo na Se, da nas spasi od osude na vječnu propast, koju smo zaslužili istočnim grijehom i svojim ličnim grijesima. Te nepravedne osude sjetimo se napose svakoga petka i prinosimo Isusu koju žrtvu.

Treće, što slijedi za nas iz nepravedne osude Isusove, jest, da iz ljubavi prema Njemu budemo uvijek spremni uzeti na se osudu sa strane ljudi radi imena Isusova.

Sv.Pavao apostol mislio je na to,kad je pisao svome dragom učeniku Timoteju:"A i svi, koji pobožno hoće da žive u Kristu Isusu, trpjet će progonstvo. A zli ljudi i varalice napredovat će na gore, varajući i varajući se."(II.Tim.3,12).

Ima naivčina,koji misle, da će s tobožnjom civilizacijom nestati zauvijek i proganjanja Crkve i njezinih vjernika.To je velika zabluda.Jer kako veli apostol,svi,koji pobožno hoće da žive u Kristu Isusu, trpjet će progonstvo. Iskustvo to pokazuje obilato u ove dvije hiljade godina povijesti Crkve. Tako će ići više ili manje do konca svijeta. Ne mora to biti formalna sudska osuda, a da dade kršćaninu oćutjeti svu gorčinu, koja se skriva u jednoj nepravednoj osudi.

Ako dakle ljudi nepravedno sude o tebi, a pogotovu ako bi se desilo ikada, da budeš sudski osuđen radi tvoje vjernosti Kristu, raduj se i veseli se,jer Isus trpi u tebi! Onaj Isus, koji je trpio u sv.Petru,koji je trpio u sv.Ivanu, koji je trpio u Jakovu,koji je trpio u Andriji,koji je trpio u ostalim svetim apostolima?onaj Isus,koji je trpio u milijunima svetih mučenika za vrijeme progona u rimskom carstvu;onaj Isus,koji trpi i danas u svima onima, koji su progonjeni radi vjere.

A kad se s Isusom trpi,onda sve biva lako.I kad čovjek radi Isusa biva suđen,onda ne će manjkati ni plaća, kao što sam

Isus govori: "Blaženi, koji trpe progonstvo radi pravde! Njihovo je kraljevstvo nebesko. Blaženi ste, kad vas ljudi poradi Mene grde i progone... radujte se, jer je velika plaća vaša na nebesima!"

xxx(X)xxx

LXIII. LJUDSKA OKRUTNOST

Dragi vjernici!

Povijest nam kazuje, kako je Bazilisk prevario svoga nećaka Zenu i umjesto njega popeo se na carsko prijestolje u Carigradu. Međutim nakon nekog vremena uspjelo je Zenonu da sruši Baziliska s prijestolja. Bojeći se za svoj život, pobjegao je Bazilisk u crkvu svete Irene u Carigradu skupa sa ženom i djecom. Budući da je crkva u ono vrijeme bila nepovredivo mjesto, nije se Zenon osudio izvući Baziliska i obitelj mu silom iz crkve. Uputio se lukavo s njime u pregovore, a onda, kad je Bazilisk izašao iz crkve, uhvatio je njega, ženu mu i djecu i bacio ih u jedan toranj bez prozora, dok je ulaz u toranj dao zazidati, uz najstroži nalog vojnicima, da ni u kom slučaju ne smiju pokušati toranj otvarati, ulaziti u nj ili zatvorenima pružiti hrane. Kad su nakon par dana po carevom dopuštenju ulazili u nj, ugledali su strahovit prizor. Lešine su bile užasno iznakažene, izgrižene i kao smotane u klupko, da su ih jeva mogli rastaviti i odstraniti.

Čovjeku se gadi takva zvjerska okrutnost prema drugome čovjeku. Istina, Zenon je bio prevarnim načinom lišen prijestolja sa strane Baziliska, pa je razumljivo, da je kipio bijesom protiv Baziliska. Ali ga je mogao dati naprosto smaknuti mačem kao buntovnika ili izdajnika, ali ne mučiti, i to ne samo njega nego i ženu mu i djecu, koja sigurno nisu bila ništa kriva. No i to se još nekako dade razumjeti, tko pozna grčke prilike onoga vremena i duh, kojim je odisao tadanji carski dvor u Carigradu.

Ali kako da protumačimo onu zvjersku okrutnost, koju su ljudi pokazali prema Spasitelju Isusu Kristu za vrijeme Njegove muke?

1. Isus naš nije nikomu oteo carskog ili kraljevskog prijestolja. Naprotiv, On je jasno izjavio pred Pilatom na sudu: "Kraljevstvo Moje nije od ovoga svijeta." Isus naš nije nikome oteo imetka. Naprotiv, iako je bio siromašan, ipak je dijelio milostinju iz zajedničke kese, koju je nosio Juda, a koju su punili milodari dobrih duša. Isus naš nije oštetio ničiji dobar glas. Naprotiv uvijek je iskazivao najveće poštovanjem prema svakom čovjeku i druge učio tako. Isus naš nije oštetio ničije zdravlje. Naprotiv liječio je sve, koji su Ga zamolili za pomoć: slijepe, gluhe, nijeme, kljaste, hrome, gubave, grozničave, koji su bolovali od vodene bolesti, uzete i svakojake druge bolesnike. Isus naš nije nikoga rastužio. Naprotiv tješio je tužne, kako pokazuje uskrsnuće kćeri Jairove, sina udovice iz Nauma, Lazara, izgon nečistog duha iz kćeri one Kananejke, i tako redom.

Pa ipak, kako su zvjerskom okrutnošću postupali protiv Njega!

Sam Isus kaže odmah u Getsemaniju onima, koji su došli po Njega: "Kao na razbojnika izašli ste na Me s mačevima i toljagama." Već je to okrutnost prema tako plemenitom čovjeku, kao što je bio Isus naš, koji bi se sigurno bio odazvao pozivu na sud i bez toga, da su to od Njega zatražili. Ali ne! Oni su na Njega izašli baš kao na kakva razbojnika, da Ga bolje ugrizu za plemenito srce, koje je kucalo samo za dobro ljudi.

Kakav je bio Njegov put do Ane i Kajfe, to može sebi svatko predstaviti iz načina, kako su došli po Njega. A pokazuje to i istup onoga pokvarenog sluge, koji je Isusa ćušnuo po obrazu, što nije velikom svećeniku odgovorio onako, kako su si to željeli tužitelji.

A kakva okrutnost prema Isusu, kad su mu isti pokvareni sluge još pokvarenijih gospodara prigodom saslušanja kod velikog svećenika Kajfe sad jedan sad drugi sad više njih zajedno pljuvali u sveto lice, udarali Ga šakama po tijelu, udarali Ga po obrazu i još Mu se pritom rugali: "Mesija, kaži nam: Tko Te je udario?" (Mt. 26,68). Ako već jedna teška riječ može biti veoma bolna za plemenito srce, pače gora i od noža, kako je okrutno bilo za Isusa našega ovo orgijanje kroz cijelu noć, koju je proboravio u dvorištu velikoga svećenika!

A kada se razdanilo i on bio odveden k Pilatu, nisu okrutnosti prestale. Okrutnost je grozna bila prema Njemu, kad su Ga vojnici, lišena odijela privezali uz stup i onda Ga bičevali do nesvijesti. Poznato je iz povijesti, da su osuđenici na bičevanje znali izdahnuti pod strahotama bičevanja.

Toj okrutnosti pridružila se nova, kad su vojnici Isusa onako krvava obukli u staru crvenu kabanicu, posadili ga na jedan stolac, nabili Mu trnovu strašnu krunu na glavu i onda Ga udarali trskom po glavi, pregibali koljena pred Njim i rugali Mu se govoreći: "Zdravo, kralju židovski!" Pritom su pljuvali u Njegov sveti obraz, da što bolje osjeti njihov prezir.

Nova okrutnost nadošla je, kad su Mu skinuli tu crvenu kabanicu, koja se bila prilijepila uz strašne rane. Sad su se one nanovo otvorile i palile kao oganj, dok su Ga oblačili u Njegovo prijašnje odijelo.

Kakve li okrutnosti, dok su Ga vucarili k Herodu, pa ruganje pred Herodom sa strane njegove soldateske i dvorana i opet vucaranje po ulicama do Pilata!

Kakve li okrutnosti, dok Ga Pilat pokazuje narodu uz riječi: "Evo čovjeka!" Nema na Isusu našemu više obličja ni ljepote, kako veli prorok, on je crv zgažen, a ne čovjek.

A što da kažemo o okrutnosti na krvavom križnom putu do Golgote. Što da kažemo o okrutnosti, kad su Mu na Kalvariji ponovo skidali odijelo radi razapinjanja? Što da kažemo okrutnosti, kad su Mu čavlima probijali svete ruke i noge? Što da kažemo o okrutnosti, dok su Mu se rugali kroz ona tri sata, dok je visio na križu,razapet između dva razbojnika? Nije uzalud stavio prorok Isusu u usta one riječi:"O vi svi, koji prolazite putem, dođite i vidite,ima li bol,kao što je bol Moja!"

2. Kad promatramo ljudsku okrutnost prema Spasitelju našemu, onda se ni najmanje ne čudimo,dragi vjernici,da je baš ta zvjerska okrutnost nagonila kasnije tolike plemenite duše, da svojom pokorom i patnjama uznastoje zadovoljiti Isusu za sve, što je pretrpio sa strane poživinčenih ljudi u vrijeme svoje gorke muke.

Patnje Isusova bile su najmiliji predmet razmatranja za jednoga sv.Franju Asiškoga.Patnje Isusove bile su najmiliji predmet za razmatranje bl.Veroniki Binasko. Patnje Isusove bile su najmiliji predmet razmatranja za sv.Pavla od Križa. Patnje Isusove bile su najmiliji predmet razmatranja za sv. Fidelila od Sigmaringena. Patnje Isusove bile su najmiliji predmet razmatranja za sv.Tereziju Avil. Patnje Isusove bile su najmiliji predmet razmatranja za sv.Ivana od Križa, za sv. Petra Alkantaru, za sv.Ignacija Lojolu,za sv.Franju Ksavera, za sv.Katarinu Sijensku i bezbrojne druge duše. I nema nikakove sumnje,da je njihovo razmatranje ljudske okrutnosti prema Isusu, spojeno sa svakojakim pokorama,bilo izvanredno milo Spasitelju našemu, i da ih je radi toga posebno uzdigao u svetosti i nagradio u nebu.

Ali što govori apostol? "Krist je,veli sv.Petar, trpio za nas i ostavio vam primjer,da idete za stopama Njegovim" (I. Petr.2,21). I mi dakle moramo nastojati,da ne izmičemo nevoljama, ako nam se desi što slično sa strane opakih ljudi,već to primimo kao naknadu Isusu za sve, što Mu je nanijela ljudska okrutnost. Nastojmo se uživjeti u to napose za vrijeme sv. korizme svake godine, korizme, koja nas podsjeća na sve ono, što smo malo prije rekli.

Čitamo iz života kat.misija, kako je jedne večeri na Gluhu nedjelju došla jednom kat.misionaru u Abesiniji neka dvanaestgodišnja djevojčica.Poljubila mu ruku a onda rekla: "Oče, zar ne, sad počinje muka Isusova?" "Da, dijete!" "Onda mi daj jednu sličicu". "A kakvu bi ti hrjela?" "Jednu, na kojoj je Spasitelj sa trnovom krunom na glavi i sa krvavim licem"."A zašto baš takvu?" "Zato, jer je sad vrijeme muke, pa bi ja htjela imati Njegovu sliku dan i noć pred očima, da uvijek mislim na Njega i s Njim tugujem do Uskrsa".

Nema ni najmanje sumnje, da je Isusu našemu pijetet ove dvanaestgodišnje djevojčice bio draga naknada za sve, što su mu nanijeli pokvareni i opaki ljudi u vrijeme Njegove strašne muke. A zar ne bi bilo ružno, kad bi nas pretekla u tome djevojčica iz dalekih misija, koja je tek nedavno upoznala svu ljubav Gospodnju?

+-+-+-+

LXIV. KRIŽNI PUT

Dragi vjernici!

Kažu, da je nekom mladom redovniku u nekom samostanu postao redovnički život nesnosan, i on se odlučio napustiti samostan i vratiti se natrag u svijet. Već je sve bio apremio za bijeg i čekao, da se spusti noć, koja će mu olakšati

bijeg iz samostana. I kad je noć nastupila, a on izašao na hodnik, da izvede svoj naum, opati, kako mu ususret ide jedna pojava s trnovom krunom na glavi a teškim križem na ramenima. Pojava je uprla svoj blagi pogled na mladog redovnika. On je prepoznao toga patnika. Pao je na koljena, a u isti čas je Spasitelj, blago ga zagrlivši, rekao bjeguncu: "Ako sam Ja mogao ovaj teški križ nositi za tebe, zar ne bi i ti mogao mnogo lakši nositi za Mene?" U isti mah je pojave nestalo. Mladi je redovnik međutim tiho ušao natrag u svoju redovničku ćeliju i ostao do smrti vjeran svome redovničkom zvanju.

Bilo kako mu drago s ovom zgodom, ali jedno nam lijepo pokazuje: ako nam dojade životni naši puti, brzo će nam biti lakše, čim svrnemo svoj pogled na križi put Isusa našega.

1. Kada je Pilat osudio Isusa na smrt, nije preostalo drugo nego izvršenje osude. Isusu su naprtili teški križ na bolna izranjena ramena, i On je, praćen od krvnika i vojnika pošao ulicama Jeruzalema prema Golgoti, da bude razapet u društvu dvojice razbojnika. Ima li ikoje ljudsko pero, koje bi bilo u stanju, kako treba, ocrtati taj križni put Isusov?

Tko da opiše svu sotonsku radost velikih svećenika Ane i Kajfe? Tko da opiše sotonsku radost farizeja, saduceja, književnika i starješina narodnih, da će se napokon riješiti svoga umišljenog neprijatelja, a zapravo najvećega dobročinitelja? Tko da opiše zlobu stanovnika jeruzalemskih, koji su nasjeli pokvarenim narodnim vođama, i sada svaki korak Isusova križnog puta ogorčuju ruganjem, kletvama i zlobnim opaskama. Tko da opiše zlobu krvnika, koji nisu trebali imati više nikakva obzira prema Isusu, kada je pukla osuda!

2. Ali pogledajmo, što nam je Sv.Pismo zabilježilo o križnom putu Isusovom. "Dok su išli napolje, veli sv.Matej, namjeriše se na čovjeka iz Cirene po imenu Simona. Njega natjeraše, da Mu ponese križ." Iz toga vidimo,da je Isus naš bio iscrpljen na smrt od nečovječnog mučenja, kad su morali tražiti čovjeka, da Mu pomogne donijeti križ do Golgote. Jer da je Isus bio koliko toliko pri snazi, ne bi sigurno nikome palo na pamet, da Mu dade pomoć. Ali zanimivo je,da nema nikoga, koji bi se dobrovoljno ponudio, da Mu pomogne nositi križ. Kolike je gubave ozdravio Isus! Sad nema nijednoga blizu, da Mu pomogne. Kolike je slijepe ozdravio! Sad nema nijednoga blizu, da Mu pomogne. Kolike je gluhe ozdravio! Sad nema nijednoga blizu, da Mu pomogne. Kolike je uzete ozdravio! Sad nema nijednoga blizu, da Mu pomogne. Kolike je opsjednute izbavio od đavla, kolike mrtve uskrisio, kolike hrome postavio na noge, kolikim sakatima vratio ruke! Ali eto, nitko se ne javlja, a Simona moraju silom nagnati,da Mu pomogne ponijeti križ.

To je vjerna slika naša. Sve bismo dobro htjeli od Isusa: i vid i sluh i zdrave ruke i noge i hranu i odijelo i počasna mjesta i štošta drugo. Ali, ako nam pošalje kakvu kušnju, odmah Mu otkazujemo ljubav i kolebamo se u vjeri.

Daljnju poučnu stvar, koju nam je zabilježilo Sv.Pismo o križnom putu Isusovom, jest naricanje jeruzalemskih žena. Kaže sv.Luka:"Veliko mnoštvo naroda išlo je za Njim, i žene, koje su za Njim plakale i naricale. Isus se obazre na njih i re-

će: "Kćeri jeruzalemske, ne plačite za Mnom, nego plačite nad sobom i za djecom svojom! Jer eto će doći dani, kad će se reći: Blago nerotkinjama, ženama, koje ne rodiše i ne dojiše! Tada će se doviknuti gorama: Padnite na nas! i brežuljcima: Pokrijte nas! Jer kad je tako zelenu drvetu, što će onda biti od suhoga?" (Lk. 23,27-31).

Tim je riječima Isus upro prstom na strašnu sudbinu Jeruzalema, koja će zadesiti nevjerni grad, što je odbio Mesiju. I ako trpi tako najveći Pravednik, što će biti od grešnika, koji su toga Pravednika osudili na smrt i zadali Mu tako strašne boli?

Nije li to velika pouka i za nas? Svi smo mi grešnici. Pa kad je Isus toliko pretrpio, što će biti od nas, ako zanemarimo milost Božju i ustrajemo u grijehu do konca života? Isusov križni put je silna opomena, da se pravodobno obratimo Bogu svome,ako ne ćemo, da nas zadesi sudbina slična, kakva je zadesila nevjerne Židove,koji su prezreli ponuđenu im milost Božju.

Daljnja pouka, koju nam daje križni put Isusov, pružaju nam riječi sv.Mateja evanđeliste: "Tako stigoše na mjesto, koje se zove Golgota, kosturnica. Tada Ga pribiše na križ..."

Tu je svršio križni put našega Spasitelja, iza čega je stavljen u grob, da slavno uskrsne.

Križni put svakoga čovjeka na tome svijetu ima svoj konac, ma kako gorak život provodio. Svršava se križni put na Golgoti, ali iza Golgote i groba slijedi uskrsnuće. Put je križa vanredno gorak i trpak, napose za početnike. Ali svršetak mu je slavan i divan, jer drugoga puta u nebo nema za odrasla čovjeka. Širok, ravan, gladak put može da vodi samo u propast vječnu. Ako smo dakle možda kada pokušali skrenuti s križnoga puta, kao onaj mladi redovnik i vratiti se na širok, gladak put svijeta, vratimo se, dok je vremena, natrag na put križa, koji vodi u nebo, kao što se vratio i onaj redovnik. Ako je Isus toliko pretrpio za nas na svome križnom putu, onda možemo i mi barem nešto pretrpjeti za Isusa. Velim, barem nešto, jer sve naše nevolje nisu ništa u poredbi s onim, što je Sin Božji pretrpio za nas.

3. Danas se spomen na križni put Isusov obavlja u Crkvi posebnom pobožnošću Križnog Puta. Prema predaji prvi je poticaj za obavljanje te pobožnosti dala sama Majka Božja, koja je često polazila na ona mjesta, gdje je Njezin Jedinac posebno nešto pretrpio na putu prema Golgoti. Slično su radili i kršćani prvih vremena. Kad su pak sveta mjesta u srednjem vijeku pala u ruke nekršćana ili nevjernika i posjet svetih mjesta bio skopčan sa životnom pogibli, onda su se širom katoličkog svijeta počele postavljati postaje Križnog Puta, koje su Pape obdarili velikim oprostima. Izgleda, da je sv.Franjo Asiški posebno pridonio raširenju pobožnosti Križnog Puta.

Pod Križnim Putem razumijevamo danas četrnaest postaja, koje predstavljaju put, kojim je Spasitelj naš prošao natovaren teškim križem na leđima iz palače Pilatove ili sudnice do brda Kalvarije. Ta se pobožnost obavlja skupno po našim župskim i drugim crkvama u korizmi prema načinu, kako ga nalazimo u raznim molitvenicima,napose u "Kruhu nebeskom".

Vrlo dobro dakle čini onaj, koji i izvan skupne pobožnosti obavi od časa do časa, recimo svakog petka, pobožnost sv. Križnog puta. Već je sv.Albert Veliki rekao,da je razmatranje muke Isusove,a to biva upravo kod Križnog Puta, korisnije nego sve petke u godini postiti o kruhu i vodi i bičevati se do krvi. Velika je to riječ i svetac je sigurno dobro znao, što govori. A drugi veliki svetac, sv.Augustin,rekao je jednom zgodom, da jedna jedina suza nad mukom Isusovom ima veću vrijednost nego jedno hodočašće u Sv.Zemlju. Zato se ne čudimo onome, što čitamo u životu sv.Brigite, kad je jednog dana promatrala Isusa, kako krvari iz svih rana na tijelu:"Gospodine, poviče svetica, tko Ti je zadao te strašne rane?" "Oni, odgovori Spasitelj, koji ne razmatraju o neizmjernoj ljubavi Mojoj prema ljudima, a koju sam ljubav dokazao u muci na križu." Ta što više boli roditelje nego to, ako im djeca ne uzvraćaju ljubavi? Upamtite dobro još i riječ sv.Bonaventure: "Čovječje,ako želiš napredovati od kreposti do kreposti, onda moraš razmatrati sa što većom pobožnošću muku Isusovu;jer ovo razmatranje pridonosi mnogo svetosti duše." Tako su sudili veliki sveci o Križnom Putu. Tako moramo suditi i raditi i mi, ako ljubimo Isusa.

●●●●●●●

LXV. RASPEĆE I SMRT

Dragi vjernici!

Poznato je iz povijesti, da su Arapi bili dugo vremena gospodari velikog dijela Španjolske. Jednom su opsjedali neki grad, kojeg je branio sam kralj Alfonz. Borba je trajala mjesecima. Prigodom jednog ispada pao je Arapima u ruke sin kraljev. Sultan je dao odmah postaviti vješala i naredio, da se dovede na njih kraljev sin. Nato je poručio kralju Alfonzu: "Predaj mi grad ili ćeš izgubiti sina!" Okolina kraljeva uzbuđeno je promatrala, što će učiniti kralj. Kralj međutim nije dugo premišljao, nego je kratko odrezao: "Neka moj sin umre, ali narod moj neka živi".

Nešto slično, samo u neizmjerno uzvišenijem smislu, odigralo se i na Vel.Petak, kad je Isus naš, nakon krvavog križnog puta prispio na Golgotu. Cijeli ljudski rod nije bio drugo nego kandidat vječne smrti zbog Adamova grijeha, kojemu je pridodao nebrojene osobne grijehe. Đavao ga je držao potpuno u vlasti. Na taj pogled ganulo se srce Oca nebeskoga, i kao da ne može podnijeti gubitak tolikih milijuna duša, šalje Sina svoga na zemlju, šalje Ga i na Golgotu i kao da govori: "Sin Moj neka umre, ali nesretni ljudski rod neka živi!"

1. Ali tko da ocrta dolično tragediju, koja se odigrala na drvetu križa na Veliki Petak?

Pogledajte najprije razapinjanje Sina Božjega. Groznim čavlima pribijaju na križ ruke Isusove.Pribijaju čavlima na križ desnicu, koja se toliko puta spustila na blagoslov naroda izraeslkoga;pribijaju na križ desnicu, koja se toliko puta dotakla jadnih gubavaca, da im vrati žuđeno zdravlje; pribijaju na križ desnicu, koja je toliko puta taknula slijepe oči,

da im otvori vid. Pribijaju na križ desnicu,koja je otvorila toliko nijemih jezika i otvorila toliko gluhih ušiju. Pribijaju na križ desnicu, koja je ispravljala grbava leđa sirota bolesnika. Pribijaju na križ desnicu,koja je izvršila blagoslov nad par hljepčića, da se umnože i nasite tisuće ljudi. Pribijaju na križ ruke,koje su činile samo dobro cijeloga života.

Strašnim čavlima pribijaju na križ Njegove svete noge. Pribijaju na križ noge,koje su Ga nosile u potragu za izgubljenom Samaritankom, u potragu za izgubljenim Levijem, u potragu za izgubljenom preljubnicom i tolikim drugima, u potragu za izgubljenim ovcama doma Izraelova, a i cijeloga svijeta.

I tko Ga pribija? Izrodi roda ljudskoga,kao što su Ana i Kajfa,makar se drže nešto u pozadini,jer su Ga oni stvarno doveli do križa. Zatim farizeji i saduceji, koji su Ga bez prestanka klevetali i napadali za života.Onda nezahvalni puk židovski,koji je vikao:"Krv Njegova na nas i na djecu našu!" Onda oni krvnici,taj najniži sloj ondašnjeg društva, koji su uživali u muci drugih. I tako je Isus naš mogao ponoviti,što je pred tisuću godina prije toga navijestio u Njemu David kralj i pjesnik: "Hajka pasa opkoljuje Me; četa zlikovaca okružuje Me? probodoše Mi ruke i noge" (Ps. 21,17).

2. I tako eto Isusa našega na križu, između neba i zemlje, a u sredini između dva razbojnika. Tijelo Mu je sve sasječeno od bičeva. Nema na tom tijelu više ništa zdravo, od glave do pete sav je jedna rana. Glava okrunjena strašnom trnovom krunom. Ako se nasloni na drvo križa, trnje se još bolje zabija u glavu. Ako je spusti naprijed, onemogućuje Mu se disanje. Usta su otvorena i izgaraju od groznice i užasne žeđe. Oči su zalivene krvlju, koja izbija iz rana na glavi. Dolje ispod križa slave slavlje Njegovi neprijatelji, svećenici, farizeji, saduceji, književnici i starješine narodni sa ludim, nezahvalnim pukom židovskim. Slave slavlje i rugaju Mu se: "Ti si htio hram razvaliti i u tri ga dana opet sagraditi; spasi samoga Sebe! Ako si Sin Božji, siđi s križa!" "Drugima je pomogao, Sebi samome ne može pomoći. Ako je kralj Izraelov, neka siđe s križa, i vjerovat ćemo u Njega. On se uzdao u Boga, neka Ga sad izbavi, ako Mu je po volji!"

Rugaju Mu se vojnici. Ruga Mu se čak i razbojnik s lijeve strane. Kako gorki smrtni časovi za Isusa našega na drvetu križa! Žedan je. Ali Mu umjesto vode dadoše octa i žuči. Fizičkim strašnim bolima pridružuju se duševne boli, koje su Mu konačno izvabile bolni usklik: "Bože Moj, Bože Moj, zašto si Me ostavio?"

3. Ali bi slabo osvijetlili smrt Isusa našega, kad bi se zaustavili samo kod toga.Najdivnije,što izbija prigodom Njegove smrti, to je opet beskrajna ljubav prema nesretnom čovječanstvu. I u toj strašnoj muci ne misli On na bilo kakvu osvetu, nego se moli za neprijatelje svoje: "Oče, oprosti im, jer ne znaju, što čine!" I u toj strašnoj muci misli On na sve nas, da nas ne ostavi kao sirote bez majke, i daje nam najdivniji dar, kad nam preko sv.Ivana predaje zajedničku majku, Majku Marijum govoreći Ivanu: "Sinko, evo ti Majke!" I u časovima najstrašnije muke misli On na besmrtne duše, za koje trpi i pokazuje na prvi divni plod svoje muke, kad odgovara razbojni-

ku, koji Ga moli, da ga se sjeti, kad dođe u kraljevstvo svoje: "Još danas ćeš biti sa Mnom u raju!" I tako eto imamo, rekli bismo, prvu kanonizaciju, prvo proglašenje svetim, i to iz usta najmjerodavnijeg faktora, samoga Sina Božjega, Isusa Krista, baš u času Njegove strašne smrti na drvetu križa. Dobri pastir duša u zadnjem času svoga života nalazi izgubljenu ovcu i na svojim je ramenima unosi sav radostan u nebeski ovčinjak. Tko da ocrta dolično ljubav Kristovu u času smrti Njegove?

I konačno je Isus naš izdahnuo uz riječi: "Oče, u ruke Tvoje predajem duh svoj! I naklonio je glavu na tvrdoj postelji križa. Došao je vojnik nakon nekog vremena i kopljem otvorio Njegove grudi, iz kojih je potekla krv i voda. Ispunile su se riječi sv.Zakarije proroka: "Vidjet će, koga su proboli." Gledajući pomrčinu sunca mimo prirodnog reda, gledajući, kako se pećine lome, gledajući, kako se grobovi otvaraju, gledajući, kako mrtvi ustaju, gledajući, kako se razdro od vrha do dna zastor hrama jeruzalemskoga, gledajući, kako se tama razlila po svoj zemlji, ljudi su počeli pomalo progledavati. I poganski satnik kliče: "Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!" Sav narod, koji je pribivao prizoru muke Isusove i vidio, što se zbilo, udarao se u prsa i vraćao se kući. Poslije su pak progledale tisuće i upoznale, da je na križu umro za nas Sin Božji.

4. Raspeće i smrt Isusa Krista je golema propovijed svemu čovječanstvu. A što nam propovijeda?

Jedne godine održavala se velika svečanost u nekom dvorcu kraj Pariza. Pozvani glumci i glumice tako su dobro zabavljali društvo, da su zakasnili na vlak, pa su morali prenoćiti u dvorcu, kako je bilo moguće. Neka mlada glumica ušla je u sobu za nju određenu i promatrala slike po zidovima. Najednom joj zape pogled o Raspetoga od slonove kosti, a na crnom drvetu križa. Mlada glumica, koja je doduše bila krštena, ali još nije bila ni na prvoj pričesti, osjetila je neko čudno čuvstvo, pred Čovjekom neizmjernih boli i beskrajne ljubavi. Uzela je Raspelo u ruke i dugo ga promatrala. Promatrala je izmrcvareno tijelo, promatrala je krvlju zalivene oči, promatrala je strašnu trnovu krunu, promatrala je čavlima probijene svete ruke, promatrala je čavlima probijene svete noge, promatrala je kopljem probođeno presv.srce. Satovi su prolazili. Već su se javili i prvi sunčani zraci, a mlada je glumica još uvijek klečala i promatrala Raspetoga. Konačno je ustala i najavila tvrdu odluku: ostatak života posvetiti novom životu, životu za Krista. Kad su bolje pogledali Raspelo, našli su na crnom drvetu križa iglom urezane riječi: "Tako ljubi Ljubav!"

To propovijeda Isus naš sa drveta križa i svemu ostalomu čovječanstvu: "Tako ljubi Ljubav!" Tako sam Ja ljubio vas, grešne ljudske crve, da sam radi vas došao na svijet; radi vas došao sam na svijet u štalici za životinje; radi vas bježao sam pred Herodom u Egipat, radi vas bio sam poslušan trideset godina Josipu i Mariji, svojim roditeljima; radi vas trpio sam tri godine tolike napadaje od raznih neprijatelja, kad sam propovijedao Evanđelje; radi vas bio sam uhvaćen i neopisivo bolno mučen; radi vas prispio sam konačno na drvo križa i umro strašnom smrću na drvu križa.

Što sam više mogao učiniti za vas?" Da! Zato veli sv.Pavao: "Ako tko ne ljubi Gospodina Isusa, proklet neka bude!"

LXVI. USKRSNUĆE

Dragi vjernici!

Najveći junak naroda izraelskoga bio je onaj poznati sudac Samson. Jednom je došao u filistejski grad Gazu i uvratio se k nekoj ženi. Kad su stanovnici doznali, da je Samson u njihovom gradu, vrebali su cijelu noć, kako bi uhvatili i ubili svoga krvnog neprijatelja. Samson je do pola noći spavao, a onda uhvatio krila golemih teških gradskih vrata zajedno s oba dovratka, izvalio ih skupa sa prijevornicom, metnuo na svoja ramena i odnio ih na vrh gore prema Hebronu. Ona dakle ista vrata, koja su imala jamčiti njegovu smrt, postala su za njega put u slobodu.

Nešto slično, samo u neizmjerno uzvišenijem smislu gledamo kod Isusa našega prigodom slavnog uskrsnuća.

1. Isus je, kao što smo govorili, umro na Veliki Petak. Prije nego su Ga skinuli s križa, jedan Mu je vojnik probo frugi kopljem. Probo je kopljem presv.Srce Njegovo, iz kojeg je odmah potekla krv i voda. Podveče istoga dana pošao je do Pilata odličan čovjek, Josip Arimatejac, i ishodio od njega, da smije pokopati Isusa. Kad je dobio dozvolu, onda je uz pomoć Nikodema skinuo tijelo Isusovo, obavio ga platnom i mirodijama i stavio ga u svoj novi grob, koji je nedaleko od mjesta razapinjanja bio isječen u jednoj pećini. Na vrata groba navalili su velik kamen. Sutradan rano u zoru, u subotu, došli su svećenički poglavari, zapečatili grob i postavili straže, da čuvaju grob.

Tako je eto Isus naš dovršio svoju krvavu žrtvu na drvetu križa za spas roda ljudskoga, spasivši nas od grijeha i vječnih muka u paklu, koje smo zaslužili grijesima. Plodove te krvave žrtve Isusove dobivamo u sv.Misi, koja nije drugo nego obnavljanje krvave žrtve Isusove nekrvnim načinom, kada se Isus žrtvuje pod prilikama kruha i vina.Svega se toga sjeća-mo u pobožnosti Križnog puta i u molitvi žalosne sv.krunice, koju bi morao znati i često moliti sva-ki pravi kršćanin katolik.

Tijelo Isusa našega ostalo je tri dana u grobu. Treći dan je Isus slavno uskrsnuo iz groba svojom vlastitom snagom. Učinio je neizmjerno više nego onaj junak Samson. On je izašao iz zatvorenog groba, jer za Njegovo proslavljeno tijelo nisu postojale više nikakove zapreke na tom svijetu, a vrata groba je kasnije odvalio anđeo, u znak, da Onoga, koga vojnici čuvaju, i čiji su grob zapečatili svećenički poglavari, nema više u grobu. Zemlja se kod uskrsnuća Gospodnjeg veoma potresla, i stražari su od straha na pojavu svega toga postali kao mrtvi. Potom su pobjegli u grad, da jave poglavarima, što se

dogodilo. Oni su ih podmitili, davši im mnogo novaca , neka kažu, da su Isusa ukrali apostoli, dok su oni spavali.

2. No da je Isus Krist uskrsnuo iz groba, to je jedna od temeljnih istina naše svete vjere. Što više, sv.Pavao apostol kaže: "Ako Krist nije uskrsnuo, uzalud je vjera naša."

Kad pak sveta Crkva naučava uskrsnuće Isusovo, onda se upire na činjenice,koje nesumnjivo dokazuju to uskrsnuće, na svjedoke,koji zaslužuju punu vjeru.

Jedan takav svjedok je prije svega sv.Petar apostol. Znamo, kako je on zatajio Isusa za vrijeme Njegove gorke muke. Ali znamo iz Evanđelja sv.Luke,da se Isus naš iza uskrsnuća posebno javio sv.Petru,da mu dokaže svoju golemu ljubav i učini ga dostojnim propovjednikom i svjedokom svoga uskrsnuća.

Znamo, da se Isus iza uskrsnuća posebno javio i sv.Jakovu apostolu. To dokazuje sv.Pavao apostol u svojoj poslanici Korinćanima.

Znamo,da se Isus iza uskrsnuća javio dvojici učenika na putu iz Jeruzalema u Emaus,od kojih se jedan zvao Kleofa. Sve nam to opširno pripovijeda sv.Luka evanđelista.

Znamo,da se Isus ukazao apostolima zajedno i njihovim drugovima u dvorani Posljednje Večere,kad nije bilo prisutnog Tome apostola, i s njima zajedno jeo.

Znamo,da se Isus iza uskrsnuća javio po drugi put u istoj dvorani, kad je bio prisutan i Toma apostol.I jer je Toma bio tvrdoglav i nije htio vjerovati,što su mu govorili apostoli o uskrsnuću, ustrajao je kod svoga,da ne će vjerovati,dok mu ne metne prsta svojega u mjesto od rana i ruku svoju u bok Isusov.I ta mu se želja ispunila,kad je Isus stupio u dvoranu i pozvao Tomu: "Metni prst svoj amo,i pruži ruku svoju, i metni u bok Moj, i ne budi nevjeran,nego vjeran!" Zato nam je, veli sv.Augustin,više koristila nevjera Tomina negoli vjera apostola.

Znamo,da se uskrsnuli Spasitelj javio apostolima i na Tiberijadskom moru, kojom prilikom im je dao čudesni ribolov i sv.Petra postavio vrhovnim glavarom Crkve.

Znamo,da se uskrsnuli Spasitelj ukazao posebno sv.Mariji Magdaleni,kad je plakala kraj Njegova groba.

Znamo,da se uskrsnuli Isus ukazao ponovno Mariji Magdaleni, kad je bila u društvu ostalih svetih žena.

Znamo,da se uskrsnuli Isus ukazao svojim učenicima i pristašama na jednoj gori u Galileji,kad ih je bilo prisutno više od pet stotina zajedno.

Znamo,da se uskrsnuli Isus ukazao apostolima i drugim kršćanima,kad je uzlazio na nebo na gori Maslinskoj.

Znamo,da se Isus ukazivao apostolima kroz četrdeset dana, što je proboravio na zemlji iza svoga uskrsnuća. Znamo, da se posebno javio i sv.Pavlu apostolu.

Ako dakle Krist nije uskrsnuo, onda ne možemo vjerovati ničemu na svijetu, onda se sve historijske činjenice moraju smatrati ništavima baš tako, kao što nekoliko luđaka poriče

uskrsnuće Isusovo od mrtvih. Da bi dokazali,da Krist nije uskrsnuo,utječu se halucinaciji. No zar među tolikim stotinama ljudi,koji su Krista gledali živoga nakon uskrsnuća,nije bilo nijednoga čovjeka zdravih živaca? Tih svjedoka bilo je na stotine. Oni su Krista vidjeli ne jedanput,nego mnogo puta.Oni su imali prilike gledati Ga kroz četrdeset dana. Zar su svih četrdeset dana bili podvrgnuti halucinaciji? Oni su imali prilike taknuti Ga rukama.Oni su imali prilike razgovarati s Njime kao prijatelj s prijateljem. Nisu dakle bili prevareni. A još manje su imali nakanu prevariti,kad nisu dugo htjeli na pr. apostoli vjerovati svetim ženama,koje su Ga već bile vidjele, nego su im se riječi njihove,veli sv.Ivan, "pričinile kao gatanje i ne povjerovaše im", doklegod se nisu svojim očima uvjerili i tek onda svim srcem povjerovali u činjenicu uskrsnuća Gospodnjeg.

Divna potvrda uskrsnuća Kristova je i potpuna promjena apostola.Prije uskrsnuća plašljivi kao zecovi,iza uskrsnuća hrabri kao lavovi.Prije uskrsnuća čuče u zatvorenoj dvorani, da ih ne bi tko opazio, iza uskrsnuća izlaze na trgove i ulice,da propovijedaju bez straha.Prije uskrsnuća željni slave i prvih mjesta, iza uskrsnuća smatraju se sretnima,da mogu sramotu trpjeti u ime Isusovo. Prije uskrsnuća nepostojani.Iza uskrsnuća postojani kao klisure,makar ih bacaju u tamnicu,makar im prijete,i konačno zapečaćuju vjeru svoju u uskrsnuće Isusovo mučeničkom smrću, osim sv.Ivana,premda je i on radi te vjere bio bačen u kotao vreloga ulja,a onda izagnan na otok Patmos,gdje je boravio do smrti Domicijanove.

3. Ako je pak Isus Krist doista uskrsnuo od mrtvih,kao što jest,onda moramo tvrdo vjerovati u Njegovo božanstvo.Takvo naime čudo,kao što je uskrsnuće od mrtvih,može izvesti samo božanska snaga.Osim toga Isus Krist je više puta unaprijed prorekao svoju smrt i uskrsnuće,kao na primjer,kad je Sebe usporedio sa Jonom prorokom,koji je bio u utrobi ribe tri dana, i to svoje uskrsnuće je označio kao pečat tolikih svojih čudesa i dokaz svoga božanskog poslanja.Mislimo na to dobro, kad molimo onaj članak Vjerovanja:"Sašao nad pakao,treći dan uskrsnuo od mrtvih." Uskrsnuća se pak Gospodnjega sjećamo napose na sveti blagdan Uskrsa,kad gledamo Isusa s barjakom u ruci kao pobjednika nad smrću, i kad se ori veseli Alleluja, kao predznak vječnoga Alleluja,što ćemo ga pjevati u nebu s proslavljenim Isusom našim, ako Ga budemo slijedili poniženoga na zemlji.

+++

LXVII. UZAŠAŠĆE

Dragi vjernici!

Poznato je iz povijesti,kad bi rimski vojskovođe izvojevali kakvu znamenitu pobjedu i vraćali se s plijenom i robljem u Rim, onda bi im rimski senat priredio sjajan doček.Još i danas stoji u Rimu iz starih rimskih vremena nekoliko triumfalnih lukova, podignutih u čast pobjednika. Tako trijumfalni luk cara Septimija Severa, tako trijumfalni luk cara Konstan-

tina Velikoga, na spomen pobjede, koju je izvojevao na Milvijskom mostu nad svojim suparnikom i tiraninom Maksencijem.

No što su svi ti zemaljski dočeci u poredbi s onim, što se zbivalo u nebu, kada se pobjednik pakla i smrt, Isus Krist, vraćao sa zemlje u nebo, vodeći sa sobom nebrojeni plijen, milijune otkupljenih duša, ne da ih učini robovima kao rimski trijumfatori, nego da ih učini zavijeke sretnima u kraljevstvu nebeskom.

1. Sveta nas vjera uči, da je Isus naš ostao još četrdeset dana nakon uskrsnuća na zemlji, da pouči još apostole o njihovoj zadaći i dade im zadnje upute. Četrdeseti dan poslije svoga uskrsnuća javio se Isus apostolima posljednji put u Jeruzalemu. Tada im je izdao nalog: "Idite u sav svijet i propovijedajte evanđelje svima stvorenjima. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se; a tko ne uzvjeruje, osudit će se" (Mk. 16,15-16).

Potom ih je izveo na goru Maslinsku. Sv. Luka pripovijeda o tome u "Djelima Apostolskim, ovo: "I bi podignut pred očima njihovim. I dok su gledali za Njim, gdje ide na nebo, gle, dva čovjeka stadoše kraj njih u bijelim haljinama. Oni rekoše: "Ljudi Galilejci, što stojite i gledate na nebo? Ovaj Isus, koji je od vas uzet na nebo, tako će doći, kao što vidjeste, da ide na nebo" (Dj. 1,9). Isti Luka nam pripovijeda, da je Spasitelj prije odlaska raširio ruke svoje i blagoslovio apostole, a oni od strahopočitanja padoše ničice i pokloniše Mu se.

Značajno je, da Isus naš uzlazi na nebo na istom mjestu, gdje je otpočela Njegova gorka muka krvavim znojem. Time nam je dobro označio, kojim se putem ide u nebo: ne po plesovima, zabavama, pijankama, gozbama, nego putem patnja i nevolja na tome svijetu.

Moramo držati na umu, da je Isus uzašao na nebo ne kao Bog nego kao čovjek. Kao Bog naime nije nikada prestao biti u nebu. Uzašao je dakle kao čovjek. Ali je uzašao vlastitom snagom. Nisu Mu dakle trebala ognjena kola i konji kao sv. Iliji proroku, da ga dignu prema nebu. Ilija je bio naime samo čovjek. Isus naš je u isti mah i Bog i čovjek, pa se mogao dići svojim vlastitim snagama. Nije Mu trebalo ni pomoći anđela. Nije mu trebao anđeo kao proroku Habakuku, da ga prenese iz Judeje u Babilon zrakom. Habakuk je bio samo čovjek, pa nije mogao prevaliti toga golemog razmaka svojom snagom, i to zrakom. Isus je u isti mah i Bog i čovjek, pa se mogao dići prema nebu svojom vlastitom snagom. Nije Mu trebao anđeo kao Filipu đakonu, da ga prenese iz jednog mjesta u drugo. Filip je bio samo čovjek. Isus je Bog i čovjek u isti mah, pa se mogao dići svojom vlastitom snagom prema nebu. Golema je dakle razlika između Isusa i bilo kojeg proroka ili sveca, ma kako veliki bili.

2. Ako se pitamo, zašto je Isus naš uzašao na nebo, onda možemo navesti više razloga. Uzašao je zato, da i kao čovjek uđe u slavu svoju, gdje je od vijeka bio kao Bog. Zato govori apostol sv. Pavao: "Koji siđe, to je onaj, koji i uziđe više sviju nebesa, da ispuni sve" (Ef. 4,10). Svojim uzašašćem je

Isus dakle iza onog poniženja na zemlji postigao najviše uzvišenje iznad svakog stvora, tako da se Njegova slava i uzvišenost ne može izraziti dosta nijednom stvorenom stvari.

Uzašao je na nebo,da nam pošalje Duha Svetoga. Tako je ispunio obećanje, dano na Posljednjoj Večeri: "Bolje je za vas, da Ja idem; jer ako ne otiđem, Utješitelj ne će doći k vama; ako li otiđem, poslat ću ga k vama"(Iv.16,7).

Uzašao je na nebo,da se moli za nas Ocu nebeskomu. Tako je obećao na Posljednjoj Večeri: "I Ja ću moliti Oca, i dat će vam drugoga Utješitelja, da ostane s vama do vijeka" (Iv. 14,16).

Uzašao je na nebo,da nam pripravi stanove. Zato govori na Posljednjoj Večeri: "U kući Oca Mojega mnogi su stanovi. Kad ne bi bilo tako, bio bih vam kazao. Jer idem, da vam pripravim mjesto. I kad otiđem i pripravim mjesto, opet ću doći i uzet ću vas k sebi, da i vi budete, gdje sam Ja" (Iv.14, 2-3).

3. Sv.Marko evanđelista zaključuje svoje Evanđelje riječima: "Pošto im je Gospodin Isus bio tako izgovorio, bi uzet na nebo, i sjede s desne strane Bogu." To znači drugim riječima, da je Krist Gospodin svojim uzašašćem na nebo postigao kao čovjek najvišu slavu i kao čovjek posjeduje najvišu vlast nad svim stvorovima. Kad se naime hoće nekoga osobito počastiti, onda mu se daje mjesto na desnoj strani od sebe. Tako vidimo, da je kralj Salomon, kad mu je došla u dvoranu kraljica majka Bersabeja, ustao, pošao joj ususret, naklonio se pred njom, sjeo na prijestolje i za kraljicu majku dao namjestiti stolicu sebi s desne strane, na koju je sjela (III.Kr.2,19). Slično je dakle Otac nebeski odlikovao Krista Gospodina kao čovjeka, koji je sada iznad svih anđeoskih zborova uzvišen, kako veli sv.Pavao apostol u poslanici Efežanima. Desna pak strana Očeva nije ništa drugo nego vječno blaženstvo, baš kao što i ljevica nije ništa drugo nego vječno prokletstvo, koje će biti dio prokletnicima u paklu. U Bogu naime nema ništa tjelesno, nego se tjelesnim slikama služimo, da izrazimo slavu, koja je Kristu kao čovjeku pala u dio. I kad kažemo, da sjedi s desne Bogu, znači, da Krist i kao čovjek vrši kraljevsku i sudačku vlast. Kraljevi naime sjede na prijestolju,kad izdaju zapovijedi ili primaju poklonstva. Suci isto tako sjedeći proglašuju osude. A da je takva vlast Njemu podijeljena u nebu, vidi se iz Njegovih riječi prije uzašašća: "Dana Mi je sva vlast na nebu i na zemlji".

4. Spomen uzašašća Gospodnjeg slavimo svake godine na Spasovo. Blagdan Uzašašća je velika radost za svako pravo kršćansko srce. Svaki se naime pravi čovjek uvijek raduje, kad vidi, da pobjeđuje pravda i istina. A tko je više zaslužio od Krista Gospodina, da kao pobjednik i borac za istinu i pravdu bude nagrađen?

Ali je blagdan uzašašća Gospodnjeg i velika opomena za sve ljude. Čuli ste, što su rekli anđeli apostolima, kad su gledali za Isusom, gdje uzlazi prema nebu:"Ljudi Galilejci, što stojite i gledate na nebo? Ovaj Isus, koji je od vas uzet, na nebo, tako će doći, kao što vidjeste, da ide na nebo". Do-

ći će na koncu svijeta, da sudi svima ljudima, i živima i mrtvima. I onda će zauvijek razdijeliti ljude. Zle će odbaciti zauvijek od Sebe, da idu u oganj vječni pripravljen sotoni i njegovim slugama. Dobre će povesti sa Sobom, da s Njime uživaju zauvijek u Bogu.

Ali, znate li što govori sv.Augustin? "Spasitelj naš, govori svetac, uzlazi na nebo, predraga braćo: nemojmo se dakle uznemiriti na zemlji. Tamo neka bude naš duh, a ovdje će biti mir. Uzađimo s Kristom međutim srcem: kad dođe obećani Njegov dan, slijedit ćemo Ga i tijelom. Moramo ipak znati, braćo, da s Kristom ne uzlazi oholost, ni lakomost, ni bludnost: nijedna mana naša ne uzlazi s liječnikom našim. I zato, ako želimo ući iza liječnika, moramo odložiti mane i grijehe. Svi nas oni pritiskuju kao kakvim kladama, i nastoje nas vezati zamkama grijeha!"

Sjetimo se svega toga češće, kad molimo članak Vjerovanja našeg: "Uzašao na nebesa, sjedi ob desnu Boga Oca svemogućega." Kao što je Isus naš poveo sa Sobom na dan Uzašašća nebrojene duše pravednika, koje su čamile dotada u pretpaklu, tako želi povesti u nebo i sve nas. I svi možemo doći u nebo k Isusu, ako budemo u Njega svim srcem vjerovali i držali zapovijedi, koje nam je Bog dao.

I kao što je Isus naš sada sreća i radost svetih anđela i svih svetaca i svetica Božjih, tako će biti jednom i naša vječna radost i sreća, kao što veli sv.Pavao apostol: "Niti je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog pripravio onima,koji Njega ljube."

LXVIII. KRŠĆANSKO SHVAĆANJE ŽIVOTA I SMRTI

(Ponavljanje gradiva od 55 - 67).

Dragi vjernici!

Neki mladi bogati Englez priuštio je sebi nekoliko godina sve slasti, što ih može pružiti život čovjeku, mladom i bogatom. Konačno se međutim osjetio prezasićenim i nesretnim tako, da je na žalostan način završio svoj život u Švicarskoj. Jednog naime jutra popeo se s jednim vodičem na neku visoku planinu, da vidi izlaz sunca. Kad je vidio taj prizor, sjeo je posve blizu jednog ponora i uze dobar doručak. Nato je izvadio svoj notes, napisao na jednom listu nekoliko riječi, istrgnuo list i pružio ga vodiču, i u isti mah na silno zaprepašćenje vodiča, strmoglavio se u ponor i zaglavio. Vodič je uzeo list i pročitao riječi, koje je samoubojica čas prije bio napisao. One su glasile: "Ja sam se dosađivao."

Kako je to žalosno poimanje života! Najprije jedi, pij, što ti srce samo zaželi i koliko zaželi; zabavljaj se, gdjegod ti se pruži prilika; putuj kamo te je volja i budi gdje te je volja i koliko te volja; sipaj novac, na što te je volja, jer ga imaš izobilja! I jednoga dana srce je prezasićeno

svega. Više ga ne interesiraju ni jela ni pila ni zabave ni putovanja, a ma baš ništa. Postalo mu je dosadno na tom svijetu, i zbog dosade čovjek skače u ponor, da dokrajči život na zemlji. Kako tužno i žalosno poimanje života!

1. Koliko je sretnije od ovoga bogatuna i najzadnje seljačko dijete, koje je naučilo pitanje i odgovor iz vjeronauka o smislu života na svijetu!"Na svijetu smo zato, da Boga upoznamo, ljubimo Ga, služimo Mu i u nebo konačno dođemo." Prema tomu je jasno, iako je život ljudski kratak na tome svijetu, da je on ipak, kako veli sv.Franjo Saleški, od neizmjerne vrijednosti, jer krije u sebi klicu vječnosti. I zato blago čovjeku, koji shvati smisao ove istine! Blago čovjeku,koji shvati, da je jedini njegov pravi uspjeh u ovom zemaljskom životu ustrajati vjerno u službi Božjoj do zadnjega daha života!

To međutim često puta nije laka stvar. To nam pokazuje i dokazuje primjer Spasitelja našega. Nikad na svijetu nije bilo plemenitijeg čovjeka od Isusa našega. Kudgod je prolazio, prolazio je čineći dobro svima bez razlike: slijepima je vraćao vid, gluhima sluh,nijemima dar govora, sakatima snagu ruke, hromima hod, gubavima zdravlje, opsjednutima oslobođenje od đavla, mrtvima život, gladnima kruh, tužnima utjehu. Nikad većeg dobrotvora nije čovječanstvo vidjelo na tome svijetu. Nikad nitko na svijetu nije čuo divnije nauke od one, koju je donio isti Isus Krist.

Pa ipak, kakva Ga je sudbina stigla! Učenik, kojemu je na Posljednjoj Večeri oprao noge kao zadnji sluga gospodaru svome, taj isti učenik prodaje ga za trideset srebrnika Njegovim krvnim neprijateljima.I kada se Isus naš na pogled ljudskih grijeha i opačina znojio krvavim znojem na gori Maslinskoj, taj isti učenik dolazi, pritišta mu izdajnički cjelov na lice i predaje ga tako u ruke neprijateljima.

Tako je otpočela gorka muka Isusa našega. Iz ljudskog obzira zatajio ga je i sam Petar, prvak apostolski. Iz ljudskog obzira,da se ulaskaju lošim gospodarima, ćuš-kaju Ga i udaraju sluge i vojnici. Iz ljudskog obzira, da ne izgubi carske milosti i da sačuva svoj položaj upravitelja, Pilat ga daje strašno bičevati i trnovom krunom okruniti. I kad nije time mogao ublažiti okrutnost Njegovih neprijatelja, On Ga osuđuje na smrt na drvetu križa.

Ljudska zloba slavi tada pravo slavlje. Izmišlja svakojake klevete, samo da se riješi svoga suparnika, a u stvari svoga najvećeg dobročinitelja. Vidjeli smo zlobu Kajfe, vidjeli smo zlobu Ane, vidjeli smo zlobu raznih slugu i vojnika, vidjeli smo zlobu Heroda i drugih, dok je Isus stavljen pred sud i dok su Ga vucarili amo tamo kao najgoreg zločinca.

Pritom se nitko nije sjetio,da se zauzme za Isusa, makar su bezbrojni primili od Njega velikih milosti,bilo za tijelo, bilo za dušu, bilo za jedno i drugo.

Ne samo to, nego lažne optužbe slijede jedna za drugom, makar se nijedna nije mogla dokazati valjanim svjedocima i svjedočanstvima. Kako bolno i žalosno!

I na temelju svih tih laži pada konačno osuda,koja nije mogla da bude drukčija,nego što je bila,to jest skroz naskroz nepravedna.

Grozotu te nepravedne osude pojačala je ljudska okrutnost,koja je dala sebi oduška nad nemoćnim Isusom. Ta okrutnost bjesnila je napose na križnom putu,koji je Isus imao prevaliti od Pilata do Golgote po ulicama Jeruzalema.

Završetak svih tih grozota bio je na Kalvariji; kad su Isusa krvnici pribili na križ,gdje je ostao tri sata viseći između neba i zemlje a u društvu dvojice razbojnika, dok konačno nije izdahnuo uz riječi:"Oče,u ruke Tvoje predajem duh svoj."

Ali iza smrti i groba,u koji je bio položen,slijedilo je slavno uskrsnuće.Kristovo tijelo,kao samljeveno od strašnih rana i boli,ustalo je potpuno preobraženo,slavno na novi život,koji Mu nitko više ne može oduzeti.

Iza uskrsnuća,pošto je četrdeset dana proboravio sa apostolima na zemlji, uslijedilo je slavno uzašašće Gospodinovo na nebo, gdje je sjeo s desne strane Ocu i primio svu čast i vlast nad svim stvorenjima i kao čovjek.

2. Isus nam je naš time pokazao,da nevolje i boli na tom svijetu nisu nikakva nesreća ni stvari bez ikakva smisla;nego naprotiv put u život vječni. I tkogod bi htio drugim putem ući onamo,toga tjera u laž apostol naroda sv.Pavao,kad govori kao izaslanik Kristov:"Jer nam valja kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje (Dj.14,22).

I u Kristovu primjeru našli su svoj smisao života svi,koji su iza Njega prispjeli u nebo. Patnjama je bio isprepleten čitav život sv.Petra apostola iza odlaska Kristova u nebo. On je znao,da ne čami bez smisla u tamnici Heroda Agripe,nego da time i te kako služi Bogu. On je znao, da ne čami uzalud u rimskoj carskoj tamnici,nego da time i te kako služi Bogu.On je znao, da nije bez dubokog smisla njegovo raspeće na križ, nego da time odaje najveću počast Bogu,koju Mu može dati ljudski stvor. I konačno se mučeničkom smrću smirio u Bogu zauvijek.

Slično su shvatili smisao života i svi ostali apostoli. I zato je sretan Ivan, kad ga bacaju u kotao vrelog ulja i izgone kasnije na Patmos; zato je sretan Andrija,kad ga razapinju na križ; zato je sretan Bartol,kad mu živom deru kožu s tijela;zato je sretan Pavao,kad mu mačem odsijecaju glavu;zato je sretan Jakob,kad ga židovi bacaju s vrha jeruzalemskog hrama, ili onaj drugi Jakov,kad mu Agripa mačem skida glavu. A tako redom i ostali apostoli.

U Kristovu primjeru nalazi svoj smisao života sv.Paula udovica,kad s kćerkom Eustokijom ostavlja blago i bogatstvo, da u samoći Betlehema služi samo Bogu. U Kristovu primjeru nalazi svoj smisao sv.Monika, kad osamnaest godina plače i trpi radi zalutalog sina Augustina. U Kristovu primjeru nalazi svoj smisao života sv.Justin mučenik,kad svoju filozofsku naobrazbu upotrebljava na to,da svijet upozna s pravim Bogom,a onda na koncu polaže život svoj za Krista Gospodina. U primjeru Kristovom nalazi svoj smisao života Jeronim,koji iz vreve veselog života u Rimu odlazi u Kaloidsku pustinju pa u Betlehem, da služi u samoći Bogu i trpi,što mu pošalje ruka Božja.

A što da kažemo o kasnijim velikim učiteljima duhovnog života, Benediktu, Franji Asiškom, Domoniku, Ignaciju Lojoli, Ivanu Bosku, Ivanu de La Salle i bezbrojnima drugima? Što da kažemo o Vinku Paulskom, o Franji Ksaveru, o Petru Klaveru, o Franciski Chantal, Tereziji Avilskoj, Tereziji od Maloga Isusa, i bezbrojnim drugima? Kroz kolike patnje su prošli! Ali ih nikad nije spopala napast, da učine kraj svome životu, kao što je učinio onaj nesretni, bogati i prezasićeni Englez nakon besplodna i besmislena života. Ovi su znali, zašto su na svijetu. Ovi su znali, da nam kroz mnoge nevolje valja ući u kraljevstvo Božje. Ali su imali oči uprte u Krista, i Njegov primjer i milost pomogli su im do pobjede.

(x)=(x)=(x)

LXIX. PLODOVI OTKUPLJENJA - ISUS JE POSLAO DUHA SVETOGA

Dragi vjernici!

Govorili smo, da je Isus ostao s apostolima još četrdeset dana na zemlji iza svoga slavnoga uskrsnuća, da ih do kraja pouči o svemu, što se odnosi na njihovu apostolsku službu, propovijedanje Evanđelja i širenje Crkve po svijetu. Tom zgodom im je zapovjedio, da ne idu iz Jeruzalema, nego čekaju dolazak Duha Svetoga, kojega im je obećao poslati. I apostoli su se toga držali. Sastali su se u dvorani Posljednje Večere i tu su ustrajali u molitvi sa svetim ženama i s Marijom, majkom Isusovom. I kad se navršilo pedeset dana iza uskrsnuća, a deset dana iza uzašašća Gospodnjeg, bili su svi zajedno na istom mjestu. "I ujedanput, kaže sv. Luka u "Djelima Apostolskim", postade šum s neba, kao kad dolazi silan vjetar, i napuni svu kuću, gdje su sjedili. I pokazaše im se ognjeni jezici kao od ognja, i sjede po jedan na svakoga od njih. I napuniše se svi Duha Svetoga, i stadoše govoriti raznim jezicima, kao što im je Duh Sveti dao da govore. A u Jeruzalemu su stanovali Židovim ljudi pobožni iz svakoga naroda pod nebom. A kad postade ovaj glas, skupi se mnoštvo i smete se, jer je svaki od njih slušao, gdje oni govore njegovim jezikom. Svi su se divili i čudili, i govorili su: "Nijesu li ovi, što govore, Galilejci, pa kako mi čujemo svaki svoj jezik, u kojem smo se rodili? Parćani, i Medjani, i Elamljani, i stanovnici iz Mezopotamije, iz Judeje i Kapadocije, iz Ponta i Azije, iz Frigije i Pamfilije, iz Egipta i krajeva Libije, što su oko Cirene, i pridošlice Rimljani i Židovi i došljaci, Krećani i Arapi; čujemo ih gdje govore našim jezicima veličine Božje" (Dj. 2,2-11).

1. Isus Krist je dakle ispunio svoje obećanje i poslao Duha Svetoga. O Duhu Svetome valja znati, da je On treća božanska osoba, i prema tomu pravi Bog, kao što je Bog Otac i kao što je Bog Sin. Jedan Bog, ali tri osobe, od kojih je treća Duh Sveti. Da je Duh Sveti Bog, i prema tomu vječan, posvuda prisutan, svemoćan, sveznajući i tako dalje, to je članak naše svete vjere, koji je Crkva svečano proglasila na drugom općem Crkvenom Saboru u Carigradu 381. godine protiv zloglasnog carigradskog biskupa Macedonija, koji je nijekao božanstvo Duha Svetoga i zato od Crkve bio proklet. Duh je Sveti Bog od Boga, izlazi od Oca i Sina kao jednog počela, kao što recimo svijetlo

od svijetla ili para iz vode,koja ostaje iste naravi s vodom, iz koje izlazi. Tako i Duh Sveti iste naravi sa Ocem i Sinom.

Kad nas Crkva uči,da je Duh Sveti pravi Bog, onda sigurno ima i razloga za tu tvrdnju. Duh Sveti se naime naziva pravim Bogom u Sv.Pismu.Tako znamo iz "Djela Apostolskih", kako su oni supruzi Ananija i Safira zatajili dio novca pred sv.Petrom. Petar ih poziva na odgovornost i govori Ananiji: "Ananija, zašto napuni sotona srce tvoje,da slažeš Duhu Svetome i zadržiš za sebe jedan dio od novaca, što uze za njivu? Zar ne bi ostala tvoja,da nije prodana? I kad je prodade, nije li bila u tvojoj vlasti? Kako si samo mogao tako šta metnuti u srce svoje? Jer ljudima nijesi slagao nego Bogu" (Dj. 5,3-4). Duh Sveti se dakle u Sv.Pismu izričito naziva Bogom.

Njemu se pripisuje sveznanje. Tako govori sv.Pavao u poslanici Korinćanima:"A nama je Bog objavio Duhom svojim; jer Duh sve ispituje, i dubine Božje" (I.Kor.2,lo). Očito je pak, da dubine Božje može da ispituje savršeno samo onaj, koji je i sam Bog, a to je Duh Sveti.

Duhu Svetine pripisuje se djelo preporođenja, opravdanja i posvećenja. Tako govori sv.Pavao u istoj poslanici: "Takvi ste (to jest rešnici) bili neki;ali se opraste,ali se posvetiste,ali se opravdaste u imenu Gospodina našega Isusa Krista i u Duhu Boga našega" (6,11). No koji tako što čini, mora biti Bog, jer čini ljude dionicima božanske naravi. Duh Sveti je dakle pravi Bog.

Duhu Svetome dugujemo štovanje,koje se iskazuje samo Bogu, To se vidi iz riječi istoga apostola Pavla u istoj poslanici:"Ili ne znate,da je tijelo vaše hram Duha Svetoga,koji je u vama,kojega imate od Boga,i nijeste svoji?"(6,19). Svakome je poznato,da se hramovi grade samo Bogu. Ako smo dakle hram Duha Svetoga,jasno je,da je Duh Sveti Bog. Zato apostol odmah zaključuje:"Proslavite dakle Boga u tijelu svome!"

2. Duh Sveti,kojega je Isus poslao,javio se ovom zgodom u slici silnoga vjetra,kako vidimo iz "Djela Apostolskih". I dobro Mu pristaje ta slika. Jer kako jako vjetar znade svojom snagom oboriti i golema stabla i visoke tornjeve,tako je i Duh Sveti propovijedanjem apostola oborio oholo i grdno poganstvo, moć tirana i posramio mudrost i rječitost oholih filozofa.

Duh Sveti javio se ovom zgodom u slici ognja. I ta Mu slika dobro pristaje. Kako naime vatra pali rđu, rasvjetljuje tmine,topi led, otvrđuje glinu,tako i Duh Sveti vatrom svoje božanske snage pali rđu grijeha u dušama,rasvjetljuje tmine neznanja,topi led srca i ražaruje srca ljubavlju prema Bogu i ljudima,te konačno čovjeka,koji je načinjen iz gliba zemlje, otvrđuje i utvrđuje u dobru.

Duh Sveti javio se ovom zgodom u slici jezika. I ta Mu slika dobro pristaje, jer On daje ljudima dar govora, i jer će Crkva, Njegovog duha puna, govoriti svima narodima i voditi ih Kristu, vječnoj Riječi Božjoj. Jezik i riječ spadaju zajedno.

Znamo također,da se Duh Sveti prigodom krštenja Isusova javio i u slici goluba, da naznači, da On sve, koje zahvati, čini blagima kao golube i revnima.

3. Kada to sve uočimo, onda se ne čudimo, da je bio takav rezultat prve propovijedi sv.Petra apostola. Apostoli su odmah govorili svim mogućim jezicima naroda,koji su tada došli u Jeruzalem. Nekih sedamnaest ili osamnaest raznih jezika i narječja spominju "Djela Apostolska", u kojima su apostoli progovorili u isti mah narodima, a da nisu nikada učili tih jezika. Sposobnost im je dao Duh Sveti,koji se nad njima pojavio u slici jezika.

Onda se ne čudimo,da su mase onih ljudi ušle u se i pokajale se za svoja djela:"Kad su to čuli,ražali im se u srcu, i rekoše Petru i ostalim apostolima:"Što da činimo, ljudi braćo?" Vatra naime Duha Svetoga, koji se pokazao u slici ognja, rastopila je led srca njihova, i oni se obratiše od svojih grijeha k Bogu, te ih se onaj isti dan krstilo oko tri tisuće duša.

Onda se ne čudimo,da su ti prvi kršćani bili jedno srce i jedna duša, složni u svemu,puni ljubavi prema bližnjemu,jednodušni u hramu i, kako kažu Djela Apostolska, primali su hranu s radošću i priprosta srca.Učinio ih je blagima i pitomima Duh Sveti,koji se nekad zato i javio u slici goluba.

Onda se ne čudimo,da se odmah iza toga počelo rušiti oholo poganstvo na sve strane, kudagod su dopirali apostoli, jer je iza njih išao Duh Sveti, koji se javio u slici silnoga vjetra, koji obara svaku zapreku pred sobom. Dovoljno je sjetiti se samo silnih uspjeha sv.Pavla na njegovim misijskim putovanjima.

4. Kada dakle molimo članak Vjerovanja našega - vjerujem u Duha Svetoga - onda se sjetimo uvijek, kako nam je golemo dobročinstvo iskazao Isus naš, kad je poslao Duha Svetoga. Sjetimo se toga napose na blagdan Duhova,koji je spomen na ovo golemo dobročinstvo Božje prema nama ljudima. Ne dao Bog, da ikada budemo kao onaj Ananija i Safira, da vrijeđamo Boga Duha Svetoga svojim životom. Ne dao Bog, da ikada budemo kao onaj besramni Simon vrač, koji je htio novcem kupiti vlast dijeliti sakramenat potvrde, da može imati prljavu zaradu dijeljenjem darova Božjih. Ne dao Bog da budemo kao toliki drugi nezahvalni kršćani, koji grijesima otjeraše Duha Svetoga iz svojih duša.

Dao naprotiv dobri Bog, da budemo slični svetom Stjepanu prvomučeniku, koji je bio pun Duha Svetoga do smrti, čuvajući kao najveće blago darove Njegove. Da budemo kao onaj satnik Kornelije, koji je dijelio kapom i šakom svoja zemaljska dobra bijednima, da postane dionikom nebeskih milosti, koje se izlijevaju preko Duha Svetoga, kao što je i postao, jer je Duh Sveti sišao na njega još za govora sv.Petra u kući njegovoj, Da budemo kao toliki drugi prvi kršćani, kojima je Duh Sveti bio najmiliji gost duše. Da to bude i vama, na to vas potiče sekvencija na Duhove "Dođi Duše presveti" i duhovski himan "O dođi Stvorče Duše Svet". Ali ne zaboravimo nikada zahvalnosti Isusu, koji nam posla Duha Svetoga.

LXX. SUDIONIŠTVO U BOŽANSKOM ŽIVOTU

Dragi vjernici!

Poznato je iz povijesti, što je sve učinio za svoju domovinu Ekvador, onaj plemeniti njezin predsjednik Garcia Moreno. Ali kakogod su ga cijenili svi dobri i čestiti ljudi, tako su ga mrzili propalice i ništarije. Konačno su zasnovali na njega atentat, i kad je jednom izlazio iz crkve, dočekali su ga ubojice, i Garcia Moreno se srušio mrtav. Zadnje riječi, kad je pao, bile su mu: "Dios no muere! Bog ne umire!"

No ako Bog ne umire, onda je jasno, da ne umire ni onaj, koji je najuže povezan s Bogom, koji jedini po svojoj naravi znači život. Ta je misao bez sumnje prožimala i plemenitog Garciu Morenu, kada se rušio mrtav pod udarcima ubojica. Sudioništvo naime u božanskom životu po milosti posvećujućoj jamči život ljudima, makar baš pali pod udarcima noža ili revolvera. Kako je to divna i uzvišena stvar.

1. Sveti Ivan evanđelista izvješćuje nas, kako je Isus na Posljednjoj Večeri održao veliki govor svojim apostolima, u kome im je među ostalim rekao i ovo: "Ja sam pravi čokot, i Otac je Moj vinogradar. Svaku lozu na Meni, koja je rađa roda, On odsiječe, i svaku, koja rađa rod, očisti, da rodi više roda. Vi ste već čisti poradi riječi, koju vam rekoh. Ostanite u Meni, i Ja u vama! Kao što loza ne može roda roditi sama od sebe, ako ne ostane na čokotu, tako i vi, ako ne ostanete u Meni. Ja sam čokot, vi loze. Tko ostaje u Meni, i Ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez Mene ne možete ništa učiniti. Tko u Meni ne ostane, izbacit će se napolje kao loza, i osušit će se, i skupit će se, i u oganj baciti, i gorjet će." (Iv.15,1-6).

Svakomu je jasno, da je čokot onaj, koji daje život svoj lozi na njemu. Svaka loza crpi svoju životnu snagu iz čokota, i dok je na njemu, živi i donosi rod. Onaj isti čas, čim je od njega odrezana, ona je mrtva i nesposobna da ikada više donese bilo kakav rod. A kako ide kod čokota, tako ide i u vrhunaravnom životu u odnosu između Boga i čovjeka. Bog je jedini život po naravi. Svi drugi samo sudjeluju u božanskom životu po milosti. Tkogod ostane sjedinjen s Bogom po milosti, taj je živ i živjet će uvijeke. Tkogod se odcijepi od Boga po grijehu, taj je mrtav, i ako ga Bog ponovno ne nakalami na Sebe po milosti, on ostaje mrtav duhovno do vijeka, i skupit će se, kako veli Isus, i u oganj baciti, i gorjet će do vijeka u ognju paklenom.

Ali da bolje shvatimo tu stvar, potrebito je da zađemo malo u prve početke povijesti roda ljudskoga. Bog je stvorio čovjeka na sliku i priliku svoju. Ti prvi ljudi, Adam i Eva, bili su sretni gotovo kao anđeli. Zato i govori okrunjeni pjesnik David: "Učinio si ga malo manjim od anđela, slavom si ga i čašću okrunio"(Ps.8,6). Dionici su bili božanske naravi, obučeni u pravdu i svetost, kako veli sv.Trid.Crkv.Sabor. Pravdu i svetost posjedovali su ne od sebe,bego su je primili od Boga kao dar. I jer su bili u stanju milosti,u pravdi i svetosti, imali su i prosvijetljen razum i u dobru neoslabljenu volju.Bili su djeca Božja i baštinici kraljevstva nebeskoga.

Te su se odlike njihovog duha odražavale i na njihovom tijelu. Bili su slobodni od svih bolesti,kojima danas nema broja na svijetu,Bili su izuzeti od smrti.

Tako su evo divan život provodili,dok su bili po milosti u najužoj zajednici s Bogom,koji ih je stvorio i tako obdario.

Ali eto! Čim se loza odreže od čokota, kao što veli Krist Gospodin, ona se odmah suši i propada, sposobna samo za peć. Adam i Eva su prestupili zapovijed Gospodnju u raju zemaljskom. Posljedica je bila,da su izgubili milost posvećujuću. Razum je potamnio,volja oslabila,čovjek je postao igračka strasti, tijelo je postalo podložno bolestima, smrt je postala za njega zakon, kao za odsječenu lozu i obzirom na tijelo i obzirom na dušu.

2. I svaki bi čovjek bio svršio sigurno kao odsječena loza, da se Bog nije smilovao i obećao na usta proroka:"Poškropit ću vas vodom čistom,da budete čisti. Očistit ću vas od svih nečistoća vaših i od svih idola vaših. Dat ću vam novo srce i nov duh metnuti u nutrinu vašu" (Ezek.36,25). I to se ispunilo dolaskom Sina Božjega na svijet.Jer, kako veli Papa Leon XIII. u enciklici "Mirae caritatis", čime se pojavila na zemlji dobrota i čovjekoljubivost Boga,Spasitelja našega,odmah je izbila tajanstvena sila i prostrujila kroz sve žile javnog i obiteljskog života, sila,koja je stvoriteljski proizvela posve novi svjetski poredak." A u enciklici "Divinum illud" govori isti poglavar Crkve Božje: "Božanska služba,koju je Isus na spas roda ljudskoga preuzeo od Oca i u najsvetijoj vjernosti ispunio, ima za posljednji cilj uvođenje čovjeka k sudioništvu u blaženom životu vječne slave; a kao bližnji cilj ima za svrhu saopćenje i izobrazbu božanskog života milosti u ovoj vremenitosti, koji se ima razviti u cvijet nebeskog života".

Taj naš preporod, to ponovno kalamljenje naše na božanski čokot Krista Gospodina,zbiva se u svetome krstu po odredbi samoga Krista Gospodina,koji je ustanovio sakramenat našega preporoda kao i sve ostale sakramente. Tekar od toga časa mi zapravo živimo, ako ćemo uzeti život u onom smislu,u kom se mora uzeti. Zato se nimalo ne čudimo onom poganinu,koji je bio kršten u svojoj osamdesetoj godini života. Nakon dvije godine teško je obolio i spokojno čekao smrt. Neki posjetnik upitao ga,koliko zapravo imade godina.Nato je starac odgovorio:"Dvije godine." Kad se posjetilac začudio,reče mu starac:"Ja sam počeo živjeti pred Bogom i za Boga tekar onda,kada sam preporođen u svetom sakramentu krsta.Što je prije toga bilo,to nije bio život,nego smrt. Sedamdeset i osam godina moga života ne računam za život. Računam samo ove dvije zadnje godine života."

3. Da li smo si i mi tako svijesni,što znači sudioništvo u božanskom životu? Da li prema tome i postupamo u životu?

O, kad bi se sastavila statistika o životu pojedinih članova obitelji,statistika o pojedinim župama,statistika o čitavoj jednoj biskupiji, statistika o čitavom jednom narodu! Tko zna, kako bi ta statistika izgledala? Možda bi se našlo,da je starije dijete od dvije godine nego koji osamdesetgodišnji starac,jer prvo sudjeluje na bož.životu po milosti sv.krsta, dok je drugi proigrao grijehom golemu tu milost, a nikada je nije uspostavio u sakramentu pokore.Možda bi se našlo,da je stariji

dječak od sedam godina,prvopričesnik,nego muž od pedeset godina života,jer prvi čuva krsnu milost i zajednicu života s Bogom,a drugi ju je izgubio i nikada je nije obnovio unatoč svoj dobroti Božjoj,koja ga čeka u sakramentu sv.pokore,da mu vrati izgubljeni život duše i da ga nakalami nanovo na bož.čokot. Možda bi se našlo čak i to,da je starije dijete od jednoga dana,koje je tek kršteno nego koji stogodišnji starac.Prvo je preporođeno i živi u Bogu,a drugi je mrtav po grijehu.Sve se pak te duge godine pred Bogom ne broje,osim možda za kaznu odsječenoj suhoj lozi,koja ima da svrši u vatri paklenog ognja.

O, kad bi svi bili svijesni toga! Kako bi se revno pristupalo k sv.ispovijedi! Kako bi se revno pristupali svaki dan k sv.pričesti! Kako bi se visoko cijenio sakramenat posljednje pomasti! Kako bi se visoko cijenili i svi drugi sakramenti i sakramentalije! Tu pristaje opomena sv.Petra apostola, koju je upravio kršćanima u svojoj drugoj poslanici:"Božanstvena sila Njegova darovala nam je sve,što služi za život i pobožnost, poznavanjem Onoga,koji nas pozva slavom i moći. Po tom nam je dao dragocjena i najveća obećanja,da po njima budete dionici božanske naravi, jer ste utekli od pogubne požude svijeta. I zato iz sve snage poradite,da pokažete u vjeri svojoj krepost, a u kreposti poznanje, a u poznanju uzdržljivost, a uzdržljivosti strpljivost, a u strpljivosti pobožnost, a u pobožnosti ljubav bratsku, a u ljubavi bratskoj ljubav Božju. Jer ako je ovo u vama i množi se, ne će vas ostaviti besposlene i bez ploda za poznanje našega Gospodina Isusa Krista. Jer tko ovoga nema, slijep je i rukom pipa, i zaboravio je očišćenje od starih svojih grijeha. Zato, braćo, postarajte se još većma, da svoj poziv i izbor utvrdite..." (II.Petr.1,3-1o).

...ooo...

"Propovijedi" izdaje Nadbiskupski duhovni stol-Zagreb,Kaptol 31.

Uređuje: BORIĆ Nikola-kanonik,Zagreb Kaptol 3.

Umnoženo u 6oo primjeraka ciklostilom Nadb.duhovnog stola - Zagreb,Kaptol 31, za isključivu upotrebu svećenstva.

ZAGREB 1956.

